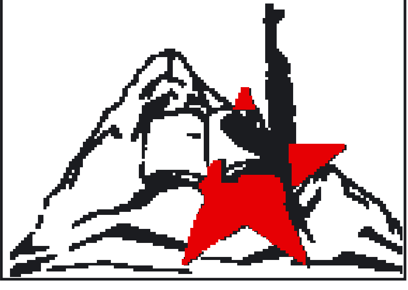

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Yıl: 23 / Sayı: 269 / Mayıs 2004

APOCU ÇİZGİDE ISRAR BAŞARININ GARANTİSİDİR

Önderlik çizgisinde birleşerek sorunlarımıza çözüm gücü olalım

● PKK sistemi askeri bir sistemdi. Başta bu doğruydu da. O şartlarda PKK ancak böyle bir çıkış yapabilir, dirilişi sağlayabilirdi. Yani tamamen her şey merkezi, yukarıdan işleyebilirdi. Yürütme tarzı böyleydi. Bu sistem aynen KADEK'le de yürütüldü. Merkezi sistemler her şeyi kadro ile yürüten sistemlerdir. 20 yıldır hizmet eden halkı cepheci olarak değerlendiriyor, çalışmalara koymuyordu. Bir toplantı bile hazırlamıyordu. Bu sistemin tüm halkı içine alması, yeni paradigmaya cevap olması mümkün müydü? 4'de

Özgür Kürt'ün inkar ve imhasına yönelik politikalar yeni bir meşru savunma savaşını doğuracaktır

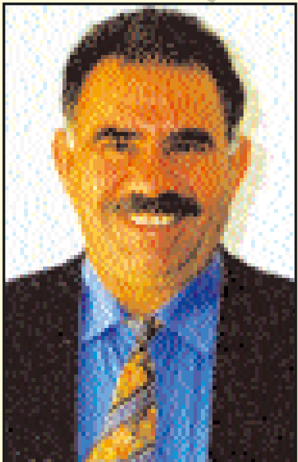
● HPG olarak gelişebilecek amansız bir savaşa her zamankinden daha fazla hazırlıklı olduğumuzu belirtmek gerekir. Savunma savaşının gelişmesi durumunda savaş, sadece Kürdistan dağları ve şehirleriyle sınırlı kalmayacak, Türkiye sahası ve metropollerini de saracaktır. Başta turizm ve ekonomi olmak üzere, Türkiye'de günlük yaşamı felç edecek yeni bir şiddet dalgasının başlamasından sadece imha siyasetinin sahipleri sorumlu olacaktır. İçinde bulunduğumuz siyasal ve askeri koşulların gidişatı bu yönlüdür. 7'de

Cemil BAYIK, Osman ÖCALAN ve Duran KALKAN'ın özeleştiri sürecindeki tutumları

sayfa 4'te

sayfa 6'da

sayfa 5'te

BİR HALKI SAVUNMAK

ABDULLAH ÖCALAN

Son savunmam daha öncekilerle tamamlayıcı nitelikte olacaktır. Türkiye'nin, Küçük Asya'nın hukuksal ve siyasal olarak AB ile bütünleşmesBu son savunmam da daha öncekilerle tamamlayıcı nitelikte olacaktır. Türkiye'nin, Küçük Asya'nın hukuksal ve siyasal olarak AB ile bütünleşmesinin müzakere sürecine girmesini göz önünde bulundurmaktadır. Sürecin başarılı gelişiminde Kürt sorunu başat rolü oynayacaktır. Siyasi, demokratik ve insan hakları kriterleri esas olarak bu sorunun çözüm kriterleri olarak da görülebilir. Demokratik cumhuriyetle özgür Kürt yurttaş sentezini önemle ele alıp çözüme gitmek gerçek bütünlük ve demokratikleşmeyi sağlayacaktır. Batı uygarlığının demokratik ve insan hakları seçeneği de bundan farklı bir yaklaşıma şans tanımayacaktır. *16'da*

İçindekiler

Özeleştiri platformları açılış konuşması

Önderlik çizgisinde birleşerek sorunlarımıza çözüm gücü olalım

◆ **PKK Yeniden İnşa Komitesi Üyesi Murat Karayılan**

Bilindiği gibi Kürdistan Özgürlük mücadelesi hassas ve önemli bir süreçten geçiyor. Bir yandan hareketimiz üzerinde uluslararası güçlerin yürüttüğü tecrit siyaseti diğer yandan bu tecrit siyasetinden yararlanarak, uluslararası siyaseti saldırıların zemini haline getirmek isteyen işgalci güçler var. Bu anlamda önümüzdeki aylarda hareketimize karşıt bazı konsensüs ve saldırılar geliştirilmesi umut ediliyor. Bu büyük bir ihtimaldir. Bu arada KONGRA GEL olarak yaşadığımız sorunlar bu güçlere büyük umut vermektedir. Kendi amaçlarını gerçekleştirmek için bunu kendilerine zemin yapmak istiyorlar. Bu anlamda iç sorunlarımızın çözümlenmesi, örgütün toparlanması tüm örgütümüz için olduğu kadar halkımızın geleceği için de tarihi önemdedir. Geliştirilen konseptleri boşa çıkarmak için başta kendi iç sorunlarımızı çözmeli, saflarımızı netleştirmeli, güçlü bir şekilde birleşmeliyiz.

Bu nedenle toplantımızda öncelikle bu sorunları açmak istemiyorum. Önemli olan, mevcut süreçte her arkadaşın sorumluluk bilinciyle yaklaşmasıdır. Örgütsel sorunların çözümlenmesi için her arkadaş kendisinden beklenen rolü ve yaklaşımı yerine getirebilmelidir.

Bilindiği gibi yaşadığımız sorunlar değişim dönüşüm sürecinden kaynaklanmaktadır. Hareketimizde olan herkes Önderliğin görüşlerine ve düşüncelerine bağlıdır. Bu gerçeklik son süreçlerde İnşa Komitesi'nin yürüttüğü tartışmalarda da bir kez daha ortaya çıktı. Fakat değişim dönüşüm sürecinde görüş ayrılıkları yaşandı, bir takım örgütsel sorunlar ortaya çıktı. Bu ayrılıklar geçen süreçte biraz daha derinleşti. Bu nedenle tartışmalarımızın iki noktaya hizmet etmesini istiyoruz.

Birincisi; iç sorunlarımızın anlaşılması, netleşmesi ve çözüm için görüş geliştirilmesidir. İkincisi ise; değişim, dönüşümün çerçevesi ve doğrultusunun netleştirilmesidir.

Değişim ve dönüşüm bütün devletler, güçler, uluslar ve örgütler için temel bir sorundur. 20 yıldan bu yana bu daha önemli bir sorun halini almıştır. Bu sorunları doğru yaklaşımlarla çözebilen, görüşlerini yerinde oluşturabilen güçler değişim ve dönüşümde başarılı olmuşlar; bunu yapamayanlar ise yenilmişlerdir. Bu süreç bizim için de devam etmektedir. Bundan sonra da değişim dönüşüm sürecini doğru bir temelde yürütebilenler yeni bir yaşamı yaratmada başarılı olacaklardır. Fakat bunu doğru biçimde yaşamsallaştıramayanlar tarih sayfasından silinip gidecektir. Bu herkes için olduğu kadar bizim için de geçerlidir.

Beş yıldan bu yana değişim dönüşüm bizim gündemimizde olmasına rağmen, tartışmalarla da ortaya çıkacaktır ki, biz değişim ve dönüşümü hiçbir zaman köklü bir biçimde gündemimize almadık. Önderliğin her anlamda kapsamlı perspektifleri olmasına rağmen yeniliğe kapalı yanlarımız değişim ve dönüşüm projesinin istenilen düzeyde gündemimize girmesine engel oldu. Atina Savunmaları o sürece bir müdahaleydi ve gündemimize kapsamlı bir biçimde girmişti. Ama bu değerlendirmeleri yeteri kadar anlayarak, uygulama gücüne ulaşamadık. Yani yeterli hazırlık yapmadık, bunun tartışmasını istenilen düzeyde geliştiremedik. Esas olarak da tartışma süreci doğru yürümedi.

Bu yüzden KONGRA GEL'e gidiş değişim dönüşüm projesinde netleşme sağlanmadan gerçekleşti. Herkes kendisine göre yorumladı. Her ne kadar KONGRA GEL kararları Atina Savunması ve Manifesto çerçevesinde geliştirilmiş olsa da, teorik olarak doğru olsa da içi doldurulmadan nasıl yaşamsallaştırılacaktı? Yeni sistem, onun örgütsel esasları, tarzı, yeni dönemin kadrosu, militanı konuları fazla tartışılmadı. Herkes kendisine göre yorumlayarak, pratikleştirmeye çalıştı. Bu da örgüt içerisinde farklı duruşların yaşanmasına yol açtı.

Dünya karşısında bir imtihan sürecindeyiz

Yürüteceğimiz tartışmalarla varolan boşlukları doldurmak istiyoruz. Belli bir tecrübe de oluştu. Belki bazı zorlanmalar oldu, tahribatlar ortaya çıktı, soğumalar yaşandı, iki taraflı uçlar oluştu, birbirinden umut kesildi. Fakat gerçek şudur ki dönüşüm projesine yönelik bir birlik tutumuna, doğru yaklaşmaya ve Önderlik yaklaşımlarına ulaşmaya ihtiyacımız var. Bu anlamda Önderlikten uzaklaştık. Tartışmalarımızın Önderlik çizgisine gelmeye hizmet etmesini istiyoruz. Hem iç sorunlarımızı netleştirecek, esnetecek, çözüm zeminini geliştirecek hem de hareketimiz için stratejik düzeyde önemli olan değişim dönüşüm projesinin ekseninin hangi esaslar üzerinde geliştirileceği hususlarında netleştirmeyi geliştirmek istiyoruz.

Tabii ki, istenilen netleşme düzeyi salt bu tartışmalarla gerçekleşmez. Gerekirse bu konu üzerine kongrede ve kongre sonrasında da uzun bir süre tartışabiliriz. Herkes için stratejik ve önemli olan bir meselenin kısa toplantılar veya dar tartışmalarla netleşeceğini ve değişim dönüşüm için tam kanaatinin oluşturulacağını düşünmemek gerekir.

Şimdi herkesin gözü bizim üzerimizde; halkımızın, dostlarımızın ve Önderliğimizin gözü bizim üzerimizde. Yine halkımızın umudu burada. Buradan nasıl bir tavır ve konsept çıkacağı merak ediliyor. Hem halkımızın, dostlarımızın, Önderliğimizin hem de düşmanlarımızın kulağı bizde. Son süreçlerde Suriye'den, İran'dan, Türkiye'den gelen arkadaşların aktarımları da bu temelde. Bölgedeki devletlerin yoğunlaşmaları da bizim sorunlarımız üzerine. Bazı detayları bilmelerine rağmen daha ayrıntılı bilgi edinmek istiyorlar. Arkadaşlar hatırlarlarsa ABD ve Türkiye heyetleri bundan iki ay önce bir görüşme yaptılar. Gazeteciler sorduklarında bir Amerikan sorumlusu *"biraz beklememiz gerekiyor, PKK sorunları nasıl sonuçlanacak?"* dedi. Anlaşılıyor ki uluslararası güçlerin de gözü bizim üzerimizde. Bu basit bir durum değil, ağırdır. Bizden ciddiyet istiyor. Zaten Önderliğimiz de bizi bu ciddiyete davet etti.

PKK modern bir ailedir ve bu ailenin durumunun nasıl olacağını herkes soruyor. Kendi içinde yaşadığı sorunları çözecek yeteneği gösterir mi, göstermez mi? Herkes dikkatle bunu izliyor. Bu durum halkımızı, halkımızın geleceğini ilgilendiriyor, ama düşmanlarımızı da ilgilendiriyor. Bu nedenle umuyoruz ki, yaptığımız bu ilk toplantı tüm bu umutlara cevap olmak için bir adım olur. Hem de ciddi bir adım olur. Bu biçimiyle tartışmalara başlamak istiyoruz. Tüm arkadaşların bu sorumlulukla yaklaşacağını umuyoruz. Bu uzlaşmak, susmak anlamına gelmez. Her şeyden önce tartışmamız ve netleşmeyi sağlamamız gerekiyor. Çizgilerin mücadelesi olacaktır. Eğer varolan görüşlere saygı ve yoldaşlık çerçevesinde yaklaşım gösterilirse, tartışmaların verimli geçeceğine ve sonuç alacağına inanıyoruz. Çünkü sorunlarımızı tartışmazsak, üstü kapalı kalırsa başka bir zaman yine karşımıza çıkar. Bu açıdan bir netleşme gerekiyor, sorunların üstünü kapama değil. Gerçekten bu hususlarda bütünlüklü bir yaklaşım gelişmeli, Önderlik çizgisi temelinde bütünlüklü bir yürüyüş sergilenmeli, karar geliştirilmelidir. Bunun için aşiret mantığıyla yaklaşmak değil, daha geniş bir çerçevede yaklaşmak gerekiyor. Toplantımız bu temelde tartışmaları başlatacak, derinleştirecek ve netleştirecektir. Bizlerden istenen budur. Demokratik üslup, kültür, tartışma çerçevesi esas alınırsa, bu bizi sonuca ulaştıracak ve sorunlarda netleşmeyi sağlayacaktır.

Şu çok açık ki, dünya karşısında bir imtihan sürecindeyiz. Bu imtihanda ya başarılı geçeceğiz ya da sınıfta kalacağız. İnanıyorum ki burada hazır olan tüm arkadaşlar sorumluluklarının bilincindedirler. Sorumlu yaklaşacaklardır. Bir kez daha çizgiye göre ilkeli yaklaşım gelişecektir.

Önderlikle aramızda sürekli bir savaş vardı

Öncelikle değişim, dönüşüm ve örgütsel sorunlar üzerine tartışacağız. Önderliğin son savunmaları ***(Bir halkı savunmak)*** değişim ve dönüşüm konusunda gereken perspektifleri veriyor. Şu açık ki, Önderlik hem platformlarımız için hem de tüm kongre için çizgiyi belirledi. Bu anlamda planladığımız çerçevede tartışırsak dar kalır. Eleştiriler var. Önderlik şu anki tablo karşısında tek kelimeyle feryat ediyor. Bu tabloda hepimizin sorumlulukları var. Üzerimize düşen en temel görev, bu tabloyu değiştirmektir. Hareketimiz, Önderliğimiz ve halkımız bu tabloyu hak etmemişti, ama sorumluluğumuz altında böyle bir tablo gelişti. Bu ciddi bir özeleştiri gerektirir. Sadece özeleştiri vermekle de cevap olunmaz. Pratik duruşlarla bunu tamamlamak gerekir. Apocu hareket '73 yılından bu yana 31 yıldır Kürdistan'da özgürlük mücadelesini ideolojik, politik, örgütsel, askeri ve diplomatik alanda yürütüyor. Kürt ve Ortadoğu halkları için yeni bir çizgi, mücadele çizgisi geliştirdi. Sadece çizgi de değil, tümden yeni bir sistem geliştirdi. Bunun Kürdistan ve bölge üzerinde geniş etkileri oldu. Kürdistan toplumunda demokratik ve toplumsal bir devrim ve köklü değişimler yaşandı. Kürdistan'da işgalcilerin yarattığı dengeler tamamen değiştirildi. Ama artık öyle bir sürece ulaştık ki kendi sistemini pratikleştiremez hale geldi. Özgürlük mücadelesi ve demokrasi mücadelesi artık başarıya ulaştırılmalıdır. Şu anda böylesi bir süreçteyiz.

Bu duruşumuzu izah etmek oldukça zor bir durum. Zaten bu duruşumuz ne halkımız, ne dostlarımız, ne de Önderliğimiz tarafından kabul edildi. Elbette bunu hem kabul etmediler hem de sebeplerini doğru teşhis etmeyi ve ortadan kaldırmayı istediler. Şu anda bizden istenen budur. Hareket bu noktadadır. Herkes biliyor ki, bu hareket rahat bir biçimde bu düzeye gelmedi, büyük ve ağır bedeller ödenerek bu aşamaya ulaştık. On binlerce şehit verdik, yüz binlerce insanımız işkencelerden geçti, köylerimiz yakıldı, büyük direnişler, kahramanlıklar yaratıldı ve şu an bunun en büyük faturasını Önderliğimiz esaret koşullarında ödeyerek veriyor. Yine beş bin arkadaşımız zindanlarda kalarak bunun bedellerini ödemeye devam ediyorlar. Şu anda biz bu gerçekler karşısında örgütün içinde bulunduğu tabloya bakıyoruz. Bu gerçeklikte sorumluluklarımız da gözler önündedir. Şu anda iki yüz kişi olarak tartışmıyoruz. Kırk milyon insan karşısındayız, yirmi bin şehit karşısında konuşuyoruz. Sorunlarımızı nasıl çözeceğimizi onlar huzurunda değerlendiriyoruz.

Bizim sorunlarımız altı aylık bir süreçte gelişen sorunlar değildir. Baştan bugüne kadar bizim Önderlikle adım atma sorunlarımız oldu. Önderlik bunu savunmalarında açık olarak ortaya koyuyor. Katılım sorunları, Önderlikle yürüme, Önderlikle sorumlu yoldaşlık, görevlerine sahip çıkma, tamamlayıcı rolü oynama sorunlarımız var. Bu temelde gerekli duruşu merkezilik, militanlık, komutanlık olsun hepsinin hakkını vermek gerekirken biz bu hususlarda her zaman sorun yaşadık. Bu anlamda biz ve Önderlik arasında sürekli bir savaş vardı. Hareketimiz bir Önderlik hareketiydi. Bir çizgi ve felsefeydi. Biz bunu başta kabul ederek katılım sağladık, fakat şimdiye kadar hareket içerisinde kendimize göre yürüdük. Önderlik hareketinin gerçeklerini göz önünde bulundurmadık, katıldık ama kendimize göre katıldık, Önderliğe ve harekete göre katılmadık. Kendimize göre komutanlık yaptık. Önderlik tarzı, felsefesi, yöntemi, tarzı ve temposuyla değil kendimizde ısrar ederek bunu yaptık. Dürüstlüğü kimse inkar etmiyor, bağlılıkları ama bu nasıl bir bağlılıktı? Bunu sorgulamak gerekir. Tarih ispatladı ki, duygusal bir bağlılık yeterli değildir. Bilimsel bağlılık, istenilen dü-

"Hareketimiz bir Önderlik hareketiydi. Bir çizgi ve felsefeydi. Biz bunu başta kabul ederek katılım sağladık, fakat şimdiye kadar hareket içerisinde kendimize göre yürüdük. Önderlik hareketinin gerçeklerini göz önünde bulundurmadık, katıldık ama kendimize göre katıldık, Önderliğe ve harekete göre katılmadık. Kendimize göre komutanlık yaptık. Önderlik tarzı, felsefesi, yöntemi, tarzı ve temposuyla değil kendimizde ısrar ederek bunu yaptık."

zeyde gerçekleştirilemedi. Bunun sebeplerini geçmişten günümüze izah etmemiz gerekiyor. (Zaten Önderlik de savunmalarında bu konuyu derinlemesine irdeliyor.) Yani Önderlikle yürüme sorunlarımız her zaman oldu. Sürekli Önderliği kendimize göre ayarladık. Onlarca kez çizgi dışı pratiklerimiz çıktı. Denetimlerimiz altında çeşit çeşit çete eğilimleri gelişti. Yine zafer imkanları kar gibi eridi. Bunların hepsi bizim çapsızlığımızı gösteriyor. Yani gerçekten de bu hususlarda bizim için ciddi sorgulamaların yaşanmasına ihtiyaç var. Geçen süreçte yargılamalar oldu, özeleştiriler gelişti. Ama artık geçmiş süreçte yaptığımız gibi özeleştiri veremeyiz, kendimizi yargılayamayız ve salt bununla yetinemeyiz. Zaten sürece bu yaklaşım cevap olmaz. Ne halkımız, ne yoldaşlarımız ve hatta kendimiz bile buna artık inanmıyoruz. Yani salt sorgulamayla ve özeleştiri vermekle bu iş halledilmez. Bizden istenen bizzat pratikleştirmektir. Artık şu soruya doğru cevap vereceğiz; ya kendimizde ısrar edeceğiz, ya da kendi örgütlerimizden vazgeçip Önderlik çizgisine geleceğiz? Bu soru önemlidir, herkes bunun cevabını vermelidir.

PKK sistemi eskisi gibi devam ettirildi

Komplodan önce her ne kadar pratiklerimiz Önderliği sürekli geriden takip ediyorsa da, zaman zaman çizgi dışına çıkıyorsa da Önderlik kadro eğiterek müdahale ediyordu. Merkezileşemememize cevap olamamamıza rağmen Önderlik çabalarıyla ve kaba anlamda yapımızın dürüstlüğü ile süreç kurtarılıyordu. Yani her şeye rağmen gelişmeler yaşanıyordu. '95'ten sonra kendini tekrar etme, adım adım gerilemeyi saymazsak genel olarak yine de bazı cevaplar geliştiriliyordu.

Neden uluslararası komplo sadece Önderliği hedefledi? Çünkü komplocular durumumuzu iyi tespit edip örgütümüzü iyi tanımışlardı. En son da Şemdin'den daha geniş bilgiler almışlardı. Duruşumuzun PKK ile tezat olduğunu, işin daha çok Önderlik çabalarıyla yürüdüğünü tam olarak tespit ettikleri andan itibaren uluslararası komployu devreye soktular. Önderlik ele geçirilirse devrim ağır bir darbe yiyecek ve yenilecekti onlara göre. Komplo aslında bu amaçlarla gerçekleşti. Bu anlamda bizim duruşumuz komploya yol açtı. Kendimizi sadece komployu anlayamadık diye kandıramayız. Bizim duruşumuz adeta düşmanı komploya davet etti. Başarılı bir duruşumuz olsaydı komployu önleyebilirdik. Ama bizim örgütsel duşumuz ve kadronun militanlığı davaya sahip çıkamadı, Önderliği hedef gösterdi. Objektif olarak örgütsel duruşumuz Önderliği hedef haline getirdi. Komplodan sonra belki arkadaşlar anımsar, Türkiye'de birçok yorumcu Konsey için *"bunlar muhtar bile olamazlar, bu hareketi yürütemezler"* diyordu. Bazıları hareketimize altı aylık ömür biçmişti. Tahminler bu temelde gelişiyordu. Türkiye, Amerika, İngiltere bunu bekliyordu. Bizim cevap olamayacağımızı düşünüyorlar ve bu temelde rahat hareket ediyorlardı. Ama komplodan sonra gelişen atmosfer, psikoloji, duygusal yaklaşımlar hem yapıda hem de merkezde bir bütünleşme geliştirdi. Her ne kadar bu bütünleşmenin altında duygusallık olsa da önemli bir süreç bu sayede kurtarıldı. Fakat bu yaklaşım en fazla iki yıl sürdü. Komplo ilerledikçe görüldü ki, çizgiye katılım temelinde yürekten bir birlik yok. Başta Konsey için bunu söyleyebiliriz. Daha sonra aslında bir yıl sonra özellikle de 2001'de bu daha iyi anlaşıldı.

1999 ve 2000 yılında duygusal bir temelde de olsa bir birlik atmosferi vardı. Bazı düşman yönelimleri ve koşullar bize birlik olmayı dayatıyordu. Ama 2001 yılından sonra o atmosfer değişince görüldü ki herkes kendine göre katılıyor, kişiliğinde ısrar ediyor, doğru bir katılım gerçekleşmiyor. Parçalı duruş yüzünden gelişmeler zar zor ilerliyor. Bu görülmüyor değildi. Belki bir iki yıl dengeler uzlaşma temelinde sürdürüldü, fakat daha sonra yavaş yavaş yaklaşımlarda ayrılıklar daha açık ortaya çıktı.

Komplodan sonra Önderlik İmralı ve AIHM Savunmalarıyla daha geniş bir biçimde köklü bir değişimi önümüze koydu. Bizden istenen köklü bir değişim ve dönüşümdü. Bu sayede uluslararası komplo boşa çıkartılacak ve gelişmeler yaratılacaktı. Önderlik konsepti buydu. Komplo Önderliğimizi esir aldı, ama tüm örgütü tasfiye etmek istiyordu. Bunun için de Önderlik önümüze bir proje koydu. Projenin iki önemli ayağı vardı. Birincisi; komplo karşısında güçlü bir duruş içinde olma, demokratik mücadeleyi halkın iradesi ile geliştirme; dört parça Kürdistan ve ülke dışında siyasi bir çalışmayla, diplomatik ilişkilerle meşru savunma çizgisini oturtma. Yani örgütsel ve kitlesel olarak büyümeydi önümüze konan birinci hedef. Bunun için çaba sarf edildi, ama sonuç bellidir. '99'dan bu yana neyi kazandık? Kadro mu fazlalaştırdık, kitle mi kazandık? Maddi ve manevi olarak çok önemli bir düzeye mi geldik? Hayır! Sonuç gözler önündedir. Öyle büyük gelişmeler sağlayamadık. En fazla varolanı korumaya çalıştık, ama onu da tam koruyamadık. Savaştan ve Önderlikten kalan miras üzerinde kendimizi yaşattık. Kısmen koruyabildik, ama tamamen koruyamadık da. Kitle korunamadı, kadronun tümü korunamadı. Bu bizim fotoğrafımızı gösteriyor. Başta Konsey ve Meclis olarak pratiklerimiz gözler önündedir. Önderliğin yarattıkları üzerinde oturarak geliştirmek istediysek de, tarzımız geliştirilmesine izin vermedi. Maddi olarak da, kadrosal olarak da, kitlesel olarak da, ve diplomatik çalışmalarda da durum budur. Tükettik yani. Ruhi olarak ya da duygusal olarak bir duruş vardı. Apocu hareketin ve halkın bir duruşu vardı. Bunu inkar etmemek gerekir, ama yönetim bunu yürütemedi. Yeni proje ve perspektifler yaratamadı, sürekli yerinde saydı.

İkincisi; Önderlik projesi uluslararası komploya karşı çıkmak için salt mücadeleyi yetersiz buldu. Yani bu yetmez dedi. Ve önümüzde kapsamlı bir değişim dönüşüm projesi koydu. Komplonun boşa çıkarılması mücadelenin başarısıydı. Bunun için iki şey lazımdı. Birincisi mücadele etmek, komployu boşa çıkarmak, ikincisi; değişim dönüşümü sağlamaktı. Bunlar yaşamsallaşsaydı komplo boşa çıkmış olurdu. Değişim anlamında yine sonuç gözler önündedir. Başta biz çok fazla kabul etmedik. Daha gerilere de götürebiliriz. '93 yılına hatta V. Kongre'ye de götürebiliriz. Önderliğin yorum ve çözümlemelerine, değişim çabalarına cevap olamadık. Önderliğin o zamanki değerlendirmelerinde değişimin ihtiyacı belirtiliyordu. Ama biz bunları gündemimize almadık. Bize göre değişim biçimseldi. İşte bayrak değişir, kısmen program değişebilir. Ama İmralı Savunmaları ile birlikte köklü bir değişim yaşanmalıydı. Biz çok yüzeysel yaklaştık. O zaman bazıları değişim ve dönüşümü kendilerine esas alarak bazı gruplar oluşturdu. Savrulmalar yaşandı, Dr Süleymanlar çıktı meydana. Bazı arkadaşlar açık açık biz muhafazakarız dedi. Bazıları sağ yaklaştı, bazıları sol. Biz bundan hareketle kendimizi bilinçli olarak değişime kapattık. Bu ne anlama geliyor? Biz değişimi stratejik bir çalışma olarak ele almadık. Taktik yaklaşımlar sergiledik. Stratejik yaklaşımlarımız olmadı.

Eğer biz değişim meselesini temel bir çalışma olarak görseydik kimse bizi geri çeviremezdi. Ama biz böyle ele almadık. Tutuculuk fazlaydı. Kürt toplumu on bin yıl önce yaşanan neolitik toplumun özelliklerini yaşıyor. En fazla kendinde ısrar eden toplum Kürt toplumudur. Sürekli kendini korur, kendinde ısrar eder. Biz de bu toplumdan geldik, bunun bizim üzerimizdeki etkileri de var. Yine Önderlik çizgisine gelemeyince değişim dönüşüm projesine yüzeysel ve bir yaklaşım sergiledi. Basit gerekçelerle bunu yaptık, kendimiz için değerlendirdik. Bu kadar kuşatılmışlığı muhafazarlıkla aşabileceğimizi düşündük. Halbuki değişim bizi büyütecekti, halklaştıracaktı, komployu boşa çıkaracaktı. Ama tutucu ve muhafazarlık daha fazla öne çıktı. 2000 yılında bazı tartışmalar olduysa da değişim çabalarına sağlıklı denildi ve benimsenmedi. Önderliğin önümüze koyduğu projeye girmedik. PKK'den KADEK'e geçişte bazı şeyler değişse de, köklü bir değişim dönüşüm yaşanmadı. KADEK ile yapılan değişimler Önderlik projesine cevap olamadı. Önderlik projesi yeni bir yaklaşım gerektiriyordu. Atina Savunması'nda bu proje açık bir biçimde konulmuştu, ama biz anlamak istemedik. O zamanki düşüncemiz, 'Önderlik böyle düşünüyor, ama böyle olmaz,' şeklinde idi. Önderliğin yeni paradigmaya göre geliştirmek istediği proje, demokratik ve ekolojik toplum projesi geniş bir yaklaşımı gerektiriyordu. Bizim örgütümüz PKK örgütü olarak kaldı bunun karşısında. PKK sistemi eskisi gibi devam ettirildi.

PKK sistemi askeri bir sistemdi. Başta bu doğruydu da. O şartlarda PKK ancak böyle bir çıkış yapabilir, dirilişi sağlayabilirdi. Yani tamamen her şey merkezi, yukarıdan işleyebilirdi. Yürütme tarzı böyleydi. Bu sistem aynen KADEK'le de yürütüldü. Merkezi sistemler her şeyi kadro ile yürüten sistemlerdir. 20 yıldır hizmet eden halkı cepheci olarak değerlendiriyor, çalışmalara koymuyordu. Bir toplantı bile hazırlamıyordu. Bu sistemin tüm halkı içine alması, yeni paradigmaya cevap olması mümkün müydü? Hayır. Atina Savunmaları sürece bu anlamda bir müdahaleydi. Önderlik böyle yürümeyeceğini gördü. Atina Savunmaları üzerine kendimize göre yorum geliştiremezdik, çünkü istenen çok açıktı. Bu nedenle değişim dönüşüm projesini gündemimize aldık. Esasta hazır değildik, gerekli tartışmaları yapmamıştık. Yürütülen tartışmalarda boğdurulmuştu. Önümüzde büyük bir değişim çalışması vardı. Ve bu halde KONGRA GEL oluşumuna gittik.

Herkes çizgi temelinde birleşmeli

KONGRA GEL ayrı bir sistemdi. PKK sisteminden KONGRA GEL sistemine girince kaos ve krizler öne çıkmaya başladı. Çünkü değişim ve dönüşümü herkes kendine göre yorumladı ve kendine göre yaklaştı. Bu da farklı duruşların ortaya çıkmasına neden oldu. Eski sistem yıkıldı, ama yerine yeni sistem kurulamadı. Bu genel bir dalgalanmaya, kırılmaya yol açtı. Başta kadroda, sonra halkta bir kırılma yaşandı. Tartışma süreci de eski paradigmayla yürütülünce biz daha fazla dağılmaya uğradık. Böylelikle şu anki tabloya ulaştık. Ben ayrıntılı açmak istemiyorum. Önderlik zaten değerlendirdi. Yani biz böyle görüyoruz. Sorunlarımızı önderlik çizgisi temelinde ele alıyoruz. Önderlik *"ben yalnızım, kimse benim çizgimde değil"* diyor. Eğer süreci ele alırsak Önderliğin tespitinin doğruluğunu görebiliriz. Bugün ulaştığımız noktanın başka sınırı yoktur. Böyle devam edemeyiz. Kriz son noktaya ulaşmıştır. 2002 ve 2003'te bazı krizler vardı, ama çıkış yolları da vardı. Bugüne kadar gelebildi ama KONGRA GEL'in kuruluşundan bugüne yaşanan derin sorunlar, kırılmalar, dalgalanmalar bize başka yol bırakmadı. Başka yol kalmadı. Artık yaşadığımız durumu gerekçelerle dile getiremeyiz. Varolan tüm imkanlarımızı harcadık. Artık kredimiz tükendi. Bu noktada daha ciddi düşünmeliyiz. Yaşanan ciddi sorunları ciddi yaklaşımlarla aşabiliriz. Ne Önderliğimizi, ne halkımızı, ne de kendimizi kandırmaya gerek yok artık. Her anlamda açık bir biçimde duruşumuzu ortaya koymalıyız. Tüm arkadaşlar bunu biliyor. Tüm örgütümüz Avrupa'da ve her yerde yapı, hareketin tüm çalışanları, halk, herkes buraya kilitlenmiş durumda. Çünkü kriz ya da kaos yukarıdan aşağıya dağılmış durumda. Bu nedenle de çalışmalarımızın yürütüldüğü her alanda sorun var. Sistem sorunları var, duruş sorunları, kadro sorunları, inanç sorunları var. Bu nedenle bizden en uzak çalışanımız bile kendini buraya kilitlemiş durumda. Herkes burada sorunların çözülmesini ve bunun her alana yansımasını istiyor. Yani öyle olmuş ki biz bir arkadaşla teknik bir hususu bile tartışmak istediğimizde bu sorunları bize söylüyorlar. Belki şu ana kadar hareketimizde çok sorun yaşandı, ama hiç biri böyle olmadı. Bu dünyada yaşanan sorunlardan bağımsız değil, hareketten bağımsız sorunlar da değil. Bununla bağlantılı olarak genişledi. Yeni sistemin oluşturulması, militanlık ve mücadele tarzını, yaşam tarzını, halka yaklaşım tarzını içeriyor. Temel muğlak noktalar bunlardır. Bu platformun bu sorunlara cevap olabilmesi için Önderlik savunmaları bir çağrı gibidir. Çerçeveyi her anlamda koydu önderlik, eleştirdi, durumlarımızı ortaya koydu. Hem de herkese bu savunma ile çağrıda bulundu. Bundan sonra istenen duruş için söylenecek söz kalmadı. Bu anlamda özellikle de Önderliğin savunmalarının son bölümü çok önemliydi. Tüm arkadaşlar bundan sorumludur. Önderliğin çağrısına cevap olmak gerekir.

Tartışmalarımızı şu temelde geliştirmemiz ve çözüm için güçlü adımlar atmamız gerekiyor. Başta bu ayrı duruşlar ortadan kalkmalı, birlik gelişmelidir. Önderlik, halk ve bütün kadro yapısı bunu istiyor. Önderlik *"çizgi temelinde herkes birleşmeli. Eğer düşünsel anlamda olmasa da birleşmelisiniz. Ne olursa olsun çizgide birleşmelisiniz, özeleştirilerinizi vererek birleşin"* diyor.

Günlerdir tartışıyoruz. Sanırım bu tartışmaların sonucunda belli ikna olma durumları gelişti ki, şu anda burada bir toplantı yapabiliyoruz. Önderliğin belirttiği birleşin çağrısına cevap olma temelinde gerçekleştiriyoruz bu toplantıyı. Siyasette uzlaşma da vardır, ama başta çizgi temelinde birleşmeliyiz. *"Bana bağlı olanlar birleşmeli"* diyor Önderlik. Belki bazı arkadaşlar şimdi buna hazır değil, ama genel çerçevede birleşmeliyiz. Bütün özeleştirilerden daha fazla pratik duruşlarımızla bunu geliştirmeliyiz. Pratikte böyle ayrı duruşlar, kendinde ısrar etme olmamalı. Eğer herkes kendi görüşünde ısrar ederse bu Önderlik savunmalarının reddi anlamına gelir. Birleşmek için kendimizde ısrar etmemeliyiz. Bunun yolu budur. Çünkü kendinde ısrar bizi bu noktaya getirdi. Önderlik son savunmalarıyla bizden ne istediğini açık bir biçimde dile getirdi. Bu temelde öncelikle kendimizide ısrar etmemeliyiz, özeleştirel yaklaşmalı ve birlik temelinde duruş sergilemeliyiz. Bu anlamda süreç hassas bir süreçtir ve tarihidir. Herkes tarih karşısında kendini sorumlu görmeli ve ona göre yaklaşmalıdır.

Hareketimiz 31 yıldan sonra kritik bir sürece ulaştı. Halkın bu hareketten beklentileri büyük. O kadar şehit verdik. Önderliğimiz bunların tümünün temsilcisi olarak bize çağrıda bulunuyor. Ve önce bu harekette sorumluluk üstlenen, konseyde yer alan arkadaşlar bu çağrıya sorumlu yaklaşmalıdır. Görevlerini bu tarihi süreçte sahiplenmelidir. Neden bu hareket bu düzeye ulaştı? Bundan sonra nasıl düzelecek? Bu hususlarda arkadaşlar üstlerine düşeni yapmak durumundadır. Fedakarlık gerekirse fedakarlık yapılmalıdır. Kimse her şeye rağmen kendinde ısrar etmemelidir. Halkımızın zafer umutlarını kimse duruşlarıyla boğmamalı. Sorumlu yaklaşımlar olmalıdır. Yanlışlıklar tespit edilmeden doğrular da görülemez. Böyle bir demokratik ve özgür platformda her arkadaş görüşlerini açıklıkla dile getirmeli, eleştiri ve özeleştirilerini vermelidir.

Mutlak cevap olmamız gereken bir süreç yaşıyoruz. Yaşanan kaos durumunu yükselmenin temeli haline getirmeliyiz. Bu aynı zamanda yeni bir hamlenin başlangıcı da olabilir. Hareketimizin bu hassas ve önemli süreçte başarılı olması için gerekli olan tüm yaklaşımlara açığız ve Önderlik çizgisinde ısrarlı olacağız, kararlı olacağız. Kimse bunu engelleyemez. Bu tüm arkadaşlar için böyledir. Bu netleşmeyle tartışmalarımızı sorunları derinleştirmek için değil çözmek için geliştirmeliyiz. Bizim yaklaşımımız budur, tüm arkadaşların da böyle yaklaşmasını bekliyoruz.

29 Nisan 2004

Cuma (Cemil Bayık) arkadaşın özeleştirisi

Ölünceye kadar bu harekete bir militan olarak hizmet etmeyi esas alacağım

Apocu hareketin bir eleştiri özeleştiri hareketi olduğunu biliyorum. Apocu hareket Kürdistan gibi bir ülkede daha başlangıçta gelişmeyi yaratmak ve başarıyı ortaya çıkarmak için, işe eleştiri ve özeleştiri ile başladı. Kürdistan da başka türlü de başlanamazdı. Çünkü Kürdistan katliamdan işkenceden baskıdan, kölelikten, egemenlikten başka bir şey yaşamamıştı. Kürdistan özgürlük, demokrasi, adalet ve eşitlik nedir bilmiyordu, tanımıyordu. Oldukça da kirlenmiş, çok şey yitirilmişti. Neyin doğru neyin yanlış olduğu, neyin reddedileceği neyin kabul edileceği belirsizleşmişti. Öylesi bir ülkede eleştiri ve özeleştiri ile işe başlamak gerçekçiydi. Nitekim Kürdistan'daki gelişmeyi, bizleri bu yarattı. Bu canlı olanı, iyi olanı, güzel olanı ortaya çıkardı; her türlü kiri, pası giderdi.

Maalesef biz bu Apoculuğun en önemli ilkesine fazla sahiplik yapamadık. Bu bir gerçek. Apocu çizginin en önemli bir yanı, eleştiri ve özeleştiriydi. Biz çizgiyi bu anlamda kaybettik. Bugünkü yaşananlarda da, buradaki değerlendirmelerde de bunun böyle olduğu çok açık bir biçimde ortaya çıkmış durumda. Başkan Apo başlarken de, hala da eleştiri ve özeleştiri ile bu hareketi yürütüyor. İmralı tabutluğunda eleştiri ve özeleştiri ile kendini yeniliyor. Kendini canlı tutuyor. Bununla gelişmeyi yaratıyor. Ve bizi de gelişmeye bu temelde çekiyor. Özellikle komplodan sonra eleştiri ve özeleştiriyi geliştirmeyişimiz, hatta bazılarımızca bunun anlamsız görülmesi Nasır tarafından iyi değerlendirilmişti. Nasır bu harekette eleştiri ve özeleştirinin *'bir deli gömlek'* olduğunu belirtmişti. Bunu boşuna belirtmiyordu. Çünkü örgütümüzde Apocu çizgiden kaymanın olduğunu görmüştü. Ve bu temelde hepimize sesleniyordu. Denilebilir ki, belki en çok Nasır'a karşı çıkanlardan biri oldum. Ama bugün görüyorum ki, Nasır'a karşı çıkmış olsam da, pratikte Nasır'ın çizgisine girmişim. Ben daha önceki toplantılarımızda da bir Nasır olabilir miyim, olamaz mıyım demiştim. Kendimi sorgulamaya çalıştığımı belirtmiştim. Demek ki, her ne kadar bunu söylesem de pratikte bunun gereklerine uymadığım ortaya çıkmıştır. Eğer bizde –çoğumuzun eleştirdiği gibi– kirlenme ortaya çıkmışsa, birçok değerlerimizde aşınma ortaya çıkmışsa ve bugün ağır sorunlar ve tahribatlar ile yüz yüze gelmişsek, bu durum çizgimizin bu önemli yanını ihlal etmemizden kaynağını almaktadır. Bunu görmek gerekiyor. Ben kendi şahsımda kendi pratiğimde bunu görmeye çalışıyorum. Bunu önemli bir nokta olarak belirtmeye çalışıyorum. Şimdi birçok arkadaş sözler verdi. Ben söz vermenin, özeleştiri vermenin öyle kolay olmadığını belirtiyorum. Çünkü, örgütü ve yönetimi içerisine düşürdüğümüz durum dikkate alındığında sözlerin de, özeleştirinin de öyle fazla bir anlam taşımadığını, kısa sürede bu tahribatların kolay kolay giderilemeyeceğini, ancak uzun vadede büyük, doğru ve yeterli çabalar ile bu tahribatların giderilebileceğine inanıyorum. Bunu giderdiğimiz oranda özeleştiri ve sözlerin verilmesinin daha doğru olacağına inanıyorum. En azından kendi açımdan böyle yaklaşıyorum.

Çok açık ki, bu son dönemde ortaya çıkan bizdeki klasik Kürt kişiliğinin hortlamasıdır. Önderliğimiz en çok da bu kişiliği değiştirmeye çalıştı, bununla mücadele etti. Şüphesiz bu kişilikte önemli bazı değişiklikler de oldu, gelişmelerde oldu; ama son ortaya çıkan tablo şahsımızda Kürt gerici kişiliğinin o birleşmeyen, didişen, birbirini tüketen, karşıtlarını bir tarafa bırakarak kendisi ile uğraşan kişiliğin ortaya çıktığını gösteriyor. Bu tabii ki bana büyük bir acı veriyor. Önderliğin bu kadar çabalarından sonra böyle bir kişiliğin hortlatılması gerçekten hak edilmeyen bir durumdu. Ama ne yazık ki ortaya çıkan bu oldu.

Şimdi bir taraftan özeleştiri ve eleştiriyi bir tarafa itmemiz, bir taraftan Önderliğin *"istifa ediyorum"* dediği partiyi, örgütü, sistemi alıp sürdürmemiz, onu daha da katı hale getirmemiz, Önderliğin değişim dönüşümü önümüze koymasına rağmen bunu kendimizde gerçekleştiremeyişimiz, sorunların temeli oldu. Önderliğin sorgulamasını kendi sorgulamamız olarak gördüğümüz için sorgulamaya ihtiyaç duymamamızdan ötürü tabi ki değişime de fazla gerek görmedik. Onun için değişime girmedik. Değişimin ön gördüğü strateji ve taktiğe de girmedik. Yeni dönemde bizim temel taktiğimiz halk hareketini, serhildanı yükseltmekti. Tabii ki bunun örgütünü geliştiremediğimiz için, halkı örgütsüz bıraktığımız için, ne serhildanı geliştirebildik ne de süreci ilerletebildik. Burada süreç tıkandı. Önderlik bu durumu gördü ve önümüze kapsamlı hedefler koydu. Bununla tıkanan süreci aşmak istedi. Fakat, biz bunu da girmedik. Dolayısıyla taktikten koptuk. Taktiğin, çizginin dışına çıktık. Bu da örgüt olmamızı neredeyse anlamsız hale getirdi. Çünkü Apoculuk, düşünce ve pratiğin birliğiydi. Birini diğerinin önüne koymamaydı. Bunu birlikte anı anına yaşamaktı. Biz ne düşünceyi fazla geliştirebildik ne de pratiği geliştirebildik; ikisini de bir tarafa ittik. Dolayısıyla kendimizi anlamsız hale getirdik. Onun için bu kadar gelişim olmasına rağmen bölgede var mıyız, yok muyuz hiç kimse bizi tartışmıyor, tartışmadı. Hesaba koymadı; sanki yokmuşuz gibi bir yaklaşım ortaya çıktı. Bu tamamen bizim yaklaşımımızın bir sonucu olarak ortaya çıktı. Önderlik, *"üzerimde tecrit geliştirildi bu araştırılmalıdır"* diyor. Doğrudur, bu duruşumuz ile, bu pratiksizliğimiz ile, oportünizmimiz ile, strateji ve taktiği yerine getirmemekle bütün görevleri Önderliğe yıktık. Önderlik o koşullarda söylememesi gereken şeyleri söylemek zorunda kaldı. Önderlik, sadece stratejik hattı değil taktik hattı da çizmeye çalıştı. Hatta bunda en ince ayrıntılara kadar bazı şeyler önümüze koydu. İşte bu Önderlik üzerinde ki tecridi de giderek ağırlaştırdı. Biz bunu da görmedik. Önderlik eyleme geçerek bunu bize anlatmak kavratmak istedi. Bunu da görmezlikten geldik. İşte bugünkü duruma örgüt olarak, yönetim olarak düştük.

Tabii bunları şimdi söylemekte zorlanıyorum. Ve büyük bir acıyı da yaşadığımı belirtmek istiyorum. Pratikten çizgiden kopan örgüt yönetim tabii ki çözümü Apocu çizgide değil başka şeylerde arayacak. İşte bizde sağ savrulma ortaya çıktıysa ve bu sağ savrulma bizdeki tutuculuğu, dogmatizmi, değişmemeyi pekiştirdiyse bence burada aramamız gerekiyor. Tabii ki bu duruma düşen bir örgütü kimse ciddiye almadı, almıyor. Önderlik bunu da gördü yeniden örgütü ciddiye alınır bir duruma getirmeye çalışıyor. Onun için de bize ciddi olmamızı söylüyor. Kendi adıma bundan sonra ciddi olmaya, kendimi aldatmamaya çalışacağım. Şimdi örgütümüzün hareketimizin zorlanması, sorunlar yaşaması, tahribatlar yaşaması, oldukça tehlikeli bir durumla yüz yüze gelmesi tabii ki bende bazı kaygılar yarattı. Özellikle değişim adı altında geliştirilmek istenenler bu kaygıyı yarattı. Çünkü değişimin bu olmadığını böyle olmayacağını, bunun bizi bir felakete götüreceğini görüyordum. Tabii ki yapılmayan görevlerin sonucunda buraya gelinmişti. Hiç olmazsa bu nokta artık bunun önüne geçmeyi bir görev bildim. Bazı dayatmalarda olunca, bunu engellemek için bir çaba gösterdim. Bunu da önceden belirttim. Şimdi bu çabaların örgütün, yönetimin birliğini sağlayamadığı, başarıyı, gelişmeyi ortaya çıkaramadığı, bazı şeyler kurtarsa bile en çok tasfiyeciliğe karşı mücadele ettiği sandığım bir noktada tasfiyeciliği bir başka biçimde güçlendirdiğim ortaya çıkmıştır. Bunu bugün dehşetle görüyorum ve bir daha böylesi bir durumu yaşamamak, yaşatmamak için oldukça öfke ile yüklendiğimi belirtmek istiyorum. Şimdi benim kişiliğimde ortaya çıkan örgüte kadroya yansıyan yanlar var. Tabii ki bu tutuculuktur, fanatikliktir, mümincilıktir öyle çok sevdalanılacak şeyler olmadığı açıktır. Böyle bir gerçeğin bu harekete katılımım ile bağlantılı yanları var. Bu harekete katılırken içinden çıktığım toplumsal yapıyı öyle çözümleyerek katılmadım, daha çok onu reddederek hem de kaba bir biçimde reddederek katıldım. Tabii ki bu daha sonraki yürüyüşümde önemli bir etken oldu. Eğer sorgulayarak, reddederek katılsaydım, bu temelde bir yürüyüşü esas alsaydım sanırım daha sonraki pratiğim daha farklı gelişebilirdi.

Yine hareketin ilk öğelerinden olmam, kendimi doğal olarak bu hareketin yönetim kademesinde görmem daha sonraki yürüyüşümde önemli bir problemi teşkil etti. Yine Önderliğe bir yaklaşımım vardı; bu yaklaşım oldukça fanatik, mümince bir yaklaşımdı. Bu biraz da benim şekillendiğim toplumsal gerçeklikle izah edilecek bir durum. Yani aile ve çevreden şekillenen bir kişilik. Böyle bir kişilik ile Önderliğe ve görevlere yaklaştım. Önderlik bunu çok eleştirdi. *"Fanatikçe, mümince bağlılığı istemiyorum"* dedi. Bunu herhalde başkaları için söylüyor, benim için söylemiyor diye düşünüyordum. Tabii ki kendimi aldattığım daha sonra ortaya çıktı. Bu hiçte bağlılık olmadığı bugün daha iyi ortaya çıkmış durumda. Ki, Önderlik son savunmasında ilginç bir şey belirtiyor. Diyor *"çok ilginç bir durum yaşanıyor. Beni severek öldürüyorlar"* gerçekten de ilginç bir durum. Bizim pratiğimizde ortaya çıkan bu durumların, başka bir örgütün veya halkın pratiğinde ortaya çıkacağını sanmıyorum. Veya çıksa da çok istisna olur. Hem benim pratiğimde, hem birçoğumuzun pratiğinde ortaya çıkan budur. Önderliği öyle seviyoruz ki, –ama bu nasıl bir sevgi, bağlılık ise– onu bir türlü yaşamsallaştıramıyoruz, yaşamsal kılamıyoruz; her gün öldürüyoruz. Seve seve öldürme, ilginç bir sevme türü tabii. Ben artık bu sevme tarzından kendimi kurtarmanın bir çabası içerisinde olacağıma dair arkadaşlara söz verebilirim.

Önemli bir noktada, pratiğime damgasını vuran dar pratikçiliktir. Bu da daha çok idolojik derinlik olmamasından kaynaklı oluyor. Bu yeni tespit ettiğim bir durum değil, eskiden tespit ettiğim bir durumdur. Bu tabii beni yaratıcı ve kapsayıcı kılmıyor. Bu örgüt yönetiminde olduğum için örgütü ve kadroyu da yaratıcı kılmıyor. Oldukça daraltıyor, tehlikeler ile yüz yüze getiriyor ve sürekli kayıplara yol açıyor. Artık buna da bir son vermenin gerekli olduğu ortada.

Belirtmek istediğim önemli bir husus ta kadın özgürlüğü konusundadır. Önderlik örgütün fiili olarak başındayken o sahaya fazla girmemeye çalıştım. Önemsemediğimden değil, çok önemsedim, ama gücü kendimde yaratamadığım için o sahaya fazla girmedim, korktum. Bozabileceğimden korktum. Güç getiremediğim için korktum. Bunu Önderliğe bıraktım. Bunun doğruluğuna inandım. Bu düşüncenin bende pekişmesine yol açan Önderliğin bir değerlendirmesiydi. Ben '94 başında Zele'ye gelirken Önderliğin bir çözümlemesi olmuştu benim hakkımda. Şöyle bir şey belirtmişti; *"eğer benim gibi olamıyorsanız Cuma gibi de olabilirsiniz. O da bir çözümdür"* demişti. Ben bunun doğru olabileceğine inandım. Ama tabii ki bu doğru değildi. Önderliğin bahsettiği de bu değildi. Fakat onu kendime esas aldım. Önderlik esir düşünce tabii ki bir takım şeyler ile yüz yüze gelince hiç de hazır olmadığım bir dönemde kadın sorunu ile karşı karşıya geldim. Ki, kadın hareketinde ciddi sorunlar da ortaya çıktı. Bu bizi ciddi bir biçimde zorladı da. Bunları çözmeye ne güç yaratmıştık ne de kadın hareketi bizim o sahaya yaklaşmamıza müsaade ediyordu; bu da bir gerçek. Kadınında tabii kendine göre haklılığı vardı. O güne kadar hiç o sahaya girmeyen bir yönetim ve yönetimin bir üyesi Önderliğin esareti ile birlikte buna el atıyor. Dolayısıyla kuşkulanacaktır. Zaten kuşkuculuk vardı, güçlüydü. Bu kuşkuculuk bizim o sahaya yaklaşmamızı engellemeye çalışıyordu. Bizim güçsüzlüklerimiz, yetersizliklerimiz kadındaki bu yaklaşım tabii ki ortaya çıkan sorunların çözümünü olumsuz etkiledi. Kadındaki bu yaklaşımı gördükçe, ben ürktüm. Çünkü zaten o alana girmemiştim. O gücü kendimde yaratmamıştım. Bir de bu yaklaşım beni sürekli o sahaya yaklaşımda oldukça hesaplı davranmaya itti. Bir arkadaş benim için, kadın üzerinde hesap yaptığımı söyledi. Ben onu doğru görmüyorum. O anlamda hiçbir zaman hesabım olmadı. Tam tersine dediğim bu gerçeklikten hareketle hep hesaplı yaklaşmaya çalıştım. Eğer bunu aşabilseydim ve kadında o sahanın sadece kendini ilgilendirdiğini, erkeği ilgilendirmediği yaklaşımına girmemiş olsaydı veya en azından bendeki yaklaşımı biraz tespit etmiş olsaydı, bu konuda biraz daha töleranslı yaklaşmış olsaydı; belki bu durumu daha erken aşabilir, kadına daha doğru yaklaşıbilir, kadın hareketinin gelişmesinde yapabileceğim bir katkı varsa yapmaya çalışabilirdim.

Şimdi buradan sonuca geliyorum. Ben bu hareketin kurucuları arasındayım ve bugüne kadar da hep yönetim düzeyinde görev aldım. Bundan çıkardığım bir sonuç daha var; uzun süre yönetimde kalmak gerçekten de ne kişi için ne de örgüt için geliştirici oluyor. Bu örgüt dinanizmini öldürüyor. Kişinin gelişmesini de farklı bir biçimde olumsuz etkiliyor. Bu açıdan ben geçmişte de yönetimlerde yer almamayı doğru görmüştüm. Hem kendi açımdan hem örgüt açısından bunu pratikte de uygulamak istedim, ama ne yazık ki gelişmeler beni resmiyette yönetim olmasam da, fiiliyatta bir yönetim durumuna getirdi. Hem benden kaynaklı hem de kadrodan kaynaklı yanlar oldu. Tabii ki bundan çıkardığım önemli sonuç var ve asla bir daha böylesi bir duruma kendimi getirmeyeceğim.

Önderlik hem KONGRA GEL'i yeniden şekillendiriyor hem de PKK'yi yeniden inşa ediyor. Partileşmenin birinci ve ikinci aşamasında partileşmeye yaşattıklarımı dikkate alarak yeniden partileşmeyi olumsuz yönde etkilememek için, yine KONGRA-GEL ile birlikte gelişen olumsuz süreci tekrar yeni oluşuma yaşatmamak için hem yeni oluşum hem de PKK'nin yeniden inşa edilmesinde yer almayacağım. Tabii ki harekete hizmet etmeye devam edeceğim. Ben bu hareketin bir militanıyım. Militanı olmayı doğru buluyorum. Militan olmayı da sonuna kadar da sürdüreceğim. Daha öncede belirtmiştim; ölünceye kadar da bu harekete bir militan olarak hizmet etmeyi esas alacağım. Eğer bunu başarırsam, geçmişte verdiğim zararları telafi edebilir, kendimi affettirebilir, duyduğum acıları bir nevi hafifletebilirim. Ben bu temelde yeni sürece yaklaşıyorum. Kendimi bir daha aldatmamak ve kimseyi de aldatmamak temelinde verdiğim zararları giderme, acıları giderme temelinde başta Parti Önderliği olmak üzere Kürdistan halkına, tüm insanlığa, şehitlere, zindan ve dağlarda ki özgürlük direnişçilerine, özgürleşme çabası içerisinde olan kadınlara, siz platformdaki arkadaşlar huzurunda söz veriyorum.

Abbas (Duran Kalkan) arkadaşın özeleştirisi

DOĞRU ÇALIŞMA BAŞARININ TEMELİDİR

İdeolojik, politik ve pratik açıdan Ortadoğu'yu etkileyecek bir mücadele yürütmesi gereken bir hareketin mevcut duruma getirmenin parçalı, kendi içinde didişen, birliği bile tartışılır duruma gelen bir sonucu, halkın geleceği açısından ve Önderlik çizgisi açısından ne anlam ifade ettiğinin bilincindeyim. Bu ağır durumun en üst yaratıcılarından birisiyim. Bunun Önderliği ve halkı ne kadar zorladığını da anlıyorum, hissediyorum. Böyle bir durumun özür kabul etmediğinin de farkındayım. Önderlik en son '99'dan itibaren çok kesin, keskin ve gittikçe derinleşen bir değişim süreci geliştirdi. İmralı Savunmalarıyla bunun ilk işaretini verdi. AİHM Savunması'nda kapsamlı bir tarihsel ve felsefik yaklaşımla stratejik ve ideolojik değişimi, yeni hareketin program, örgüt ve taktik yaklaşımını koydu. Atina Savunması eski paradigmanın iflasını kesin ortaya koydu, ilan etti. Son savunmayla da demokratik, ekolojik ve cinsi temelde eşitlikçi toplum paradigmasını çok kapsamlı, bütün dünyada uygulanabilir, insanlık için yeni bir hedef olacak şekilde ifadeye kavuşturdu.

Bu köklü bir felsefik derinleşme, ideolojik değişimle yenilenme, yeni bir hareket örgütleme anlamına geliyor. Bunu şimdi daha iyi görebiliyorum. Daha önce sürece böyle derinlikli yaklaşmadım. Değişimi en azından teorik düzeyde bile böyle kapsamlı ideolojik, politik düzeyde ele almadık. Çok sığ, dar eski paradigmayı aşmayan bir düşünce yaklaşımım oldu. Aslında reddetmedim, ama düşünce düzeyindeki değişimi, ancak İmralı Savunması çerçevesinde yaşayabildim diyebilirim. Bir yenilenme, ideolojik yenilenme bazı bakımlardan kendini düzeltme olarak gördüm. Çok köklü bir ideolojik değişim, buna dayalı stratejik, örgütsel, taktik değişim olarak ele almadım. Teorik çalışma bakımından da yaptıklarım bu düzeyde kaldı. Yeni süreci ifade etmedi, derinlik kazandırmadı. Önderliğin geliştirdiği çizgiyle bütünleşmedi. Önderliğin kapsamlı, teorik çalışma temelinde ortaya çıkardığı değişim karşısında daha başta kaldık, küçük kaldık. İdeolojik mücadele bakımından da Önderliğin ortaya koyduğu düşünceleri zamanında öğrenmeye ve propaganda etmeye, bu temelde bir ideolojik propaganda çalışması içinde olmaya çok yüzeysel yaklaştım yine. O değişime sınırlı yaklaşımımdan kaynaklandı. İdeolojik mücadeleyi de, propaganda çalışmasını da Önderliğe bırakan bir sonuç ortaya çıktı. Genel örgütümüz açısından, yönetimimiz açısından bu konuda en fazla sorumluluk bana ait. Önderlik de öyle görevlendirmişti. Kendi ilgim bu dönemdeki görev düzenlenişim de böyleydi. Bu bakımdan hareketin genelde değişim çizgisini özümseme, ona uygun bir politik, örgütsel yapıya girmedeki zayıf kalışının en başta gelen sorumlusu olarak görülebilirim.

Aynı durum tabii iç mücadelede de ortaya çıktı. Eleştiri özeleştiri, teorik derinleşmenin, yoğunlaşmanın ve ideolojik mücadelenin zayıflaması ortamında gündemden kalktı. Halbuki kendi içimizdeki ideolojik mücadele eleştiri özeleştiriyle sürecekti. Bu da sınıf mücadelesini, cins mücadelesini geliştirmeyi ifade edecekti. Eleştiri ve özeleştirisiz bir değişim, yeni kişilik yapılanması, buna dayalı olarak da hareketin gelişmesinin sağlanmasının olmayacağını bile bile aslında ısrarsız, kararsız tutum, bazı pratik kaygıların gereksiz yere öne çıkartılması sonucunda gündemden kalktı. Bundan en fazla zararı Özgür kadın hareketi gördü tabii. İdeolojik mücadelenin önünün açık olması, bunu içte yürütecek eleştiri özeleştirinin sürdürülmesi, çizgi düzeltmesini Önderliğin geliştirdiği özgürlük çizgisine hareketin oturmasını, bu temelde de özgür kadın hareketinin gelişmesini sağlayacaktı. Önü kapatılan o hareket oldu. Bu çerçevede ideolojik olarak hareketin gelişmesine katkı sunulamadığı gibi pratik olarak da hareketin gelişmesine destek verilmedi. Önü kapatıldı ve geriye düşürüldü. En çok çelişki, çatışma bu noktada yaşandı. Kadın hareketi irade olarak, duruş, örgütlülük, çizgi olarak zayıfladı, ve hareketin genel zayıflamasına da yol açtı. Bu konudaki pratik irade kırıcı uygulamaların içinde oldu. İçimden, düşünce olarak her şeyi benimsemesem de pratik uygulama olarak koltuk değneği olduk. Tutarlı, güvenilir bir yoldaş olunamadığını gösterdim.

Stratejik bakımdan bir değişimin yaşanması için çabam oldu. Onu daha çok ilk değişim süreci olarak da görüp ele aldım. Fakat uygulamada düşüncede belirlenen strateji bir kenarda kaldıkça, örgüt stratejisinin, Önderliğin geliştirdiği yeni stratejik çizginin pratikleşmesinde ısrarlı olmadım. Bu ittifaklarımıza, politik yapılanmamıza da yansıdı. Dolayısıyla ciddi bir politik ilişki, ittifak gelişmediği gibi politik eylem de ortaya çıkmadı. Taktik bakımdan, temel mücadele bakımından örgütümüzün, yönetimimizin ciddi bir eylemi olmadı. Örgütümüz zaman zaman taktik konusunda tartışsa da, pratik yaklaşımlar karşısında hızla kendini değiştirdi. Bir taktiksizliği, taktikten kaçışı, oportünizmi yaşadı. Ben bunu görmedim dersem yalan olur. Pratik zorlamalar karşısında pratik taktik eylemlilikten geri durmayı zaman zaman eleştirdim. Bu sadece eylem değil, en fazla halkın demokratik siyasi eyleminin geliştirilmesi açsından da böyle. Fakat hiç ısrarlı olmadım, ikna etme çalışmasını yürütmedim. Genel kararlara, ulaşılan sonuçlara razı oldum. Tabii ki, sonuç oportünizm oldu. Pratikleşmeyen bir örgüt durumu ortaya çıktı. Yönetim bakımından zaman zaman uzlaşıcı, idareci, zaman zaman sekter, kendini geriye çeken tutumlarım oldu. Bu sağ, sol arasında gidip gelmeyi, ortayolcu bir duruşu ifade etti. Bu yönetimde en çok önem verdiğim, kendimce bu geçen dönem açısından en değerli gördüğüm sorun, yönetim ve örgüt birliğinin sağlanmasıydı. Ama pratikte ortaya çıkan bunun tam tersi oldu.

Sonuçta düşüncede kendini değiştirmemiş, stratejide değişikliğe uğratmamış, bir taktik güç haline getirmemiş, hiçbir gelişme yaratamamış, bunu yaratamadığı için de kendi içinde parçalanmış, birliği ortadan kaldırmış bir sonucun çıkmasını sağlayan veya buna yol açan yönetimin bir üyesi oldum. Bunun Önderlik çizgisinden bir kopuş olduğunu son savunma ile birlikte çok daha net görüyorum. Sadece bir tutuculuk değil, bir yetersizlik de değil, ortada Önderlik çizgisinden bir kopuş var. Bu taktik olarak eylem çizgisinden kopuş, stratejik olarak siyasal çizgiden kopuş, tabii felsefik ve ideolojik olarak da yeni paradigmaya girmemek oluyor. Bu temelde ideolojik olarak kendini yenilememek anlamına geliyor. Bu duruma çok ciddi olmayan, az sorumluluk duyan, zorlandıkça kendini geriye çeken, çok dar ve sığ yaklaşan derinlikli bir düşünce yoğunlaşması olmayan durumum, kişiliğim yol açtı. Belli düzeyde gelişmeleri düşüncede görmüş olsam da, bu Önderlik çizgisini ifade etmedi. Pratik olarak da kendi gördüğünü bile uygulamayan, düşünce ile pratiğin birbirinden çok kopuk olduğu bir durumu yarattı. Bu bir kader değildi. Kesinlikle bize yakışan da değildi.

Hiç çaba harcamadık diyemem. Fakat işin özü, esası üzerinde çalışmadığım, daha çok sonuç vermeyen bir çalışma içerisinde olduğum şimdi çok daha net ortaya çıkıyor. Bu temelde bunları görerek yeni paradigma temelinde, felsefik derinleşme, ideolojik değişim temelinde esas almak üzere bir değişim sürecine girmem gerektiğini net görüyorum, hissediyorum.

Örgüt bu duruma getirilmiş olsa da bunun düzeltileceği, önlenebileceği açığa çıkmıştır. Önderlik müdahalesi böyle bir süreci başlattı. Yürütüyor. Örgüt ve halk bunun üzerinde yoğunca duruyor. Şunu ifade etmek istiyorum; bizim pratiğimizin olumsuzluklarının irdelenmesi ve ondan çıkan derslere de dayanarak, ama daha çok da geçmiş mücadelemizin büyük geliştirici pratiği ve Önderliğin süreci çok kapsamlı aydınlatan düşünsel yaklaşımları esas alınarak örgüt güçlü bir çıkış yapabilir. Güçlü bir örgütsel ve kadrosal gelişme yaşanabilir. Bunun imkanları fazlasıyla var ve bunlar bana da güç veriyor.

Yönetimimiz böyle olmamalıydı tabii. Bu sonuç bir ruhsal zayıflamaya yol açtı. Bu en büyük tahribat. Şimdi mevcut tartışmalarla, Önderlik çalışmalarıyla bu düzeltilmeye çalışılıyor, burada düzeltme çalışmalarının doğru olduğunu ifade etmek istiyorum. Bir kader değildir, her arkadaş çok güçlü bir militan çizgiyi doğru uygulayan bir yönetim haline rahatlıkla gelebilir. Biz düşündük, çalıştık sonuç buraya geldi demek kesinlikle doğru değil. Yanlış. Doğru çalışma başarı yaratırdı. Başarının önü açıktı. Dolayısıyla başarıya göz dikmeyen, başarıyı esas almayan başarıyı sağlayacak bir mücadelenin ağır sorunları ve sorumluluğu altına girmek istemeyen bir yönetim duruşu buna yol açtı. Bunu gideren her yönetim duruşunun başarılı olacağına ben kesinlikle inanıyorum.

Geçen süreçte son dönemde çok yoğun bir iç mücadelede oldu. Kör dövüşüydü aslında. Hiçbir ideolojik, örgütsel kurala yeterince bağlı değildi. Bu bakımdan son dönem tutumumun, Önderliği halkı, çeşitli yoldaşları zorladığını da biliyorum. Bu çerçevede özür dilemek istiyorum. Yeni süreç, hareket, Önderlik, yeni çizgi temelinde bir yenilenmeyi yaşadı, onu bu savunmayla daha iyi gördüm. Yeniden katılmak istiyorum. Bu inancım ve kararlılığım var. Bir düzeltme değil, harekete yeniden katılma, yenilenmiş çizgiye yeniden katılma isteğidir bu. Bunun için yeni paradigmayı özümsemek üzere yoğunlaşmam gerekiyor. Ona çok ters düşecek saplantılarımın veya yaşam arayışlarımın olmadığına inanıyorum. Öyle bir durumum yok ve bana aslında bu değişiklikler büyük heyecan da veriyor. Sosyalizmin bu kadar kendi sorunlarından kurtarılması, önünün açılması insanlık için büyük bir çıkış olarak kendini gösteriyor. Bu temelde ideolojik değişimimin, yenilenmemin Önderlik çizgisinde kadın özgürlük çizgisini daha iyi özümseyen, anlayan, ona daha doğru yaklaşan bir temelde geliştirebileceğime inancım var. Pratik bakımdan da genişlemiş bir çalışma dönemi var. Çok değişik görevlerde kendimin de hazır olduğu görevlerde başarılı olacağımı düşünüyorum.

Örgütün yenilenmesi, yeniden yapılanmasının önü açıktır. Benden dolayı hiçbir biçimde bir kapatma kesinlikle olmayacak. Yapamayacağım veya hazır olmadığım zaman oyalayıcı dolayısıyla çizginin gelişimini zaafa düşürücü tutum içinde olmamaya dikkat edeceğim önümüzdeki süreçte. Gördüğüm, anladığım, çizgiye uygun bulduğum noktalarda daha ısrarlı olacağım. Daha çabalı ve kararlı olacağım pratikte. Bunlar temelinde bu yeni sürece katılabileceğim düşüncesindeyim ve isteğim bu temeldedir. Önderliğin ve örgütümüzün vereceği görevleri, yeni çizgi temelinde geçmişi düzeltme, özeleştiriyi pratikte verme anlayışı ve kararlılığıyla yerine getirmeyi esas alacağım. Bu çerçevede zararları azaltabileceğimiz inancındayım. Belli bir katılım ve katkımın olacağını da düşünüyorum. Düşüncede yeni paradigmayı özümsedikçe özellikle bu savunmayla daha bir güçlenme, geçmişi iyi değerlendirmede, geleceğe bakmada daha da bir açıklık bende oluştu. Bunu derinleştirdikçe pratik bakımdan da iş yapacak bir konuma geleceğim inancındayım. Bu temelde ben yeni sürece katılmak istiyorum. Yeni süreçte aldığım işler çerçevesinde de başarılı çalışma yapmak istiyorum, yeni sözüm bu durumu sona erdirerek, başarılı işler yapmanın bir başlangıcı olsun da istiyorum, bu temelde Önderliğimize, şehitlerimize, halka ve tüm yoldaşlara söz veriyorum.

"Düşüncede kendini değiştirmemiş, stratejide değişikliğe uğratmamış, bir taktik güç haline getirmemiş, hiçbir gelişme yaratamamış, bunu yaratamadığı için de kendi içinde parçalanmış, birliği ortadan kaldırmış bir sonucun çıkmasını sağlayan veya buna yol açan yönetimin bir üyesi oldum. Bunun Önderlik çizgisinden bir kopuş olduğunu son savunma ile birlikte çok daha net görüyorum. Sadece bir tutuculuk değil, bir yetersizlik de değil, ortada Önderlik çizgisinden bir kopuş var."

Ferhat (Osman Öcalan) arkadaşın özeleştirisi

Mücadele tarihi boyunca iyi bir asker ve komutan olamadım

Her şeyden önce bizim bu özeleştirilerimizin amacı yeni bir dönemin hazırlanması ve buna katkı sunulmasıdır. Özeleştirimi verirken temel alacağım espri Önderliğimizin tüm mücadele tarihi boyunca kendi yaşamında esas aldığı ve örgüte de benimsetmek için yoğun çaba gösterdiği *"başarmaya mahkumuz"* esprisidir. Amerikalı yazar ***George Stember*** der ki *"en büyük suç başarısızlıktır."* Bizim de içinde bulunduğumuz koşullarda bir başarıdan bahsedemiyoruz. Siyasi, diplomatik, sosyal, ekonomik ve askeri bakımlardan başarıdan çok başarısızlık yaşanmaktadır. İç ve dış nedenlerle birlikte Özgürlük mücadelemiz bir bunalıma düşmüştür. Süreklileşen bunalım bir kaos durumu ortaya çıkarmıştır. Siyasi çalışmalarımızın da hızla aşağıya doğru seyretme durumu vardır. Diplomasimiz sıfır noktasına gelmiştir. Bunların hepsi bir arada bizi bir kaosa sürüklemiştir.

Bu kaosun ortaya çıkmasında dış etkenler kadar iç etkenlerin de rolü vardır, hatta daha fazladır. İç etkenler bazında ele alınırsa örgüt içerisinde geçmiş ve günümüzdeki konumumuz gereği bizim de rolümüz önemlidir. Niye bu duruma gelindi sorusuna gerçekten de ciddi bir cevap oluşturmak gerekir. Ciddi cevap için kafa yormaya ihtiyaç bulunmaktadır. Hem ciddi yaklaşmak hem de çok yoğunlaşmakla niye böyle bir kaos durumunu yaşadık, bunda kişisel payımız nedir sorusuna cevap bulunabilir.

Bugüne kadar mücadele içerisinde önemle üzerinde durmam gereken bir hatam ideolojik perspektifi siyasal çalışmaya egemen kılamamamdır. İşin karakteri gereği zaman zaman siyaset ideolojik çerçeveyi zorlar, bu bir yere kadar da kabul görebilir. Ancak bende ortaya çıkan eğer siyaset gerektiriyorsa ideolojiyi fazla önemsememektir. Sık sık ideolojik çerçeveyi zorladım. Siyasal çalışmada ideolojik ölçüleri yadsıdım. Bu da gerekli olandan daha fazla bir pragmatizmi ortaya çıkardı. Halbuki doğru olan makul ölçülerde siyaset lehine ideolojik çerçeveyi zorlamaktı. Bunu da bazen yapmaktı. Fakat bizde yapılan sık sık buna düşmek, ideolojiyi siyasete kurban etmek oldu. Bunun bir hata olduğunu, üzerinde yoğunlaşıp düzeltmem gereken bir husus olduğunu belirtebilirim.

İkinci önemli husus; ben mücadele tarihim boyunca iyi bir asker ve komutan olamadım. Bazen bu yönlü isteklerim güçlense de egemen olan siyasi bir kişilik olmamdı. Hep ağırlığım siyasal çalışmalardan yana oldu. Bu durum da sıkıntılar yarattı. Çünkü '99'lara kadar izlediğimiz strateji savaş, siyaset formülüydü. Savaşa dayalı siyasetti. Bunu esas almadan örgütle tam bir uyum içerisinde yürümek mümkün olamazdı. Ben ise buna gelemedim. Siyaset savaş formülünü örgüte rağmen, Önderliğe rağmen esas aldım. Savaş siyaset içindi. Ki, Önderlik bunu son savunmada ortaya koymuştur. Son beş yılda bu daha uygun düşse de, ama daha önceki süreçlerde örgütte bir çelişki durumunu ortaya çıkardı. Son beş yıldır siyaset savaş formülü daha uygun düştüğünden savaşı ağırlıklı olarak yadsımak doğru olmadı. Yani savaşa sıcak bakmadım. Tam da bana denk düşen siyasal mücadele ile sonuç alma koşulları ve olanakları oluşmuştur diye gerillayı ve ihtiyaç duyulduğunda savaşı yadsıdım. Bu anlamda son beş yıllık süre içerisinde de bu konuda örgütün çizgisini yeterince temsil edemediğimi söyleyebilirim. Bir özeleştiri de bu konu üzerinde derinleşerek vermek gerekiyor.

Buna bağlı olarak üçüncü bir husus; ben siyasete eğilimli bir kişiliğim. Bunu esas alarak yürürüm, diğer arkadaşlardan –yönetici kadrodan bahsediyorum– farklı olarak savaşa dayalı siyaset yapma konusunda her şeyi siyaset biçimi ile ele aldım. Bu tabii ki pratik olaylara ve olgulara farklı bir yaklaşımı da getiriyor ve ben siyasi olmayı demokratik olmayla özdeşleştirdim. Bu farklılığımı bu biçimde ortaya koydum. Halbuki her siyaset yaklaşımı otomatikman demokratik değildir. Siyasi mücadelede antidemokratik yaklaşımlar egemen olabilir. Siyaset kişiliği eşittir demokratik kişilik değildir. Ben siyaset kişiliği eşittir demokratik kişilik olarak ele aldım. Bu konuda arkadaşlardan farklılığımız böyle yanlış bir yorumlama oldu. Bundan dolayı da kişiliğimin demokratikleşmesi için yeterli bir çaba içerisine girmedim. Bunun gereğini derinden hissetmedim. Sonuç itibariyle demokratik değişim sürecine girerken siyasi bir kişilik olmamla birlikte demokratik bir kişilik haline gelemedim ve rol oynayamadım. Bu konunun da kişiliğimde irdelenmesi, yeterince bilince çıkarılıp daha geniş açıklanması gerekmektedir. Bir üçüncü konuda vereceğim özeleştiri budur.

Dördüncü bir husus; uzun süre Önderliğin demokratik dönüşüm projesini uygulamadım. Doğal muhafazakarlıkla bilinçli muhafazakarlık ittifak içerisinde eski sistemin nasıl yaşatılabileceğinin yoğun çabası içinde oldu. Bilenen konsey üyelerinin gece gündüz çalıştığı ortadadır. Çalışma konusunda hakların yememek gerekiyor. Ama çalışmak kadar bu çalışmanın üzerinde yürüdüğü yaklaşım da önemliydi. Bizler Önderliğin esaretinden sonra parti yönetimi görevini üslenirken onun değişim programını pratikleştirmek yerine eski sistemi nasıl yaşatabiliriz, bunu oturtup yürütebiliriz? diye yoğunlaştık. Mücadelenin savunması bu espride oldu. Ve biliniyor ki, bazı arkadaşlarda doğal muhafazakarlık vardı, süreç içerisinde oluşmuştu. Ben değişime açık olmakla birlikte bilinçli muhafazakarlık yaptım, sadece bunu şu bu davranışımla çıkarmıyorum, açıkça ilan da etmiyorum. Ve bilindiği gibi bu yaklaşımın somutlaştığı slogan "Yaşasın Başkanlık Konseyi" denilmesini en üst toplantılardan en alt toplantılara kadar istedim. Böylelikle çok duygusal bağlılıklara rağmen bizim doğal ve bilinçli muhafazakarlığımız birleşerek demokratik değişimin zamanında ve yerinde gerektiği adımlarla pratikleşmesini önledi.

Demokratik değişimi biz 2003 yılının ortalarına kadar gündemimize almadık. Yarattığımız sistem neydi? Küçük bir devlet, despotik yönleri ağırlıkta olan bir devletçikti. Bizler de devlet hiyerarşisinin en üst tepesinde bulunuyorduk. Kişiliğim gereği de aktif bir yönetim üyesiydim. Hem sistemin oluşumunda hem sistemin yürütülmesinde aktif bir rol oynadım. Bundan dolayı da Önderliğin Demokratik Uygarlık Manifestosu diye ifadelendirdiğimiz AİHM savunmalarında çok netleştirdiği çizgisini pratik uygulamada bilinçli demeyeyim, ama savunduğumuz sistem gereği reddettik. O açıdan suçluyuz. Demokratik değişimi uygulamak isterken de bu sefer çok ucuz yaklaştık. Ne onun düşünce sisteminde yeterince derinleşip bunu programlaştırdık, ne psikolojik ortamını hazırladık. Ne üst kadroyla, ne alt kadroyla, ne tabanla, ne de halkla gereken tartışmayı yürüttük. Birbirimize güvenen, fazla birbiriyle çelişmeyen bir yere kadar da birbirine samimi yaklaşan bir yönetimdi. İşte kimse engel olmaz, muhafazakar kişilikler var, bunları kolayca aşarız yaklaşımı içerisinde çok iyi hazırlanmamış bazı üst ve orta kadro kesimindeki sınırlı arkadaşın çabasıyla işi götürürüz düşüncesi bizde hakim oldu. Gerçekten de ne örgüt hazırlandı ne demokratik değişimi savunan kadronun yoğunluğu ve hazırlığı değişime yetiyordu. Deyim yerindeyse paldır küldür bir kongreye gittik ve kongrede de karar düzeyinde önemli bir mesafe alınırken bu kararları uygulayabilecek yönetim çekirdeği, kadro ve çalışan yapısı hazırlanmadı. Buna ne demek gerekir? Çok ucuz bir başarı yaklaşımıdır. Bu ucuz yaklaşım büyük bir iş karşısında çaresiz kaldı. Ancak yapabildiği ağlamak veya kaçmak oldu. Benim de yaşadığım sızlamaktır, ağlamaktır ve kaçmaktır. Dolayısıyla demokratik değişim programı bu hatamızdan büyük ölçüde etkilendi ve bilenen kaosun ortaya çıkmasında önemli pay sahibi oldu. Başta gelen bir pay sahibi oldu. Sorun örgüt disiplinine gelip gelmemenin de ötesindedir. Hazırlanmamış bir değişimi gündeme koyma yine değişimin gereklerini pratik içerisinde de yapma çabası içerisinde olmadık. Görevden ve görev alanımızdan kaçtık, sızlandık, ağladık.

Tabii ki bunun hesabını vermek ancak bir başarıyla mümkün olabilir. İki önemli olaya da değinerek tamamlamak istiyorum. Birincisi '98'lerde daha komplo gündeme girmeden, ama ilk belirtileri görülürken başlayıp da daha sonra devam eden Kadın özgürlük hareketinin bir başkaldırması vardı. Bu başkaldırıyı hepimiz biliyoruz ki Önderliğin desteğine sahipti. Biz de bu başkaldırıya karşı direndik. Onu başarıya ulaştırmamak için epeyce uğraştık. Henüz komplo gündemde değilken yani '98'de uğraştık. '99'da da uğraştık. '99'da bu isyanı dağıtmak ve o hareketi bastırmak için ikna edici nedenlerimiz vardı. Komplo ortaya çıkmıştı, hareketin dengeleri sarsılmıştı, bu isyanı olumsuz anlamda bastırmanın olanaklarını bize sunmaktaydı. Birçok arkadaş isyanı bastırma çabasına girdi, ama başarılı olamadı. En sonunda ben daha iyi bastırırım dedim ve bilindiği gibi Xırpape'de 400'e yakın bayan ve erkeğin katıldığı bir toplantıda bütün yeteneklerimi kullanarak bu isyanı boşa aldım, bastırdım. Bu isyanın devamı da vardır. Bastırdıktan sonra başka arkadaşa devrettim. Artık siz ilgilenin, ben ilk darbeyi vurdum dedim. Yani önemli olan isyanı bastırmaktı, gerisini getirmek kolaydır. Ve biliyoruz ki ondan sonra o isyanı yürüten ekip ezildi, iradesiz bırakıldı. Ve şimdi büyük ölçüde mücadele dışına düştüler. Mücadele içinde mücadele dışılığı yaşamaktadırlar. Eğer biz o isyanda olumlu bir sonuç alsaydık, olumlu bir sonuçla bitirseydik bana göre demokratikleşmenin temeli daha güçlü hazırlanırdı. Bu konuda çok ciddi bir hata işlenmiştir. Özel olarak bu konu için Kadın hareketine özeleştirimi veriyorum, özür diliyorum.

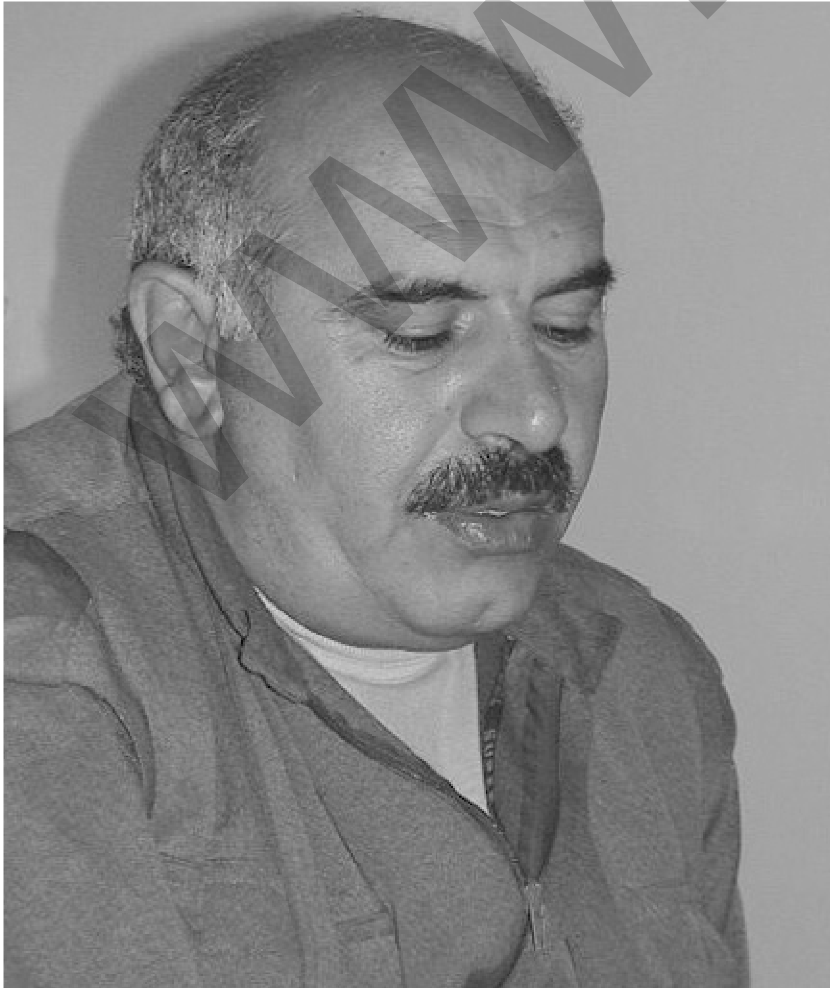
İkincisi de; 2000 süreci içerisinde örgütün dağılmasının önünü durdurmak için, o bilinen serseri isyanını yani Dr. Süleyman onların önünü almak ve hareketi ilerletme gereği vardı. Onun için demokratikleşme adımı atılmadı. Tasfiyeciliğe karşı yapılabilecek daha çok ipleri sıkmak değildir, daha keskin davranmak da değildir; açılımdır. Bunu büyük bir içtenlikle vurguluyorum. Değişimin önümüzdeki gelişimi açısından önemli gördüğüm için belirtiyorum. Bu konuyu ağustos toplantısında tartıştık. Örgütsel açıdan bazı açılımlardan yanaydık hepimiz. İşte merkezi örgütlenme yerine yatay örgütlenme konusunda bir netliğimiz vardı. Ama anlayış olarak yetersizdik. Avrupa'da biraz da o atmosferin verdiği uygunlukla yoğunlaşan Cemal arkadaş vardı. Sivil siyaset yürütme, kurumlaşma anlamında. Bizim o örgütsel açılımla eğer sivil siyaset veya kurumlaşma, gelişme birleşseydi bana göre bir reform kavramı ortaya çıkabilirdi. Biz bu konuda reddettik ve arkadaşın üzerine gittik. Bu konuda ben özeleştiri veriyorum. Artı o büyük hatamdan dolayı bizzat arkadaştan da özür diliyorum.

Kadın özgürlük hareketini daha sonra bıraktım. Onu bir kalıp içerisinde tutma çabalarına destek verdim. Bu kaçınılmaz olarak geleneksellliği doğurdu. Siyasette biz hamle yapamadık. Kitlemizde, örgütlenmemizde, eylem etkinliklerimizde aşama gerçekleştiremedik. Sosyal anlamda, –sağlık, gaziler, hastalar, halk sağlığı, eğitim vb– herhangi bir gelişme yaratamadık. Hatta eski birikimler gerilemiştir.

Yine gerillayı güçlendiremedik. Gerilla konusunda şunu belirtebilirim, çözüm sürecine girildiği zaman askeri güç de siyasallaşmalı. Ama bu başlayıp bir garantiye bağlanmayıncaya kadar askeri gücü zayıflatmak doğru değil. Şimdi biz her konuda olduğu gibi bu konuda da gerillayı güçlü tutma başarısını ortaya koyamadık. Sonuç itibariyle mücadeleyi kritik bir noktaya getirmiş durumdayız. Mutlaka aşmak gerekir, kaos vardır, ama kaos aralığında çıkış olanakları da vardır. Buna inanıyorum, ama yeterince kendimi motive etmiş değilim. Bunu samimiyetle belirteyim. Kendi motivasyonumu sağlamam için ne yapmam gerekiyor? Önümüzdeki süreçte kendimi yeniden üretme ihtiyacını duyuyorum. Bu demokratik bir kişilik haline gelmek için gereklidir. O otoriter yönetim tarzını aşmak içindir. Bunun sadece siyasi bir kişilik olmakla başarılamayacağının bilinci içerisindeyim. Siyaseti demokratik ölçülere oturtmak için ben kendimi yeniden üretme gereğini duyuyorum. Bu nedenle Önderliğin talimatlarına açığım. Yine yeni seçilecek yönetimin talimatlarına açığım. Herkes için katkı sunmaya da açığım.

Bu açıdan, kendini yeniden üretmek ve derinleşmek için özeleştirisel bir yaklaşım geliştirmek istiyorum. Bunu sıradan bir yaklaşım olarak da ele almıyorum. Bunun için belli bir zaman gerekir ve bu zaman içinde yoğunlaşmaya ihtiyaç duyuyorum. Bunu yazılı hale getireceğim. Bu temelde katkıya açık olmak koşuluyla kendimi üretme önümüzdeki dönemin esas yaklaşımıdır. Buna bir ara verme de denilebilir. Ama mücadele dışına çıkma anlamında bir ara verme değil, mücadele içinde kalarak, yapabileceğim katkıları sunarak bir yoğunlaşma isteğidir. Bu temelde bir tavır koyuyorum. Ve bu konuda ciddi olduğumu bütün içtenliğimle söyleyebilirim.

Tabii ki bu süreçte hatalar yapılmıştır. Bu hataları demin de iki özel durumda ifade ettim. En başta Önderliğimizi çok zorlamıştır. Şehitlerimizin deyim yerindeyse ruhunu sızlatmıştır. Halkımızı büyük acılara boğmuştur. Bunlar karşısında takınacağımız tutum tabii ki bellidir. Bu anlamda Önderlikten, şehitlerden, halktan başta kadın yapısı olmak üzere parti camiamızdan özür dilerim. Artık bu son altı aylık süre içerisinde parti içinde tam bir keşmekeşliğe gidildi. İnsanın yüzünü kızartan bir iç mücadele yaşandı. Düzeyli bir iç mücadele Önderliğin de belirttiği gibi gelişme yaratırdı, ama biz epeyce düzeysizleştirdik. Bunun tek yönlü olmadığına inanıyorum. Bu açıdan birçok arkadaşın ismini de telaffuz ederek istiyorum, düzeysizliklere düştüm. Gerek sol muhafazakar dediğimiz arkadaşlar, gerekse sağ dediğimiz arkadaşlar için bu geçerlidir. Sadece bir taraf için söylemiyorum. Kendi payıma bu incittiğim arkadaşlardan özür diliyorum. Bunu belirtebilirim. Ve sağ eğilimimi de mahkum ederek ben yeni dönemde mücadeleye daha iyi hizmet etmenin hazırlığı ve çabası içerisinde olacağımı belirtiyorum. Bu konuda Önderliğe, şehitlere, halka ve tüm yoldaşlara söz veriyorum.

ÖZGÜR KÜRT'ÜN İNKAR VE İMHASINA YÖNELİK POLİTİKALAR YENİ BİR MEŞRU SAVUNMA SAVAŞINI DOĞURACAKTIR

◆ HPG ANA KARARGAH KOMUTANLIĞI

Üzerinden bir yılı aşkın bir süre geçmiş olmasına rağmen Irak şahsında ABD'nin Ortadoğuya yaptığı müdahale ve bu müdahalenin geldiği aşama halen dünya gündeminin birinci sırasındaki yerini ve önemini korumaktadır. Bu müdahale üzerine çok şeyler söylenip yazıldı ve bu devam da edecektir. Müdahalenin dünya çapındaki etkisi ve özellikle de Ortadoğu açısından önemi göz önüne alındığında mevcut güncel durumu doğru okumak ve ona göre sağlam mevzi almak, tüm ilgili güçler açısından son derece önemlidir. Bu açıdan bi kez daha son gelişmeleri gözden geçirmek gerekmektedir.

Irak'a yönelik müdahaleye ilişkin olarak yapılması gereken ilk tespit, ABD açısından evdeki hesabın çarşıya uymadığıdır. Irak'a özgürlük getirme, Irak halklarını Saddam diktatörlüğünden kurtararak özgür ve müreffeh bir yaşama kavuşturma iddialarıyla müdahaleyi gerçekleştiren ABD, hemen herkesin tahmin ettiği gibi dev askeri gücü ve yüksek teknolojisinin sağladığı avantajlarla kısa sürede Saddam Hüseyin rejimini yıkmayı, ordusunu dağıtarak ülkeyi işgal etmeyi başardı. Ancak bu bir sonuç değil, aksine bir başlangıçtı. Zora dayanılarak bir sistem yıkılabilir ama yeni bir sistemi kurmak için zor dışında farklı etkenlere de ihtiyaç vardır. Bunların başında söz konusu olguyu doğru ve gerçekçi analiz etmek ve ona göre ilerici, bilimsel ve uygulanabilir projelere sahip olmak gerekmektedir. ABD'nin gerçekleştirdiği müdahale sonrasında elle tutulur projelerinin olmaması bir tarafa, Ortadoğu'nun merkezi olan Irak'taki kültürel ve toplumsal dokuyu hiç tanımadığı, hatta hafife aldığı ortaya çıktı. Batı tarzı kendini beğenmişliğin tipik bir yaklaşımının sonucu olarak bugünkü manzara ortadadır. Ortadoğu kültürünü ve kişiliğini hafife almanın cezasını, Irak'ta batağa saplanma ile çeken ABD, müdahalenin eksik ayağını son dönemlerde ortaya attığı ve henüz ayrıntıları gün yüzüne çıkmamış olan Büyük Ortadoğu Projesi (BOP) adımı ile tamamlamaya çalışmaktadır. Ayrıntıları henüz netleşmemiş de olsa bu proje, Ortadoğu'yu parça parça ele alma hatasının telafisi ve kaba güce dayanarak yeni bir sistem kurmanın yanlışlığının itirafı olarak da anlaşılabilir.

Kürtler adına canlı ve dinamik bir siyaset yaratılmıştır

Geçen bir yıllık süre zarfında ABD'nin yıkmak istediği statükoyu korumak isteyen güçler de boş durmadılar. Başta Türkiye olmak üzere İran ve Suriye rejimleri, 21. yüzyılın başlarında Irak'ta başlayan değişim ve dönüşüm rüzgarını kendilerini de önüne katacağı endişesiyle müdahalenin, daha doğrusu kurulmak istenen yeni demokratik sistemin başarısızlığı için el altından yoğun bir mücadele yürüttüler. Ülkenin güneyindeki şiilerin ve orta kesimdeki sünnilerin mevcut direnişinin bu bölge devletleri ile bağlantılı olduğu bilinen bir gerçektir. İran rejiminin ideolojik kaygıları, Baasçı Suriye rejiminin yıkılma korkusu ve Türkiye'nin geleneksel Kürt kompleksi, bu güçlerin statükoyu koruma çabalarının çıkış noktaları olmaktadır. Bölge gericiliğini de arkasına alan Irak'daki direniş odakları, bu şekilde daha örgütlü bir düzey kazanarak işi ABD'nin bölgeyi terk etmesini istemeye kadar vardırmışlardır. Kapitalist sistemin son büyük temsilcisi ABD'nin bölgeyi bu güçlere teslim etmesi, yenilgiyi kabul ederek geri çekilmesi mümkün görülmemekle birlikte, zorlandığı da açık bir gerçektir.

ABD, yaşadığı zorlanmayı haziran ayı sonunda yönetimi Iraklılara devretme tartışmaları ve BOP ile atlatmaya çalışmaktadır. BOP'da Kürtlerin de önemli bir rol oynayacağı günümüz dengeleri açısından ortaya çıkan bir gerçekliktir. Irak'daki tek istikrarlı bölge Güney Kürdistan'dır. Kürtlerin Ortadoğunun diğer üç devleti arasında bölünmüş olmaları ve bu parçalardaki Kürtlerin örgütlülük düzeyi, ABD'yi Kürtleri ciddiye almaya zorlamaktadır. Irak'ta Şii ve Sünnilerin direnişi karşısında zor durumlar yaşayan ABD'nin kürtleri de karşısına alacak bir politika izlemesi doğru bir politik yaklaşım olmayacaktır. Kürtlerin böylesine stratejik önem kazandığı bu dönemde, Kürdistan üzerinde egemen olan diğer üç devletin de yaşadıkları kompleksler nedeniyle paçaları tutuşmaya başlamıştır.

20. yüzyılın inkar sisteminin baş aktörü ve yönetmeni olan Türkiye, 80 yıllık inkar politikasında bazı değişikliklere gitmek zorunda kalmıştır. Kürtlerin bazı haklarının tanınması, anadilde eğitim vb. son derece yetersiz ve aslında bir makyaj özelliği olan açılımlarla da olsa "Kürt yoktur" anlayışının kırıldığından söz etmek mümkündür. Daha bir yıl öncesinde Kürt sorununa "Siz düşünmezseniz yoktur" mantığıyla yaklaşan Başbakan Tayyip Erdoğan, son günlerde "Kürtler benim canım, ciğerimdir" deme noktasına gelmiştir. Yine CHP, "Kürt vatandaşlarımız artık CHP içinde Kürt olarak yer alabilirler" sözünü politikasının temel argümanı haline getirmiştir. Tam da bu süreçte Beşar Esad'ın Kürtlerin Suriye'deki ulusal varlığından bahsetmesi de zamanlama açısından dikkat çekici bir gelişmedir.

Egemen devletlerde yaşanan bu değişimin arkasında, 30 yıllık amansız bir özgürlük mücadelesinin tüm Kürdistan'da yarattığı ulusal diriliş, bilinçlenme ve örgütlülük düzeyi bulunmaktadır. Bu noktaya öyle kolay gelinmedi.. 30 yıllık mücadelenin kazanımları, 21. Yüzyıla girerken Özgürlük Hareketinde yaşanan değişim-dönüşüm ve yeniden yapılanmayla döneme denk bir politik duruş ortaya konularak Kürtler adına canlı ve dinamik bir siyaset yaratılmıştır. Son Irak müdahalesinde Kürt halkının elde ettiği kazanımların uluslar arası meşruiyet kazanması, 80 yıllık inkar zihniyetinin aşılarak tarihin çöp sepetine atılmasını sağlamıştır. Günümüzde artık, "Kürt yoktur" anlayışının basit çıkar mantığıyla bile hiçbir ekonomik değeri kalmamıştır.

Kürt halkı açısından inkar siyaseti kırılmıştır ancak bu, tehlikenin bittiği anlamına da gelmemektedir. Özgür Kürt'e yönelik imha politikaları halen yürürlüktedir. Önderliğimiz üzerindeki tecrit ve izolasyon ile hareketimize yönelik dağıtma çabaları, mevcut egemen güçlerin özellikle de Türkiye'nin, imha politikasında ısrar ettiğinin açık bir göstergesidir. 2 ağustos tarihinde savaşın durdurulmasından bu yana geçen beş yıllık süre zarfında ateşkes pozisyonunda olmamıza rağmen, Türk devletinin olumlu bir yaklaşım sergilemek bir yana, zayıfladığımız şeklindeki iddiaları dile getirerek bunu psikolojik bir savaş malzemesi yapmıştır. Tamamen Önderliğimizin perspektifleri temelinde meşru savunma pozisyonunda kalan gerillamıza karşı "uzat gitsin, PKK bitsin" mantığı ile "ne savaş ne barış" pozisyonunda tutma şeklinde bir çürütme politikası yürütülmüştür. Güçlerimizi sınırların dışına çekmemiz, ordunu başarısı biçiminde gösterilerek iç kamuoyunda zihinsel dejenerasyon, dış kamuoyunda da güçlülük imajı yaratılmak istenmiştir.

Özellikle 3 Kasım seçimlerinden sonra AKP hükümetinin işbaşına gelmesiyle birlikte, hareketimize yönelik özel psikolojik savaş faaliyeti daha da tırmandırılmıştır. Nakşibendi Tarikatının iktidarlaşmış legal versiyonu olan AKP, cumhuriyet karşıtı gizli emellerini hayata geçirmek için sürekli olarak orduyu gerillanın üzerine sürmeye çalışmış, savaşı kışkırtarak çıkacak kargaşadan rant elde etmeyi hedeflemiştir. "Topluma Kazandırma Yasası" adıyla gerillaya teslimiyet dayatılmış ama bu yasa, cezaevlerindeki Hizbullah militanlarının serbest bırakılmasına vesile yapılmıştır. Irak müdahalesi sonrası AKP hükümetinin Washington ile ilişkileri tamamen hareketimize karşıtlık temeline dayanmıştır. "PKK'nin Kuzey Irak'tan tasfiyesi" söylemi sık sık gündemleştirilerek ABD'yi gerilla üzerine sürerek çözümsüzlük siyaseti derinleştirilmek istemiştir. Bir yandan iç kamuoyunda gerillanın yenildiği propagandasını yaparken, diğer yandan ise ABD ordusunu gerillanın üzerine sürmek için bin dereden su getirmek, AKP hükümetinin en belirgin tutarsızlığıdır.

AKP, 28 Mart seçimlerinde de iktidarın bütün imkanlarını kullanmış ve trilyonlarca lira harcayarak Van ve Siirt gibi bazı merkezlerde hileyle yerel seçimleri kazanmıştır. Hileyle kazandığı bu seçimleri, bir zafer olarak gösteren AKP, bu şekilde hareketimizi imha etme amacının zemini örmek istemiştir. Örgütümüz içerisinde yaşanan bazı görüş ayrılıklarını ve seçimlerdeki bu satın alınmış başarıyı dış politikada veri olarak kullanmış ve böylece Kongra Gel'i AB'nin terör örgütleri listesine aldırarak imha siyasetine uluslar arası bir meşruiyet kazandırmaya çalışmıştır. Gerillada dağılmanın baş gösterdiği ve halk desteğinin azaldığı havasını yaratılarak AB'ne "Hareket dağılıyor, son darbe için bana destek verin, ileride bundan karlı çıkarsınız." imajı ve sözü verilmiştir. Bununla bağlantılı olarak Kıbrıs'ta verilen tavizlerin, Kongra Gel'in terör örgütleri listesine alınmasıyla bağlantısını kurmak için dahi olmak gerekmez.

İç ve dış politikada Apocu Hareketi tasfiye etmeyi kendisine temel hedef yapan AKP, diğer yandan ise inkar edilemez Kürtlük karşısında kendi Kürt'ünü yaratma işini de üstlenmiştir. Bu temelde parti içinde önemli kademelerde Nakşibendi tarikatına bağlı işbirlikçi Kürtlere yer verilmiştir. Cüneyt Zapsu, Hüseyin Çelik, Dengir Mir Mehmet Fırat, Abdulkadir Aksu gibi isimler, AKP'nin Kürt politikasının mimarları gibi görünmektedirler. Kısaca AKP'nin uzun vadede özgür Kürt'ün iradesini kırmak ve tarikatçı ailelere dayanarak Kürtleri kendi ideolojik kuyrukçusu bazı kurumlara bağlamak istediği söylenebilir. AKP'nin bu politikası tehlikeli olmakla birlikte Başkan Apo son savunmalarında " Nasıl bir kendisi olmak?" sorusunu sorarak Kürtler açısından özgürlük sorunun güncel formülünü vermiştir. Kürtler de AKP'nin bu politikalarına karşı bu formülü hayata geçirecektir.

Bölge ve Türkiye açısından son siyasal durum bu şekilde özetlenebilir. Politik durumun daha iyi anlaşılabilmesi için bir askeri durum değerlendirmesi de yapmak gereklidir. Bilindiği gibi Başkan Apo'nun 2 Ağustos 1999 deklerasyonu ile gerilla güçlerimiz, büyük fedakarlıklarla mevcut sınırların dışına çekildi. Sınırlı sayıda bir gücümüz, meşru savunma pozisyonunda kuzey alanında mevzilendi. Güçlerimizin ağırlıklı bölümü ise güney sahasındaki kamplarda eğitim ve yoğunlaşma sürecine alındı.

Tek taraflı olarak ilan edilen bu ateşkes süreci, tamamen Önderliğimizin perspektifleri ve hareketimizin öz iradesi ile başlatıldı. Devlet ve ordu ise, bunu kendi başarıları olarak göstererek bir askeri zafer olarak ilan ettiler. Bunun böyle olmadığını daha önce bize karşı savaşmış emekli generaller çok iyi biliyor ve zaman zaman da bunu söylüyorlar.

Devamı Sayfa 20'de

> "Irak'a yönelik müdahaleye ilişkin olarak yapılması gereken ilk tespit, ABD açısından evdeki hesabın çarşıya uymadığıdır. Irak'a özgürlük getirme, Irak halklarını Saddam diktatörlüğünden kurtararak özgür ve müreffeh bir yaşama kavuşturma iddialarıyla müdahaleyi gerçekleştiren ABD, hemen herkesin tahmin ettiği gibi dev askeri gücü ve yüksek teknolojisinin sağladığı avantajlarla kısa sürede Saddam Hüseyin rejimini yık"

Mayıs şehitleri her baharla yeşeren özgürlük umutlarının teminatlarıdır

Bahar ayları doğanın olduğu gibi insanın da kendini yenilediği, yeni başlangıçlara hazırlandığı dönemlerdir. Bu açıdan hep yeni bir sürecin de başlangıcı sayılmışlardır. Kürtler açısından baharın müjdecisi olan Newroz'un aynı zamanda yeni yılın başlangıcı sayılması da bu nedenle tesadüfi değildir. Birçok toplum açısından da baharın böylesi bir konumu vardır. Özellikle de doğa ile iç içeliğini korumuş, doğadan, doğal yaşamdan kopmamış toplumlarda ve onların yaşamlarında baharın bu özellikleri çok daha açık bir biçimde belirleyicidir. Bu toplumlar, yaşamlarının maddi örgütlenişinden sosyal kültürel yapılanmalarına kadar her alanda bahara bir başlangıç anlamı vererek çoğu zaman da bunu bayramlarla kutlarlar. Deyim yerindeyse baharda doğanın kış uykusundan uyanarak canlanışına toplumlar da, her türlü üretimsel, sosyal kültürel bir silkelenişle cevap vermektedirler. Bu silkeleniş insanın en büyük mücadelesi olan özgürlük arayış ve savaşımına da tarih boyunca damgasını vurmuştur. Nitekim Kürtler açısından baharın müjdecisi, yeni yılın başlangıcı Newroz aynı zamanda özgürlük mücadelesinde de bir dönüm noktası olurken, bundan binlerce yıl sonra 1 Mayıs da tüm ezilenler için mücadele ve birlik günü olarak yerini almaktadır.

Günümüzde artık bahar, tüm insanlığın yanı sıra özellikle ezilenlerin hayatları açısından, bir yandan binlerce yıldır olduğu gibi doğanın canlanışına paralel bir yenilenmeye, diğer yandan ise insanlığın evrensel kazanımlarına dayanan yeni bir mücadele dönemine tekabül etmektedir. Baharın bu niteliği belki de en çok kendisini zaten bir Newroz partisi olarak tanımlayagelen Kürt özgürlük hareketinde göstermektedir. Kuruluşunun mütevazi ilk adımlarını 30 yıl önce bir Newroz sürecinde atan Apocu özgürlük hareketinin tarihinde ondan sonra da her bahar, özelde de Mayıs ayı oldukça belirleyici bir yere sahip olmuştur.

1973 yılının baharında Anadolu bozkırının ortasında Ankara'da atılan ilk adımlar, her bahar giderek güçlenmiş, 2 yıl içinde kendisini Newroz'un ana topraklarına, Kürdistan'a taşıracak düzeye ulaşmıştır. Ana topraklara ulaşma hazırlıkları '75 baharı ile adım adım hayata geçmeye başlamış; '77'de ise tam bir bahar atılımı düzeyine ulaşmıştır. O zamana kadar yapılan çalışmaları değerlendiren Başkan Apo; ulaşılan düzeyi tüm devrimci demokrat çevrelere, Ankara'da yapılan bir toplantı ile duyurduktan sonra, Ağrı'dan başlayıp Antep'te son bulan bir Kürdistan seferine girişmişti. Özgürlük düşüncesi böylece '77 baharında Kürdistan topraklarına serpilerek, boy vermeye başlamıştı. Bundan sonra geçen neredeyse çeyrek yüzyılın her baharı böylesi bir atılım ruhu ve adımıyla karşılanarak Kürtlerin Newroz baharlaşması giderek tüm Ortadoğu halklarının baharına dönüştürülmüştü.

Haki KARER: İlk büyük şehadet ve ilk cevap

Yeninin, canlanmanın adı olan bahar, aynı zamanda kışın ağır uykusundan uyanma, bu anlamda yeni umutların da yeşermesi anlamına geliyor. Bu en çok da her baharla birlikte özgürlük umutlarını bir kez daha yeşerten ezilenler için geçerlidir. Kürt özgürlük hareketi de bu çerçevede her bahara özgürlük umutlarını büyüterek girmiştir. Ancak buna karşın, özgürlük düşmanlarının bu umutları karartma çabaları da daha ilk günden eksik olmamıştır. Nitekim Özgürlük hareketi; Kürdistan'a taşındığı ilk yıl olan '77'de, o zamana kadar karşı karşıya kaldığı en büyük saldırıya maruz kalmıştı. Kürt halkının kurtuluşunun Türk halkı başta olmak üzere, tüm Ortadoğu'nun kurtuluşunun kilidi olduğunu görerek Özgürlük hareketine en başından itibaren ikircksiz bir şekilde katılan, büyük enternasyonalist devrimci **Haki KARER** hedef alınmıştı. İlk hedef olarak Haki Karer'in alınması kendi başına oldukça önemliydi. Böylece iki halkın özgür, eşit birlik arayışına başından darbe vurulmak istendiği gibi; hareketin en önde gelen militanı, Başkan Apo'nun en yakın takipçisi, üstelik de kısa bir süre önce Kürdistan'a açılım toplantılarının en kapsamlısının yapıldığı şehirde Antep'te, hedeflenerek hareket daha rüştünü ispat etmeden boğulmak istenmiştir. Başkan Apo'nun tarifiyle *"Kürdistan'daki mücadelenin aşırı fedakarlıklarla dolu olacağının bilincinde olan, üniversiteyi son sınıfta terk edip yatağını sırtladığı gibi hiç tanımadığı ülkemize yönelmekte tereddüt etmeyen, hamallık yaparak mücadeleyi yürüten, insanlar arasında ayrım yapmadan içtenlikle günlerce tartışabilen"* bir devrimci idi Haki Karer. Bu üstün özelliklere sahip önder bir kadroyu yitirmenin yarattığı boşluk ve öfkenin, hareketi henüz hazır olmadığı bir çatışma ortamına sokacağı da hesaplanmıştı. Ancak bu provokasyon planı, Başkan Apo'nun öngörülü yaklaşımı ile boşa çıkarıldığı gibi, hareketin daha sonraki şehadetlere cevap vermede de esas alacağı temel bir ders çıkarılmasına yol açtı: Her şehadet, ancak şehitlerin davasını daha ilerletecek ve kalıcılaştıracak adımlarla karşılanırsa bağlılığın gerekleri yerine getirilmiş olacaktı. Haki'nin şehadetine bu anlamda verilecek karşılık da mücadeleyi boğmak isteyenlerin heveslerini kursaklarında bırakacak bir adım olabilirdi. Bu da henüz rüştünü ispatlamaya çalışan hareketi kalıcılaştırmak, bu amaçla partileşmeyi başarmak olabilirdi. Bunun için de Haki'nin şehadetinin ardından geliştirilen tüm duygusal yaklaşımlara karşın, Özgürlük hareketi asıl olanın örgütlülüğü kökleştirmeye yönelik temel adımı atmak olduğunu görerek yaklaşmış; bunun için de hemen parti program taslağının hazırlanarak tartışılması sürecine girilmiştir. Haki Karer'in şehadetine partileşme ile karşılık verilmesi esas alınırken, bu saldırı ve provokasyona gereken cevabın verilmesinden de geri kalınmamış, böylece Haki arkadaşın da kişiliğinin en temel özelliği olan söz ile eylemin birliği büyük bir sorumluluk duygusu ile hayata geçirilmiştir. Kürt özgürlük hareketinin şehitlere yaklaşımının esası olan bu tutum, böylece 18 Mayıs 1977'deki ilk büyük şehadet olayından başlayarak bugüne kadar taşınan en temel bir yaşam ve savaş ilkesi olarak ortaya konulmuştur.

Nitekim Haki yoldaşın şehadetinin ardından hem partileşme çalışmaları hem de özgürlük düşüncesinin Kürdistan'da kök salma mücadelesi büyük bir ivme kazanmıştır. Özgürlük düşüncesi ve militanları girdikleri her alanda büyük bir sarsıntıya yol açmış, binlerce yıllık ölüm uykusunu parçalamış ve baharın doğayı canlandırdığı gibi başta ezilenler olmak üzere tüm toplumu ayağa kaldırmaya başlamıştır. Buna karşı koyanlar da, ölüm uykusunun sürmesini isteyen tüm karanlık güçler olmuştur. Büyük umutlarla girilen '78 baharında, bu kez karanlık saldırı, özgürlük düşüncelerinin en hızla yeşertildiği alanlardan Hilvan'da gerçekleştirilmişti. Haki Karer'in şehadetinden tam bir yıl sonra, 18 Mayıs 1978'de bu kez işbirlikçi feodal gericilik eliyle yerel bir önder niteliğindeki **Halil ÇAVGUN** yoldaş hedeflenmişti. Bu şehadet karşısında da, Haki yoldaşınkinde olduğu gibi 'Şehidin anısına en doğru bağlılık, örgüt ve mücadele sürekliliğini sağlayacak bir atılımla cevap verme' ilkesi ile yaklaşılmıştı. Başkan Apo, Halil Çavgun arkadaşın şehadetinde bu ilkeyi şöyle ifade etmektedir:

'Tükenmiş bir gericiliğin düşmanla en sinsi ve en gerici bağlar içinde olduğu bir dönemde, O'nun yaşamına son vermesi olayı, yerel gericiliğe karşı mücadelenin daha da katmerleştirilmesi gerektiğini emreden bir durum yaratmıştır. Kürdistan'da tarihi açıdan çoktan tükenmiş, halkın bağrında kara bir ur gibi duran bu gericiliğin tüm imkanlar seferber edilerek karşı durulması gereken bir gericilik olduğunu, ne pahasına olursa olsun direnilip sonuca varılması gerektiğini Halil yoldaş, düşüşüyle kalan yoldaşlarına adeta emretmiştir'

Bu emrin gereği olarak feodal gericiliğe karşı yürütülen mücadele, parti kuruluşu ile bütünleştirilerek Kürdistan tarihi açısından tarihi bir adım atılmıştır. Özgürlük hareketinin ajan, işbirlikçi güçler ile engellenemeyen gelişimine karşı devlet, 12 Eylül ile birlikte topyekün karşı koydu. Ancak bir kez kök salan özgürlük tohumu tüm saldırılara karşı, inadına her bahar bir kez daha büyük bir güçle yeşermeye devam etti. Mekan ve karşı karşıya bulunulan güçler değişse de; bahar ile kışın, yaşam ile ölümün mücadelesi hep sürdü. Üstelik de yaşam ve ölümün; eski ile yeninin iç içe geçmiş bu mücadelesi en üst düzeyde temsilini hep şehitlerde, özellikle de mayıs şehitlerinde buldu.

Mayıs ayı şehitler ayıdır

Bu açıdan 12 Eylül'ün en karanlık döneminde 'örgüt ve mücadele sürekliliğini sağlayacak bir atılım' için hazırlanılan Filistin'de, ilk şehit de Mayıs ayında verildi. ***Abdülkadir Çubukcu*** yoldaş, Kürt halkının özgürlük arayışının tüm Ortadoğu halklarını kapsayan niteliğinin en açık bir ifadesi olarak kendisinden sonra şehit düşen onlarca yoldaşı ile birlikte Kürdistan halkının bölge ve dünya halklarıyla kardeşliğinin koparılamaz bağlarının temsilcisi olmuştur.

Özgürlük hareketinin varlık mücadelesi yürüttüğü '80'li yıllarda, mayıs ayı şehitlerinin önemli halkalarından biri de 1982 yılının 18 Mayısı'nda Amed Zindanı'nda bedenlerini ateşe veren Dörtler idi. ***Ferhat Kurtay, Necmi Öner, Mahmut Zengin*** ve ***Eşref Anyık,*** Newroz'da ***Mazlum Doğan***'ın yaktığı özgürlük meşalesini, bedenleri ile gürleştirerek yürütülen kendini inkar politikasına karşı bir set oluşturdular. 14 Temmuz direnişçilerinin eylemleri ile artık temel bir kazanım haline gelen bu direniş; aynı zamanda yurtdışındaki çalışmaların da ülkeye taşırılması için şehitlerin bir talimatı niteliğine kavuştu. Böylece artık gerilla baharı süreci de başlamış oldu. Tam da bu dönemde, PKK I. Konferansı kararı olarak da Mayıs ayı ***Şehitler Ayı*** olarak resmen ilan edildi.

Gerilla mücadelesinin başlaması ile her bahar, doğanın canlanmasına denk düşen bir canlanma ve atılım dönemine dönüştü. Her bahar, özgürlük mücadelesinin temel bir hamle süreci olarak ele alınıp yaklaşıldı. Bu hamlelerin hepsini besleyenler ise en başta şehitler oldu. Her atılım sürecine yaşamları ve şehadetleri ile mücadelenin daha da ilerletilmesini emreden şehitler damgalarını vurdular.

Bu sürecin başlangıcını da gerillanın ülkeye taşırılmasının ardındaki ilk baharın büyük şehitleri; ***Mehmet KARASUNGUR*** ile ***İbrahim BİLGİN*** arkadaşların şehadetleri oluşturdu. 2 Mayıs 1983'de Kandil'de bu kez de işbirlikçi feodallerin elleri ile şehit edilen Karasungur ve Bilgin, mücadelenin ülkeye taşırılmasının yanı sıra ulusal birlik çabalarının da şehitleri olarak kabul edilmelidir. Bugün 20 yıl sonra Karasungur ve Bilgin'in ulusal birliği sağlamak için büyük çaba harcarken şehit düştükleri alanlar, ***Medya Savunma Bölgeleri*** olarak HPG güçlerimizin denetiminde bulunuyorsa; bu, Özgürlük hareketinin *'şehitlerin anısına bağlılık mücadelelerini her koşulda ilerletletmektir'* şeklindeki Önderlik şiarının gücünü göstermektedir. Bundan sonra da Karasungur ve Bilgin yoldaşlar başta olmak üzere, mayıs şehitleri şahsında tüm şehitlere bağlılık, yaratılan değer ve kazanımları sonuna kadar korumak ve geliştirmekle mümkün olacaktır. Nitekim Karasungur ve Bilgin yoldaşlardan sonra her bahar, şehitler kervanına katılan bu halkın fedakar evlatlarının kan ve çabaları özgürlük mücadelesini bugüne kadar getirmiştir.

'Bir halkı küçük yüreğine sığdıran adam' olarak tarif edilen ***Sabri Gözübüyük*** yoldaşın 21 Mayıs 1985'deki şehadeti, 28 Nisan 1987'de şehitler kervanına katılan ***Mehmet Sevgat'a;*** aralarında ***Ahmet Kesip*** yoldaşın da bulunduğu 25 Mayıs 1988 Benavok şehitlerine kadar yüzlerce yoldaş bahara girişle birlikte yeşeren özgürlük umudunu kanları ile suladılar. '90'lı yıllarda ise gerilla savaşının gelişmesi ile belki de bugün isimleri bile bilinmeyen yüzlerce şehit daha ***Mayıs Şehitleri Kervanı***'na katıldılar.

Doğa ile birlikte özgürlük umudunun da yeşerdiği mevsim olan bahar; özgürlük düşmanları için de bu umudu karartmanın fırsatı olarak ele alınageldi hep. Düşman, biçim veya isim değiştirdi, ama özgürlük ve özgürlük militanlarına düşmanlığı hep aynı kaldı. 1997 Mayısı'nda bu kez Hewler'de, Ranya'da ve tüm Güney Kürdistan'da işbirlikçi ihanetçilik olarak ortaya çıkan düşmanın saldırılarında şehit düşen onlarca yoldaş arasında ***Salih (Hasan AĞAÇ)***, ***Ozan (Ömer ÖZSÖKMENLER)*** ve ***Helin*** yoldaşlar da vardı. Mayıs şehitlerinin son halkalarından biri de, 15 Şubat uluslararası komplosunun hemen ardından mevcut durumu fırsat bilerek her alanda saldırıya geçen sömürgeci ve işbirlikçi güçlerle mücadelede gerçekleşen Mayıs 1999 Metina şehitleridir. Aralarında ***Sinan (Murat DEMİRHAN)*** arkadaşın da bulunduğu Metina şehitleri, bütün değerlerimizin bileşkesi olan Önderliğimizin imha tehditi ile karşı karşıya bulunduğu bir süreçte dayatılan tasfiyeye karşı canları ile siper olarak Kürt özgürlük hareketinin şehitler gerçeğinin bir örneğini daha vermişlerdir. Hangi koşullarda bulunulursa bulunulsun, özgürlük mücadelesinin kan ve emek ile inşa edildiği, bu inşanın harcını da şehitlerin oluşturduğu gerçeği; şehitlere bağlılığın temelidir. Başkan Apo'nun ve Özgürlük hareketinin bizatihi varlıkları bunun en açık ifadesi olmuştur. Üstelik bu yalnızca mücadelemizin gelişimi içerisinde yaşanan şehadetler karşısında olmamıştır.

Başkan Apo'nun ***'ben bir Mahir sempatizanıydım'*** sözleriyle mücadele miraslarına bağlılığını bugünlere taşıdığı Türkiye devrimci gençlik hareketinin de 1971 devrimci önderleri şahsında katliamlara uğradığı aydır mayıs ayı. ***Deniz GEZMİŞ, Hüseyin İNAN, Yusuf ARSLAN***; *'Yaşasın Türk ve Kürt halklarının kardeşliği!'* şiarıyla 6 Mayıs'ta çıkmışlardı idam sehpasına. Ve Denizlerin intikamına soyunan ***Mahir ÇAYAN*** ve yoldaşları, silahları ellerinde Kızıldere'de 31 Mayıs'ta şehit düşmüşlerdi çatışarak. Yine bir yıl sonra, Mayıs'ın 18'inde ***İbrahim KAYPAKKAYA***, *'Ser verip sır vermemiş'*, Amed Zindanlarının tarihsel işkence misyonu karşısında devrimcilerin tarihsel direniş geleneğinin tohumlarını atmıştır direnişiyle. Başkan Apo ve onun yarattığı Özgürlük hareketi tüm bu şehitlerin miraslarına bağlılığın gereklerini mücadeleyi her zaman bir adım daha ilerleterek cevap vermiştir.

Bugün açıkça ortaya çıkmıştır ki; geçmişimizi yaratan ve bu çerçevede geleceğimizi şekillendiren en temel gerçeklik şehitlerimiz ve Onların en iyi yol arkadaşlığını temsil eden Önderlik gerçekliğimizdir. Şehitler ve Önderlik gerçeğine bağlılık şiarı ile başta Mayıs şehitlerimiz olmak üzere, tüm şehitler önünde bu temelde saygı ile eğiliyoruz.

28 MART YEREL SEÇİMLERİ VE ÇIKARILMASI GEREKEN SONUÇLAR

♦ KONGRA GEL BAŞKANLIĞI

“AKP’nin yükselişi, onun Türkiye’nin temel sorunlarına makul, gerçekçi çözümler bulduğu anlamına gelmiyor. Türkiye toplumunun yoğun değişim ihtiyacını görmesi ve halklarımızın lehine karşılamayı esas almasa da, bunu eksenine koyan bir politika, söylem ve örgütlenmeyi esas alması yükselişinin temel nedenidir. Eklektik bir düşünüş pragmatik bir felsefe yoğun destek alan uygulama gücü ve popülist söylem AKP yi kısa sürede toplumun değişim arayışlarının buluştuğu tek parti konumuna getirmiştir ”

Değişim ve yenilenmeyi başaranlar çağın yön vericileri olacaktır

Demokratik değerlerin hızla yayıldığı ve toplumsallaştığı bir süreci yaşıyoruz. 20 yüzyılın son çeyreğinde hızlanan bilimsel teknolojik gelişmeler ekonomik ve siyasal alana da, yansıyarak küresel çapta bir değişimin alt yapısını hazırlamıştır. Gelişen küreselleşme eskiye ait birçok değer yargısını da işlevsizleştirdi. 20 yüzyıla ait değerler sistemine dayalı statükolar hızla aşılma sürecine girdi. Çözülen eski sistem, insanlık sorunlarının çözümü anlamına gelmedi, gelmiyor. Kamplara, kutuplara ve statükoculuğa dayanan sistem çözülürken, insanlığı aşılması gereken yepyeni sorunlarla karşı karşıya bıraktı. Geçmişin keskin çelişkilerine dayalı yandaşlık, karşıtlıklar, yeni dönemde iç içe geçmiş sorunlar ve çözüm arayışları şeklinde boy verdi. Sorunlu, çelişik ve sancılı da olsa dünyamız, gerçek anlamda bir insanlık ailesinin oluşum sürecine girdi. Eski sisteme ait zihniyet aşılma sürecine girerken, yeniye ait değerler sistemi, tüm insanlık ailesinin ortak özlemi olan küresel demokrasi biçiminde boy veriyor. İnsanlığın özgürlük, kardeşlik, esenlik ve dayanışmaya dair özlemleri, umutları, demokrasi kavramında somutlaşıyor. Buna denk düşünce ve çözüm arayışları tüm engellemelere rağmen hızla yayılıyor. Değişim ve yenilenmeyi başaranlar, çağın yön vericisi konumuna gelirken, bu gücü gösteremeyenler her gün biraz daha gerileyerek insanlığın tecrit çemberine giriyorlar. Artık bir toplumun sadece kendi iç sorunları yoktur, insanlık ailesinin ortak sorunları ve çözüm arayışları vardır. Kelimenin gerçek anlamıyla dünya küçülüyor, sorunlar ve aranan çözüm yöntemlerinde evrensellik ağır basan yön oluyor.

AB, çağın değerler sisteminin temsili iddiasında olsa da, insanlığın karmaşıklaşan sorunlarına çözüm olamıyor. Küreselleşmeye öncülük yapan ABD, demokrasi, özgürlük vb kavramları bayraklaştırıyor, fakat izlediği politikalar 20 yüzyılda inşa ettiği rejimleri güncele uyarlamaktan öteye geçemiyor. Despotik rejimlerin yıkılması olumlu bir gelişme olurken, bunun yerine konulmak istenenler ABD ile halklar arası çelişkilere yol açıyor. Bu anlamda Önderliğimizin formülasyonuyla somutlaşan ***‘Küresel Demokrasi Projesi’****nin* gerçekliğe dönüşmesi her zamankinden daha fazla imkan dahiline girmektedir. ABD öncülüğünde ortaya çıkan sistemsizlik, belirsizlik, Irak ve Filistin sorununda da görüldüğü gibi çözümün halklara dayalı olabileceğini bir kez daha kanıtlamıştır. Ortadoğu küreselleşmenin en ciddi sorunlarla karşılaştığı coğrafyadır. Irak’a müdahale ve sonuçları bölgeyi dünyanın siyaset merkezine çevirmiştir.

ABD’nin ***‘Büyük Ortadoğu Projesi’*** ise aşınan eski sisteme alternatif oluşturma çabasıdır. İçerik ve kapsam olarak net olmasa da, egemenlere dayalı olarak geliştirilmek istenmesi onun çelişik yönünü ve çözümsüzlüğünü ortaya koymaktadır. Bu projede Türkiye ve AKP’ye yüklenen misyon, bölgesel ayak oluşturmaktır. AKP’nin oluşumu ve iktidarlaşması bu misyon ile bağlantılıdır. ABD’nin yanı sıra, AB’den alınan destek, Önderliğe yönelik uluslararası komplo ve KONGRA GEL’in terör listesine alınması Türkiye’nin yeni sisteminin inşasındaki rolüyle ilintilidir. AKP’nin 3 Kasım seçimlerinden 28 Mart seçimlerine kadar süren yükselişi, onun Türkiye’nin temel sorunlarına makul, gerçekçi çözümler bulduğu anlamına gelmiyor. Türkiye toplumunun yoğun değişim ihtiyacını görmesi ve halklarımızın lehine karşılamayı esas almasa da, bunu eksenine koyan bir politika, söylem ve örgütlenmeyi esas alması yükselişinin temel nedenidir. Eklektik bir düşünüş, pragmatik bir felsefe, yoğun destek alan uygulama gücü ve popülist söylemiyle, yarattığı temiz toplum imajı AKP’yi kısa sürede toplumun değişim arayışlarının buluştuğu tek parti konumuna getirmiştir. Oysa ki, toplumun değişim taleplerine yanıt olan bir değişimden, dahası bunun zihniyetinden bahsetmek mümkün değildir. Güçlü dış destek ve yaygın iletişim araçlarının toplumu manipüle etmesi, demokrasi güçlerinin dünyadaki ve Türkiye’deki değişim arayışlarını anlamlandıramamaları, buna denk politikalar üretememeleri yine dağınıklıkları diğer önemli rol oynayan hususlar olmaktadır. Orantısız güç dengelerinin hakim olduğu bir ortamda geçen seçimlerde AKP’nin yükselişini sürdürmesinde kendini bir tercih haline getirmesinde iktidar olanaklarının sınırsız kullanımı, devlet ve ordu güçlerinin Kürdistan’da AKP militanları gibi çalışması ve adeta tüm sistem partilerini fiili olarak AKP’de birleştirerek bir karşı blok oluşturması yine yoğun baskılar etkili olan diğer faktörler olarak değerlendirilebilir. Sonuç olarak, halklarımızın değişim ihtiyacını okuyamayan ve kendini buna göre yapılandıramayan demokrasi güçlerinin aksine; AKP argümanlarıyla, yapılanmasıyla, yürüttüğü politikalarla toplumun zorunlu olarak yöneldiği tek adres konumuna gelmiştir.

Tüm bunlar Önderliğimizin ***Demokratik Ekolojik Toplum*** paradigmasının özümsenmesi ve buna denk bir çabayla tersine çevrilip, Türkiye toplumunun önüne demokratik değişim ve yeni bir toplum modeli konulabilirdi. O zaman 28 Mart seçimleri bir yerel seçim yarışı olmaktan çıkarılıp, iki sistem arasındaki bir tercihe dönüştürülebilirdi. Egemen zihniyetin iktidara dayalı, devletçi, antidemokratik, halkın iradesini ve taleplerini hiçe sayan siyaset tarzına karşı; Demokratik Ekolojik Toplum yaratma paradigmasının yerel düzeyde yaşamsallaştırılması seçimin özünü oluşturuyordu. Halka yabancılaşmış, rüşvet ve yolsuzluk merkezine dönüşmüş, klasik belediyecilik anlayışına karşı halkın denetimine, katılımına dayanan, demokratik değerleri ve insan haklarını esas alan, her kimlik, kültür ve inanca eşit temsil hakkı tanıyan Demokratik Ekolojik Toplum paradigmasının güçlü bir programsal ifadeye ve gökkuşağı anlayışına denk bir örgütlülüğe kavuşturulması seçimlerden başarılı çıkmanın bir zorunluluğuydu. Fakat yapılmayan da bu oldu. Bundan dolayı seçim sonuçlarını esas olarak bu noktadan yola çıkarak değerlendirmek durumundayız.

Demokratik Ekolojik Toplum kendi iradesini açığa çıkaran halk gerçeğidir

Demokratik Ekolojik Toplum paradigmamız yeni bir zihniyet yapılanması gerektirdiği kadar, strateji ve taktikte yine ittifak ve ilişki anlayışında örgüt, eylem politikalarında köklü değişim ve dönüşümleri gerektirir. Yepyeni bir kültür ve sosyaliteyi ifade ettiği gibi, katılımcılığı, çoğulculuğu ve açıklığıyla halklar demokrasisinin temelini teşkil etmektedir. 20 yüzyıla ait paradigmanın oluşturduğu iktidara dayalı, devletçi siyaset anlayışı ve buna dayalı gelişen hiyerarşik merkezi ve antidemokratik yapılanmalar, ister kapitalizm adına ister sosyalizm adına hareket etsinler; ezilen emekçi halkların ve toplumsal kesimlerin çıkarlarını ve iradesini gözetemezler. Kuşkusuz ezilenler ve emekçiler adına yola çıkan bütün hareketler gibi hareketimizin de yarattığı tarihsel miras göz ardı edilemez. Ancak her paradigma kendi siyaset ve mücadele anlayışına uygun örgütsel yapılanmaları, kadro gerçeğini ve ittifak anlayışını şart kılar. Demokratik Ekolojik Toplum, reel sosyalizmin farklı renkleri yadsıyan, tekçi ve her şeye hükmeden merkeziyetçi partilerinin öncülüğünde kurulamayacağı gibi; sınıf ya da etnisiteye dayalı bir söylem ve eylem anlayışıyla da kurulamaz. Demokratik Ekolojik Toplum kendi iradesini açığa çıkaran halk gerçeğini ve tüm farklılıkların güçlü veya zayıf olmalarına bakılmaksızın kendini özgürce ifade edebildiği, temsil gücüne kavuşturduğu ve özgünlüğünü genelle ahenk içinde, herhangi bir kısıtlamaya maruz kalmadan geliştirebildiği bir sistemdir. Dolayısıyla siyaseti, toplumu ve devleti demokratikleştirecek, yaygınlık arz eden, çoğulcu ve demokratik bir yaklaşımı öngörmektedir.

Özgürlük hareketinin ve Önderliğimizin öngördüğü ve başlattığı değişim dönüşüm sürecine girememesi, 2001’den itibaren değişim dönüşüm adımlarını cesurca atıp KADEK Kongresi’yle yeniden yapılanmayı tamamlayamaması, hareketimizi oynaması gereken tarihsel misyonun gerisine düşürmüş bu kendini en somut 3 Kasım seçimlerinde ortaya koymuştu. Hareketimizin muhafazakarlığı aşamayıp, güçlü bir iknayı yaşayamaması, değişim dönüşümün objektif olarak sözde kalmasına yol açmıştır. Zihniyette bir dönüşüm yaşanmadığı için, bu, örgüt yaşam ve işleyişine indirgenememiş, örgüt yapısı ve siyaset tarzında eskiyi aşamama, kendi içinde bir tekrar ve daralma ortaya çıkarmıştır. Programda eski aşılmış, ama örgüt yapısı, işleyiş ve yönetim tarzı olarak eski tekrar edilmiştir. Örgütlenmede leninist öncü parti mantığı, siyasette topluma kapalı, antidemokratik ve her şeyi kendine bağlayan merkeziyetçi tarz aynen sürdürülmüş; başta paradigmamızın temel dinamikleri olan mücadele alanları olmak üzere birçok alanımızda iradeli, sürecin gerektirdiği inisiyatif ve yaratıcılık gücünü gösterebilen kadro ve örgüt gerçeği yaratılamamıştır.

Ben merkezci, iktidara dayalı ve devletçi siyaset tarzının tıkattığı süreci KADEK şahsında eleştiren Önderliğimiz, bunu Atina Savunmaları’yla aştırmak istemiş, yoğun bir tartışma ardından bir kongre gerçeğine ulaşmayı önümüze görev olarak koymuştur. Önderliğimizin bu yaklaşımı da gerek sağ liberal, gerek sol dogmatik eğilimler nedeniyle boşa çıkarılmış, yine KONGRA GEL ile yeni paradigmanın demokratik sistemi oluşturulamamış, değişimin hazırlık ve pratikleşme düzeyi dar kalmış, adeta örgüt merkezimizde tıkatılarak bir iktidar mücadelesine dönüşmüştür. Hareketimiz kendi içinde bunun yarattığı sorunlarla cebelleşirken, Türkiye toplumunun siyasal, sosyal, ekonomik, kültürel yapısında yaşadığı değişimler doğru okunamamış, bu nedenle de, gerek legal demokratik sahaya, gerekse de paradigmamızın hayat bulacağı sivil siyaset alanı başta olmak üzere diğer alanlara ilişkin doğru bir siyaset, örgüt ve eylem anlayışı geliştirilememiştir.

Söylem ve pratikte açığa çıkan çelişkili durum tüm çalışma sahalarında sağlıklı bir yaklaşımın gelişimini engellemiştir. Değişim ve dönüşüm diyalektiğine yanılgılı yakla-

“Hareketimizin muhafazakarlığı aşamayıp, güçlü bir iknayı yaşayamaması, değişim dönüşümün objektif olarak sözde kalmasına yol açmıştır. Zihniyette bir dönüşüm yaşanmadığı için, bu, örgüt yaşam ve işleyişine indirgenememiş, örgüt yapısı ve siyaset tarzında eskiyi aşamama, kendi içinde bir tekrar ve daralma ortaya çıkarmıştır.
Örgütlenmede Leninist öncü parti mantığı siyasetle topluma kapalı antidemokratik ve her şeyi kendine bağlayan merkeziyetçi tarz aynen sürdürülmüştür.”

şımlar hareketimiz açısından savrulmayı, uçlarda seyretmeyi doğurmuştur. Hareketimiz içinde iktidar mücadelesine yol açan bu tutumlar KONGRA GEL'in yeni bir sistem olarak şekillenmesini ve buna uygun pratikleşmesini engellemiştir. Önderliğimizi farklı bakış açılarıyla yorumlama ve pratikleşme istemleri de ortaya çıkan bu zemin üzerinde geliştirilmek istenmiştir. Eski zihniyet ve sistemin izdüşümleri olan bu sorunlar KONGRA GEL'i işlemez kılmış, örgütte oluşan çok merkez, çok başlılık birçok çalışma sahasına direkt yansımıştır. Bu gerçeklikten ötürü Türkiye'de devam eden siyasal süreç, özelde de 28 Mart yerel seçim çalışmaları hakkında sağlıklı bir yoğunlaşma ve hazırlık yaşanmadığı için KONGRA GEL perspektif sunamamış, çözüm üretememiş ve destek verememiştir. Tersine bu sahaya taşırılan çelişki ve çatışmalarıyla, birbirini bütünlemeyen müdahaleleri ve çelişkili açıklamalarıyla karışıklık, moral bozukluğu ve kutuplaşmalara yol açmıştır.

Her alanda öz yönetim gücünün geliştirilmesi KONGRA GEL'in temel siyasal tutumudur. Türkiye'de irade sahibi olan, özgücünü, örgütlenmesini oluşturan bir siyasal yapılanma oluşturamama, bu noktada güçdestek sahibi olamama en temel öz eleştiri noktalarından biridir. Bu tutum, KONGRA GEL'in demokratik toplumcu ruhuna, siyaset tarzına ters bir tutumdur, fakat içine düşülen durum da bu olmuştur. 28 Mart seçimlerinin de ortaya çıkardığı gibi, bu tutumu geliştirememenin bedellerini ağır ödemiş bulunmaktayız. Bu konuda Önderliğimizin içinde bulunduğu ağır tecrit koşullarına karşın verdiği öz eleştiri büyük bir anlama sahiptir ve başta KONGRA GEL olmak üzere hareketimizin tüm örgütlenmelerinde ciddi, sağduyulu ve öz eleştirel bir yaklaşımı zorunlu kılmaktadır.

28 Mart yerel yönetim seçimlerine Önderliğimizin perspektifleri doğrultusunda planlı projeli bir hazırlıkla gidilmemiştir. Devletsiz, iktidarı hedef almaktan ziyade demokrasiyi geliştirmeyi ve tüm bireyleri siyasetin aktif özneleri haline getirmeyi hedefleyen kurumlaşmalar, üçüncü alana dayalı örgütlenme ve çalışma yürütme temelinde bir yoğunlaşma yaşanmadığı için, alanda varolan örgütler klasik siyaset tarzını aşmayan, onun da gerisine düşen bir pratiğin sahibi olmuşlardır. KONGRA GEL'in en temel hedefi yeni paradigma çerçevesinde sistemleşme ve Demokratik Ekolojik Toplumun temel esprisi olan toplumsal birliği ve tamamlayıcılığı yaratmayken, bu yapılmamıştır. Bunun bir sonucu olarak alışkanlıklarla yürütülen klasik siyaset tarzı, yaşanılan tekrarın bir sonucu olarak geriye düşüşü getirmiştir.

Gençlik ve kadın çalışmaları, kurumlar, sivil toplum örgütleri kendilerine biçilen misyon çerçevesinde değerlendirilememiştir. Bu konuda inançlı, önemine denk, eğitici, üretken bir yaklaşım gelişmemiş, genelde yaşadığımız ikna olmama ve parçalılık bu alanlarda da yansımalarını bulmuştur. Oysa ki, üçüncü alan yeni paradigmamızın üzerinde yükseleceği temel çalışma alanıdır. İktidarı hedeflemeyen, devletçiliğe düşmeden halkın demokratik ekolojik yaşam adacıklarının inşa edileceği üçüncü alan çalışmalarına bir türlü girememe, bu konuda yaşanan inançsızlığın bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Mevcut kurumlarımızın halkla buluşamaması, içinin boş kalması ve aktif siyasete bulaşmaları yine iktidar hesaplarına girmeleri bu yaklaşımın pratikteki yansımaları olmuştur.

'Türkiyelileşme' yeni paradigmamızda büyük önem taşıyan ve üzerinde derinlikli durulması gereken bir kavram durumundadır. Bunun ilk ve en önemli şartı milliyetçilik içeren etnisiteye dayalı siyaset anlayışı, örgüt ve söylem gerçeğimizi aşarak; demokratik ekolojik yaklaşımımıza denk bir siyaset tarzına, bunun örgüt, eylem ve söylemine ulaşmaktır. Türkiye halkı, değişik toplumsal kesimler, gruplar, kümeler ittifak güçlerimiz değil; doğrudan örgütlenme hedeflerimiz içinde yer alan Demokratik Ekolojik Toplum'un Kürdistan halkıyla birlikte temel dinamikleridir. Tüm söylemlere karşın, Türkiye ortamının demokratik talepleri-

> "Üçüncü alan yeni paradigmamızın üzerinde yükseleceği temel çalışma alanıdır. İktidarı hedeflemeyen, devletçiliğe düşmeden halkın demokratik ekolojik yaşam adacıklarının inşa edileceği üçüncü alan çalışmalarına bir türlü girememe, bu konuda yaşanan inançsızlığın bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Mevcut kurumlarımızın halkla buluşamaması, içinin boş kalması ve aktif siyasete bulaşmaları yine iktidar hesaplarına girmeleri bu yaklaşımın pratikteki yansımaları olmuştur. "

ne denk bir yoğunlaşmanın olmaması, bunun hareketimizde yeterince kabul görmediği, taktik bir söylem olduğu imajını güçlendirmiş; gerek ilkel milliyetçi rantçı çevrelerin, gerekse de, ırkçı şoven kesimlerin ekmeğine yağ sürmüştür. Milliyetçiliği çağımızın kanseri olarak niteleyen Önderliğimiz, Kürt halkının çıkarlarının ancak Demokratik Ekolojik Toplum anlayışına dayalı bir paradigmayla savunulabileceğini hiçbir şüpheye yer vermeyecek kadar net bir şekilde ortaya koymasına karşın; etnisiteye dayalı politikacılığın aşılamaması, Önderliğimizin yaşadığı yoğunlaşmanın uzağına düşülmesinin çarpıcı bir örneğini oluşturmaktadır. Durum böyle olunca Türkiye toplumuna yönelik söylemlerimiz ve çalışmalarımız kendimizin de, Türkiye toplumunun da ikna olmadığı, içeriği boş söylemler ve sonuçsuz çalışmalar olmanın ötesine geçememiştir.

İttifak ve birlik anlayışımız siyasal partilerle sınırlı değildir

Önderliğimizin 28 Mart yerel seçimlerine yönelik perspektifi iki temel noktaya dayanıyordu. Birincisi: Demokratik Ekolojik Toplum modelini yerel planda özgür katılımcı ve halka dayalı bir belediyecilik olarak geliştirmek, ikincisi ise: Gökkuşağı Projesi'yle toplumun geniş kesimlerini kapsayacak bir demokrasi bloğunu oluşturmak ve bunun örgüt gücünü yaratmak. Önderliğimiz mevcut siyasal atmosferde demokrasi güçlerinin başarısını bu projenin yaşamsallaşmasına bağlamıştı. Başarı seçimlerden kısa bir süre öncesine sıkıştırılan bir çabayla değil; sınırlı bir zamana sıkıştırılmayan, Demokratik Ekolojik Toplum anlayışına denk programsal birliği içeren, siyasi partilerle sınırlı kalmayıp başta sivil toplum örgütleri, sivil siyaset çevreleri ve toplumun doğal öncü kurumları olmak üzere tüm dinamikleri kapsayan bir yaklaşımla mümkün olabilirdi. Hareketimiz açısından ulus, sınıf, etnik vb kimliklere dayalı örgütlenmenin reddedilmiş olması, bundan sonraki süreç açısından hem toplumun tüm bireyleri ile buluşma hem de bu amaç doğrultusunda ittifaklar yapmayı gerekli kılmaktadır.

Hareketimiz, Türkiye'nin demokratikleşmesinde ısrarlıdır ve kendisini bu çalışmada özne olarak görmektedir. Toplumla, halklarla buluşmada esas alacağımız olgu 'Özgür Birey, Demokratik Yurttaşlık' tır. Demokratik bir cumhuriyetin kurulması çok geniş bir yelpazeyi kapsamak durumundadır. Demokratik bir seçenek olma iddiamız konuya stratejik yaklaşımımızla direkt ilgilidir. Milliyetçi, kaba retçi, dışlayıcı, ben merkezci siyaset tarzı hareketimizi hızla marjinalleşmeye itmektedir. Oysa KONGRA GEL halkın iradesi olma iddiasındadır. Demokrat tüm çevreler, insanlığın adaletli, eşit, özgür bir yaşam sürdürmesinden yana olanlar, ruhsal, fiziksel, ekonomik sömürüye, doğanın tahrip edilmesine karşı duran tüm çevreler ve bireyler birlikte çalışacağımız, üreteceğimiz, paylaşacağımız çevrelerdir. Bu yelpaze içinde bulunan birey ve kesimlere sınıfsal, ulusal hiyerarşik egemenlikli zihniyetle yaklaşmak, başarıyı getirmeyeceği gibi, insani evrensel ilke ve taleplere de karşıt durmak anlamını taşımaktadır. Bundan dolayı yeni dönemde örgütlenme esprimiz Demokratik Ekolojik Toplum paradigmasının gerektirdiği kapsayıcılıkta olacaktır. Türkiye'de geliştireceğimiz ittifak, güç birliği, dayanışma platformları da bu perspektifle ele alınmak durumundadır. İttifak çalışmaları orta ve uzun vadeli değil, bugünden başlatılan ve tüm süreçlerde devam eden bir yaklaşımı gerektirmektedir. Oluşturulacak, katılım gösterilecek ortak platformlarda iktidar değil, toplumun değişim dönüşümü, özgür iradesinin yaratılması ve katılımı temel hedefimiz olmalıdır. Seçim arifelerinde oluşturulan birlik ve ittifaklar pragmatik yaklaşımlar olarak ortaya çıkmakta, toplumun sorunlarını çözecek, demokratik yaşam kültürünü geliştirecek projelerde ortaklaşmayı getirmemektedir. Üçüncü alanda toplumun gerçek temsilini yapan örgütlenmeler arasında geliştirilecek birlikler, halklar arasındaki birlik ve kardeşlik duygularını geliştireceği gibi Demokratik Ekolojik Toplum modelimizin hayat bulacağı yerler olacaktır. Dönemsel çıkarları esas alan, iktidara bir biçimde entegre olmayı hedefleyen ittifak yaklaşımları demokratik birlik ruhuyla çelişmektedir. Bu konuda iknayı sağlayacak güçlü bir tartışmanın yürütülmesi, bu tartışmaların yalnızca bir kesimle sınırlı kalmayıp tüm çevreleri kapsaması gerekmektedir. Demokratik Cumhuriyet yaklaşımımızın bir gereği olarak Türkiye halklarının tüm sorunları bizim de sorunlarımızdır. Çözüm perspektifimiz de, ittifak yaklaşımımız da, bu çerçevede olmak durumundadır.

Önderliğimiz değişim dönüşüm sürecini başlattığından beri legal siyasal alan çalışmasını önemle ele almakta ve büyük bir misyon yüklemektedir. Sürecin başından beri yoğun perspektiflerle önünü açtığı, sürece sokmaya çalıştığı bir gerçektir. Bu temelde yürütülen çalışmalar sınırlı ve dar kalmış, siyasal alanda yeni paradigmamıza uygun bir örgütsel, siyasal temsil düzeyi açığa çıkmamıştır. Bunda en genelde hareketimizin sürece yetmez yaklaşımları belirleyici olmakla birlikte siyasal partinin kendisine biçilen misyonu doğru okumaması, bu temelde bir yeniden yapılanma sürecine girememesi de önemli bir yetersizlik olarak ortaya çıkmış ve 28 Mart yerel seçim sonuçlarının doğuran yanlışlıklar dizisini tetiklemiştir.

Yeniden yapılanma, açılım ve demokratik bir işleyişe kavuşmaktır

3 Kasım seçimleri özellikle siyasal parti için bir yeniden yapılanmanın zorunluluğunu ortaya koymuştu. Bu temelde başlatılan yeniden yapılanma çalışmaları yeni dönemin siyasal, toplumsal ve örgütsel ihtiyaçlarına cevap verecek düzeyde gerçekleşmemiştir. Yeniden yapılanma tartışmalarının derinlikli ve kapsamlı yürütülemeyip, örgüt, kadro ve halka taşırılamaması, üstte kalması yine dar bir zaman dilimine sıkıştırılması ve oldukça yüzeysel bir tarzda ele alınması; örgüt ve kadro yapısında, siyaset yapma tarzında, eylem çizgisinde yaşanan tıkanıklığa, daralmaya ve marjinalleşerek toplumsal dinamiklerden kopuşa götüren nedenlere köklü bir müdahaleyi getirmemiştir. Yeniden yapılanma temelde Türkiyelileşme, geniş kesimlere açılım sağlama ve yeni paradigma çerçevesinde kendi içinde demokratik bir işleyiş oluşturmaya dayanmalıydı. 3 Kasım ve 28 Mart seçimleri arasındaki önemli bir zaman dilimi bu çalışmalara ayrıldığı, kadro gücünün ve enerjisinin önemli bir kısmı bu alana aktarıldığı halde sorunun ele alınışı yanlış olduğundan sonraki uygulamalar daha büyük yanlışlar yaratmaktan öteye gidememiştir. Açılım sorunu bir zihniyet değişikliği, politika üretme ve uygulama gücü olarak değil, farklı kimliğe sahip birkaç insanın vitrine konulması düzeyine indirgenmiş, ideolojik, politik ve örgütsel anlamda topyekün bir yenilenme yaratılamamıştır.

28 Mart seçim sürecine, iktidara endeksli, rantçı, ilkel milliyetçi ve elit bir kesime dayanan; klasik siyaset tarzının derin etkilerini taşıyan bir siyaset anlayışıyla, merkeziyetçi, halkın ve kadronun katılımını esas almayan, parçalı ve dağınık örgüt gerçeğiyle; iradeli, inisiyatifli ve yaratıcı olması öngörülmeyen kadro yapısıyla girilmiştir. Zaten geç başlatılan süreç bir de bu durumla karşılanınca ortaya çıkan sonuç başarısızlık olmuştur.

Demokratik Güç Birliği böyle girilen bir sürecin ürünü olarak gerçekleşmiştir. Demokratik Güç Birliği içeriği itibariyle Önderliğimizin Gökkuşağı Projesi'nden ziyade çerçevesi fazla belirgin olmayan bir birlik olmuştur. Temelde perspektif kaymasından kaynaklanan sorunlar yumağı birçok noktada birliği kazandıran değil kaybettiren durumuna dönüştürmüştür. Bileşenlerinin parçalı duruşu, yer yer birbirilerine karşıt duruma gelmeleri ve ittifakın yeterince içerik kazanmaması toplumda güçlü bir etki yaratmasını önlemiştir. Güç Birliği belli bir program temelinde oluşturulsa da, bu durum güçlü bir biçimde tabana yansıtılamamış, kamuoyuna mal edilememiştir. Bu durum aynı zamanda diğer partilerin birlik karşıtı propagandalarının en önemli argümanlarını oluşturmuştur.

Devletin ve demokrasi karşıtı güçlerin saldırı ve karalamaları da önemli bir hususu oluşturmaktadır. Demokratik Güç Birliği çalışmaları kamuoyuna yansıdığı andan itibaren yoğun saldırılara maruz kalmıştır. CHP ve AKP seçim kampanyasının bir ayağını Güç Birliği karşıtlığı üzerine kurmuş, medya ise ambargo uygulayarak görmezlikten gelmiştir. Sözde AKP'yi bir tehlike olarak gören sistem içindeki kimi güç odakları, medyanın önemli bir kısmı ve milliyetçi sol güçler Türkiye metropollerinde CHP etrafında bir bloklaşma yaratmak için yoğun çaba içinde olmuşlardır. Aynı çevreler, Güç Birliği şahsında Özgürlük hareketini daraltma, kitle dayanaklarını sınırlandırma ve varolan belediyelerin kaybedilmesini sağlamak amacıyla bölge illerinde de, AKP etrafında bir bloklaşma yaratmak için çok yönlü çaba ve girişimlerde bulunmuşlardır. Kimi yayın organlarında ve dağıtılan bildirilerde Türkiye metropollerinde AKP tehlike olarak gösterilirken; Kürdistan'da Özgürlük hareketine karşı temel seçenek olarak gösterilmiştir.

Tüm bu yetersizlikler sonucu Güç Birliği bir deneyim ve geleceğe ilişkin bir zemin oluşturması itibariyle bir kazanım olmakla birlikte 28 Mart seçimlerinde kendisinden beklenen misyonun oldukça gerisinde seyretmiştir. Fakat geliştiği zemin ve gerçekleştiği zaman dilimi nedeniyle, yine bugüne kadar ki, birlik çalışmalarından farklı, pozitif yanlarıyla önemi azalmaktan ziyade daha bir artmıştır. Doğru yaklaşıldığında demokrasi güçlerine her zaman çıkış yaptıracak bir proje olduğu da unutulmaması gereken bir diğer yan olmaktadır. Dolayısıyla orta vadeli bir hedef olarak ele almaktan ziyade çoktan başlamış, doğru yaklaşıldığında demokratik açılım ve demokratik kültürün gelişmesinde kaldıraç rolü oynayabilecek stratejik bir çalışma olarak üzerinde durulması büyük önem taşımaktadır.

Yönetimsel alan, ezilenler ve egemenlerin birbirini en çok etkilediği alandır

Kürtler yakın döneme kadar sürekli yönetim ve iktidar olgusundan uzak tutulmuşlardır. Bundan dolayı yönetim olgusuna en uzak ve yabancı toplumdur. Böyle bir gerçeklikle '99'da kazanılan yerel yönetimler ancak bir deneyim ve tecrübe kazanma anlamını taşır. Oldukça kaotik bir ortamda gidilen seçimde yerel yönetimler kazanılmış, fakat çalışmalar güçlü bir birikim ve tecrübeden yoksun olduğu için görev üstlenenlerin çoğu bu sorumluluğu yürütecek düzeyi temsil edememiş, çalışmalar bir yerel yönetimler projesine dayalı olarak yürütülememiştir. Buna siyasal partinin ve seçilen kişilerin yanlışları da eklenince beş yı-

lık çalışma sonuçta birçok yönüyle egemen iktidar anlayışına benzemiş, klasik belediyeciliği aşamamıştır.

Beş yıllık süreçte yerel yönetimler demokratikleşmenin önemli bir adımı olarak ele alınmamış, demokratik işleyişi geliştirme ve halk katılımını sağlama yönünde ciddi bir adım atılamamıştır. ***"Kentimizi de kendimizi de biz yöneteceğiz"*** sloganıyla iş başına gelinmesine rağmen, halkın katılımı ve denetimine açık olmayan klasik bir belediyecilik sergilenmiş, ***'halkçı yerel yönetim'*** denilen olgunun gerekleri yerine getirilmemiştir. Halkın denetiminde ve şeffaflıktan yoksun çalışmalar, gittikçe bir rant kaynağının oluşmasına ve bunun etrafında rantçı bir kesimin kümelenmesine yol açmıştır. Bu tarz çalışma, giderek rant kapma kavgasına dönüşmüş, her gün biraz daha büyüyen çelişki ve çatışmalara neden olmuştur. Karşılıklı birbirini suçlamalar teşhir etmeler kamuoyuna taşınmış, kişisel kavgalar çekişmeler, rant kapma çabası toplumsal amaçların önüne geçmiştir. Ciddi bir yerel yönetim pratiği sergileyememenin yanı sıra böylesi olumsuzlukların boy vermesi yerel yönetimleri demokrasi hareketinin kan kaybettiği yerler haline getirmiştir.

Yerel yönetimler demokratik özgürlükçü belediyecilik anlayışımız ekseninde Demokratik Ekolojik Toplum paradigmamızı yaşamsallaştırmada bunun kültürünü, siyaset ve örgüt tarzını yaratmada toplumla direkt temas içinde olan alanlardır ve büyük öneme sahiptir. Dolayısıyla gerek projeleri gerek aday tespiti gerekse de kampanyasının örgütlendirilmesiyle ciddi ele almayı gerektirir.

Seçim sürecine ciddi bir hazırlık olmadan ve bir yığın sorunla girilmesi, hareketimizin tarihinde görülmeyen sorunların ve çelişkilerin ortaya çıkmasına neden olmuş, artılarıyla eksileri karşılaştırıldığında eksilerinin daha ağırlıkta olduğu bir tabloyu şekillendirmiştir. Siyasal partinin dağınıklığı ve doğru bir seçim stratejisinin olmamasıyla birlikte, aday tespit yöntemi ve perspektifinde sık sık yapılan değişiklikler hem siyasal partiyi hem de halkı olumsuz etkilemiştir. Özellikle kadın kotası, özgür seçim platformları, belediye başkanlarının aday olmaması gibi temel konularda değişikliklerin yapılması hem kendi örgütlerimiz ve halkımız içinde hem de kamuoyu karşısında bizi zorlayan, demokrasi mücadelemizi etkisizleştiren sonuçlara yol açmıştır. Siyasal partinin şahsında hareketimizin ciddiyetini zayıflatmış, her şeyin kitleler nezdinde tartışılmasını doğurmuştur.

Aday tespiti sürecinde Özgürlük hareketimiz içinde açığa çıkan tartışma, sorun ve ayrılıkların sahaya yansıması da olumsuz faktörlerden biri olmuştur. İlk kez bu düzeyde alanlarda etkili olarak açığa çıkan ayrıksı duruşlar seçim sürecini son derece olumsuz etkilemiştir. Özgürlük hareketi içinde en üst düzeyde böyle bir durumun açığa çıkması kitlelerde büyük bir kırılmaya neden olmuştur. Açığa çıkan eğilimlerin ayrıksı durmakla yetinmeyip, Türkiye sahası üzerinde etkili olmaya çalışmaları legal siyasal alanı oldukça zorlamıştır. Örgüt ve kurum yöneticilerini, yurtsever aileleri notlar, telefonlar vb araçlarla yönlendirmeye çalışarak seçimler üzerinde etkili olunmaya çalışılması, siyasal alan örgütlerinin işleyişini deforme ederek aşındırmıştır. En son olarak da bağımsız adaylar çıkartılarak açıktan desteklenmesi örgütü adeta ikiye bölmüş, halk zorlanmıştır. Bundan güç alan kimi kesimler öyle bir noktaya gelmişlerdir ki, rahatlıkla ve açık bir şekilde aleyhte çalışmalar yürütmüşlerdir. Seçim öncesi böyle bir durumun yaşanması hem içteki gerici eğilimleri hem de ilkel milliyetçi, aşiretçi eğilimleri güçlendirmiştir. Seçim öncesi yaşanan bu durum, gerek siyasal parti, gerekse de halk içinde seçim çalışmalarını aşan bir gündem oluşturmuştur. Mücadelemiz açısından önemli kimi yerlerin kaybedilmesi siyasal, toplumsal ve örgütsel açıdan önemli kırılmalar ve dezavantajlar yaratmıştır. AKP'nin Kürdistan'da küçümsenmeyecek bir oy ve belediye almış olması da, devletin önümüzdeki dönemde AKP üzerinden Kürdistan'da kimi politikalar geliştirmesine zemin hazırlamıştır. Yine varlığını seçimlerde alınacak başarısızlık üzerine kurmuş olan çevreleri güçlendirmiştir.

Üçüncü alan en verimli ve gerçek çalışma alanımızdır

Süreçte oynamaları gereken rolü doğru okumayan kadın ve gençliğin konumu da ciddi sorunlar oluşturmuştur. Misyonunu doğru okuyan, kendini bu temelde yapılandıran gençlik ve kadının ortaya çıkabilecek tüm geri yaklaşımları aştırma ve doğruya çekmede en etkili güç olmaları gerekirken bu dinamik güçler 28 Mart yerel seçimlerinde öncülük rollerini oynayamamışlardır. İdeolojikleşmedeki yüzeysellik, örgütsel yetersizlik, nicel ve nitel zayıflık Önderlik gündemine girilememesinin sonuçları olarak ortaya çıkmış; kadın ve gençlik, seçim perspektifinin ve özgür seçim platformlarının uygulanmasında ısrarcı olmamış, aksine bu noktalarda ortaya çıkan geri yaklaşımlarla buluşan bir pratik sergilemiştir. Gençlik çok fazla iktidara odaklanan bir yaklaşım içinde dinamizmini yansıtamamış, bütünleştirici, çözümleyici bir pozisyon tutturamamıştır. Kadın yapısının seçim hazırlıklarına geç başlaması, belli bir plan program ve proje temelinde çalışmaları ele almaması, aday tespitlerini yeterince yoğunlaşmadan, yerellerin özgünlüklerini dikkate almadan belirlemesi, yerel yönetimlerde kadının temsiliyetini daraltan, tepkici geri yaklaşımları beslemiştir. Dolayısıyla genelde yaşanan iktidar hırsından en fazla kadın adaylar zarar görmüş ve kadın: Yerel geri-likler dayatılarak, yerel yönetimler dışında bırakılmak istenmiştir. Yürütülen bazı tartışmaların kadına dönük ideolojik tartışmalar düzeyine ulaşması, kadın adaylara dönük demokrasi kültürüne ve hareketimizin geleneklerine karşıt durumlar ortaya çıkarmıştır. Seçim perspektifinde birçok konu ayrıntılı ele alınırken kadının temsiliyetini sağlamaya dönük yaklaşımın yetersizliği ve kadın kotasının uygulanma biçiminin muğlaklığı ortaya çıkan bu sorunlarda önemli bir yetersizlik olmuştur. Kadın kotasına ilişkin basına yapılan açıklamaların birbirine ters düşmesi, sorunları çözmekten ziyade bu konudaki kafa karışıklığının ve dağınıklığın daha da gelişmesine yol açmıştır.

Hareketimiz içinde yaşanılan sorunlar tüm çalışma alanlarımıza olduğu gibi kadın ve gençlik yapımıza da olumsuz yansımış; destek ve güç veren, perspektif ve moral kazandıran bir yaklaşımdan ziyade; kadın ve gençliğin etkinliğini sarsan, misyonundan alıkoyan, etkisizleştiren spekülatif yaklaşımları beslemiştir. Zihniyet değişikliğine yüzeysel yaklaşılması ve klasik siyaset tarzının aşılamaması, kadının kendi rengini açığa çıkarmasına, gençliğin ise siyasetin gençleştirilmesi ve toplumsal değişimde öncülük rolünü yakalamasına engel olan en temel nedenlerdir ve en kısa zamanda aşılması tarihsel önemdedir.

Yeni paradigmamızın üzerinde yükseleceği temel çalışma alanı olarak üçüncü alan örgütlülüklerimizin süreçteki pratikleri de değerlendirmeyi gerektirmektedir. Bu alana dönük belli kurumlar oluşturulsa da, henüz bunlara içerik kazandırma ve işletmede gereken zihinsel dönüşüm yetersizliği temel bir sorun olarak sürmektedir. Sivil toplum felsefesine göre bir kurumlaşma yaratılmadığı için, mevcut yapıların toplumla ciddi bir bağından söz etmek zordur. Çoğu marjinal bir konumdadır. Üçüncü alan ile siyasetin sınırları net olarak çizilebilmiş değildir. Bu gerçeklikten dolayı birçok sivil toplum örgütü siyasi oluşumlar gibi hareket etmektedir. Oysa sivil toplum örgütlerinin siyasetle ilişkileri dolaylıdır. Seçime yaklaşım bu çerçevede olmamış, seçimler ve sonuçlarını toplumu dönüştürme çalışması olarak ele alma ve katılım sağlama düzeyi oldukça zayıf kalmıştır. Hareket noktası etkinlik kurma kaygısı olduğunda; üçüncü alanın seçime ciddi bir katkısının olması açıktır ki beklenemez. Üçüncü alana dönük daraltıcı yaklaşımlara karşı, sivil toplum örgütleri yapıcı ve kapsayıcı bir tutum sergileyememiş, gerçek anlamda kurumsal işlev kazanamamaları, kendi iç yapısal sorunlarını demokratik yöntemlerle çözememeleri kendilerini siyasi partinin yaşadığı sorunların bir uzantısı konumuna düşürmüş, dolayısıyla sivil toplum örgütlerinin seçim çalışmalarına yansımaları son derece zayıf kalmıştır.

Halk adına politika ve demokrasi geliştirme dönemi sona ermiştir

KONGRA GEL halkın öz iradesi ve eyleminin geliştirilmesi için demokrasiyi bir yaşam kültürü ve yönetim biçimi olarak geliştirmeyi esas almaktadır. Bu anlamda demokratik örgütlenmelerin geliştirilmesi için düşünsel ve moral destek sunmakla kendini sorumlu görmektedir. Çalışmaların Demokratik Ekolojik Toplum paradigmasının ruhuna uygun biçimde yürütülmesi için, plan, proje ve görüş sunmayı, çalışmalarda eş güdüm sağlamayı, açılım yapmada, toplumun demokratik taleplerini doğru okumada alan örgütlülükleriyle dayanışma ve destek içinde olmayı esas almaktadır. Sınıf demokrasilerinde olduğu gibi devlet mantığını aşmayan, üstten belirlemelerle halkların yönetimine karşıdır. Bunun için toplumun tüm kesimlerini kapsayan, öz dinamiklere dayalı halk örgütlenmelerinin geliştirilmesi temel önemdedir.

Halkın demokrasisini yaratmada direkt halkın yer alması temel espridir. Halk adına ya da halka rağmen politika ve demokrasi geliştirme dönemi sona ermiştir. Tabandan başlayarak demokrasinin güçlü, bilimsel ve samimi uygulanması halkın kendi öz yönetimini ve demokrasisini geliştirecektir. Bunun bir kültür ve yaşam tarzı olarak geliştirilmesi, demokrasinin oluşum süreciyle doğrudan bağlantılıdır. Bu nedenle öz örgütlülük geliştirilirken, en küçük örgütlenme biçiminden, en kapsamlı örgütlülüğe kadar tüm yönetim organlarının seçimle iş başına gelmesi ve gerekli görüldüğünde de yine halk iradesinin doğrudan yansıdığı demokratik yöntemlerle görevden alınması en doğru tutumdur. Bu anlamda tüm örgütlülüklerimizin oluşumu ve işleyişi demokratik esaslarda geliştirilmek durumundadır. Bu tarz halkta kendi yaşamına sahip çıkmayı, kendi kendini yönetmeyi ve denetlemeyi getirecektir. Aynı zamanda halk çıkarları ile bireylerin esenliklerini aynı potada birleştirecek, demokratik bireylerin yetişmesinin de yolunu açacaktır. Kurulacak örgüt içi demokraside sorunların kaynağını bulma ve çözmede öz iradeye dayanma temel çıkış noktamızdır. KONGRA GEL, tüm çalışmaların bu tarzda gelişmesini gözetecek, gerektiğinde perspektif ve önerileriyle ön açıcı bir pozisyonda duracaktır.

Demokrasilerin gelişmesinde siyasal partilerin büyük bir öneminin olduğu tartışmasızdır. Ancak yeni dönem çalışmalarının yalnızca bir alanda harcanacak çabayla sonuca gitmeyeceği nettir. Toplumun ekolojik farklılıklarının gereksinimlerini gözeten, tüm kesimlerin birbirini tamamlamasını, desteklemesini esas alan, devlet dışı kalmış tüm kategorileri yaşamın öznesi haline getiren, toplumsal bozuklukları ve dengesizlikleri gidererek, insanla doğanın uyumlu birlikteliğini yaşatan bir konuma getirilmesi en çok da, sosyal, kültürel vb alanlarda geliştirilecek çalışmalarla mümkün olacaktır. Üçüncü alan çalışmaları bu açıdan hayati önemdedir. Bu alandaki çalışmalar iktidar ve devleti amaçlamayan bir karakterde geliştirildiğinde halkın çok yönlü ihtiyaç ve istemlerine kendisinin yanıt olması sağlanabilecektir. Kuşkusuz üçüncü alan çalışmaları sabır ve ısrar isteyen, öz veriye, plan projeye dayalı yürütülecek çalışmalardır. Toplumun tüm bireyleri, çevreleri ve kurumlarıyla ilişki gerektirmektedir. Özellikle yerel yönetimler ve sivil toplum örgütleri en sıkı dayanışmayı göstermediğinde ya da, klasik siyaset tarzına bulaştığında kendi öz misyonlarının uzağına düşeceklerdir. Kadın ve gençliğin bu alandaki aktivitesi ve yaratıcılığı önümüzdeki süreç görevlerimizin başarıyla yürütülmesinde başat bir rol oynayacaktır. Alanda güçlü bir çıkışın yaşanabilmesi, tüm çalışmalara gereken önemde yer verilmesi, planlamaların gerekliliklere göre yürütülmesi, rastgele, yüzeysel çalışma tarzının aşılmasıyla mümkündür. Çalışmaların birbirini güçlendiren, destekleyen bir tarzda yürütülmesi; örgütleme ve çalışma biçimi olarak önderliğimizin öngördüğü ***'Halk Kongreleri'****nin* oluşturulması ivedilik isteyen çalışmalardır. Halkın kendi yönetim gücünü oluşturan 'Halk Kongreleri' hemen gerçekleştirilmesi gerektiren bir görev olarak belirlenmelidir.

28 Mart yerel yönetim seçimleri hem Türkiye ve Kuzey Kürdistan için hem de Ortadoğu için oldukça önemliydi. Böylesine önemli bir süreçte Önderliğin perspektifleri seçim çalışmalarına egemen kılınmadığı gibi, seçimde yaşanan sorunlar Önderliğe aktarılmayarak, Önderlik fiilen sürecin dışında bırakılmıştır. Bu, Önderliğin tecrit edilmesini beraberinde getirdiği gibi ikinci bir tecrit çemberi olmuştur. Önderlikten bu denli kopuşun sonuçları da hiç şüphesiz başarısızlık olacaktır. Büyük iddiaların, devasa kazanımların ve görkemli bir direniş tarihinin sahibi olarak bunu kabul etmemiz mümkün değildir. Başarısızlık nedenlerimizin doğru çözümlenmesi ve başarı gerekçesi haline getirilmesi bir zorunluluktur ve hareketimiz sorunlarını aşarak bunu gerçekleştirme kararlılığında nettir. Demokratik Ekolojik Toplum paradigması ekseninde sistemini yenileyerek demokratik örgüt ve demokratik siyaset gerçeğine ulaşacak, Önderlik temsiline denk bir düzeyi en kısa zamanda yakalayacaktır.

Beş yıllık yerel yönetim deneyimimiz genel olarak alternatif bir sistem yaratamamış ve klasik belediyeciliği aşamamış olsa da, rejimin engelleyici politikalarına rağmen halka dönük önemli hizmetlerin yapıldığı başka bir gerçektir; başarı ve başarısızlıklarıyla önemli bir birikim oluşturmuştur. Bundan sonrası için oldukça zengin deneyimler sunan bu sürecin doğru değerlendirildiğinde büyük düzeltmeleri ve çıkışları getireceği asla göz ardı edilmemeli, bilimsel ve öz eleştirel bir ele alışla büyük kazanımların kaynağı haline geleceği yadsınmamalıdır. Önderliğimizin de belirttiği gibi, ölümle sonuçlanmayan her darbe güçlenmenin en temel kaynağıdır. Bu yaklaşım dahilinde samimi, bilimsel bir yaklaşım umudumuzun da, başarı inancımızın da ateşleyicisi olacaktır. Alınan olumsuz sonuçlara yaşanan sorunlara ve zorlanmalara karşın, demokratik siyasal alanda 30 yıllık mücadelemizle kazandığımız mevziler ve değerler doğru yaklaşıldığında bölgesel sonuçlara yol açacak başarıları yaratmak için yeterlidir. Sorunlarımız vardır ve daha da olacaktır, ancak bu yaklaşım dahilinde yaklaştığımızda bunları aşacak ve çok daha büyük gelişmeleri yaratacak gücümüz de vardır. Halkımızın, kadrolarımızın ve tüm çalışanlarımızın bundan sonraki sürece bu temelde yöneleceğine olan inancımızı, önümüzdeki süreci bu bilinçle karşılama kararlılığımızı belirtiyoruz.

2 Mayıs 2004

"KONGRA GEL halkın öz iradesi ve eyleminin geliştirilmesi için demokrasiyi bir yaşam kültürü ve yönetim biçimi olarak geliştirmeyi esas almaktadır. Bu anlamda demokratik örgütlenmelerin geliştirilmesi için düşünsel ve moral destek sunmakla kendini sorumlu görmektedir. Çalışmaların Demokratik Ekolojik Toplum paradigmasının ruhuna uygun biçimde yürütülmesi için, demokratik bütün çevrelerle dayanışma ve destek içinde olmayı esas almaktadır."

ÖZGÜR YURTTAŞLIK HAREKETİ

Gürcan Kılavuz

Bundan iki yüz yıl önce Fransız Devrimiyle İnsan ve Yurttaşlık Hakları Evrensel Bildirgesi'nde özgür yurttaşlığın temel ölçüleri *"insanlar hür doğar ve hür, eşit haklara sahip olarak yaşar; hürriyet, mülkiyet, güven duyma ve baskıya karşı koyma, doğal ve kaldırılamaz haklardır... Bütün yurttaşlar yasa karşısında eşittirler; yasanın belirttiği haller dışında hiç kimse suçlanamaz, tutuklanamaz; hiç kimse düşüncelerinden dolayı kınanamaz; her yurttaş istediği gibi konuşmakta, yazmakta ve yayınlamakta hürdür"* biçiminde ortaya konulmuştu. 21. yüzyıl insanlığı demokrasinin zaferi ve üç kuşak haklarıyla İnsan ve Yurttaşlık Hakları Evrensel Bildirgesi'nin ötesine geçmiş olsa da, bugün hala bildirgedeki ölçülerin çok gerisinde ulus devletler varlığını korumaktadır.

Günümüz ulus devletlerinin pek çoğu evrensel demokratik değerler ve üç kuşak hakları şurada kalsın, hala kendi uyruğu altında yaşayan insanların temel vatandaşlık haklarını dahi kabul etmiş değildir. Birçok devlet bu hakları kağıt üzerinde kabul etmiş olmasına rağmen, pratikte boşa çıkartmak için özel çaba sarf etmektedirler. Uluslararası ilişkilerden tecrit olmamak için bu yola başvuranların sayısı hiç de az değildir. Özellikle Ortadoğu'da birçok devlet kendi uyruğu altında yaşayan insanlara en temel vatandaşlık haklarını tanımamaktadır. En sıradan nüfus cüzdanı vermeyenler dahi bulunmaktadır. Ama öte yandan bununla karşıtlık içinde insanlık, temel insan hak ve özgürlüklerinde olduğu gibi, vatandaşlık haklarında da sürekli bir ilerleme içinde bulunmaktadır. Özellikle sivil toplumun yurttaş ve birey kavramları gibi temel hak ve özgürlük kavramlarına getirdiği yeni yorumlarla uyum içinde yükselttiği özgürlük mücadelesi ile bu süreç giderek hız kazanmaktadır.

Yurttaş ve bireyin bir ve aynı şey olup olmadığı tartışmalarından tutalım, kime birey kime yurttaş denilebileceğine, buradan kolektif ve bireysel hak ve özgürlüklerin sınırlarının nerede başlayıp nerede bitmesi gerektiğine kadar yürütülen bütün tartışmalar çok önemli olsa da, bizim tartışmak istediğimiz esas olarak Türkiye somutunda yurttaşlık sorunudur.

Özgür yurttaş olmadan kişilik bulmak mümkün değildir

Devletin en tepede, yurttaş ve bireyin en altta olduğu bir sisteme belki her adı yakıştırmak mümkündür, ama ona demokratik cumhuriyet adını yakıştırmak mümkün değildir. Eğer bir ülkede her şeye bir araç olarak devletin damgasını vuruyorsa, yurttaşın ve bireyin esamisi okunmuyorsa orada sistem köleleştiren bir sistemdir. Her şeyin en tepeden belirlendiği, yurttaş ve bireye bunlara uymaktan başka seçeneğin bırakılmadığı bir cumhuriyette, araç olan devlet amaç, amaç olan insan araç derecesine düşürülmüş demektir. Yine cumhuriyette olsa devletin çıkarları yurttaş ve birey çıkarlarının üstüne çıkartılmışsa orada her şey tepe üstü dikilmiş, doğrultulmayı bekliyor demektir. Çünkü yurttaş ve birey olmadan cumhuriyet olamaz. Bunların olmadığı yerde ne devlet ne de cumhuriyet olur. Ama eğer yurttaşlar ve birey yani insan varsa, o, bu aracı inşa edebilir. İster adı cumhuriyet olsun, ister imparatorluk hiçbir devlet vatandaş veya birey imal edemez, yaratamaz. Yaratıcı olan devlet değil insandır, yetenek haline gelmiş bireydir, bunların geometrik aritmetik toplamından oluşan yurttaşlar toplumudur. Cumhuriyeti inşa edenler de onlardır. Birey ve vatandaş ile devlet arasındaki denge, bir araç olan devletin değil, yurttaş ve bireyin lehine kurulmuşsa, birey ve vatandaş özgür ve kanunlar karşısında eşitse demokratik cumhuriyetten bahsedebilmek mümkündür. Birey veya yurttaş kendi elleriyle inşa ettiği devleti kontrol edebildiği, onu yönlendirebildiği, denetleyebildiği kadar kişilik kazanabilir, özgür birey veya yurttaş düzeyine çıkabilir.

Öte yandan yurttaşın yarattığı cumhuriyet, kendisini yaratanlar arasında bir fark gözetemez. Yurttaşlık asgari olarak bir devletin uyruğu altında yaşayan insanların yasalar ve hukuk karşısında eşitliğini gerektirir. Burjuva cumhuriyetlerine kadar birey yurttaş bile değildi. Örneğin bir aşirete, ümmete, dine veya imparatorluğa üye olan yurttaş değildi ve onun haklarına sahip değildi. Bu tip örgütlenme formları altındaki bireyler ne yurttaştı ne de hukuki eşitliğe sahipti. Ne aşiret, ne din, ne ümmet, ne imparatorluk kendi üyesini veya uyruğu altında yaşayan bireyi yurttaş olarak kabul etmekteydi. Onlar yurttaş değil bende idi. Bendelik veya tebaalık bireye tabiliği, itaat etmeyi, boyun eğmeği dayatır. Bende veya tebaa bağımsız kişiliği olmayan kul, köledir.

Bu kulun isyanı veya krallığa karşı mücadelesi ile bedelleri de ödenerek inşa edilen cumhuriyet, kendisini yaratan ve kendi uyruğu altında yaşayan insanları hem yurttaş olarak kabul eden, hem yasalar karşısında onlar arasında eşitlik ilkesini kabul eder. Cumhuriyet demokratikleştirilebildiği ölçüde temel özgürlükleri tanımaktadır. Onun karakterine demokrasiyi kazıyanlar da yine onu yaratanlardır. Yani özgür yurttaşlardır. Onların mücadelesiyle, devlet üzerinde kurdukları denetimle, yönlendirme ve çabalarıyla cumhuriyet demokratikleşebilmektedir. Dolayısıyla özgür yurttaşlık; devletin karakterine eşitlik ve özgürlük ilkesi kazınabildiği, bunun gereği yerine getirilebildiği ölçüde mümkün olabilmektedir. Kendiliğinden gelişen veya devletin bahşettiği bir kimlik değildir.

Yasalar karşısında eşitlik özgürlüklerle tamamlanıp beslenmediği sürece özgür yurttaşlık olmaz, olamaz. Cumhuriyet, özellikle demokratik bir cumhuriyet kendi uyruğu altında yaşayan bireyler ve yurttaşlar arasına bir fark koyamaz. Ortalama bir yurttaş profili çıkartarak buna uygun olanları yurttaş olarak kabul edip olmayanları yurtdışına, sınırlarının ötesine atamaz, itemez. Yaşadığı yurdun topraklarına el koyarak, üstündeki veya içindeki insanları dışlayamaz. "Yaşadığınız topraklara ihtiyacım var, bunlar işe yarar, ama size ihtiyacım yok" diyerek onları yurtsuzlaştıramaz. Veya çizdiği yurttaş profiline uyması için ona asimilasyon türünden dayatmalarda bulunamaz. Dili, kültürü, dini, düşüncesi, siyasi tercihi, felsefesi ne olursa olsun hepsini de olduğu gibi, mevcut gereklikleriyle kabullenir. Ne sınıfsal konumlarından, ne etnik, kültürel, dinsel kimliklerinden ne de fiziksel her hangi bir farklılıklarından dolayı kendi üyeleri arasına bir fark koymaz. Hiçbirisine özel bir ayrıcalık tanımaz. Hiçbirine özel bir karşı-ayrıcalık dayatmaz. Eğer gerçekten bir demokratik cumhuriyetse daha çok zayıf olan öğelerini korumak için özel tedbirler alır. Örneğin eski, köklü bir kültürün üyelerini, fizik ve düşünce özürlü ya da bakıma muhtaç üyelerini koruyup yaşatmak için özel tedbirler alabilir, ödenekler ayırabilir, bunun için gerekiyorsa kanun çıkartabilir. Aynı durum ülke topraklarında yaşayan, insan olmayan ve yok olma tehlikesi altında bulunan bitki ve hayvan türleri için de geçerlidir. Fakat demokratikleşmiş bir cumhuriyet asla güçlü olanın yanında, güçsüzün karşısında yer almaz, onun yok oluş sürecini hızlandırmak için özel tedbirler geliştirmez. Eğer tersini yapıyorsa veya buna cesaret ediyorsa, orada sorun devlette değil, devleti kontrol edemeyen, yönlendiremeyen, denetleyemeyen yurttaşta demektir. Burada ortaya çıkan sonuç, en azından onu yaratan yurttaşın, onun denetimine girdiği, onu kontrol eden olmaktan çıkıp bizzat kendisinin onun kontrol altına girdiğidir. Bu aynı zamanda onun üzerinde hiçbir yaptırım gücü gösteremediği anlamına gelir. Dolayısıyla devletin yurttaş veya birey karşısında bu kadar özgürleşebildiği yerde özgür yurttaşlık hareketine büyük ihtiyaç var demektir.

Demokratik cumhuriyetin en temel özelliği etnik, dinsel, kültürel kimliği; cinsi ve türü ne olursa olsun bütün insan ve canlı yurttaşları karşısında eşit mesafede durma karakterine sahip olmasıdır. Şu yurttaşın etnik, dinsel kimliği bendendir, şunlar değildir, şu havyan veya canlı tür benim ülkemin değeridir, şunlar değildir diyerek onlar arasında bir ayrım yapamaz, bunlar karşısında farklı yaklaşımlar içine giremez. Eğer böyle yapıyorsa o devlet sadece antidemokratik değil, gerçek anlamda cumhuriyet bile değildir.

Cumhuriyet, ancak uyruğu altında yaşayan bütün vatandaşlar aynı düzeyde eşit ve özgür konuma geldikleri zaman, kendisine bu karakter kazandırılabildiği ölçüde demokratik cumhuriyet olabilir. Veya gerçekten demokratik cumhuriyet haline gelebilir. Eğer vatandaşları arasında etnik, dinsel, cinssel, kültürel vd kimlik farklarından dolayı eşitsiz yaklaşmaya devam ediyorsa onun demokratik bir devlet olduğunu söyleyebilmek mümkün değildir.

Dolayısıyla, demokratik cumhuriyet hiçbir vatandaşına şu veya bu etnisinin kimliğini zorla kabul ettirmeye çalışmaz. Hiçbir vatandaşını asilime etmez. Sen Türksün veya Fransızsın; dilini, kültürünü geliştir, değerlerini kendi içinde erit, sen Kürtsün, Arapsın, Almansın, ama Türkler veya Fransızlar içinde erimelisin, senin için başka bir seçenek yok diyemez. Ötekinin diline, kültürüne, tarihine, yaşam tarzına, inancına saygısızlık edemez. Tam tersine etnik, dinsel, cinssel, kültürel kimliği ne olursa olsun bütün vatandaşlarına eşit mesafede durur, hepsinin eşitliğini ve özgürlüğünü, barış içinde mutlu ve huzurlu yaşamasını sağlamak ve garanti etmek onun varlık nedenidir. Buna yanaşmayan bir devletin, -kendisine hangi ismi koyarsa koysun– ne cumhuriyetle ne de demokrasiyle alakası olabilir. Eğer yurttaş siyasal yaşama katılma özgürlüğünden, düşüncesini açıklama ve toplumla paylaşma özgürlüğünden, kendi anadilini kullanma, kültürünü geliştirme, istediği inanca sahip olma, kendisini eğitme, çalışma, örgütlenme, toplanma, seyahat etme, haksızlığa karşı direnme vb gibi en temel hak ve özgürlüklerinden yoksunsa, çatısı altında yaşadığı devlet ne cumhuriyettir ne de demokratiktir.

Demokratik cumhuriyet halk için demokrasiyi, birey için özgür ve eşit yurttaşlığı en temel ilke olarak benimser. Her yurttaş kendi diliyle, kültürüyle inanç ve tarih bilinciyle barışık ve özgürce yaşayabiliyorsa, kendi kaderini belirleme hakkına sahipse, özgürce düşünebiliyor, siyasal yaşama katılabiliyor, hiç çekinmeden düşüncelerini açıklayabiliyor, toplumsal yaşamı ve iç barışı bozmadan istediği gibi örgütlenebiliyor, hakkını arayabiliyor, haksızlığa karşı direnme hakkını kullanabiliyorsa özgür yurttaştır. Eğer bunlardan yoksunsa o ne özgür yurttaştır ne de bireydir. Burada yaşanan olay ona dayatılan farklı bir kimliği ve kişiliği kabul etmedir, kendi kimlik ve kişiliğinden kopmadır. Nasıl ki, kendi kimlik ve kişiliğinden soyundurulan bir halk, topluluk veya birey inkarcı ve kişiliksiz bir varlık haline gelirse, bunu ona dayatan da en az onun kadar inkarcı ve kişiliksizleşmiş bir gerçekliktir. Bunu bir devlet yapıyorsa, o inkarcı ve kişiliksiz bir devlettir. Bu dayatmaya kim uyum sağlamışsa o da en az devlet kadar inkarcı ve kişiliksizleşmiştir.

Fakat demokratik cumhuriyet ve yurttaşlık kişiliksizleşmeyi değil, boyun eğdiren, eriten ya da tabi olan bendeliği değil hukuk ve eşitlik, özgürlük ilkeleri ile kişilik bulmuş olmasını gerektirir.

Türkiye'de özgür yurttaşlık hareketini geliştirmek bir zorunluluktur

AB'ye girmek için çıkartılan yedi ayrı uyum paketine rağmen Türkiye'de sadece bireysel haklar, azınlık hakları, halkların kendi kaderlerini tayin hakkı değil, en temel yurttaşlık hakları dahi tartışmalı konuların arasında yer almaktadır. Devletin ve devletlilerin ekonomi, siyaset, teknoloji, maliye, enformasyon, eğitim, sağlık ve yaşamın diğer bütün alanlarında işgal ettikleri yerlerin yoğunluğu, sahip olunan ayrıcalıklar ve etkinlik düzeyi vatandaşı nefessiz bırakmaya devam etmektedir. Türkiye Cumhuriyetinin bir ayrıcalıklılar cumhuriyeti olması, devlete ve devletlilere, Türk etnisitesine sağlanan ayrıcalıkların kanunlarla ikame edilmesi devleti ve devletlileri alabildiğine özgürleştirip Türk etnisitesinin diğer etnik yapılar karşısında abartılı olarak güçlenmesini sağlarken, demokrasinin dışına itilmiş olan etnik kimliklerden vatandaşların payına düşen ise esas olarak yerine getirilmesi gereken ödevlerdir. Türk dışı etnik yapıların sahip olduğu hak ve özgürlükler, yükümlü olduğu ödev ve sorumluluklarının çok gerisinde yer almaktadır. Türk etnisitesi dışındaki etnik, kültürel kimliklerin durumu çok daha kötü olsa da bütün TC vatandaşlarının ödevleri devlet savaşmaya karar verdiğinde cepheye gidip savaşmaktır, gerekirse devlet vatan bayrak için ölmektir, devletin çıkarlarını korumaktır, ona sadakat göstermektir, vergisini ödemektir, ona hizmet etmektir. Onu eleştirmemek, içerde ve dışarıda itibarını sarsmamak, onun manevi şahsiyetini rencide etmemek ve korumaktır. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Devlete ve devletlilere egemen olan zihniyete göre vatandaş hala bendedir. Yani devletin kuludur, ona tabi olmak duru-

"Yurttaş ve birey olmadan cumhuriyet olamaz. Bunların olmadığı yerde ne devlet ne de cumhuriyet olur. Ama eğer yurttaşlar ve birey yani insan varsa, o, bu aracı inşa edebilir. İster adı cumhuriyet olsun, ister imparatorluk hiçbir devlet vatandaş veya birey imal edemez, yaratamaz. Yaratıcı olan devlet değil insandır, yetenek haline gelmiş bireydir, bunların geometrik aritmetik toplamından oluşan yurttaşlar toplumudur. Cumhuriyeti inşa edenler de onlardır."

"Kürtlerin eşit, özgür vatandaş düzeyine gelebilmeleri ile cumhuriyetin demokratikleşmesi birbirine kopmaz bağlarla bağlıdır. İkisinin de kişiliği, kimliği, kaderi ve geleceği bu kadar iç içe geçmiş durumdadır. Kürtler cumhuriyeti demokratikleştirerek bütün çağdışı utançlarından kurtarmakla kendi onurlarını da kurtarmış olacaklardır. Eşit ve özgür vatandaşlık düzeyine yükselmek bu anlama gelmektedir. Kişilikli toplum haline gelmelerinin yolu bundan geçmektedir"

mundadır. En iyisini her zaman devlet ve devletliler bilir. Vatandaşın neye, ne kadar ihtiyacı olduğuna ve bunları ne zaman vermek gerektiğine de o karar verir. Vatandaşın devlet ve devletliler karşısında irade göstermesi, temel hak ve özgürlüklerini genişletmek için siyasal yaşama etkin olarak katılabilmesi bireye ve yurttaşa oldukça pahalıya patlamaya devam etmektedir. Siyaset ve siyasal yaşama katılma çabası Türkiye'de hala riskli işlerin baş sıralarında yer almaktadır. Hele de devleti ve devletlilerin icraatını denetlemeye kalkışmak, yanlışlarını eleştirmek, protesto etmek, sırlarını ifşa etmek, devletin en sıradan bir memuruna karşı gelmek sınırları fazlasıyla zorlamak anlamına gelmektedir. Vatandaş sınırları zorlamamak, kendi kendisine oto kontrol uygulamak durumundadır. Sınırları zorladığında soluğu, devleti ve çıkarlarını koruyan polislerin, savcıların, mahkemelerin karşısında almaktadır.

Bu bakımdan Türkiye Cumhuriyeti özgür bir devlettir. Kendisini, sahip olduğu ayrıcalıkları ve çıkarlarını özel kanun, kararname, yönetmelik, talimat ve genelgelerle, ağır cezalı yasalarla koruma altına almış durumdadır. Bütün bunları sadece vatandaşın hak ve özgürlüklerini kısıtlayarak değil, aynı zamanda ona yüklediği ödevlerle pekiştirmiş bulunmaktadır. Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti dünyanın sayılı özgür devletleri arasında yer almaya devam etmektedir.

Fakat devlet karşısında yurttaş yeterince özgür değildir. Hatta önemli ölçüde devlet içindir. Devlet isteyince savaşa gitmek ve gerekirse ölmek, sakatlanmak ya da gazi olmak, vergisini ödemek zorundadır. Ama örgütlenmek, siyaset yapmak, kendi çıkarlarını koruyup geliştirmek için mücadele etmek, düşüncesini halka taşırmak, kendi etnik kimliğine, inanç ve kültürüne sahip çıkmak istediğinde devlet, yurttaş karşısında görevlerini yerine getirmemektedir. Çünkü devlet vatandaş için değildir. Bu nedenle Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları yeterince bireyselleşememektedir. Bireysel hak ve özgürlüklerin yeterliliği şurada kalsın, onun genel kolektif vatandaşlık hakları dahi sınırlıdır. 12 Eylül Anayasası ve temel yasaların getirdiği sınırlandırma onun bireyselleşebilmesini güçleştirmektedir. Hak ve özgürlükleri sıralayan en temel anayasal hakları içeren maddeler bile "ama" veya "fakat" ile başlayan tümcelerle tehdit ve sınırlandırmalarla geri alınmaktadır.

Ancak madalyonun bir de öbür yüzü bulunmaktadır ki, bunun daha az vahim olduğunu söyleyebilmek mümkün değildir. Yapılan bütün araştırmalar Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının ezici çoğunluğunun anayasal ve yasal haklarının yeterince bilincinde olmadığını göstermektedir. Hala ezici çoğunluk anayasanın ve temel yasaların kendisine tanıdığı hak ve özgürlüklerin farkında değildir. Bunları yeterince bilmemekte ve kullanmak için az çok yeterli bir gayret göstermemektedir. Bu bakımdan sıkıntı sadece Türkiye'de devletin çok özgür, vatandaşın daha az özgür olmasından kaynaklanmamaktadır. Aynı zamanda vatandaşın sahip olduğu hak ve özgürlükleri yeterince kullanamamasından, bireyselleşme sürecini derinleştirememesinden ve yeni ihtiyaçların açığa çıkmasına yol açacak olan bu sürecin sağlıklı işlememesinden kaynaklanmaktadır.

Sahip olduğu hak ve özgürlükleri az çok yeterli düzeyde kullanmasının yol açabileceği olumlu gelişmeler, yeni ihtiyaçların da ortaya çıkmasını ve dolayısıyla temel hak ve özgürlüklerin sürekli olarak genişlemesini beraberinde getirebilirdi, getirirdi de. Genel çoğunluğun suskunluğu temel bireysel ve yurttaşlık hak ve özgürlükler için mücadelenin sınırlı bir kesimin omuzlarına bırakılması zorlayıcı olmaktadır. Eğer Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarının genel çoğunluğu sadece anayasa ve yasaların kendilerine tanımış olduğu hak ve özgürlüklere sahip çıkıp bunları biraz etkili olarak kullanabilmiş olsaydılar, sadece AB'nin değil, aşağıdan gelen baskı ve taleplerin de dayatmasıyla Türkiye'nin demokratikleşme süreci daha bir hız kazanabilirdi. İhtiyaçların dayatması, vatandaşın ve AB'nin baskıları birleşince devletin ve devletlilerin toplum ve birey karşısında sahip oldukları ayrıcalıklar bu kadar uzun süre ayakta tutulamazdı. En azından Türkiye demokrasi ve özgürlükler bakımından daha iyi bir konuma ulaşabilirdi.

Özgür Yurttaşlık Hareketi Türkiye'nin demokratikleşmesi için hayati önem taşımaktadır

Türkiye Cumhuriyetinin egemenliği altında yaşayan bireyin, azınlıkların ve halkların özgür yurttaş olduklarını, yasalar karşısında eşit hak ve özgürlüklere sahip olduklarını ve eşit düzeyde yararlanabildiklerini söyleyebilmek imkansızdır. Devlet, Lozan Anlaşması'yla tanınan azınlıklar dışında hiçbir etnik yapının ve azınlığın adını koyarak varlığını tanımamaktadır. Varlıklarını resmen tanımadığı, adlarını anmaya bile yanaşmadığı halkların hak ve özgürlüklerini de tanımamaktadır. Lozan'da tanıdıkları dışında kalan dili başka, kültürü başka, tarihi başka, dini başka, siyasal fikri başka ötekileri tanımamaktadır. Örneğin Türkiye'de 46 ayrı etnik kimlik bulunmasına rağmen bunların varlığını resmi olarak kabul edebilmiş değildir. Aynı şey diğer inanç grupları için de geçerlidir. Alevilerin, Asurilerin, Süryanilerin, ezidilerin varlığını resmen kabul etmemektedir. Tanımadığı bu kültürel kimliklere hiçbir kolektif hak ve özgürlük tanımamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan ve TC kimliği taşıyan herkesi Türk olarak kabul etmektedir. Amaç bu yapıları asimilasyonla eritmek olduğu için inkar yoluna gitmektedir. Dillerini, kültürlerini, inançlarını, tarihlerini yaşatmaları için hiçbir olumlu imkan, fırsat sunmayarak, tersine bunun önüne yasak duvarları örerek eritmeyi esas almaktadır.

Bu politika '25'lerden bu yana ilke düzeyine çıkartılarak uygulana gelmiştir. Ama yine de devletin ve ona hakim olanların iradesine rağmen varolan bu tarihi, kültürel, sosyolojik gerçeklikleri siyasi kararlarla, yasak ve yaptırımlarla ortadan kaldırabilmek mümkün olmamıştır. Baskı ve yasaklamalar ulusal etnik ve inanç topluluklarını içten içe devlete güvensizlik duymalarına, ondan korku duymalarına neden olmuştur. Bu durum döneme göre değişik ideolojik kimlikler veya biçimler altında isyanlara kadar varabilmiştir. Bunun en bariz örnekleri daha cumhuriyetin kuruluş yıllarında ortaya çıkmıştır. Dinci çevrelerin ve Kürtlerin isyanı bunun kanıtıdır. Ha keza en son PKK isyanı da bu inkar ve imha siyasetinin bir sonucu olarak gelişmiştir.

Bu isyanı, yok edilme tehlikesi ile karşı karşıya kalan bir halkın yaşamak için attığı son çığlık olarak görmek mümkündür. Veya yaşayabilmek için başvurduğu son çare olarak değerlendirmek olasıdır. Ancak isyanın ve bastırmanın bir çare olmadığı veya çözüm getirmediği ortaya çıkmıştır. Ne tarihi, kültürel, sosyolojik gerçeklikleri yok sayarak onları ortadan kaldırabilmenin ne de devlet hedefine kilitlenerek isyan etmenin eskiyi aştırmaya muktedir bir çözüm niteliği taşımadığı yeterince kanıtlanmıştır. Devletin inkar, imha ve bastırma siyasetinden; eşit ve özgür vatandaşlık haklarından yoksun olan ulusal, etnik, sınıfsal ve kültürel toplulukların isyan ederek devleti ele geçirme veya ayrı bir devlet kurma ereğinden vazgeçmeleri ve demokratikleşme temelinde problemleri çözmeye çalışmaları en sağlıklı ve gerçekçi olanıdır. Çağ gerçekliği, zamanın ruhu, ekonomik, bilimsel, teknolojik gelişmelerin yol açtığı küreselleşme, demokrasi ve üç kuşak haklarının evrenselleşme gerçekliği ve bunun ortaya çıkarttığı yeni dünya koşulları bunu dayatmaktadır.

Ayrıca Türkiye'nin AB üyeliğinin giderek kesinleşmeye başlaması da, bu seçeneğe güç katmakta ve tek alternatif haline gelmesini sağlamaktadır. Türkiye'deki demokrasi güçleri, Kürtlerin muhalefeti ve AB'nin dayatmaları ile yasal mücadele olanakları büyümektedir. Bu durum özgür yurttaşlık haklarının gelişimini olduğu kadar bireysel hak ve özgürlüklerin gelişim imkanlarını da arttıracaktır. Fakat mevcut yurttaşlık ve bireysel hak ve özgürlüklerin sahiplenilip kullanılma düzeyine bakılınca, bu konuda önemli yetmezliklerin yaşanmaya devam edebileceğini şimdiden söyleyebilmek mümkündür. Mevcut yasal imkanları demokrasinin kenarına itilmiş olan işçilerin, kamu emekçilerinin, gençlik ve kadınlar gibi sosyal, cinssel kesimler gibi Kürt, alevi, Asuri, Süryani, ezidi gibi etnik ve kültürel yapıların da yeterince değerlendirebildiğini söylemek büyük bir abartı olur. Türkiye'de henüz devlet ve geleneksel toplum dışında üçüncü alan olarak ortaya çıkan sivil toplumun yeterli bir yaptırım gücüne ulaşabildiği söylenemez. Demokratik siyaset alanı veya üçüncü alan hala yeterli düzeyde doldurulmayı beklemektedir. Mevcut düzey oldukça yetersizdir. Üçüncü alanı doldurabilecek olan temel güç sivil toplum hareketleridir. Üçüncü alan demokratik siyaseti geliştiren veya siyasetin demokratikleşmesini sağlama yeteneği olan sivil toplum örgütlerinin işgal ettiği alandır. Bu alan güçlü bir biçimde doldurulamadığı ve siyasal yaşamın demokratikleşmesi sağlanamadığı sürece Türkiye'de kendiliğinden veya devletin kayrasıyla ne özgür vatandaşlık hakları yeterli düzeye çıkabilir ne de bireysel, kolektif hak ve özgürlükler istenilen ölçüde gelişebilir. Demokratik hak ve özgürlükler için sivil toplum hareketi gelişmedikçe ve yeterli bir mücadele verilemedikçe her etnisite, sınıf, cins ve kültürel yapıdan Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarının temel yurttaşlık ve bireysel hak ve özgürlüklerinin zaman içinde kendiliğinden gelişebileceği iddiası veya beklentisi boş bir iddia ve beklentidir.

Öte yandan özgür yurttaşlık haklarından en fazla kim yoksunsa, yine demokrasiye ve bireysel, kolektif hak ve özgürlüklere en fazla kimlerin ihtiyacı varsa, mevcut durumdan en fazla hangi kesimler rahatsızlık duyuyorsa, sistem en çok hangi vatandaş topluluğunu veya kesimleri dışlıyorsa demokrasi ve özgür yurttaşlık taleplerinin de bunlardan gelebileceğini öngörmek gerekir. Türkiye'de demokrasinin dışına itilmiş, doğal kimlikleriyle özgür yurttaşlık haklarına sahip olamayan, varlıkları resmen kabul edilmeyen bütün kesimler demokrasi ve özgür yurttaşlık hareketini geliştirebilecek potansiyeli oluşturmaktadır.

Bu potansiyel içinde Kürtlerin özgün bir yer tuttuğunu görüyoruz. Hem sahip olmadıkları özgür vatandaşlık hakları nedeniyle, hem de demokrasi ve özgürlüğe en fazla ihtiyacı olan ve bunun için mücadele eden en hareketli ve dinamik toplumu oluşturmaktadırlar. Objektif konumları ve sivil toplum hareketini geliştirme çabalarıyla Türkiye'yi demokratik dönüşüme zorlayan en dinamik güç olduklarını söylemek hiç de abartılı bir yaklaşım olmaz. Fakat Kürt sivil toplum hareketinin çok yetersiz kaldığı, devlet ve hükümet üzerinde yeterli bir yaptırım gücüne ulaşamadığı da bir gerçektir. Bunun en açık kanıtı devletin ve hükümetin Kürtlerin varlığını hala resmi olarak tanımamış olmasıdır. Kürt sivil toplum hareketi henüz Kürtlerin varlığının resmen kabul edilmesini bile sağlayabilmiş değildir. Hem de yakın geçmişte çok ciddi bir silahlı isyanın sivil meyvesi olarak ortaya çıkmış olmasına, acımasız savaş yıllarında gelişerek pişmiş ve denenmiş olmasına, sağlam bir mirasa ve temele sahip olmasına rağmen...

Kürtlerin yaratmış oldukları bu miras ve geleneğe dayanarak Türkiye Cumhuriyetinin ikinci sınıf yurttaşı olmaktan çıkarak, birinci sınıf özgür yurttaş düzeyine ulaşabilmeleri tamamen kendilerinin elindedir. Eğer onlar isterlerse Türkiye Cumhuriyeti'nin özgür yurttaşları haline geleceklerdir. İstemezlerse bunu ne kendiliğinden devlet bahşedecektir ne de AB'nin veya şu bu dış gücün dayatmasıyla kazanabileceklerdir. Bu tamamen Kürtlerin çaba ve mücadelesine bağlıdır. Eğer Kürtler kendi doğal kimlikleriyle Türkiye Cumhuriyetinin birinci sınıf, özgür ve eşit yurttaşları olmak istiyorlarsa ***Özgür Yurttaşlık Hareketini*** geliştirmeleri gerekmektedir.

Bundan da öncelikli olarak Kürtlerin gerçekten bir Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olmayı içlerine sindirmeleri gerekiyor. Bu ülke, bu vatan bizim diyerek, eğrisi doğrusu, eksiği fazlasıyla bu devlet benim de yurttaşı olduğum devlet diyerek ilk adımı atmaları gerekiyor. Ve böyle bir çıkış temelinde onu daha iyi, daha yaşanabilir düzeye getirmeyi, zenginleştirip güzelleştirmeyi, yanlışlarını düzeltmeyi, eksiklik ve fazlalıklarından kurtarmayı hedeflemeleri en sağlıklı başlangıç olacaktır. Yine kendisi yapmadan, el atmadan devletin ve hükümetin kendiliğinden bunları yapmayacağını bilerek harekete geçmeleri gerekiyor. AB'ye de umut bağlanamaz. En son KONGRA GEL hakkında aldığı karar bu konuda yeterince aydınlatıcıdır.

Eğer bir ülkede yasalar herkese eşit uygulanmıyorsa orada demokrasi yoktur

Kürtlerin kendi özgür vatandaşlık haklarına kavuşmak için kendi öz güç ve çabalarını esas almaları büyük önem taşımaktadır. Devlete ve AB'ye bırakılırsa hiçbir haksızlığın, eşitsizliğin, fazlalık veya eksikliğin giderilemeyeceğini, cumhuriyetin halkların lehine demokratik dönüşüm yapamayacağını görmek ve kabul etmek gerekiyor. Nitekim demokratik dönüşümü gerçekleştirmede çok ciddi zorlanmalar yaşandığını bizzat cumhuriyeti yönetenler itiraf etmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Türk orijinli sosyal, inançsal, cinssel, kültürel sınıf ve kesimleri kucaklayabilecek kadar demokratik açılımlar gerçekleştirmekte zorlanırken, hala varlığını bile kabullenemediği Kürtlerin özgür yurttaşlık haklarını kendiliğinden kabul etmesini beklemek ve bu konuda adımlar atabileceğini sanmak büyük saflık olur.

Türkiye toplumunun vicdanını ayağa kaldırarak en azından Türkler kadar temel vatandaşlık haklarına sahip olmalarının Türkiye'nin de yararına olduğunu pratikte göstermek, kanıtlamak Kürtlere düşen bir görevdir. Halklar arasındaki hukuki eşitsizliğin düzeyini, çarpıklığını, yaşamla ve gerçeklerle zıtlığını ve mantıksızlığını bütün ayrıntılarıyla deşifre etmek; yasaların uygulanmasında ortaya çıkan ucubelikleri teşhir etmek, kamuoyunda bu konuda duyarlılık yaratmak yine Kürtlere düşüyor. Bu zor bir iş değildir. Devletin, hükümetin, bürokrasinin yaklaşımları, yasaların acayiplikleri, uygulamadaki akıl dışılıklar, anayasanın eşitlik ilkesine aykırı uygulamalar Kürtlerin işini olabileceğinden fazla kolaylaştırmaktadır.

Çünkü Kürtler yasalar karşısında her hangi bir Türk vatandaş gibi sözde eşit ve özgürdür. Ama gerçek bunun tam tersidir. Kürtler, Türkler gibi anadilde eğitim görememez, istedikleri gibi radyo televizyon kurup kendi dillerinde yayın yapamazlar. Etnik

kimlikleri ile ilgili hiçbir ciddi hakka sahip bulunmamaktadırlar. Kürtçe dil kursu ve dört beş saatlik Türkçe alt yazılı radyo televizyon yayın hakkı ise henüz 2004 yılında tanındı. Uygulamada ise çok daha acayipliklere tanık olduk. Kurs binalarının kapı ve pencerelerinin eni, boyu, yangın merdivenlerinin varlığı, yokluğu gibi komik bahanelerle bu "hakkın" kullanılmasının önüne gülünç engeller çıkartıldı. Türkçe alt yazılı yayın hakkının uygulanabilir olmadığı ise bugüne kadar bir tek ulusal televizyonun yapamadığı yayınla netleşti. Kürtçe dil kursu, radyo, tv yayını hakkındaki yasa ve yönetmeliklerin bu hakkın kullanılabilmesi için değil, nasıl kullandırılmaz veya bıktırılıp vazgeçirilebilir mantığı ile hazırlandığı herkes tarafından görüldü.

Böylesine en temel konularda eşitsizlik ve haksızlığın olduğu bir ülkede demokrasiden ve insanlıktan bahsedilmeyeceği açıktır. Eğer bir ülkede yasalar eşit uygulanmıyorsa, uygulama yurttaşların bir kısmının aleyhine sonuçlar doğuruyorsa o ülkede demokrasinin ve yurttaş hakları bakımından eşitliğin olduğu söylenemez. Türkiye'de somut olarak yaşanan durum budur. Buna rağmen Kürtlerin yasalar karşısında eşit olduğu söylenmektedir. Türkiye Cumhuriyeti devletinin Kürt yurttaşları ile Türk yurttaşlar arasında hiçbir ayrım olmadığı, bütün yurttaşların aynı haklara sahip oldukları iddia edilmektedir. Oysa durum bunun tam tersidir. Anadilde eğitim, televizyon, radyo, gazete, dergi, kitap yayıncılığında Kürtler ile Türklerin eşitliğinden söz etmek büyük bir yalandır. İşin doğrusu Kürtlere hala Türkleşmenin dayatıldığı, Kürtlerin hala ikinci sınıf yurttaşlar oldukları gerçeğidir.

Nitekim Kürtler istemedikleri kadar Türkçe eğitim veren özel okullar, dershaneler, kurslar açabilir. Yine Kürtler istemedikleri kadar Türkçe yayın yapan televizyon kanalı ve radyo istasyonu kurabilirler. Ama Kürtler Kürtçe eğitim veren bir tek okul açamaz, yerel veya ulusal çapta Kürtçe yayın yapan bir tek radyo ve tv kanalı açamazlar. Sıradan bir dil kursu açmak istediklerinde ise bir komedi ortaya çıktı. Türkçe alt yazılı olmadan Kürtçe televizyon ve radyo izleyebilmeleri imkansız. Yani Kürtler kendi anadillerinde haber, türkü, tartışma, yorum, tv filmi izleyememektedir. Mevcut *"farklı dil ve lehçelerde yayın yönetmeliği"* bu hakkı Kürtler için yasaklamaktadır. Yerel TV kanallarının böyle bir hakkı kullanmaları tamamen yasaktır. Yasağa rağmen yayın yapmaya kalkışanlara RTÜK ayları bulan kapatma cezaları vermektedir. Yerel TV kanal sahipleri ve çalışanları mağdur edilmektedir. Özel mülkleri, işyerleri mühürlenmektedir.

Böyle bir uygulama Türkçe yayın yapan TV kanalları için söz konusu değildir. Hiçbir TV veya radyo kanalı Türkçe yayın yaptığı için kapatılmamaktadır. Ama devletin ve hükümetin hassas olduğu siyasi, ideolojik nedenlerden ötürü bunlarda cezalandırılabilmektedir. Yani Türk yurttaşların da bu hakkı kullanırken RTÜK yasasıyla konulan ideolojik, siyasi çıtayı gözetmesi gerekmektedir. Tek başına bu bile demokratikleşme sorununun hala Türkiye'nin en ciddi ve başta gelen sorunu olduğunu kanıtlamaktadır.

Elbette bu Türkiye'nin ayıbıdır. Cumhuriyetin kurucusu üyesi olan Kürtlerin, Türkiye'yi bu ayıplardan kurtarmaları hem yurttaşlık görevlerinin bir gereğidir hem de gerçek anlamda özgür yurttaşlar haline gelebilmeleri için bu görevi üstlenmeleri gerekmektedir. Çünkü Kürtler cumhuriyetin gerçek anlamda eşit ve özgür yurttaşları olamadan ne Türkiye bu ayıplarından kurtulabilir ne de Kürtler özgür yurttaş düzeyine çıkabilir. Ortak vatan Türkiye'yi bütün ayıplarından kurtarmak her yurttaşın görevi olsa da herkesten çok Kürtlerin görevidir. Çünkü demokrasisizlikten, özgürlüksüzlükten, eşitsizlik ve haksızlıktan en fazla Kürtler zarar görmektedir. Cumhuriyet kendilerine ikinci sınıf muamelesi yapıyor diye bu görevden kaçınamazlar. Cumhuriyetin ayıpsız, Kürtlerin onurlu, özgür ve eşit yaşayabilmesi buna bağlıdır. Çünkü Kürtlerin eşit, özgür vatandaş düzeyine gelebilmeleri ile cumhuriyetin demokratikleşmesi birbirine kopmaz bağlarla bağlıdır. İkisinin de kişiliği, kimliği, kaderi ve geleceği bu kadar iç içe geçmiş durumdadır. Kürtler cumhuriyeti demokratikleştirerek bütün çağdışı utançlarından kurtarmakla kendi onurlarını da kurtarmış olacaklardır. Eşit ve özgür vatandaşlık düzeyine yükselmek bu anlama gelmektedir. Kişilikli toplum haline gelmelerinin yolu bundan geçmektedir.

"Kürt hareketi ve toplumu bugün böyle bir değişimi ve onun büyük sancılarını yaşıyor. Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın İmralı Tek Kişilik Cezaevi'nde inşa ettiği yeni ideolojik kimlik Kürtler için yeni ufuklar açıyor. Öcalan sadece Kürtlere değil, Ortadoğu'da ve dünyada yaşanan ideolojik kilitlenmeye de son verebilecek iddiada yeni fikirler ileri sürüyor. Savunmalarını okuyup inceleyen herkes bunu çok net görebilir."

Özgür yurttaşlık hareketini geliştirmek Kürt sorunun çözümünde önemli bir adım olur

Özgür Yurttaşlık hareketini geliştirmek genelde Türkiye Cumhuriyetinin bütün vatandaşlarını ilgilendiren bir sorunu olsa da bunun Kürtler için daha büyük önem anlam taşıdığı açıktır. Bunun bizce iki temel nedeni bulunmaktadır. Birincisi Kürt sorununun hala çözüme kavuşturulamamış olması, ikincisi ise nasıl çözülemeyeceğinin netleşmiş olmasıdır. Bir başka değişle bu sorunun nasıl çözülebileceğinin artık görünür hale gelmesidir.

Kürtler devletin kendilerine dayattığı inkar ve imha siyasetine isyan ederek ve ayrı bir bağımsız devlet kurarak kendi ulusal kültürel sorunlarını çözebilecekleri düşüncesiyle otuz yıl boyunca ulusal kurtuluş mücadelesi yürüttüler. Bunun on beş yılı silahlı ayaklanmayla geçti. Bu savaş Kürt sorununun bütün boyutlarıyla açığa çıkmasını sağlasa da, onlara istedikleri ve umdukları kurtuluşu getirmedi. Getiremezdi de. Çünkü çağ dünya koşulları değişmiş, bilimsel teknolojik devrimin ve küreselleşmenin yol açtığı gelişmeler ulus devletleri çözülme sürecine sokmuş, demokrasinin zaferi ve üç kuşak haklarının sınır tanımayan evrensel birer değer olarak yükselmesi silahlı mücadele ile sorunların çözümünü gereksiz hale getirmişti. Bu gerçekliklere rağmen silahlı mücadele ile kurtuluşu gerçekleştirmek imkansızlaşmıştı.

Eğer Kürtler bir devlet kurmuş olsalardı bile uluslararası tecrit ve abluka altına alınmaktan kurtulamazlardı. Uluslararası tecrit, abluka ve ambargo karşısında bunca küreselleşmiş dünya koşullarında böylesi bir devleti ayakta tutabilmek imkansızdı. Dolayısıyla kurulabilecek bir Kürt devleti tanınma sorunu başta olmak üzere, bütün bu engellere rağmen yaşatılamazdı. Kürtlerin ulus devletin değişmeyen zihniyeti karşısında, değişmeyen Kürt sorununu eski tarzda isyanla ve eski ideolojik kimlikle, değişen çağ ve dünya koşullarına rağmen çözmezlerdi. Çağın karakterine, insanlığın ulaştığı uygarlık düzeyine denk çağdaş paradigmanın ve yeni ideolojik kimliğin inşa edilmesi gerekmekteydi. Özcesi devletin zihniyeti değişmemiş olsa da, Kürtlerin köklü olarak değişmiş bir zihniyetle, yeni ideolojik kimlik ve yeni bir paradigmayla sorunun üzerine yürümeleri gerekmekteydi. Çünkü bir sorun ne kadar eski olursa olsun, onu değişen zaman, mekan ve koşullara rağmen eski zihniyet, yöntem ve araçlarla çözüme kavuşturabilmek mümkün değildi.

Kürt hareketi ve toplumu bugün böyle bir değişimi ve onun büyük sancılarını yaşıyor. Kürt Halk Önderi ***Abdullah Öcalan'ın*** İmralı Tek Kişilik Cezaevi'nde inşa ettiği yeni ideolojik kimlik Kürtler için yeni ufuklar açıyor. Öcalan sadece Kürtlere değil, Ortadoğu'da ve dünyada yaşanan ideolojik kilitlenmeye de son verebilecek iddiada yeni fikirler ileri sürüyor. Savunmalarını okuyup inceleyen herkes bunu çok net görebilir. Onun Kürt sorununun çözümü için geliştirdiği yeni proje ve yaklaşımlar, yeni mücadele yöntem ve araçları, yeni örgüt modelleri ve demokratik ekolojik toplum paradigması bizce hem Türkiye'nin geleceği için hem de Kürtler açısından büyük bir şanstır. Zira Başkan Apo Türkiye'den kopuk ayrı bir Kürdistan kurmadan, devletin sınırlarına dokunmadan ve üniter yapısını bozmadan cumhuriyetin karakterine demokratikleşmeyi kazıyarak ortak vatan Türkiye'de Kürtlerin özgür yurttaşlar olarak Türk halkıyla eşit, özgür ve gönüllü birlik içinde bir arada yaşamasını önermektedir. Bunun tek çözüm olabileceğini tarihi, kültürel, güncel gerekçeleriyle ortaya koymakta ve ikna edici kanıtlar sunmaktadır. Bize göre bu büyük ve devrimsel bir gelişmedir. Kürt sorununda yaşanan çözümsüzlüğün Türkiye halklarına nelere mal olduğunu göz önüne getirince bunun değerini ve önemini herkes daha iyi anlayacaktır umarız.

Eğer Kürtler çağdaş yeni ideolojik kimliklerinin gerekleri temelinde yaşadıkları ülkelerde özgür yurttaşlık haklarını kazanmak için sivil toplum örgütleri inşa edebilir, etkili bir yasal demokratik mücadele geliştirebilirlerse bırakalım dünyadan izole olmayı, dünyanın büyük sempatisini kazanacaklardır. Türkiye Cumhuriyetinin bilinen tek ulus, tek dil, tek kültür politikasına ve bunun uygulanış tarzına hiçbir güç onay veremez. Çünkü bu politika veya yaklaşım üç kuşak hakları ve Kopenhag Kriterleri ile karşıtlık içindedir. Ama bu devlet ve hükümet Kürt inkarcılığından, Kürtleri zamana yayılmış bir asimilasyonla eritme emelinden kendiliğinden vazgeçeceği anlamına gelmemektedir. Sonuna kadar bunda ısrar edeceğine her gün tanıklık etmekteyiz. Eğer Kürtler özgür yurttaşlık hareketini çok yaygın ve etkili bir tarzda geliştirebilirlerse devletin ve AKP hükümetinin ırkçılığa varan tek ulusçu, tek dilci, tek kültürcü bu köhnemiş zihniyetini kırabilirler. Eski inkarcı ve asimilasyoncu zihniyetin kırılması hem Kürt sorunun çözüme kavuşmasını hem de demokratik dönüşümün başarıyla gerçekleştirilmesini beraberinde getirecektir.

Kuşkusuz devletin ve AKP hükümetinin hala Kürt sorunun demokratikleşme temelinde çözümüne yanaşmadığı doğrudur. Sorunu sürüncemeye bırakarak çürütebilecekleri veya hasır altı edilebilecekleri hesabını yaptıkları da doğrudur. Elbette bu Kürtleri küçümseyen, adamdan saymayan, hatta aptal yerine koyan bir yaklaşımdır. Bunun Kürtlere isyanı dayatan bir tutum olduğu çok açıktır. Yanlışlığı, kaybettirici olduğu defalarca kanıtlanmış olan inkar ve asimilasyon politikasında ısrar etmenin kimseye bir faydası olamaz. Kışkırtıcı yaklaşımlarla Türkiye hiçbir yere varamaz. Sorunun çözülmesine zerre kadar katkı sunamaz. Ama devletin ve hükümetin yaklaşımı böyledir diye, Kürtlerin oyuna gelmemesi büyük önem taşımaktadır. Kürtler devletin ve AKP hükümetinin Kürt sorununa nasıl yaklaştığına bakarak değil çağa, dünya koşullarına ve halkların çıkarlarına bakarak hareket etmek ve uygulanabilir, sonuç alıcı doğru politikalar geliştirmek durumundadırlar. Yine devletin ve AKP hükümetinin Kürtlerin sabrıyla ve onuruyla oynadığı doğrudur. Ama buna karşı yasal, demokratik mücadele ile karşılık vermek en doğru, çağa ve dünya koşullarına en uygun, hakların kardeşliğine en fazla hizmet eden tutum olacaktır. Dolaysıyla özgür yurttaşlık hakları için demokratik siyasete yüklenmek gerekmektedir.

Kürtleri özgür vatandaşlık haklarından mahrum ederek veya ince ayar verilmiş inkarcılıkla, barışçıl ortam içinde dirhem dirhem eriterek yok etme umudunu taşıyan güçleri demokratik siyasetle ve demokratik mücadele tarzıyla mümkün olan en kısa sürede boşa çıkartabilmek mümkündür. Bu yolla hem sorunu sürekli olarak gündemde tutmak, hem de adım adım çözümünü sağlamak olanaklıdır. Süreklilik kazandırılan ve sabırla yürütülen demokratik mücadele ile devletin sürüncemede bırakarak çürütme ve zamana yayılmış bir asimilasyonla yok etme politikası başarısız kılınabilir. İflas etmesi sağlanabilir. Bu olanaklıdır. Çünkü böylesi bir yapıcı ve çözüm dayatan yaklaşım hem halkların çıkarına, hem çağa ve dünya koşullarına hem de temel insanlık değerlerinin karakterine uygun düşmektedir. Devletin belirtilen politikayla sonuç alabilmesi belki yüz, iki yüz yıl önce mümkündü. Ama bu hayalin özellikle 21. yüzyıldan sonra gerçekleşme şansı sıfırın altına düşmüştür. Eğer demokratik siyaset ile sorunun çözümü için ciddi ve sürekliliği olan demokratik mücadele geliştirilebilirse zamanın ruhu ve yükselen insanlık değerleri Kürtlerden yanadır. Kürtleri belirtilen tarzda eriterek yok etmek artık mümkün değildir.

Devletin ve AKP hükümetinin tarihi, kültürel, sosyolojik gerçekleri böyle ucuz yöntemlerle ortadan kaldırabileceklerini sanmaları olsa olsa cehaletlerindendir. Tarih ve olaylar yeterince onları cevaplandırmıştır. Ve bunun bedelleri ziyadesiyle ödenmiştir. Israr etmek en büyük aptallık olacaktır. Kürtler bunun karşısında meşru savunma sınırlarını zorlamayan bir duruş içinde olacaklarını zaten ortaya koymuşlardır. Bütün provokasyon ve tahriklere rağmen bu çizgide ısrar etmeleri hem kazanımlarını korumak hem de mevcut inkar ve eritme politikasını başarısız kılmak için en doğru duruştur.

Devletin ve AKP hükümetinin, cumhuriyetin asli kurucu üyesi olan Kürtleri inkar etmekten vazgeçip özgür yurttaşlar olarak kendi ulusal kültürel kimlikleriyle kabullenmesi ve bütün anayasal, yasal haklarını tanıması, varolan eşitsizlikleri kaldırmak için adımlar atması Türkiye'nin çıkarınadır. AB'ne girmek isteyen Türkiye'nin, bir Hollanda devletinin Kuzey Hollanda'da yaşayan 600.000 nüfuslu *Fryslan halkına tanıdığı anadilde eğitim ve radyo, televizyon yayın hakkını tanıması doğru bir yaklaşım olacaktır. Türkiye buna mecburdur. Eğer AB'ne girmek istiyorsa er veya geç bu noktaya gelmek zorundadır. 600 000 nüfuslu Fryslanlara tanınan haklar 12-14 milyon nüfusa sahip olan cumhuriyet yurttaşı Kürtler için çok yetersiz de olsa, çözümün önünün açılabilmesi açısından büyük bir rahatlık yaracaktır. Böylesi bir adımın Türkiye'nin AB'ye üye olma sürecini hızlandıracağına kuşkusu yoktur. AB üyeliğinde ısrarlı görünen Türkiye istese de, istemese de bu adımları atmak zorundadır. Beş on yıl sonra bu sorunu küllendirmek şurada kalsın, bu biçimiyle sürdürülmesi bile ciddi gerilimlere, hatta çatışmalara yol açabilir. İstenmeyen olaylar gelişebilir.

Ancak öte yandan Kütlerin de devletin ve hükümetin zihniyet olarak yaşadığı çağdışılığı ve darlığı görmesi kadar pratikte karşılaştığı güçlükleri ve açmazları da görmesi gerekmektedir. Devletin içinde yuvalanmış olan çeşitli kliklere ve AKP hükümetine egemen olan eski zihniyeti kırmak büyük oranda Kürtlerin üzerine düşen bir görevdir. Bizzat devletin kendisi de yaratmış olsa, bugün Türk şovenizmi Kürt sorunun çözümü önünde hala en ciddi engellerden birisidir. Bunun kırılması ve aşılması esas olarak Kürtlerin yaratıcı ve sabırlı çabasına bağlıdır.

Bu bakımdan Kürtlerin geliştireceği Özgür Yurttaşlık Hareketi büyük bir önem taşımaktadır. Kürtlerin böylesi bir sivil hareketi geliştirmeye büyük ihtiyaçları bulunmaktadır. Bunun için gerekli olan objektif ve sübjektif imkan, deneyim ve birikime Türkiye'nin diğer bütün etnik, kültürel topluluklarından daha fazla Kürtler sahiptir. Bir kere devleti baba olarak görme, her

şeyi devletten bekleme gibi bir kültür veya geleneksel zihniyetten ciddi anlamda uzaktırlar. Devletsiz halk olma özellikleri tek başına bu zihniyetten neden çok uzak olduklarını anlatmaya yetmektedir. Devletsiz toplum olmaları kaba anlamda Kürtleri doğalında sivil devlete bel bağlamayan bir toplum konumuna getirmiştir.

Belki eskiden şu veya bu düzeyde birçok şeyi devletten bekleme zihniyeti Kürtlerde de mevcuttu veya bunun varlığından söz edilebilirdi, ama on beş yıllık savaşta yaşadığı, tanık olduğu olaylar ve deneyimler bu geleneksel zihniyeti yerle bir etmiştir. Yaşadığı faili meçhul cinayetler, yargısız infazlar, köy yakma ve boşaltma olayları, işkenceler, kitlesel tutuklamalar Kürtlerde, umudu devlete bağlama veya demokrasiyi, insan haklarını devletten bekleme adına bir şey bırakmamıştır.

Kürtlerin özgür yurttaşlık hareketi gibi bir sivil toplum hareketini geliştirebilmeleri için hiç değilse başlangıç açısından yeterli bir tecrübe ve deneyimleri de bulunmaktadır. Bu deneyim ve mirasın çok zorlu yıllarda yaratılmış olması Kürtlerde küçümsenemeyecek bir basiret, ısrar, sabır ve yaratıcılık geliştirmiştir. Ayrıca böylesi bir sivil toplum hareketi geliştirebilmek için ciddi bir potansiyele de sahip bulunmaktadırlar. Bugün Türkiye'nin değişik üniversitelerinden mezun olmuş on binlerce Kürt genci işsiz, güçsüz dolaşmaktadır. Fazlasıyla politize olmuş durumda bulunmalarına rağmen böylesi bir sivil toplum örgütü inşa etmektense çoğunlukla hazır olanlarına yönelmektedirler. Eğer kanunların ve hukukun dilinden anlayan Kürt avukat, doktor, mühendis, mimar, sanatçı, aydın ve yüksek okul öğrencisi gibi Kürt toplumunun en bilinçli ve duyarlı kesimleri ***Özgür Yurttaşlık Derneği*** veya ***Demokrasi ve Haklar Komitesi*** adı altında her il ve ilçede bir sivil toplum örgütü inşa edebilirlerse, kadınlar ve gençlik başta olmak üzere işçilerin, köylülerin ve hatta köy korucularının dahi Özgür Yurttaşlık Hareketine katılmaktan geri durmayacaklarını düşünüyoruz. Bir İnsan Hakları Derneği'ni, HADEP'e, DEHAP'a ve diğer sivil toplum örgütlerine gösterdikleri ilginin daha fazlasını göstereceklerdir. Toplumun en ürkek kesimleri de dahil bütün kesimleri böylesi bir yasal, sivil, barışçıl ve esnek örgütlenme içinde yer almakta tereddüt etmeyeceklerdir.

Bize göre fazla zaman kaybetmeden bütün yurt çapında Özgür Yurttaşlık Hareketini geliştirmek için ***Demokrasi ve Haklar Komitesi*** adı altında sivil toplum örgütleri inşa etmek mümkündür. Bunlar daha sonra bir konfederasyonun çatısı altında toplanabilir. Bu olmasa bile aynı isim altında bir birinden özerk veya bağımsız birer Demokrasi ve Haklar Komitesi inşa etmek mümkündür. Yasalar bunun için yeterli kolaylığı sağlamaktadır. İnşa edilen bu yasal sivil toplum örgütlerinin amaç ve hedeflerini çok açık ve net olarak belirlemesi, kısa ve orta vadede neler yapacaklarının planlanması önemlidir. Bu örgütlerin temel teması ***Özgür Vatandaşlık Hakları*** olmalıdır. Çalışmalarını, enerjilerini, aktörlerinin güç ve olanaklarını bu tema üzerinde yoğunlaştırmaları büyük önem taşımaktadır. Belki diğer toplumsal, siyasal sorun ve olaylar hakkında da tavır, tutum alabilirler, çeşitli basın açıklamaları yapabilirler, ama bu sivil toplum örgütlerinin temel görevi yurttaşların sahip oldukları anayasal, yasal hak ve özgürlüklerini kendilerine kavratmak, anayasa ve yasaların tanıdığı bu hakların devlet ve hükümet organları tarafından ne kadar uygulanıp uygulanmadığını gözetmek, denetlemek ve eksik ya da yanlış uygulamalar karşısında üye ve aktörlerini barışçıl eylemliliklerle harekete geçirmek olmalıdır.

Özgür yurttaşlık için barışçıl, demokratik mücadelenin bir gereği olarak öncelikle Türkiye Cumhuriyeti'nin anayasa ve bütün yasalarının elekten geçirilmesi, Kürtlere uygulanmayan temel anayasa ve yasa hükümlerinin teker teker ayıklanarak ortaya çıkartılması gerekmektedir. Halkların hakları bakımından eşitsizlik içeren her şeyin ortaya dökülmesi büyük önem taşımaktadır. Hem Kürtlerin uğradıkları haksızlık ve eşitsizliğin açık olarak görülebilir hale gelebilmesi, hem bunların giderilme gerekliliklerinin kamuoyu tarafından anlaşılabilmesi, hem bu konuda devletin ve hükümetin siyasi, ahlaki, insani sorumluluklarının ortaya konulabilmesi, hem de Kürt yurttaşların daha duyarlı ve bilinçli hale getirilebilmesi için buna ihtiyaç vardır. Aynı şekilde AB ve dünya kamuoyunun da gerçekleri daha yakından ve doğru görebilmesi için bu gereklidir. Bu nedenle eğitimden iletişime, ekonomiden hukuka, örgütlenmeden siyasete, sanattan sosyal alanlara kadar her alanda Kürtlerin kullanamadıkları ve sahip olmadıkları vatandaşlık haklarının hepsini belirlemek gerekiyor. Anayasa ve yasalarda mevcut olan ve Türk halkının, Ermeni, Yahudi ve Rum gibi azınlık halklarının kullandığı, ama Kürtlerin kullanamadıkları hakları ayıklamak gerekiyor. Yine anayasa ve yasalarda mevcut olduğu halde salt ulusal kültürel kimlikleri nedeniyle Kürtlerin kullanamadıkları hakları ayıklamak, bunların kullanılması önündeki engelleri deşifre etmek büyük önem taşımaktadır. Yine TBMM her konuda bütün yurttaşların yaşamını ve geleceğini doğrudan ilgilendiren kanunlar çıkartmaktadır. Özgür Yurttaşlık Hareketi parlamentonun çıkarttığı yasaları takip etmek durumundadır.

Bu yasaların eşitsizliğe yol açmayacak biçimde yapılmasından tutalım eşit uygulanması sağlanıncaya kadar veya bu haklar elde edilinceye kadar sürekli eylem halinde olması önemli gelişmelere ve düzeltmelerin yapılmasına hizmet edecektir. TBMM eğer bütün yurttaşların meclisiyse, yurttaşların taleplerine kulak tıkamamak zorundadır. Bunu sağlamak için Demokrasi ve Haklar Komiteleri'nin meclisin çalışmalarını kesintisiz izlemesi, öneri ve projelerini ona yansıtması, beklentilerin tersine sonuçların çıkma tehlikesi karşısında demokratik, barışçıl eylemlerle itirazını yükseltip iç ve dış kamuoyuna mal etmesi gerekmektedir. Demokrasi ve Haklar Komitesi'nin sonuç alana kadar, yani yurttaşlar arasında yasal eşitlik sağlanana kadar mücadele etmesi önemlidir.

Anayasa ve yasalarla çelişen uygulamalardan tutalım, bunların engel olduğu bütün hak ve özgürlüklerin sağlanabilmesi için yasal demokratik mücadeleyi yükseltmek gerekiyor. Anadilde eğitim, yayın, siyasal yaşama katılma hakları başta olmak üzere, her alanda haksızlığa ve eşitsizliğe yol açan, anayasanın eşitlik ilkesiyle çelişen uygulamalara karşı durmak, bu çelişkiyi görünür hale getirmek Demokrasi ve Haklar Komitesi'nin varlık nedeni olmak durumundadır. Eşitsizliğe ve adaletsizliğe yol açan gerici, ırkçı, şoven anayasa ve yasaların iptalini sağlamak için mücadele etmek ve sonuç alana kadar bunları gündemde tutmak önemlidir. Örneğin anayasa ırkı, dili, dini, cinsiyeti, sosyal konumu ne olursa olsun yasaların her vatandaş için eşit uygulanmasını emretmektedir. Ama uygulamaya gelince ırk, dil ve kültür farkından dolayı Kürtler eşit muamele görmemektedirler. Türkler gibi anadilde eğitim görememekte, ilkokuldan üniversiteye kadar özel okullar açamamakta, özgürce Kürtçe yayın yapan televizyon ve radyo kanalları kuramamaktadırlar. Bunu deşifre etmek, düzeltmenin gelişmesini sağlamak gerekiyor.

Kuşkusuz Demokrasi ve Haklar Komiteleri aynı zamanda Kürt yurttaşların anayasa ve yasalarda mevcut olan haklarının bilincine varabilmeleri ve bunları sahiplenerek kullanma gücüne erişebilmeleri için her türlü bilinçlendirme faaliyetini yürütebilmelidir. Bu amaçla Türkiye'nin, Avrupa'nın ve dünyanın en seçkin hukukçularından, bilim insanlarından, aydın ve sanatçılarından yararlanabilmelidirler. Vatandaşı bilinçlendirme amaçlı toplantı, seminer, panel, sempozyum, kurs gibi etkinliklerde onların birikiminden faydalanmalıdırlar. Aynı amaçla bütün yurttaşlara dağıtılmak üzere kitapçıklar, el ilanları, broşürler çıkartabilmelidirler.

Bir başka deyişle Özgür Yurttaşlık Hareketi özgür yurttaş kimdir, hakları ve görevleri nelerdir, Türkiye'de özgür yurttaşlık haklarının varlığından söz edebilmek ne kadar mümkündür veya değildir, devlet ile yurttaş arasındaki ilişkilerin durumu nedir, yurttaşlık haklarının çerçevesini belirleyen anayasa ve yasaların durumu nedir, kendi içinde ne kadar uyumludur, uygulama ile yazılı hukuk arasında ne kadar birlik vardır, ne kadar yurttaşların özgür iradeli gelişimine ne kadar hizmet etmektedir, ne kadar evrensel hukuka uygunluk arz etmektedir gibisinden bir dizi sorun hakkında hukukçuların da yardımıyla vatandaşı aydınlatmak, nelere ve neden karşı olunduğunu kavratmak durumundadır.

Çünkü tartışılan bu sorunun en önemli bir parçasını Türkiye Cumhuriyeti devletinin egemenliği altında yaşayan bireylerin kendi yurttaşlık haklarının ne kadar bilincinde oldukları teşkil etmektedir. Hatta bu hakları nasıl ve ne kadar sahiplenerek kullandıkları, anayasa ve temel yasaların arasındaki çelişkilerden kaynaklanan hak ve özgürlük kayıplarını ortadan kaldırabilmenin yollarının neler olduğu konusudur. Kürtlerin bu konuda kendi anayasal, yasal haklarının çok fazla bilincinde olmadıkları, bunları sahiplenip kullanmakta çok ısrarlı davranmadıkları, anayasa ve temel yasalar arasındaki çelişkiler kadar uygulamada ortaya çıkan çarpıklıkların giderilebilmesi için neler yapılması gerektiğini yeterince bilmedikleri gerçeğidir. Yani genelde Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarının yaşadığı hukuktan bihaberlik ve hukuk mücadelesinden kopukluk, Kürt yurttaşlar açısından daha fazla geçerlidir. Sorunun bu boyutu çok önemlidir. Ve mutlaka bu sorunu usanmadan derinlemesine tartışmak ve aşılabilmesi için her türlü çabayı sergilemek gerekiyor.

Böylesi bir hareketin amacı kuşkusuz üzüm yemektir, bağcıyı dövmek değildir. Bu nedenle onun en temel görevi devlet, hükümet ve organlarının sahip olduğu abartılı özgürlükleri ya da ayrıcalıkları, çoğu durumlarda sınırları belirsizleşen, hatta dokunulamaz, tartışılamaz, kaldırılamaz gibi görünen ve ucu bucağı bellisiz haklarını sınırlandırmak için mücadele etmek, vatandaşın ve bireyin hak ve özgürlüklerini genişletmektir. Ancak bunu yaparken devlet karşıtlığı veya düşmanlığı içine girmemek de gerekiyor. Yasal zeminde ve yasallıktan kopmadan demokratik barışçıl bir mücadele ve faaliyet yürütmek büyük önem taşıyor. Devletten istemek veya beklemek hiç olmayacak bir tutumdur. Zaten böylesi bir beklenti sivil toplum hareketinin devletten ve hükümetlerden özerk karakterine de ters düşmektedir. Devlet ve hükümetten beklemektense yurttaşların gücüyle, yurttaşın aleyhine olan veya Türk ve Kürt yurttaşlar arasında eşitsiz ve haksız uygulamalara yol açan yasaları değiştirmesi için hükümete baskı yapmak gerekiyor. Buna güç getirecek kadar halk desteği kazanmak ve uluslararası duyarlık yaratmak çok önemlidir.

Şu konuda net olmak lazım; Demokrasi ve Haklar Komitesi devlet karşıtı bir hareket değildir ve olamaz. Ama devlet dışı olmak zorundadır. Fakat bu asla devlet ve hükümetle ilişkilenemeyeceği anlamına gelmez. Yurttaştan taraf bir sivil toplum örgütü olarak, yurttaşın temel yurttaşlık ve bireysel haklarını geliştirmek için devlet, hükümet ve bunların bütün icracı kurum ve kuruluşlarıyla ilişkili olmak durumundadır. Tartışmalı olan yasaların değiştirilmesinden tutalım, ihtiyaç duyulan yeni yasaların hazırlanıp çıkartılmasına, uygulanmayan yurttaşlık haklarından tutalım, yanlış yorumlanıp uygulanan yasa hükümlerinin doğru uygulanmasını sağlamaya kadar her etapta böyle bir ilişkiye ihtiyaç bulunmaktadır. Yurttaş ile devlet ve hükümet arasında bir köprü olması gerekmektedir.

Bu anlamda Demokrasi ve Haklar Komitesi'nin geçiş aşamasına has bir geçiş aracı olduğunu belirtmek yanlış olmaz. O, demokrasiye geçiş sancıları çeken Türkiye'nin demokrasiye geçişinde bir araçtır. Çünkü Demokrasi ve Haklar Komiteleri'nin faaliyet ve eylemliliklerinin toplamı aynı zamanda genel bir demokrasi hamlesinin geliştirilmesi anlamına gelmektedir. Demokrasi haklarının kazanılmasını içermektedir. Türkiye'nin buna ihtiyacı bulunmaktadır. Türkiye'de demokrasinin henüz yeterli düzeyde gelişemediğini bu ülkeyi yönetenler de itiraf etmektedir. Türkiye için tam demokrasi, özgür ve eşit yurttaşlığın sağlanması gerekiyor. Türkiye'de demokrasinin derinleştirilmesi ve tam olarak gerçekleşmesi ise Kürlerin demokratik haklar bakımından eşit ve özgür yurttaşlar düzeyine çıkmalarına bağlıdır. Demokrasi ve Haklar Komiteleri'nin her şehir ve ilçede dernekleşmesi ve etkili bir çalışma yürütmesi buna hizmet eder. Çünkü devlete ve hükümete aşağıdan, yurttaşlardan gelen bir hareketle eşit ve özgür yurttaşlığı dayatacaktır. Dolayısıyla bu gerçek bir demokrasi hareketidir hamlesidir. Hareketin amacı zaten her yurttaşın yaşamının her alanında eşit, özgür haklara kavuşturulmasını sağlamaktır. Bu demokrasinin olmazsa olmazıdır.

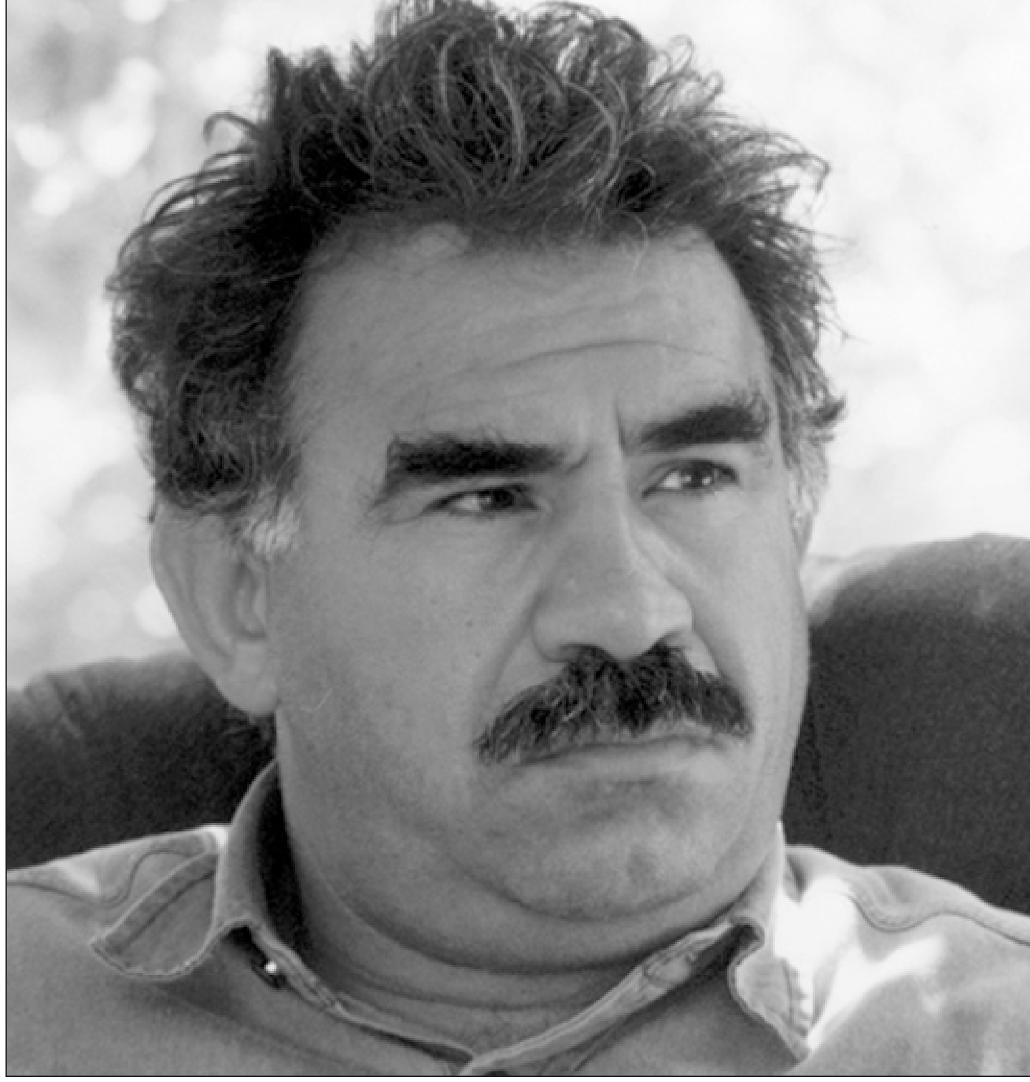
Kürtlerin geliştireceği bu hareket ayrı bir devleti de hedeflememektedir. Ortak vatan Türkiye'de Kürtlerin ve Türklerin eşit ve özgür yaşamasından yana olan bir harekettir. Bunu gerçekleştirmek için çalışmak en büyük demokratlıktır, bunun için çalışan bir hareket en demokratik harekettir.

Genel anlamda Özgür Yurttaşlık Hareketi olarak nitelendirdiğimiz bu hareket, özgür olamayan yurttaştan özgür yurttaşa geçiş yapabilmenin de bir aracı olduğuna göre, o, anayasa ile yasalar, yasalar ile uygulama arasındaki çelişkilerin aşılabilmesini sağlamada da o bir geçiş aracıdır. Ve tabii ki o, Kürt sorunun özgür vatandaşlık temelinde çözümü için de en yumuşak, esnek geçiş aracıdır. Bu anlamda Demokrasi ve Haklar Komitesi yapıcı, çözüm üretme gücü olan bir araçtır. Yoksa sorunları ağırlaştırmak, şovenizmi tahrik etmek, devletin, ordunun, bürokrasinin ve hükümetin hala yaşadığı bölünme paranoyasını depreştirmek değildir. Eğer Demokrasi ve Haklar Komiteleri adına yakışır birer sivil toplum örgütü olarak çalışırlarsa, bu türden olumsuz gelişmelere kaynaklık etmezler. Fakat yine de provoke etmek isteyen güç ve çevreler olacaktır. Bu nedenle azami dikkat göstermek gerekebilir. Ama pasifize olmamak da bir o kadar önemlidir. Yasal ve meşru bir hareket olarak Kürt halkıyla dalga geçercesine kıytırık 'haklar' ile sorunun üstünü kapatmak isteyen devlet ve hükümetler karşısında durmak, demokratik tepkisini her halükarda ortaya koymak durumundadır. Tutuklama ve dernek kapatma gibi bastırma çabalarına aktif demokratik tepki vermek önemlidir. Kitlesel tutuklama da dahil her türlü baskıyı göze almalı. Bu Demokrasi ve Haklar Komitelerini değil, ona ve taleplerine hoşgörü gösterme gücünden yoksun olanları zor durumda bırakır. Kürt halkının insanca yaşamı ve onuru için bütün riskleri göze almak en onurlu tutum olacaktır.

"Anadilde eğitim, yayın, siyasal yaşama katılma hakları başta olmak üzere, her alanda haksızlığa ve eşitsizliğe yol açan, anayasanın eşitlik ilkesiyle çelişen uygulamalara karşı durmak, bu çelişkiyi görünür hale getirmek Demokrasi ve Haklar Komitesi'nin varlık nedeni olmak durumundadır. Eşitsizliğe ve adaletsizliğe yol açan gerici, ırkçı, şoven anayasa ve yasaların iptalini sağlamak için mücadele etmek ve sonuç alana kadar bunları gündemde tutmak önemlidir."

BİR HALKI SAVUNMAK

“Eğer Kürtler “nasıl bir kendileri olmak” sorusuna cevabı demokratik özde vermeyi başarırlarsa, şüphesiz kaostan başarılı çıkışın öncü güçlerinden olacaklardır. Sadece kendilerinin değil, tüm talihsiz bölge halklarının makus talihini yeneceklerdir. 5.000 yıllık acımasız uygarlık geleneğinin kanlı bilançosuna son verebileceklerdir. Başlangıçta yol açtıkları ve hep beslenmesine körce hizmet ettikleri uygarlık efendilerinin soylarını sona erdirip, halkların özgür soy çağına da en önemli katkıyı yapabileceklerdir.”

Toplumsal gerçeklikten kaçmak zannedildiğinden daha zordur. Özellikle bireyi olunan soy toplumu için bu böyledir. Yedi yaş civarında anayla girilen toplumsal yarış süreci, halk tabiriyle yetmişine kadar öyle gider. Ananın toplumsallaşmanın esas gücü olduğu bilimsel olarak da tespit edilen bir doğrudur. Kişiliğim açısından ilk suçum, ananın bu hakkını kuşkulu bulmam ve toplumsallığıma en erkenden kendi başıma karar vermemdir. Evrenimiz hakkında son bilimsel tespitlere göre en azından yirmi milyar yıllık bir zamanın çok özgün bir yaratımı olan insan toplumunu anasız ve efendisiz olarak yalnız yaşamaya cüret etmem başlı başına incelenmesi gereken bir konudur. Anamın büyük uyarılarını, boğma denemelerini ciddiye alsaydım, yaşadığım trajedilerin yolu açılmayabilirdi. Ama annem binyılların tanrıça kültünün belki de tükenmekte olan en çözümsüz son kalıntı simgesiydi. Çocuk halimle bu simgeden korkmamak kadar sevgi ihtiyacını da pek duymamakta kendimi özgür hissetmekten çekinmedim. Fakat yaşamamın tek şartının onun namus ve onuru olduğunu, bunu korumamdan geçtiğini bir an için olsa dahi unutmadım. Onurunu koruyacaktım, ama kendimce doğru bulduğum biçimde. Bu dersten sonra anam benim için artık yoktu. O tanrıça artığı ilgimden silinirken, benim için ne duyduğunu hiç sorgulama gereğini duymadım. Zalimce bir ayrılış, ama bu bir gerçekti. Kehanetleri mi, beddualarımı mı desem, söyledikleri ağırlaşan trajik anlarda hep hatırlanır oldu. En değme bilgenin tespit edemeyeceği doğrulardı bunlar. Bir büyük doğrusu, *“arkadaşlarına çok güveniyorsun, ama çok yalnız kalacaksın”* biçimindeydi. Fakat benim doğrum da, arkadaşlarımla toplumsallığı ben kuracaktım.

Yaşam öykümün kuruluşu böyle başlar. İsteseydi de anamın bana vereceği bir toplumu yoktu. Çoktan dağıtılmıştı. Onun yapmak istediği bir yaşam tutamağıydı. Kendisi elde edemeyip bana vermek istiyordu. Babanın hikayesi değişik de olsa benzeriydi. Oldum olası aile gerçekliğimi klan kültünün kalıntısına kendini dayatan, güçten düşmüş, dağılmış, atalardan kalma bir kültürün en iddiasız mirası biçiminde değerlendirdim. Köy toplumunu ve ilkokulla başlayan resmi devlet toplumunu hiç sıcak bulmadım. Pek bir şey de anlayamadım. Görünüşte Türkiye’nin en eski ve tanınmış Siyasal Bilgiler Fakültesi’nin son sınıfına kadar üstün başarıyla tırmanmıştım. Sonuç, öğrenme yeteneğinin ölümcül bir darbe yemesiydi. Daha sonra seçtiğim devrim okulu, yaşamı daha da öğüten bir acımasız değirmen çarkıydı. Dağ tutkumu baştan esas alsaydım, trajediyi belki yırtardım. Ama buna da arkadaş kurtarma, yaratma endişesi asla fırsat vermedi. Uygarlığımızın son temsilcisi Avrupa’nın hem doğu hem batı kapısına kendimi attığımda, buz gibi sermaye, kar hesapları ortamında kendimi cascavlak bulacaktım. Bu noktada artık beni hiçbir güç yürütmüyordu. Belki de kapılacak bir rüzgarım bile yoktu. Olması da artık ilgimi çekmiyordu. Bu süreçte bazı yoldaşlarım kendilerini cayır cayır yaktılar. Çok sayıda yiğit delikanlı ve kızlar her şeylerini adamaya hazırdılar. Bunlar asla inkara gelmez. Çok büyük direnişler sergilediler. İnanılmaz bir bağlılık gösterdiler. Ama tüm bunlar yalnızlığımı şiddetlendirmekten öteye sonuç vermiyordu.

El birliğiyle tüm kıtaların efendi güçleri sözüm ona komployla beni İmralı adasına derdest ettiklerinde, aklıma gelen bir efsane de Yunan tanrısı Zeus’un yarıtanrılardan ***Prometheus****’u* Kafkas dağlarında kayalıklara bağlayıp her gün ciğerini kartallara yedirerek yenileyen gerçeğini hatırlamak oldu. Hani şu insanlık için tanrılardan ateşi, özgürlüğü çalan Prometheus! Sanki efsane şahsımda gerçeğe dönüşüyordu.

Bu kısa hayat öyküsüyle AİHM Genel Kurulu’na savunma arasında ne tür bir ilişki var diye bir soru akla gelebilir. Bu savunmayla bu ilişkiyi açığa çıkarmak istiyorum. Sermaye, kar ilişkisinin en değme büyücüden daha büyücü, en zalim tanrı hükümdardan daha acımasız olduğunu bu vesileyle kanıtlamak da önemli bir hedefimdir. Hiçbir yüzyıl 20. yüzyıl kadar acımasız ve kanlı geçmemiştir. Ben bu yüzyılın çocuğuydum ve onu çözmem gerekiyordu.

Ama Batı uygarlığının inanılmaz ideolojik ağırlığının yarattığı toz duman içinde bu gerçekliği anlaşılır bir çözümlemeye tabi tutmak zor bir iştir. Büyücünün ağından çıkmak o kadar kolay değildir. Son oyunda Türk denen olguya da kaybettirilecektir. Geriye belki de hiç yaşanmaz tortu bir insanlık bırakılacaktır. O halde AİHM Genel Kurulu’nu ciddiye almak ve gerçekten bir yargı gücüyse böyle bir savunmayı geliştirmek anlamlı olabilir.

Ortadoğu son 200 yüzyıldır Avrupa uygarlığının denetim çarkındadır. Günümüzde yaşanan ise tam bir kaos ve günlük trajedilerdir. Yargılayanlar her zaman efendiler olmuştur. Kararları hep tek yanlı olmuştur. Hukuk ellerinde görünüşte adalet terazisinde hak ölçüp dağıtan bir mekanizmadır. Dağıtılan, aslında alınan değer ve kar karşılığında ceza olmuştur.

Hukukun kendisi uzun vadeli kural ve kurumlara bağlanmış siyasetten başka bir şey değildir

Avrupa uygarlığı acımasız ve kendi eseri olan 20. yüzyıl savaşları ve haksızlıklarına karşı AB ve onun yargı gücü AİHS ve AİHM’i teşkil etmiştir. AİHM sözde kalmak istemiyorsa, şahsımda yargılananın ne olduğunu doğru tespit etmek durumundadır. Başından itibaren bilinmesi gerekir ki, dar bireysel haklar sınırında bir lütuf, şimdiden yedi yılı bulan bir ağır tecrit karşılığı olamaz. Böylesi bir yaklaşım hem şahsım hem de temsil ettiğim halk için gerçek bir ceza olacaktır. Savunmamda bu cezayı sorgulayacağım. Resmi hukukun ve geleneksel savunma mantığının çok uzağında bir yaklaşım geliştirdiğim açıktır. Böyle geliştirmek zorundayım. En azından Avrupa’nın etkisi altında yaşanan halkların trajedisine bir açıklık getirmek, bir nebze de olsa çözüme katkıda bulunmak bunca yaşananların karşılığı olmalıdır. Özellikle de önü açık yeni trajedilere yol açmamak, savunmanın gücü ve karşılığıyla bağlantılı olacaktır. Toplumsal tarih, Ortadoğu ve Kürt olgularına bu amaçla eğilme ihtiyacı duydum. Ciddiye alınması gereken yeni bir aktör olarak PKK hareketine ve çözümü halinde Ortadoğu’da zincirleme etkiye yol açacak bir Kürt çözümüne yakın tarihten ders almış, özeleştiriye dayalı yeni bir yorum getirmek büyük önem taşımaktadır.

İsrail-Arap trajedisinin modern görünümlü olanının temeli de bir nevi o dönemin Ortadoğu Projesi olan ***1917 Sykes-Picot Antlaşması****’yla* atılmıştı. Görünüşte hiç de günümüze doğru olan vahim gelişmeleri amaçlamıyordu. Kurulan diğer siyasi oluşumlar da birer çözüm araçları olarak düşünülmüştü. Aslında yapılan, Ortadoğu despotik devletçi toplum geleneğine bir ‘modern’ cila çekmekti. Bu cila günümüzde sapır sapır dökülüyor. Ortaya çıkan, en azından 5.000 yıllık aşiret-etnisite geleneğinin gücüyle kof despotlukların artığı olan aşırı çözümsüz devlet geleneğiydi. Dökülen cilayla birlikte sağ sol, milliyetçilik islamcı sözde aydın ve politik akımlarının da bu toplumsal siyasal gerçeklikten geri kalan bir yanı, farkı yoktu. Küreselleşmenin en güçlü hamlelerinden birini yaşayan kapitalist toplum sisteminin genel krizinde Ortadoğu’nun payına düşen tek kelimeyle ‘kaos’tu. Kaos dönemlerinin kendine has özellikleri vardır. Eski yapılanmalara anlam veren yasalar çözülürken, yenilerinin uç vermeye başladığı kritik ***‘aralığı’*** temsil ederler. Bu yaratıcı ***‘aralıktan’*** neyin çıkacağını yaşam güçlerinin yeni anlam ve yapılanma çabaları belirleyecektir. Literatürde bu çabalara ideolojik, politik ve ahlaksal mücadele denilmektedir.

Kürtler kaos sürecine sürekli krizde katliam kültürünü enselerinde hisseden acımasız bir geleneğin olumsuz yüküyle girmektedirler. Eğer çok duyarlı bir anlam ve yapısallık yaklaşımıyla yönlendirilmezlerse, Arap-İsrail trajedisini aşan yoğunlukta bir çatışma unsuruna rahatlıkla dönüşebilirler. Despotik devlet altında kötürümleşmiş ve lime lime olmuş toplumsal özellikleri onları her tür dış etkene elverişli kılmaktadır. Zaten geleneksel olarak da bu tarz yönetilmeyi bir kader, değişmeyen paradigma olarak algılamaktadırlar. Fakat yeni küreselleşmenin başını çeken hegemon güç ABD, yeni Ortadoğu projesiyle Kürtleri esaslı bir öğe olarak gündemine alırken süreç daha da hassaslaşmaktadır. Kaba bir denemecilikle politika yürüten ABD, Ortadoğu toplumunda adım başı trajedilere yol açtığı gibi, sonu en belirsiz bir gündemi de bilerek veya bilmeyerek dayatmış gibidir. AB’nin yapacağı, bu süreci daha rasyonel ve kar marjlarına göre ağır ağır takip etmekten başka türlü olmayacaktır. Despotik devlet anlayışının Kürtleri bir olgu olarak görme ve dostlukla yaklaşma gibi bir geleneği yoktur. “Başını kaldırırsa ez” bellenen tek politikadır. Bununla birlikte gırtlağına kadar işbirlikçi hain bir Kürt gelenek ‘aileciliği’ de hep devrede tutulur. Yerel despotik devlet anlayışlarıyla olduğu kadar, yeni emperyal efendilerle de ilkesiz her türlü işbirliğini yürütmekten çekinmeyecekleri karakterleri gereğidir.

Geriye kalan Kürt olgusu lime lime olmuş, alabildiğine daraltılmış, cehaletin de ötesinde hem zihin hem de yapılanma katliamına uğramış ailecik objeleridir. ‘Nasıl kendi olunur’un farkında bile değildirler. Ortadoğu kaosunda bu Kürt objeden her tür amaç için yararlanılabilir. Vahşet tarzı kullanmak kadar, yaşanmaya değer bir Ortadoğu yapılanmasında da son derece elverişli bir malzemedir. Eğer Kürtler “nasıl bir kendileri olmak” sorusuna cevabı demokratik özde vermeyi başarırlarsa, şüphesiz kaostan başarılı çıkışın öncü güçlerinden olacaklardır. Sadece kendilerinin değil, tüm talihsiz bölge halklarının makus talihini yeneceklerdir. 5.000 yıllık acımasız uygarlık geleneğinin kanlı bilançosuna son verebileceklerdir. Başlangıçta yol açtıkları ve hep beslenmesine körce hizmet ettikleri uygarlık efendilerinin soylarını sona erdirip, halkların özgür soy çağına da en önemli katkıyı yapabileceklerdir.

Aksi halde bölgede emperyal efendilerin hamleleri uzayıp derinleşir ve başarısız olursa, bir ‘ölme ve öldürme’ gücü olarak İsrail-Filistin’den geri kalmayan rolleri bölge genelinde oynamaktan kurtulamayacaklardır. Şimdiden yaşananlar daha büyük çatışmaların kıvılcımları olmaktan başka anlama gelmeyecektir. İsrail-Filistin devletleri oyunlarına baktığımızda, ‘Kürt devleti’ oyunlarının geleceğini kestirmek kahinlik yapmayı gerektirmiyor. Silahlı meşru savunmayla, çözüm aracı olarak devlet amaçlı şiddet arasındaki ilkesel farkı çok iyi görmek gerekir.

Dolayısıyla devlet odaklı olmayan, ama kör kaosu da asla uzun süreli yaşam olarak kabul etmeyen gerçekçi bir *‘demokratik ve barışçıl yöntemlerle’* çözüm tarzı hayatidir. Hem derin anlam yükünü, hem yaratıcı yapılanmaları üzerinde büyük düşünmek ve tutkuyla yapmak en kutsal çabalardan olsa gerekir. Bu savunmamda hem PKK sorumluluğunun yarattığı büyük acıları hafifletmeye hem de gerçek bir özeleştiri dersi çıkarmış olarak bu çözüm seçeneğini alabildiğine açmaya çalışacağım.

İmralı yargılanma sürecini çok elverişsiz koşullarda da olsa bir demokratik barış arayışı ve çağrısı olarak değerlendirmemi doğru buluyorum. Bu aşamanın niteliksel bir dönüşüm değeri vardı. Hiyerarşik ve devletçi toplum arayışlarını ilkesel olarak terk etme gereğinin hem bilinç hem de çabada yoğunlaştığı bir süreçti. Zor dönemlerin öğretici dersini edindiğim kanısındayım. Kaba bir direnişçilik kadar, alçakça kendini koyuveriş bizzat direndiğim tavırlar oldu. Buradaki savunma Türkiye dönüşümüne önemli katkı sağlamakla birlikte, bundan en çok bilinçli olarak yararlanan AKP adındaki siyasi oluşum oldu. Tüm çabalarıma rağmen benzer bir yararlanmayı demokratik olması gereken sol güçlere yaptıramamak önemli bir kayıp olarak değerlendirilebilir. Demokrasiyi sol değil, sağ tartışıyordu. Tabii kazanan taraf da onlar olacaktı.

AİHM savunmamın temel amacı, Avrupa ve Ortadoğu uygarlıklarını kıyaslamak ve olası gelişmeleri –özellikle Kürtleri– demokratik seçenekli kılmaktı. PKK’nin Güney’e (Irak Kürdistanı’na) çekilmesi de bu yaklaşımın bir gereğiydi. Gelişmeler, ABD işgali bu tavrın doğruluğunu da açığa çıkarmıştır. Dünya çapında tartışılan Ortadoğu’ya yaklaşımlar bu savunmada kapsamlı konulmuştur. Önemini her geçen gün daha iyi ortaya koymaktadır. Batı uygarlığına ne kuru bir ilkel düşmanlık, ne de alışılagelen teslimiyetçi bir yaklaşım söz konusudur. Duruşun özgün, yaratıcı ve sentezci değeri özenle sergilenmeye çalışılmıştır.

Atina Mahkemesi’ne yönelik savunmam da daha somut bir meselenin nasıl ele alınması gerektiğini, oligarşilerin halkları ne hale soktuğunu ustalıkla sergilemektedir. Tarihsel sorunlara halklar açısından bakmanın zorunluluğu bir kez daha tüm önemiyle ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bu son savunmam da daha öncekilerle tamamlayıcı nitelikte olacaktır. Türkiye’nin, Küçük Asya’nın hukuksal ve siyasal olarak AB ile bütünleşmesinin müzakere sürecine girmesini göz önünde bulundurmaktadır. Sürecin başarılı gelişiminde Kürt sorunu başat rolü oynayacaktır. Siyasi, demokratik ve insan hakları kriterleri esas olarak bu sorunun çözüm kriterleri olarak da görülebilir. Ama devlet ve hükümet olarak Türkiye’nin kararı içten olmak yerine bir zorunluluk gibi algılanmıştır. Bu yaklaşım Türkiye’nin geleneksel Batı korkusunu göstermekle birlikte, soruna içten ve özgürlükçü bir yaklaşımın kaybetmek şurada kalsın, büyük kazandıracağını anlamlandırmaya çalışacaktır. Cumhuriyetin kuruluşundan beri Musul-Kerkük ile başlayan Batı ile Kürt kartına oynama oyununa artık son vermek gerekiyor. Çünkü cumhuriyet devrimlerinin güdük kalmasına, oligarşik yozlaşmaya ve günümüzde de nitelik değişimine uğramaktan başka bir sonuç vermemiştir. Demokratik cumhuriyetle özgür Kürt yurttaş sentezini önemle ele alıp çözüme gitmek gerçek bütünlük ve demokratikleşmeyi sağlayacaktır. Batı uygarlığının demokratik ve insan hakları seçeneği de bundan farklı bir yaklaşıma şans tanımayacaktır.

Pozitif hukukun ölçüleri göz önünde bulundurulduğunda, haklarımın ciddiyetle irdeleneceğine pek ihtimal vermiyorum. Ayrıca davanın altındaki politik ekonomik zemin ve komplo gerçeğinin gücü hukukun gücünün çok üstündedir. Kaldı ki, hukukun kendisi uzun vadeli kural ve kurumlara bağlanmış siyasetten başka bir şey değildir. AİHM için de bu husus geçerlidir. Ama yine de savunma hakkını kullanmak ahlaki, siyasi ve hukuki bir görevdir. Altı yıldır süren bu savunma savaşımımın, daha önceki ideolojik pratik savunmalarımın hem anlamca hem de yapılandırmalarının çok üstünde olduğuna inanmaktayım. Başkalarını ölümüne yargılamak isteyenler kendilerini de yargılayabilmelidir. Başkalarını savunmak isteyenler önce kendilerini savunmayı bilmelidir. Başkalarını özgür kılmak isteyenler de önce kendilerini özgür kılmayı bilmelidir. Böylece hiç özgür doğmamış çocuklarımızın belki de özgür doğma hakları bir gerçeklik haline gelebilecektir.

Toplumsal gerçeklik ve birey

Birey olarak tek başına ağır tecrit koşullarında bir mahkumiyeti yaşarken, diğer yandan hukuksal savunmaya devam ediyorum. Altıncı yıldayım. Tarihte bu denli uzun süren başka bir ağır siyasi davaya örnek bulmak kolay değildir. Daha ne kadar süreceği de belli değildir. Ama davaya da, ısrarla bireysel başvuruya dayalı olduğu, toplumsal ve siyasal etkenlere yer verilmeyeceği bir kural olarak işletilmektedir. AİHM’in bu yaklaşımı açık ki büyük eksiklik içermekte ve beraberinde adil olmayan bir yargılanmaya imkan sunmaktadır. Davam özenle AİHM kapsamına alınırken, tüm siyasi ve toplumsal yanları adeta dışlandı. Açık ki, bu yaklaşım gerçeğin önemli bir yanını gizleme gereği duyuyordu. Bireyi toplumdan koparıp *“haklar sahibi kılıyorum”* yargılamasını da bu temelde yapıyorum demek açığa kavuşturulması gereken en temel konudur. Bu yaklaşım Avrupa uygarlığının özünü teşkil etmektedir. Neredeyse birinci savunmamın tamamını bu gerçekliği açığa çıkarmaya adadım. Tekrar etmeyeceğim. Fakat kısaca bir özetlemeyi yine de gerekli kılmaktadır.

Toplumsallık insan türünün varlık koşuludur. Kendinden önceki primat (insana en yakın familya) türünden kopup insanlaşması, toplumsallaşma düzeyiyle at başı gittiği sosyal bilimin en yakın bir gerçeğidir. Yalnız birey ve toplum halindeki yaşam, birbirinden ne kadar soyutlanırsa soyutlansın, teorik olarak ispatlanamaz bir olgudur. Yalnız birey yoktur. Toplumu yıkılmış birey olabilir, ama en azından bu birey bile yıkılmış toplumunun anılarıyla birlikte ayaktadır. O anılarla yeni toplumsallaşması da anlıktır. İnsan türünün güç kazanması tamamen toplumsal düzeyiyle kurduğu ilişkiye bağlıdır. Bireyi zayıf kılmanın, köleleştirmenin en vahşi tarzı, ona dayatılan yalnızlık düzeyidir, yaşadığı tecrittir. Sürüler halindeki köleler, köylü serfler, şehirli işçiler yine bir toplumdurlar. Zaman zaman isyan ederek kendilerini hatırlarlar. Diğer yandan yalnızlık en yaman öğreticidir. Tarihte tüm ünlü bilge ve peygamberlerin inziva süreci de bu gerçeği yansıtır.

Bireysellik son derece çelişkili bir kavramdır. Diğer bir yüzü toplum aleyhine adeta zincirinden boşalmışçasına serbest kılınmasıdır. Toplumun zora dayanmayan kurallı yaşamına ahlak diyoruz. Bireysellik bu ahlakı zorlar. Daha doğrusu Avrupa uygarlığındaki bireycilik ahlakın zayıf kılınmasıyla birlikte gelişir. Doğu uygarlığında toplumun başatlığı esas iken, Batı uygarlığında başat olan bireydir. Bireyin bu tanımından iki farklı sonuç çıkar: Hakim sömürücü birey imparatorluk katına yükselirken, sömürülen mahkum birey en derin köleliği yaşar. Kapitalist sistemin tüm toplum düzeyinde yaydığı genelleşmiş, derinleşmiş köleliğinden 20. yüzyılın vahşi yüzünün çıkması tesadüf değildir. Temel moral değerlerini yitirmiş, bu kadar yaygın efendili bir düzenin kar, kazanç hırsından ötürü yapamayacağı çılgınlık yoktur.

Yaşadığım yalnızlık, mahkumiyet ve tecrit sistemin bu genel yapısıyla bağlantılıdır. Toplum, halk ‘kendisi’ olmaktan çıkarılmışsa, bunun anlamı en zayıf kılınmış bir yalnızlığın henüz doğarken mahkumusun. Kendin olmaktan çıktığın oranda başka bir toplumla bütünleşirsin. Ama o zaman da artık kendin değilsin. Ya müthiş yalnızlık ya da başka gerçekliğe teslim olmak. Kürt kapanı da dediğim müthiş ikilem buydu. Adeta ölümden, ölüm beğen. Günümüzde farklılık ve ‘öteki’nin paylaşımı çok tartışılıyor. Gönüllü, oldukça toplumsal zenginliğin farklılıkları yaratmanın ötekiyle paylaşmakla gelişeceği doğru bir yaklaşımdır. Fakat sistemin planlı tek tipleştirme, homojenleştirme politikası farklıdır. Bu, etnik temizliktir, soykırımdır, asimilasyondur, kendinden olmaktan çıkmadır. Kürt olgusunda yoğun yaşanan politikanın bu türüdür. Bunun kaynağı da 19. ve 20. yüzyılın bio iktidarı, ırkçılığı ve faşizmidir; her tür total iktidar anlayışlarıdır. Güçlü ulus ve ırk yaratmayı amaçlarken, sonuç saldırganlık ve savaş olmaktadır. Şüphesiz bunun kökeni hiyerarşik toplumun ilk kuruluş dönemine kadar gitmektedir. Ama sistemli ve yaygın bir devlet politikası olması 20. yüzyıla özgüdür.

İki büyük dünya savaşı, çok sayıda bölgesel ve yerel savaşlar ancak Batı uygarlığını, özellikle AB normları denilen ilkeler üzerinde olmazsa olmaz bir birliğe zorladı. Avrupa’nın günümüzde yaşadığı, bir nevi insanlığa karşı özeleştiridir. Zincirinden kopmuş bireyin, moral değerlerin zıddı olarak gelişen bir devlet iktidarının yapamayacağı kötülük yoktur. Hele arkasında sermaye birikiminin kar hırsı yattıktan sonra.

Bu koşullar altında yargılanmam, altındaki komplo bir yana bırakılsa bile iddiasını yitirmiş bir toplumu talepli kılmaktan ötürü, güç ve kar hırsına kapılmış sisteme karşı köklü bir eylem olduğundan ötürü en ağır bir cezayı gerekli kılmaktadır. Bu dayatılıyor. Nerede toplumum, nerede kültürüm, nerede anadilim, özgürlüğüm der demez bu isyan, bölücülük, vatana ihanet oluyor. Osmanlı uygarlığında bu tür bir suç yoktu. Genelde Türk kavim sisteminde de bu tür bir suç yoktur. Bu suç Avrupa uygarlığının bio iktidar, ırkçılık, faşizm ve diğer total iktidar rejimlerinin bir icadı olup, Türk devlet sistemine de 20. yüzyılda ihraç edilmiştir. Bundan dünyanın her tarafı da gereken nasibini almıştır.

Eğer bir suçum varsa, iktidar ve savaş kültüründen benim de bu mikrobu biraz kapmamdır. Özgürlük için devlet iktidarı ve bunun için de savaş adeta müminler için bir Kuran emri gibi anlaşılınca bu oyuna dahil olacaktım. Hemen hemen tüm ezilenler adına yola çıkanların kurtulamadıkları bir hastalıktır bu. Bu temelde sadece hakim sisteme karşı değil, adına her şeyimi ortaya koyduğum Özgürlük mücadelesine karşı da suçluyum. Bunun özeleştirisini sadece teoride değil, yalnızlığımın soylu pratiğinde de sonuna kadar götüreceğim. Fakat ya bir toplumu, halkı kendisi olmaktan zorla ve hileyle çıkarma suçunu sistem nasıl ödeyecek? Yargılama adil olacaksa, tarafların iddiaları dengeli dinlenmeli ve ona göre bir karara gidilmelidir. Bilimle bağını yitirmiş bir yargı asla adil olamaz. Açık ki, toplumsal (sosyal) bilim başvuracağım temel silahım olacaktır. Onunla aydınlandığım oranda doğru yolda yürümek onurlu insan olmanın bir gereğidir.

Topluma bu denli hükmeden bir sistemin doğaya karşı getirdiği yıkım asla göz ardı edilemez. Ekolojik ve feminist bir yaklaşım, kaybedilen doğal toplumsal yaşamla bizi tanıştıracak güce sahiptir. Halkların politik seçeneği olan demokrasiyi doğru tanımlayıp çözüm gücünü ortaya koymak en yakıcı konuların başında gelmektedir. Küreselleşmenin yeni dalgası tam bir fetişizm haline getirdiği metaların serbest piyasasını tek seçenek olarak allayıp pullayarak sunarken, aslında en eski hırsızı, gaspçıyı sunduğunu bilerek, ekolojik ve demokratik seçeneğimizi daha da açımlayıp yeni yaşam bayrağımız olarak dalgalandıracağız. Böylece tarihte özgürlük ve eşitlik ideallerini daha güncel ve yaşanır kılarken, bu uğurda atılmış tek bir adımın boşa gitmediğini kanıtlamış olacağız. Nasıl ki doğada varolan bir şey hiç yok olmazsa, toplum için varolmuş bir değer de yok olup gitmez.

Savunmada toplumsal gerçekliğe tekrar yaklaşmam, sağlanan felsefi derinlikle bağlantılıdır. Sosyal bilim olarak felsefe tıpkı doğuş sürecindeki gibi bir rolü günümüzde de oynamak durumundadır. İktidarlaşmış bilime karşı felsefeye dönüş özgür toplumun çıkış ilkesidir. Felsefeye dayanmayan bir demokrasinin kolayca yozlaşacağı ve demagogların elinde halkları yönetmenin en soysuz bir aracı olacağı tarihte ve günümüzde sayısız örnekleriyle kendini göstermiştir.

“İnsanın oluştuğu tüm materyallerin canlılık, sezgisellik, özgürlük özellikleri olmasaydı, tüm bu özelliklerin toplu ifadesi olarak insan canlılığı, sezgisi ve özgürlüğü de gelişmeyecekti. Olmayan bir şeyden yeni bir şey doğmaz. Bu tespit cansız madde anlayışımızı çürütmektedir. Şüphesiz insan türü bir organizasyon ve toplum olmadan, bilgili varlık gelişmez. Ama bu organizasyon ve toplumda rol oynayan materyalin bilgisel, sezgisel, anlamsal, özgürlüksel özellikleri olmadan da bilginin vücut bulamayacağı anlaşılır bir husustur. Özünde bir şey yoksa neden yaratılsın?”

Bunu önlemenin yolu bir yanı etik, bir yanı bilim olan ve ayrılmaz bir bütün olan gelenekle politik mücadeleyi yürütmektir. Sistemin krizinden bu sorumlulukla daha özgür ve eşitliğe dayalı bir yaşam yürüyüşünü, onun dünyasını yaratabiliriz.

A- Doğal toplum

Toplumla doğa arasındaki ilişki sosyal bilimin gittikçe yoğunlaştığı bir alandır. Genel anlamda çevrenin toplum üzerindeki etkisi açık olmasına karşın, bilimsel incelemesi ve felsefeye konu teşkil etmesi yenidir. Toplumsal sistemin çevre üzerinde felaket boyutlarında etkisinin ortaya çıkmasıyla bu ilgi gelişmiştir. Sorunun kaynağı araştırıldığında, doğaya tehlikeli biçimde ters düşmüş hakim toplumsal sistem karşımıza çıkmaktadır. Binlerce yıl süren toplum içi çelişkilerin kaynağında doğal çevreyle yabancılaşmanın yattığı; ne kadar iç toplumsal çelişki ve savaşlar gelişmişse o kadar da doğayla ters düşüldüğü gittikçe artan bilimsel bir netlikle ortaya çıkmaktadır. Günümüzün parolası doğaya hakim olmak, kaynaklarını amansızca ele geçirmek ve sömürmektir. Doğanın vahşetinden bahsedilir. Bu kesinlikle doğru değildir. Kendi cinsine, türüne karşı vahşileşen insanın doğaya karşı da en tehlikeli vahşi konumuna düştüğü yaşanılan çevre sorunlarından bellidir. Hiçbir tür insan kadar bitki ve hayvan türlerini yok etmemiştir. Mevcut hızla yok etme işini sürdürürse, geriye nesli tükenen bir dinozor türüne dönüşmekten kurtulamayacak bir insan sorunuyla karşı karşıyayız. Nüfus artış hızı ve hızla gelişen, kötü kullanılan teknolojisiyle insanın mevcut yıkıcılığı durdurulamazsa, insan yaşamı sürdürülemez bir aşamaya çok da uzun olmayan bir sürede gelip dayanacaktır. Bu gerçeklik toplumun iç yapısında da artan savaşlar, en tehlikeli politik yönetim biçimleri, artan işsizlik, moralden yoksun bir toplum, robotlaşmış bir insanlık olarak dinozorlaşacaktır. Toplumun bu yönlü gelişiminin nedenleri doğru konmadıkça, geleneksel medeniyet, sınıf ve ulus savaşlarının doğru teorik izahları ve çözüm yolları bulunamaz. Sosyolojinin günümüz sorunlarına 'din' kadar bile yanıtlar geliştirememesi sosyal bilimin, dolayısıyla tüm bilimsel yapının sorgulanmasını zorunlu kılmaktadır. Madem bilim bu kadar gelişmişse, bu kadar çılgınlık neden? Yalnız 20. yüzyılın kanlı bilançosunu tüm insanlık tarihiyle karşılaştırırsak, katbekat üstün olduğu bilinen bir husustur. Demek ki bilimsel yapıda da çok ciddi yetersizlikler ve yanlışlıklar vardır. Yanlışlıklar bilimin tespitlerinde olmayabilir; yönetim ve kullanım tarzında olabilir. Ama bu bilimi ve bilim adamlarını, kurumlarını sorumluluktan kurtaramaz.

Derinliğine bu hususları tartışmanın yeri burası değil. Kanaatim olarak mevcut bilim adamları ve kurumlarının konumu, Mısır ve Mezopotamya'nın ilk krallıklarındaki rahiplerin bağımlılık konumlarından hem ahlak hem de inanç açısından daha geri ve sorumsuz gibi durmaktadır. Firavun ve Nemrut kral soylarına başkaldıran İbrahimi gelenekli dinler ve peygamberleri, ahlaken ve inanç itibariyle insanlığın gelişiminde büyük rol oynadılar. Bu rol rahip geleneğinin olumlu yönüdür. İktidarın emrindeki bilim adamlarının yaptığı ise, iktidar çılgınlarının eline sürekli imha araçları vermesi ve en son insanlığın başına atomu patlatmasıdır. Demek ki bilim iktidar ilişkisinde vahim bir yanlışlık vardır. Bilimi bir toplum ürünü olarak, en değerli kazanım olarak değerlendirebiliriz. Ama bunca felaketlere yol açmasını ise asla izah edemeyiz. Dolayısıyla bilim adamı ve kurumlarını bu yönüyle kabul ve hatta affedemeyiz. Bu öncelikli çelişkinin izahını bulmadıkça, sosyoloji ve tüm diğer bilimleri neden sorgulamamız gerektiği anlaşılır bir husustur. Sistem nerede büyük oynadığı, temel yanlışlığı yaptırdığı ve insanlığın geleceğini en belirsizliklerle yüklü bir sürece soktuğunun hesabını yapmadıkça, istediğimiz kadar kurtuluş, özgürlük, eşitlik teori ve pratiklerini geliştirelim, sonuçta yine hakim toplumsal sisteminin değirmenine su taşımaktan kurtulamayız.

Savunmamın önemli bir iddiasını Avrupa uygarlığının temelindeki bu başat çelişkinin nasıl rol oynadığını ortaya koyma çabası teşkil edecektir. Bu çelişki açıklanmadıkça, sistemin diğer vahim yanlışlıkları eksik olarak ortaya konulacaktır. Batı sistemi diğer toplumsal sistemlerin hepsinden daha fazla kendini can alıcı noktalarda gizlemektedir. Bu sistem propagandayla zihniyet ve moral çarpıtmayı en çok geliştiren sistemdir. En özgür çağı temsil etmesini bir yana bırakalım, en gelişkin köleliğin sergilendiği çağ olduğunu kanıtlamamız zor olmayacaktır. Toplumsal biçimleri kendime göre bu nedenle kurgulama gereği duydum. Kendimce daha anlamlı bir izah tarzına başvurdum.

Doğal toplumdan kastım, insan türünün primatlardan kopuşla birlikte içine girdiği ve hiyerarşik toplumun ortaya çıktığı sürece kadar süren uzun toplumsal zamanda yaşayan insan toplulukları düzenidir. Genellikle klan olarak kavramlaştırılan ve nicelikleri 20-30 dolayında seyreden bu topluluklar için, kullandıkları taş aletleri itibariyle paleolitik ve neolitik dönem insanlığı da denilmektedir. Doğada avcılık ve toplayıcılık temelinde hazır bulduklarıyla beslenmektedirler. Bir anlamda hazır doğa ürünleriyle geçinmektedirler. Bu diğer yakın hayvan türlerine benzeyen bir beslenmedir. Dolayısıyla bir toplumsal sorundan bahsedemeyiz. Klanımız sürekli araştıracak, bulduğunda ya toplayacak ya da avlayacaktır. Aletler ve ateş keşifleri geliştikçe ürünleri daha da artacak, arttıkça tür olarak daha hızlı gelişecek ve primatlarla aradaki mesafe açılacaktır. Evrimin doğal kuralları gelişmeyi belirlemektedir.

Doğal topluma ilişkin açılması gereken bir sorun zihniyet ve ifade ediş tarzına ilişkin olabilir. İnsanın hangi zihniyet aşamasında şekillendiği önemini halen koruyan bir konudur. Bununla ilintili olarak öncelik zihniyete mi, yoksa yapılanma ve aletlere mi verilmelidir? Bu sorunun yanıtı önemlidir. Tarih boyunca gelişen idealist ve materyalist felsefe anlayışlarının temelinde bu ikilem yatmaktadır. Bilimin en son vardığı sınırlar olarak ***'kuantum'*** ve ***'kozmos'*** bize hayli ilginç yaklaşımlar sunmaktadır. Atomaltı parçacık ve dalga fiziği olarak kuantum bambaşka alanlar açmaktadır. Sezgili, özgür tercihli düzenlerden tutalım, aynı anda farklı iki şey olmak, insan yapısından ötürü belirsizliği asla tam aşamama kuralına kadar tespitlere ulaşılmaktadır. Kaba, cansız madde anlayışı tamamen bir tarafa bırakılmaktadır. Tersine son derece canlı, özgür bir evren karşımıza çıkmaktadır. Burada asıl muamma insanda, özellikle zihniyet durumunda yaşanmaktadır. İdealizme, sübjektivizme düşmekten bahsetmiyoruz. Çokça işlenen benzer felsefe tartışmalarına girmiyoruz. Evrende bu kadar çeşitliliğe kuantum sınırlarında yol açıldığı tamamen anlaşılmaktadır.

İnsan tüm algılamaların öznesidir

Artık atom parçacıklarının da ötesinde, dalga parçacık evreninde olup bitenlerin başta 'canlılık' özelliği olmak üzere, varlıkların her çeşidini oluşturduğunu görmekteyiz. Kuantum sezgiselliği derken bunu kast ediyoruz. Gerçekten bu kadar doğal çeşitlilik ancak büyük bir zeka ve özgürlük tercihiyle mümkün olabilir. Kaba, cansız maddeden nasıl bu kadar bitki, çiçek, canlı ve insan zekası türeyebilir? Her ne kadar canlı metabolizması moleküler temelde oluşmaktadır denilse de, moleküllerin atom ve atomların parçacık, parçacıkların dalga parçacık düzeni ve ötesinde olup bitenler izah edilmedikçe, doğal çeşitliliği yetkin izah edebilmemiz mümkün görünmemektedir. Aynı çözümleme tarzını kozmosa ilişkin de yürütebiliriz. Evrenin büyüklüğünün son sınırlarında (eğer varsa) olup bitenler de kuantum alanındaki olup bitenlere benzemektedir. Burada karşımıza canlı bir evren anlayışı çıkmaktadır. Evrenin kendisi zihni ve maddesi ile bir canlı varlık olamaz mı? Kozmolojide gittikçe tartışılacak bir sorudur bu.

Kuantumla kozmosun orta yerinde duran insana da 'mikro kozmos' diyoruz. Çıkan sonuç şudur: Her iki evreni, kuantumu ve kozmosu anlamak istiyorsan insanı çöz! Gerçekten insan tüm algılamaların öznesidir. Ne kadar bilgimiz varsa insan ürünüdür. Kuantumdan kozmosa kadar tüm alanların bilgisi insanlarca geliştirilmiştir. Esas incelenmesi gereken, insanın algılama sürecidir. Bu bir anlamda evrenin şimdiye kadar ölçülebilen yaklaşık 20 milyar yıllık evrim tarihidir. İnsan gerçekten bir mikro kozmostur. Çünkü onda kuantum düzeni işlemektedir. Atomaltı parçacık ve dalgalardan en gelişmiş DNA moleküllerine kadar maddenin gelişim tarihini görmekteyiz. İlaveten bitki ve hayvanların en alt evresinden insana kadar tüm gelişim süreçlerinin tarihini de görmek mümkündür. Bilimsel olarak net görülmektedir ki, insan cenini biyolojinin tüm gelişim evrelerini tekrarlayarak büyümektedir. Daha sonrasını toplum, evrim tamamlamaktadır. Toplumsal evrimle de bilim bugünkü seviyeye ulaşabilmektedir. Dolayısıyla insanın evrenin bir özeti olduğu bilimsel bir yargıdır.

İnsan yorumumuzu daha da geliştirirsek şu varsayımları ileri sürebiliriz: İnsanın oluştuğu tüm materyallerin canlılık, sezgisellik, özgürlük özellikleri olmasaydı, tüm bu özelliklerin toplu ifadesi olarak insan canlılığı, sezgisi ve özgürlüğü de gelişmeyecekti. Olmayan bir şeyden yeni bir şey doğmaz. Bu tespit cansız madde anlayışımızı çürütmektedir. Şüphesiz insan türü bir organizasyon ve toplum olmadan, bilgili varlık gelişmez. Ama bu organizasyon ve toplumda rol oynayan materyalin bilgisel, sezgisel, anlamsal, özgürlüksel özellikleri olmadan da bilginin vücut bulamayacağı anlaşılır bir husustur. Özünde bir şey yoksa neden yaratılsın? Bu değerlendirme ne tam dış doğadan basit bir yansımanın, ne de insanın Descartesvari bir düşünceciliğin sonucu bilgilendiği yorumunu gerçekçi kılıyor. Doğruya daha yakın görüş, kozmos ve kuantum evrenindeki oluşum özelliklerinin insanda da yaşandığıdır. Tabii kendi özgünlüğü temelinde bu yasalar işlemektedir. Evrenler insanda dile gelmektedir. Çıkan sonuç, evrenin yetkin kavranışı insanın yetkin kavranışından geçer. Felsefede çok ünlü ***'kendini bil'*** yargısı bu gerçeği dile getirmektedir. Kendini bilme tüm bilmelerin temelidir. Kendini bilmeden edinilecek tüm diğer bilmeler bir saplantı olmaktan öteye gidemeyecektir. Bu nedenle de insan toplumunda kendini bilmeden ortaya çıkan tüm kurum ve davranışların sapkın, çarpık bir role bürünmesi kaçınılmazdır. İnsanın kendi bilgisine dayanmayan bilginin yol açtığı tüm toplumsal sistemlerin anormal, çelişkili, kanlı, sömürülü karakteri bu saplantılı bilgiden ileri gelmektedir. O halde insan toplumunun kabul edilebilir doğal gelişme süreci insanın kendine özgü bilgisinden kaynaklanmalı derken, en temel evrensel, dolayısıyla toplumsal kuraldan bahsetmiş oluyoruz.

Bu varsayım temelinde doğal toplumdaki insan bilgisinin kendi özüne ilişkin yapısı hakkında neler söylenebilir? En azından doğal toplumdaki insan, kendisini birlikte olduğu klan üyeleriyle bir bütün olarak yaşatmak kuralına olmazsa olmaz kabilinden bağlıdır. Klanın bir üyesi diğerinden ayrıcalıklı bir yaşamı düşünemez; klan dışında yaşamı düşünemez. Avcılık yapabilir, hatta yamyamlık da yapabilir. Ama tüm bunlar klanı yaşatmak içindir. Klanda yaşam kuralı 'ya hep ya hiç' kuralıdır. Tüm toplumsal veriler klanların bu özelliğini vurgulamaktadır. Bir kütle ve şahsiyettir. Bireylerin ondan ayrı bir şahsiyeti ve hükmü düşünülmüyor. Klanın önemi, insanın ilk ve temel varolma tarzında yatar. İmtiyazsız, sınıfsız, hiyerarşisi olmayan, sömürü tanımayan toplum biçimidir. Milyonlarca yıl sürmüştür. Bundan şu sonuç çıkar: İnsan türünün toplum olarak gelişimi uzun süre hakimiyet ilişkilerine değil, dayanışma ilkesine dayanır. Doğayı bağrında büyüdüğü bir 'ana' olarak hafızasına yerleştirir. Kendi aralarında ve doğayla bütünlük esastır.

Klan bilincinin sembolü totemdir. ***Totem*** belki de ilk soyut kavramlaştırma düzenidir. Totem dini olarak da değerlendirilen bu düzen ilk kutsallığı, tabu sistemini de oluşturmaktadır. Klan totemin simgesel değerinde kendini kutsamaktadır. İlk ahlak kavramına da bu yoldan ulaşmaktadır. Çok iyi bilincindedir ki, klan topluluğu olmazsa yaşam sürdürülemez. O halde toplumsal varlıkları kutsaldır ve en yüce değer olarak sembolleştirip tapınılmalıdır. Din inancının gücü de bu kaynaktan gelmektedir. Din ilk toplumsal bilinç formu oluyor. Ahlakla bütünlüklüdür. Bilinçten giderek katı bir inanca dönüşüyor. Artık toplum bilinci din formunun geliştirilmesi biçiminde olacaktır. Din bu özelliğiyle toplumun ilk temel hafızası, köklü geleneği ve ahlakın kaynağıdır. Klan toplumu pratiğiyle ne kadar bilinç geliştirse, bunu hep toteme, dolayısıyla kendi yeteneğine bağlamış oluyor. Simgesel olarak totem gerçeğinde ise, insan topluluğunun giderek başarılı olması sürekli kutsamayı da beraberinde getiriyor. Kutsama kutsalın, kutsallık ise toplumun gücü oluyor.

Toplumla oluşan gücün kutsallığı kendini daha açık olarak büyücülükte gösterir. Büyücülük toplumun güçlenme denemesidir. Mevcut bilinç düzeyi ancak büyücülük biçiminde pratikleşebilir. Büyücülük bilimin de anasıdır. Sürekli doğayı gözetleyen, onda yaşam bulan doğumu tanıyan kadın bu toplum tarzının bilgesidir. Büyücülerin daha çok kadın olması bu gerçeğin ifadesidir. Doğal toplumda olup biteni yaşam pratiği gereği en iyi bilen kadındır. Bu dönemden kalma tüm yontularda kadın izi görülmektedir. Klan kadın ana etrafında oluşan bir birliktir. Doğurması, çocuk bakımı onu en iyi toplayıcı ve besleyici konumuna zorlamaktadır. Çocuk sadece anayı tanımaktadır. Erkeğin henüz mülk olarak kadın üzerinde bir etkisi yoktur. Kadının hangi erkekten gebe kaldığı bilinmediği gibi, çocukların hangi kadından olduğu bellidir. Bu doğal zorunluluk, kadına dayalı bir toplumsallığın gücünü de ortaya koymaktadır. Bu dönemde kavramlaştırılan kelimelerin ekseriyetle dişil karakterde olması bu gerçeğin diğer bir kanıtıdır. Erkeğin daha sonra gelişecek savaşçılığı ve hakimiyeti de bu dönemdeki güçlü hayvanları avlama özelliğinden kaynaklanır. Fiziki özellikleri erkeği uzakta av aramaya, klanı tehlikelerden korumaya daha çok zorlamaktadır. Belirleyici olmayan bu roller erkeğin neden silik kaldığını da açıklamaktadır. Klan içinde özel ilişkiler gelişmemiştir. Toplayıcılık ve avcılıkla elde edilen hepsinindir. Çocuklar tüm klanındır. Ne erkek ne de kadın daha özelleşmemiştir. Bu toplum tarzına ilkel komünal denilmesi de bu temel özelliklerinden dolayıdır.

Sonuç olarak klan formu, biçimi; toplumun doğuşu, ilk hafızası, temel bilinç ve inanç kavramlarının gelişme zeminidir. Ondan geriye kalan, sağlıklı bir toplumun doğal çevreye ve kadın gücüne dayalı olması gerçeğidir; insanlığın varolma tarzının kendi içinde sömürüsüz ve baskısız güçlü bir dayanışmayla gerçekleştiğidir. İnsanlık bir anlamda bu temel değerlerin bileşkesidir. Milyonlarca yıl süren bu toplumsal deneyimin yitip gittiğini sanmak saçmadır. Doğada hiçbir şey yok olmadığı gibi, toplumsal varoluş tarzında bu eğilim daha çok gücünü sürdürür.

Bilimin tespit ettiği önemli bir husus, daha sonraki bir gelişmenin bir önceki gelişmeyi de içermesi gerçeğidir. Zıtların birbirini yok ederek geliştiği doğru değildir. Diyalektiğin bu kuralında olan, tez ve antitezin sentezde varlıkların daha zengin bir oluşum içinde sürdürdüğü biçimindedir. Tüm evrim bu kuralı doğrulamaktadır.

Klan değerlerinin gelişimi yeni sentezler içinde de sürmektedir. Günümüzde eşitlik ve özgürlük kavramları halen en temel kavramlar değerinde olmalarını klan yaşam gerçeğine borçludurlar. Eşitlik ve özgürlük bilinç halinde kavramlaşmadan, doğal haliyle klanın yaşam tarzında gizlidir. Eşitlik ve özgürlük yitirildiğinde, toplumsal hafızada gizli yaşayan bu kavramlar kendilerini gittikçe artan bir tempoda dile getirip yeniden ve üst düzeyde gelişmiş bir toplumun temel ilkeleri olarak dayatacaklardır. Toplum hiyerarşik ve devlet kurumuna doğru evrim gösterdikçe, eşitlik ve özgürlük bu kurumları amansızca takip edecektir. Takip eden esasta (özde) klan toplumunun kendisidir.

B- Hiyerarşik devletçi toplum

Köle toplumunun doğuşu

İnsan toplumunun zaman bölünmesi esas alınan ölçülere göre çeşitli biçimlerde yapılabilir. Temel zihniyet biçimleri ölçü alınırsa, kabaca mitolojik, metafizik ve pozitif bilim çağı önemli bir bölünmedir. Sınıf ölçüleri temel alınırsa ilkel komünal, köleci, feodal, kapitalizm ve sosyalizm ve sonrası ayrımı da çokça geliştirilmiştir. Temel kültürel medeniyetler ayrımı da tarihte yoğunca işlenmiştir.

Fakat benim esas almayı daha uygun bulduğum temel dönemsel ayrımın ölçüsü,

felsefi bilimsel değeri ağır basan niteliktedir. Evrenin genel işleyiş ilkesini esas almaktadır. Hegel'in oldukça işlediği ve temel felsefesi haline getirdiği tez, antitez ve sentez üçlüsünü sistemin temeli olarak uygulanır kılmak süreçleri daha çok açıklığa kavuşturacaktır. Evrendeki tüm oluşumlar düalistik (ikili) nitelikte ve çelişkili bir yapıyla hareketi mümkün kılmaktadır. Tabii bu hareket kaba mekanik hareket değildir; özde değişimi, çeşitliliği oluşturan yaratıcı bir hareketlenme halidir. Örneğin evreni varlık-yokluk ikilemiyle başlatmak mümkündür. Varlıkla yokluğun karşı karşıya gelişi yeni bir oluşumdur; hareketin kendisidir. Varlık, yokluk olmadan açılamaz, hareketlenemez. Özde oluş, varlığın yokluğa karşı direnmesidir. Varlık yokluğu, yokluk varlığı bitirmeye çalışırken, sonuçta üçüncü bir eğilim, bir nevi sentez olarak oluşum halindeki evren ortaya çıkmaktadır. Buna benzer bir yaklaşım parçacık dalga ikilemidir. Tek başına parçacık ve dalga mümkün olmamakta, ancak birbirleriyle ilişki halinde hareketi, dolayısıyla oluşumu sentezleyebilmektedir.

Yine aynılıkla çeşitlilik ikilemi de benzer sonuçlar yaratmaktadır. Aynılık ancak çeşitlilikle varlığını kanıtlayabilir. Çeşitlilik olmadan aynılık bir nevi yokluk, olmamaktır. Hangi olguya yaklaşırsak aynı durumu görürüz. Daha anlaşılır bir ayrım canlılık ve cansız durum ikilemidir. Genel canlı evrenden farklı olarak, dünya gezegenimizde hareketin zengin gelişimiyle bir eşikte nitelikçe farklı bir madde ortamından kendi kendini metabolizma ile üretebilen, geliştiren canlı bir ortam doğmaktadır. Burada evrenin sınır tanımayan gelişim gerçeği halen bilimce tam çözümlenememiş olağanüstü bir sıçramayı temsil etmektedir. Canlılık olgusunun tam izahı giderek bilimin en temel konusu olacaktır. Gen haritası ve klonlama bu olgunun çözümlendiği anlamına gelmez. Yine canlılığa yol açan molekül düzenlenmesi de tek başına olguyu izah edemiyor. Şüphesiz canlılık için uygun dış ortam (atmosfer, hidrosfer) ve moleküler düzen gereklidir. Ama bu sadece canlılığın yapı taşlarıdır, maddi düzenidir. Daha önemli olan, bu maddi düzenin canlılık, anlam gibi maddi olmayan gerçeklikle bağlantısıdır. Kaba materyalizmin en önemli yanlışlığı öznelliği, yani canlılık ve anlam olgusunu maddi düzenleniş ile aynı saymasıdır. Kuantum fiziğinde bile bu aynılık yıkılmaktadır. Sezgiye benzer bir izah tarzı zorunlu görülmektedir. Canlılar içinde insandaki zeka (beyin) durumu daha da ilginç bir hal almaktadır. İnsanın kendisi en yetkin düşünen doğa olarak tanımlanabilir.

Daha da önemli olan, doğa kendini neden düşünme ihtiyacı duymaktadır? Maddenin düşünme yeteneğinin asıl kaynağı nereye kadar uzanmaktadır? Bu soruları sorarken kastımız yeni bir tanrı arama problemi yaratmak değildir. Daha çok evren, varlık, doğa denen olguların kaba gözlemlerimizle izah edilmenin çok ötesinde kavramlar olarak çözümlenmeye ihtiyaç gösterdiğidir. Çok zengin, üretken, çeşitli, gelişimde sınır tanımayan bir evren anlayışı (paradigma) ile karşı karşıyayız. İnsanlığın çeşitli dönemlerdeki evren anlayışları, örneğin mitolojik, metafizik ve pozitif bilim paradigmaları karşımıza çok farklı kavrayış ve yaşam duruşları ortaya çıkarır. Mitolojide her şeyin bir tanrısı varken, metafizikte ilk hareket nedeni veya tanrısı görüşü ağır basar; pozitif bilimde her şey kaba materyalizmle izah edilmeye çalışılır. Sıkı bir nedensellik ve düz çizgisel gelişme felsefesi geliştirilir. Tabii daha alt hayvanlar dünyasındaki yaklaşımlar da bilinse çok ilginç olur. Sürüngenler, kuşlar ve memeliler acaba nasıl bir hisle dış ortama bakıyorlar? Halkça söylenen *'öküzün trene baktığı gibi'* benzetmesi ilginçtir. Taşların, kum zerrelerinin bakışımı nasıldır? Onların da bir duruşu vardır. Bir bütün olarak evren, doğa bir duruştur. Hem de sınırsız hareket halindeki bir duruş.

Bu kavramsal açıklamayı şunun için yapıyorum: İnsanlık durumu, varlığı da bir olgudur. Genel bir soyutlama yaparsak, başlangıçtan sona kadar bir olgu olarak varlık sürdürecektir. Karşımıza çıkan önemli soru, bu olgunun tez, antitez ve sentezini nasıl kurmalıyız sorusudur. Eğer anlam gücü en yüksek varlık olarak insanı ve toplumunu tanımlarsak, bu olgudaki temel ikilemi ve sonul sentezi tespit etmek en bilimsel bir kavramlaşmaya ulaşmak anlamına gelir. Madem insanız, insanla bu kadar ilgileniyoruz, o halde bu varlığın temel diyalektiği (diyalektik; ikilinin tartışması) nasıl seyretmekte ve hangi olası senteze doğru ilerlemekte veya dönüşmektedir? Sosyal bilimlerin başlangıç itibariyle ve öncelikli olarak bu kavramsallaştırmayı çözerek bunu yapması gerekir. Genel evrensel oluşumun en ilginç bir varlık durumu olan insan duruşu, bu temel kavramsal çözümlemeyi yapmadan doğru bir sosyal bilime varamaz. Bu durumda yapılacak olan, sayısız olgular dünyasında boğulmaktır. Sosyal bilimdeki kargaşanın en temel nedenlerinden biri de budur.

Daha mitolojik çağlardan başlayan, tek tanrılı dinlerle ve metafizik felsefe ile daha da karmaşık, karışık hale gelen, pozitif bilim ile iyice kördüğümler bağlayan sosyal olguya ilişkin kavram, varsayım ve teoriler olup biteni izah etmekte sadece yetersiz kalmayıp büyük yanlışlıklarla da dolu kılındılar. İnsanlığın kapitalizm gibi en kanlı ve sömürülü bir döneminin hakim hale gelmesinde bu sosyal olgu izahlarının belirleyici etkisi vardır. İnsanlık eğer öz varlık biçimi olan toplumsallığı doğru çözümlemezse sonu açık ki dinozorluktur. İki büyük savaştan sonra sosyal bilimcilerde her ne kadar bir yenilik arayışı varsa da, bunlar çok sınırlı bazı doğruları tespit etmekten öteye gitmeyen cılız çabalardır. Marksizm gibi en iddialı ekoller bile sınırlı çözüm katkıları yanında özellikle adına hareket ettikleri ezilen ve sömürülenler dünyasını yeni bir dogma ve siyaset anlayışına bağlayıp hakim toplumsal sistemin bir yedeği kılmaktan öteye rol oynayamamıştır. Daha doğrusu idealini gerçekleştirememiştir.

Sosyal bilim alanındaki diğer birçok ekolün ilk ve ortaçağlardaki felsefe ve din gruplarından daha başarılı olamadıkları, olup bitenler karşısındaki rollerinden gayet iyi anlaşılmaktadır. Savaşların jenosit boyutlarında, dizginlenemeyen kar hırsları ve tahrip edilen ekolojide sosyal bilim ve kurumlarının payı temel önceliğe sahiptir. Sosyal bilim ve kurumları tarihin hiçbir dönemiyle kıyaslanmaz biçimde siyasal iktidar ve savaşın hizmetinde olup esas sorumlu konumundadır. Siyasal iktidarı ve savaşları durduramamak, sınırsız kar hırsına set çekememek sosyal bilim ve kurumlarının sadece iflasını değil, insanlığa karşı ihanetini kanıtlamaktadır. Dolayısıyla insanlığın temel problemlerine karşı yeni ve yeterli bir sosyal bilim anlayış ve yapılanması en değerli ve başat çalışma olarak gündemde yerini tutmak zorundadır. Eylem, örgütlenme ancak bu temelde doğru bir yer ve alan bulabilir.

Geliştirmek istediğimiz sosyal bilim anlayışına bu çerçevede yaklaşılmalıdır. Temel kavram ve varsayımlar bu doğrultuda denemeler niteliğinde görülmelidir. Giderek artacak bu çabalar kurumlaşarak çözüm olanaklarını arttırabilirler. En genel kavramlaştırma denememize de bu temelde yaklaşılmalıdır.

İnsanlığın ilk topluluk durumuna hangi tanımlama çerçevesinde 'doğal toplum' diyebileceğimizi bundan önceki bölümde izah etmeye çalıştık. Yine evrene yaklaşım paradigmamızı ortaya koyduk. Klan tarzı toplumsal örgütlenmenin zaman ve mekanda yayılması, giderek çeşitlilik ve hacim kazanması doğası gereğidir. Kadın-ana etrafında giderek büyüyen ve kimliğini yetkinleştiren toplulukta erkek boyutunda rahatsızlıkların geliştiğini eldeki verilerden tespit etmekteyiz. Kadın-ananın etrafında biriken çocuklar ve kadının kendine yardımcı olma anlamında daha çok yüz verdiği erkekler diğer erkeklerin kıskançlığına ve öfkesine yol açmaktadır. Daha önemlisi ana kadın evcil düzeni geliştirmektedir. Yiyecek, giyecek ve diğer araçsal donanımları bu evcil düzenden toplamaktadır. Gözlemleri ile büyücü kadın durumuna da gelerek bilgelik kazanmaktadır. Bu evcil düzene ne kadar çok çocuk ve dost (yakın) erkek bağlarsa, o kadar güçlü bir ana kadın olmaktadır. Dizginlenemez bir kadın kültünün gelişmesi söz konusudur. Eldeki kanıtlar, daha yaygın tanrıça dinsel düzeni, dildeki dişil öğeler, yontular ana kadının yükselen gücünün açık göstergeleridir. Erkeklerin önemli bir kısmı doğal olarak bu düzenin uzağındadır. Ana kadının yararlı bulmadıkları ve yaşlılar ağırlıklı olarak bu sistemin dışında kalabiliyorlar.

Başlangıçta çok zayıf olan bu çelişki giderek gelişir. Avın gelişmesi erkeğin savaş gücünü ortaya çıkarırken bilgisini de arttırır. Dışlanan yaşlılar bu temelde erkek egemen bir ideolojiye doğru gelişim gösterirler. Özellikle *'şamanizm'* dini bu olguyu çarpıcı olarak karşımıza çıkarmaktadır. Şamanlar daha çok erkek rahiplerin prototipini temsil etmektedir. Kadınlara karşı çok sistemli olarak karşı bir hareket, ev düzeni geliştirmek istiyorlar. Daha önce ana kadının geliştirmiş evcil düzeni karşısında basit kulübeler, yarı vahşi gibi barınan erkek şamanizm ile karşı bir ev düzeni oluşturabiliyor. Şamanlarla yaşlı ve tecrübeli erkeklerin ittifakı önemli bir gelişmedir. Aralarına aldıkları bazı genç erkekler üzerinde kurdukları ideolojik güç ile topluluk içindeki konumları giderek güçleniyor. Erkeğin güç kazanmasının niteliği daha çok önem kazanmaktadır. Hem avcılık hem de dışa karşı klanı savunma askeri nitelikte ve öldürmeye, yaralamaya dayalıdır. Bu, savaş kültürünün başlangıcıdır. Ölüm kalım söz konusu olduğunda, otorite ve hiyerarşiye bağlı olmak bir zorunluluk olarak gelişiyor. En yetenekli kişi, sözü, otoritesi en yüksek kişi konumuna geliyor. Ana kadın kültü karşısında üstünlüğünü geliştiren farklı kültürün başlangıcı söz konusudur. Sınıflı toplumdan önceki bu otorite ve hiyerarşi gelişimi, tarihin en önemli dönüm noktalarından birini teşkil etmektedir. Ana kadın kültürü ile nitelikçe farklıdır. Bu kültürde ağırlıklı olan toplayıcılık ve daha sonraki bitki üretimi, savaşı gerektirmeyen barışçıl bir faaliyettir. Erkek ağırlıklı av ise savaş kültürüne, sert otoriteye dayanan bir faaliyettir. Sonuç ataerkil otoritenin kök salmasıdır.

Ataerkil toplumun hiyerarşik ve otoriter yapısı esastır. Hiyerarşik kavramı, şamanın kutsal otoritesi ile birleşen otoritenin yönetim anlayışının ilk örneğini anlamlandırmaktadır. Giderek toplumun üstünde yükselecek bu otorite kurumu, sınıfsallaşma yönlü gelişmeler yoğunlaştıkça devlet otoritesine dönüşecektir. Hiyerarşik otorite daha çok kişiseldir, kurumlaşmamıştır. Dolayısıyla devlet kurumlaşması kadar toplumda hakimiyeti yoktur. Uyum yarı yarıya gönüllüdür. Bağlılık toplumun menfaatleri ile belirlenmektedir. Fakat başlayan süreç devleti doğurmaya açıktır. İlkel komünal toplum bu sürece uzun süre direnir. Elinde ürün biriktiren ancak bunu topluluk üyeleri ile paylaşırsa otoritesine saygı ve bağlılık gösterilir. Biriktirmeye büyük bir suç gözüyle bakılır. En iyi kişi birikimlerini dağıtan kişidir. Halen kabile toplumlarında yaygın olan 'cömertlik' anlayışı kaynağını tarihin bu güçlü geleneğinde bulmaktadır. Bayramlar bile bir nevi fazlayı dağıtım törenleri olarak başlamıştır. Topluluk biriktirmeyi daha başlangıçta kendi üzerlerinde en önemli tehdit olarak görmekte ve ona karşı direnmeyi ahlak ve din anlayışının temeli haline getirmektedir. Tüm dinsel ahlaksal öğretilerde bu geleneğin izlerini güçlü bir biçimde görmek zor değildir. Toplum hiyerarşiye ancak yararlılığı, cömertliliği bir şeyler kazandırdığında onay vermektedir. Bu yönlü hiyerarşi olumlu ve yararlı bir rol oynamaktadır.

Ana kadına dayalı hiyerarşinin bu niteliği halen tüm toplumlarda büyük bir saygı ve otorite olarak kabul gören 'ana' kavramının da tarihsel temelidir. Çünkü ana en zor şartlarda hem doğuran hem besleyen başat öğedir. Bu temelde oluşan kültür ve hiyerarşi, otorite elbette büyük bağlılık görecektir. Toplumsal varlığın temelini oluşturması günümüze kadar 'ana' kavramının gücünün gerçek izahıdır. Sanıldığı gibi bu soyut bir biyolojik doğuruculuk özelliğinden ileri gelmemektedir. 'Ana, tanrıça ana' en önemli toplumsal olgu ve kavram olarak anlaşılmalıdır. Devlet olgusuna tamamen kapalı, onu doğurtmayan tüm özelliklerini bağrında taşımaktadır.

Bu tanımlama çerçevesinde doğal toplumun insan varlığının başlangıç tezi olarak değerlendirmek gerçekçidir. İnsanlık varolmayı bu teze dayanarak başlatmıştır. Ondan öncesi hayvansı yaşamdır. Sonrası ise ona karşıtlık temelinde gelişen hiyerarşik ve devletçi toplum biçimindeki gelişimdir. Zaten bu dönemin antitez karakteri doğal toplumu sürekli bastırması ve geriletmesinden kaynaklanmaktadır. Tez olarak doğal toplum, insan yerleşiminin tüm alanlarında geçerli olduğu gibi, süre olarak da başat olarak neolitik dönemin sonlarına (yaklaşık M.Ö 4.000) kadar etkin bir toplumsal sistemdir. Bastırılmış olarak da günümüze kadar tüm toplumsal gözeneklerde varlığını sürdürmektedir. Temel toplumsal kavramlarda da bu süreklilik açıktır. Aile, kabile, ana, kardeşlik, özgürlük, eşitlik, arkadaşlık, cömertlik, dayanışma, bayramlar, yiğitlik, kutsallık vb birçok olgu ve kavramlar bu toplumsal sistemden kalmadır. Buna karşıt hiyerarşik ve devletçi toplum bu sistemi en çok gerileten, bastıran özelliğini en çok sürdüren özelliktedir. Antitez konumunu bu özelliğinden almaktadır. İki toplumsal sistemin iç içeliği de diyalektiğin temel yasalarına son derece uygundur.

Burada dikkat edilmesi gereken diğer önemli bir husus, diyalektik kavrayışımızın tez ve antitezin birbirini yok etme biçiminde değil, *'bastırma ve geriletme'* karakterinde gelişmesidir. Toplumsal sistemler tüm doğada olduğu gibi tez, antitez haline geldiklerinde birbirlerini birlikte taşırlar. Aralarındaki mücadele şüphesiz önemli gelişmelere yol açar. Hiçbir zaman tez eski halinde kalmaz, ama antitez de bir kadiri mutlak olarak kendi öncülünü yemez. Ondan beslenerek ancak kendini geliştirir.

Bu noktada diyalektiği biraz daha açmakta yarar vardır. Dogmatik marksizm döneminde tez ve antitez toplumda yok etme biçiminde yorumlandı. Bu tarz bir yorum aslında yapılan en temel teorik yanlışlıklardan biridir. Biyoloji başta olmak üzere tüm bilimlerde gözlenen özellik, olguların gelişim ve dönüşümlerinde karşılıklı besleyici yanın önem taşıdığıdır. Yok etmeye benzer durumlar istisnaidir. Hakim olan, tez ve antitez konularının birbirini beslemesidir. Bunun en sade ifadesi çocuk anne ikilemidir. Çocuk, ana ile çelişki halinde gelişir. Ama bundan çocuk anayı yok ediyor yorumunu çıkaramayız. Olsa olsa karşılıklı beslenme ile neslin sürdürülmesi olarak değerlendirilebilir. Uç bir nokta yılan fare ikilemidir. Burada bile olan, aşırı fare üreyişi ile yılan ender üreyişi arasında dengenin korunmasıdır. Belki de yılan olmazsa fareler dinozorlardan daha ezici tahrip rolü oynarlardı. Doğadaki varlıkların anlamsız olmadığı, hepsinin belli bir ekolojik anlamı olduğu her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır. Ama yine de 'uç nokta', 'mutlak sınırlar' kavramı çok sınırlı bir kesitte en azından kavram olarak geçerli olabilir. Temel doğa yasasının karşılıklı bağlılık biçiminde geliştiği artık tüm bilimlerin fark ettiği bir özelliktir.

Toplum sistemlerini değerlendirirken yapmak istediğim bir değişiklik, zorunluluk ve rastlantılılık konusundaki yaklaşımlara ilişkindir. Kökenini tanrısal yasa anlayışında bulan ve Batı düşünce sisteminde sıkı bir nedensellik ve düz çizgide kesintisiz ilerleme anlayışı, başta açıklamaya çalıştığımız kuantum ve kozmos fiziğindeki gelişmelerle artık geçerliliğini yitirmiştir. Gelişmenin diyalektiğinde *'kaos aralığı'* her olguda kendini göstermektedir. Niteliksel değişimler bu aralığı gerekli kılmaktadır. Bu da kesintisizliğin, düz çizgideki sürekli ilerlemenin zihinsel bir soyutlama, metafizik bir yaklaşım olduğunu ortaya koyar. Aralıktan düz çizgisel bir ilerleme her zaman mümkün değildir. Birçok etkenin o aralıktaki ilişkileri çok sayıda ve çok yönlü gelişmelere yol açabilir.

İnsan toplumunda bu aralıklara kriz bölgesi denilmektedir. Krizden nasıl bir toplumsal gelişmenin çıkacağını ondan etkilenen güçlerin mücadele düzeyleri belirleyecektir. Çok sayıda sistem çıkabilir. Daha ileriye olduğu gibi geriye doğru da çıkabilir. Kaldı ki, ileri geri kavramı izafidir. Sürekli ilerleme evrensel kurama da uymamaktadır. Bu ilke doğru olsaydı, metafizik bir ideacılık geçerli olurdu. Mutlak doğrulardan bahsetmek evrensel oluşum ilkesi ile bağdaşmamaktadır. Doğa mutlaklar ile gelişmez. Mutlaklık değişmezlik, aynılık demektir. Böyle şeylerin olmadığını varoluş tarzımız kanıtlamaktadır. Doğadaki yasallığın kaos aralıklarına dayalı, insana doğru gelişiminde gayet esnek bir halde olduğu fizik, kimya ve biyoloji bilimlerindeki yasa özelliklerinden çıkarılabilmektedir. İnsan toplumunda ise yasallık son derece esnek bir karaktere sahiptir. Bunun anlamı, yasa aralıkları sık ve çok sayıda yeni yasaların gelişim kaydedebileceğidir. Bununla bağlantılı olarak özgürlük düzeyinin gelişkin olması, insan toplumundaki muazzam çeşitliliği açığa çıkarmaktadır. Esneklik özgürlüğü, özgürlük ise çeşitliliği doğurmaktadır. İnsan bu anlamda kendi yasallığını en çok ve en sık yapan doğa harikası bir varlıktır. Dolayısıyla insan toplumu da aynı zenginlikte bir sıklık ve çokluk kendi sistem yasalarını oluşturabilmektedir.

Bu temel varsayımlarla şu hususu kanıtlamak istiyorum: Doğal toplumdan zorunlu olarak hiyerarşik ve devletçi toplumun gelişmesi diye bir kanun yoktur. Belki bu yönlü bir eğilim olabilir. Eğilimin zorunlu, kesintisiz ve sonuna kadar olması tamamen yanlış bir varsayımdır. İlerideki bölümde zaman zaman açıklayacağım gibi, sınıflı toplumun ilerlemeler için zorunlu olduğu biçimindeki marksist tespit (ezilen ve sömürülenler adına) yapılan en büyük yanlışlıklardan biridir. Bu, sosyalizmi peşinen sınıf hakimiyetine terk etmektedir. Bu yanlış, marksizmin yaklaşık 150 yıllık tarihinde bir kapitalizm yedeği haline getirilmiş olmasının en temel nedenidir. Devleti, sınıfları ve zoru toplumsal gelişmenin, ilerlemenin kaçınılmaz evreleri olarak görmek, organik, doğal toplumun günümüze kadar muazzam direnmesini küçümsemek, hatta yok saymaktadır. Tarihi kendiliğinden tahakküm güçlerine hediye etmektedir. Sınıfların varlığını kader olarak görmek, belki de farkında olmadan hakim sınıfların ideologluğuna alet olmaktır. Bu yönüyle ezilen ve sömürülenler adına en tehlikeli bir rolü oynamaktır. Tarih bu tür ideolojik ve politik akımların adeta istilası altında bırakılmıştır.

Hiyerarşi ve sınıfsallık gelişim gösterebilmiştir. Ama bu gelişim bir zorunluluk değil, hiyerarşiyi, ona dayalı devletleşmeyi büyük zorbalık ve aldatmalarla yürüten güçlerle sağlanmıştır. Bunlar karşısında esas doğal toplum güçleri bitmez tükenmez bir direnme göstermiş ve sürekli sınırlandırılmış, en dar alan ve aralıklara sıkıştırmışlardır. Bazı alan ve aralıklara hiç sokulmamışlardır. Tüm toplumu sınıf ve devlet hiyerarşilerinden ibaret görmek, hakim sistemin en temel politikası ve propagandası ile sağlanmıştır. Kader denilen oyun bu pratiğin metafizik unvanı oluyor. Bu oyuna bulaşmamış din, mezhep, felsefi ve bilimsel ekol neredeyse kalmamış gibidir. Bu da kökeni binlerce yıl önceye giden rahip ideolojisinin ve tanrı krallar devletinin muazzam fiziki ve zihni baskı, politika ve propagandalarının sonucudur. İsteyen bu oyuna mitoloji, isteyen felsefe, o da olmazsa bilimsel ekol demiştir. Varılan nokta devletleşmiş ideolojiler ve bilimlerin dört dörtlük güncel durumudur. Marksizmin bu yöndeki payı üzerinde ne kadar durulsa yeridir. Adım adım bu oyunları ve payları açıklamaya çalışacağım.

Hiyerarşik toplumun ilk kurbanı ana kadının evcil düzeni oldu. Kadın belki de toplum sisteminde ezilen kesimlerin başında gelmektedir. Tarih öncesinde yaygın olarak yaşanan bu sürecin sosyal bilimlerde yer bulamaması da çok köklü erkek egemen toplumun yerleşik değerlerinden ileri gelmektedir. Kadının hiyerarşik topluma adım adım çekilmesi, tüm güçlü toplumsal özelliklerini yitirmesi toplumda gerçekleşen en temel karşıdevrimdir. Günümüzde yoksul emekçi bir ailede kadının durumu incelendiğinde bile, halen bu baskı ve aldatmacanın boyutlarını dehşetle karşılamamak mümkün değildir. En basit nedenlerle namus ve aşk cinayetlerinin erkeğin tekelinde olması, olup bitenin ufak bir göstergesidir. Bu süreci biyolojik farklara bağlamak en temel bir yanlışlık olacaktır. Toplumsal ilişkilerde biyolojinin rolü veya yasaları geçerli olamaz. Olsa olsa eril ve dişil özelliklerin karşılıklı ilişkileri değerlendirilebilir ki, bu da tüm türler için geçerli bir husustur. Ana kadın kültü esas olarak toplumsal nedenlerle tahakküm altına alınmıştır. Uygulanan baskı ve ideoloji tamamen bu nedenledir. Bunu cinsel güdü ile, psikolojiyle izah etmeye çalışmak vahim bir saptırmadır.

Avcılıkta güçlenen ve çevresinde bir grup örgütleyen güçlü adam, bu gücünü iyice fark ettikten ve kabul ettirdikten sonra ana kadının evcil düzenini yavaş yavaş kontrolüne almıştır. Bu süreç ilk site devletlerin kuruluşuna kadar devam etmiştir. Bunun en şahane açıklamasını Sümer şehir devletlerinde görmekteyiz. Yazılı tabletler bu gerçekliği çok çarpıcı şiirsel bir dille anlatmaktadır. Sümer şehir devletini başlatan Uruk tanrıçası İnanna Destanı çok çarpıcıdır. Halen kadın kültü ile ataerkil kültün dengede olduğu bir dönemi yansıtan bu destan çok çetin geçen bir sürecin anısını dile getirmektedir. Uruk tanrıçası olarak, Eridu tanrısı olan Enki'nin sarayına gidip, oradan daha öncesinde kendisine ait olan 104 'me'sini çeşitli yöntemlerle ele geçirmesi ve Uruk'a kaçırması bu dönemi izah etmede kilit bir role sahiptir. 'Me'lerle kastedilen, temel uygarlık buluşlarıdır. İnanna bu buluşların ana tanrıça kadına ait olduğunu, bunda erkek tanrı Enki'nin rolü olmadığını ve kendisinden zorla ve kurnazlıkla çaldığını ısrarla vurgulamaktadır. İnanna'nın tüm çabası bu ana tanrıça kültünü tekrar ele geçirmektir.

MÖ 3.000'lerde bu destanların söylendiği tahmin edilebilir. Halen ana kadının gücünün dengede olduğu bir dönemdir. Bu tarihlerden sonra adım adım gerileyen bu kült ve kültür o kadar acımasızlığa tabi tutulur ki, kadın daha sonra kendisini dönemin uygarlık merkezi (bugünün Newyork'u) Nippur'da 'musakkatin' denilen genelevde bulur. Bir yanda Sümer rahibi zigguratta kendisine bir harem kurarken, halk için de genelev oluşturulur. MÖ 2.000'lerde yazılan Enuma Eliş Destanı'nda tanrıça Tiamat artık korkunç bir cadıdır ve paramparça edilmesi gereken kadını temsil etmektedir. Korkunç bir söylem, gerçekleştirilen mahkumiyeti yansıtmaktadır. Daha sonrasını tek tanrılı dinler ve burjuva toplum sisteminin bir kafese tıktığı tatlı sesli ve süslü püslü kadın tamamlamaktadır. Tarihsel, toplumsal sistemlerde kadının içine sokulduğu statünün yoğun bir ideolojinin propagandasına tabi tutulması o kadar ilerlemiştir ki, artık bizzat kadın zihni bile buna kader diyebilmekte ve gereklerini yerine getirmeyi kaderin gereği saymaktadır. Tek tanrılı dinler tanrı emri saymaktadır. Yunan felsefesi kadını zayıflık etkeni olarak göstermektedir. Kaba bir madde yığını, erkeğin sürdüğü tarlası gibi her türlü alçaltıcı yaklaşım layık görülmektedir.

Hiyerarşik sisteme başlayan kadının içine alındığı statü çözümlenmeden, ne devlet ne de dayandığı sınıflı toplum yapıları izah edilebilir. En temel yanılgılardan da bu nedenle kurtulunamaz. Kadın bir cins olarak değil, bir insan olarak doğal toplumdan koparılıp en kapsamlı köleliğe mahkum edilmektedir. Tüm diğer kölelikler kadın köleliğine bağlı olarak gelişmektedir. Dolayısıyla kadın köleliği çözümlenmeden diğer kölelikler çözümlenemez. Kadın köleliği aşılmadan diğer kölelikler aşılamaz. Doğal toplumun bilge kadını ana tanrıça kültünü binlerce yıl yaşamıştır. Her zaman yüceltilen değer ana tanrıçadır. O zaman en uzun süreli ve kapsamlı toplum kültürü nasıl bastırıldı ve günümüzün süslü püslü kafes bülbülüne dönüştürüldü? Erkekler bu bülbüle bayılabilirler, ama o bir tutsaktır. En uzun süreli ve derinlikli bu tutsaklık aşılmadan, hiçbir toplumsal sistem eşitlik ve özgürlükten bahsedemez. Kadının özgürlük ve eşitlik düzeyinin toplumun bu yönlü düzeyini belirlediği yargısı doğrudur. Daha doğru dürüst bir kadın tarihi yazılmamıştır. Kadının hiçbir sosyal bilimde yeri gerçekçi olarak konulmamıştır. Kadına en saygılıyım diyen bile, bunu ancak kadın tutkularına alet olduğu oranda geçerli bir hüküm olarak belirler. Kadın, cinselliği dışında bir insan dostu olarak günümüzde bile hiçbir erkek tarafından kabul edilemez. Dostluk erkekler arasında geçerlidir. Kadından dost demek, ikinci gün cinsel skandal demektir. Bu yönlü yaklaşmayı aşan bir erkeği bulmak veya yaratmak en temel özgürlük adımlarından biri olarak değerlendirilmelidir. Bu konuyu çözümlemeyi ilerledikçe daha da derinleştirmeye çalışacağım.

Hiyerarşik toplumda tecrübeli yaşlıların gençler üzerinde kurduğu baskı ve bağımlılaştırmadan da önemle bahsetmek gerekir. Jerontokrasi diye literatüre geçen bu konu bir gerçektir. Tecrübe yaşlıyı bir yandan güçlü kılarken, diğer yandan yaşlılık onu gittikçe zayıf, güçsüz kılmaktadır. Bu özellikleri yaşlıları, gençleri kendi hizmetlerine almaya zorlamaktadır. Zihinlerini doldurarak bu işlemi geliştirmektedirler. Tüm hareketlerini kendilerine bağlamaktadırlar. Ataerkillik bu olgudan da büyük güç almaktadır. Onların fiziki güçlerini kullanarak diledikleri yaptırabilmektedirler. Gençlik üzerindeki bu bağımlaştırma günümüze kadar derinleşerek devam etmiştir. Tecrübe ve ideolojinin üstünlüğü kolayca kırılamaz. Gençliğin özgürlük istemi kaynağını bu tarihsel olgudan almaktadır. Yaşlı bilgelerden günümüz bilim adamı ve kurumlarına kadar gençliğe stratejik, hassas denilen bilgilerin en can alıcı kısmı verilmez. Verilenler daha çok onu uyuşturan ve bağımlılığını kalıcılaştıran bilgilerdir. Bilgiler verildiğinde uygulama araçları verilmez. Sürekli bir oyalama değişmez bir yönetim taktiğidir. Kadın üzerinde kurulan strateji ve taktiklerle ideolojik ve politik propaganda ve baskı sistemleri gençler için de geçerlidir. Gençliğin her zaman özgürlük istemesi fiziki yaş sınırından değil, bu özgül toplumsal baskı durumundan ileri gelmektedir. Ayyaş, toy delikanlı kavramları gençliği küçük düşürmek için uydurulan temel propaganda sözcükleridir. Yine hemen cinsel güdüye bağlamak, serkeşliğe çekmek, ezbere katı doğmalara bağlamak, gençlik enerjisinin sisteme yönelmesini engellemek ve düzeni sağlamakla bağlantılıdır.

Özgürlüğe yürüyen bir gençliği tutmak zordur. Gençlik sistemlerin başına en başta bela olan kesimdir. Tarih boyunca bu çok iyi bilindiği için, eğitim adı altında gençlik kurban edilmekten tutalım, akla hayale gelmez uygulamalara tabi tutulmuştur. Hiyerarşik toplumun yükselişinde kadından sonra gençliğin bu duruma düşürülmesi belirleyici rol oynar. Gençliği kontrole alan düzenin kendini en güçlü hisseden düzen sayması boşuna değildir. Daha sonraki devletçi toplum sistemlerinin tümü gençliğe benzer bir uygulamayı dayatacaklarıdır. Zihni böyle yıkanan gençlik her işe koşturulabilir. Savaş dahil en zor işi meslek edinebilir. En önde tüm zor işlere sürülür. Özcesi yaşlıların zaaf ve gücünden kaynaklanan gençliği bağımlılaştırma ve güdümleme ilişkisi hızından ve yoğunluğundan hiç kaybetmeden hakim sistemlerin en güçlü sürdürücüleri kılınmışlardır. Tekrar vurgulamalıyım: Gençlik fiziki bir olay değil toplumsal bir olaydır. Tıpkı kadınlığın fiziksel değil toplumsal bir olgu olması gibi. Bu iki olay üzerindeki çarpıtmaları kaynağına inerek açığa çıkartmak sosyal bilimin en temel görevidir.

Bu kapsama çocukları da almak gerekir. Zaten kadını ve gençliği tutsak kılan, çocukları da dolaylı olarak dilediği sistem altına almış sayılır. Çocuklara hiyerarşik ve devletçi toplumun yaklaşımının çok çarpık yönlerini açığa çıkarmak büyük önem taşımaktadır. Çocukların anadan ötürü doğru temelde eğitilmemeleri, sonraki tüm toplumsal gidişatı çarpık ve yalancı kılar. Çocuklar üzerinde de muazzam bir baskı ve yalanlamaya dayalı eğitim sistemi kurulur. Çok çeşitli yöntemlerle sistemin daha beşikten bağımlıları haline getirilmeye çalışılır. "Yedisinde neyse yetmişinde de o olur" deyişi bu gerçeği dile getirmektedir. Çocuklara doğal toplumun özgür yaklaşımı hep bir hayal olarak bırakılır ve bu hayallerini yaşamalarına hiç izin verilmez. Çocukları doğal hayallerine göre yaşatmak en soylu görevlerden biridir.

Bir kez daha vurgulanmalı: Ataerkil ilişkinin güç kazanmasına bir zorunluluk gözüyle bakılamaz. Ayrıca sanki bir kanun gereğiymiş gibi saf bir çıkış değildir. Sınıflaşma ve devletleşmeye giden yolda temel bir aşamayı teşkil etmesi üzerinde önemle durmayı gerektiriyor. Kadın ana etrafındaki ilişkinin bir güç, otorite ilişkisinden ziyade organik dayanışma tarzında olması, doğal toplumun özüne uygundur. Bir sapmayı teşkil etmez. Devlet otoritesine kapalıdır. Organik oluşumdan ötürü zor ve yalana dayanma ihtiyacı duymaz. Bu nokta şamanizmin neden ağırlıklı olarak bir erkek dini olduğunu da açıklar. Şamanizme yakından bakıldığında, yanıltma ve güç gösterisi ağır basan bir meslek olduğu hemen anlaşılır. Doğal toplumun saflığı üzerine yayılacak kurnazca otorite için güç ve mitoloji özenle hazırlanır. Şaman artık rahipleşme, din adamı olma yolundadır. Yaşlı atayla ilişkiler ittifaka yönelir. Tam hakimiyet için güçlü avcının adamlarına ihtiyaçları vardır. Gücüne ve av yeteneklerine en çok güvenen grup ilk askeri çekirdeğe dönüşme eğilimindedir. Bu üçlünün elinde giderek değer ve yetenekler birikmektedir. Kadın ananın etrafı kurnazlıkla yavaş yavaş boşaltılır. Evcil düzen gittikçe kontrol altına alınır. Önce kadın erkeklerin etkileyici gücü, söz geçireni iken, yavaş yavaş yeni otoritenin hükmüne girer.

ÖZGÜR KÜRT'ÜN İNKAR VE İMHASINA YÖNELİK POLİTİKALAR YENİ BİR MEŞRU SAVUNMA SAVAŞINI DOĞURACAKTIR

Baştarafı Sayfa 7'de

Ama hem kendi askerinin moral takviyesini yapmak, hem de halka yönelik psikolojik savaş amacıyla bu propaganda yoğun olarak yapıldı. Bunun yanısıra resmiyette olmasa da fiiliyatta aslında ateşkes durumu işlemekteydi. Gerillanın temel üs alanlarına yönelik imha amaçlı kapsamlı operasyonlar yapılmadı. Dar çaplı, somut istihbarata dayalı ve daha çok gerillanın halk ile temas kurduğu hatlarda pusu vb. yöntemlerle zaman zaman güçlerimize darbe vurulmaya çalışıldı. Bu arada gerillanın boşalttığı bazı alanlarda, özellikle Karadeniz ve Amanoslarda ajan örgütlenmesi ile gerilla birimlerini denetim altına alma ve fırsat bulunca imha etme girişimleri oldu. Bunun yanında yoğunluklu olarak keşif, istihbarat ve takibat yapıldı. Bu süreç Türk ordusu açısından da bir toparlanma süreci olarak ele alındı.

Ateşkes fiili olarak bitmiştir

Yukarıda da belirttildiği gibi, son beş yıllık konsept, "Uzat gitsin, PKK bitsin" biçiminde olup ordunun yaklaşımı da buna göre belirlenmişti. Buna dayalı olarak savaşın tekrar başlamasına yol açacak düzeyde kapsamlı yönelim ve saldırılar yapılmadı. Buna karşın ortada çözüm çabası ve adımları da yoktu ve aksine gerilla, halktan tecrit edilmeye, kitle bağlantısı kesilerek marjinalleştirilmeye çalışıldı. 2004 yılı başlarına kadar ki askeri konsept ana hatlarıyla bu şekilde bir gelişme seyri izledi.

Irak müdahalesi sonrasında gelişen yeni durum karşısında 2004 yılı itibariyle siyasal yaklaşıma paralel olarak askeri konseptin de tamamen değiştiğini görmek mümkündür. 5 yıldan beri ilk defa '04 baharında gerillamıza yönelik imha amaçlı kapsamlı operasyonlar başlatıldı. Başta Dersim, Botan, Amed ve Amanos sahaları olmak üzere, bir çok alanda günlerce süren imha amaçlı operasyonlar yapıldı. Kuşkusuz bu, siyasal ve askeri açıdan yeni bir sürecin başlandığının işaretidir. Bu operasyonlarda ciddi kayıplarımız olmamakla birlikte bazı alanlarda kısmi şehadetler yaşanmıştır. Bu kayıplarımız da, çatışmalardan ziyade komplo yöntemleriyle olmuştur. Örneğin Amanoslarda üç arkadaşımızın sağ yakalandıktan sonra infaz edildikleri tespit edilmiştir. Olayın bir komplo olma ihtimali çok yüksek olup cenazelerdeki izlerden işkence yapıldığı da anlaşılmaktadır. Yaşanan olay, Türk ordusunun ve devletinin uluslar arası savaş kurallarına aykırı hareket ettiklerini ve sağ yakalanmış bir savaşçının yargısız bir şekilde infaz edildiğini ortaya koymuştur. Bu insanlık dışı ve savaş hukukuna aykırı bir yaklaşımdır. Türk ordusunun geliştirdiği operasyonlarda ise, her hangi bir başarısı olmadığı gibi bir çok alanda güçlerimiz, ordu birliklerine darbe vurarak ağır kayıplar verdirmiştir. Örneğin Botan alanına yönelik olarak yapılan operasyonda, 21 asker ve korucu ölürken bir gerillamız şehit düşmüştür. Amed ve Dersim'de de benzer şekilde operasyonlara yanıt verilmiştir.

Bu operasyonlarda dikkati çeken iki husus vurgu yapmak önemlidir. Birincisi, operasyonlarda çıkan çatışmalarda asker kayıplarının gizlenmesi, sadece korucu kayıplarının verilmesi ve gerilla kayıplarının da çok abartılmasıdır. Bu, savaş şartlarındaki dezenformasyon uygulaması olup psikolojik savaş amaçlı olarak geçmişten beri kullanılan bir yöntemdir. İkincisi ise, sadece korucu kayıplarını vererek olası bir savaşı, gerilla korucu savaşına çevirmeyi amaçlamaktır. Bu da karşısında dikkatli ve uyanık olunması gereken bir politik yaklaşımdır. Bu vesileyle köy korucularına yaklaşımımızı bir kez daha dile getirmek istiyoruz. Biz Halk Savunma Kuvvetleri olarak çatışmalarda ve olası bir savaş durumunda, köy korucularını hedeflemeyeceğiz. Israrla gerilla güçlerimize saldırmayan kesimleri hedeflemeyeceğiz. Geçmiş savaş sürecinde karşılıklı hatalar ve gerillaya karşı savaşan korucular oldu. Ama bunun ciddi bir yanlışlık olduğu görülmeli ve yeni dönemde de bu duruma düşülmemelidir. Nasıl ki AKP, orduyu bize karşı savaştırarak politik rant elde etmek istiyorsa, ordu da korucuları öne sürerek askerini korumak ve savaşı gerilla-korucu çatışmasına çevirmek istemektedir. Oynanmak istenen bu oyuna gelinmemelidir. Korucular, operasyonlarda öncü olmak zorunda değildir. Ordu, teknik imkanlarıyla her türlü arazinin en ince ve ayrıntılı haritasını çıkararak buna göre hareket edebilir. Ama amaç gerilla ile korucuları karşı karşıya getirmek olduğundan tüm korucuların buna karşı duyarlı olması gerekir.

Kısaca, 2004 yılı baharıyla birlikte askeri anlamda hareketlilik artmış ve ordu birlikleri imha amaçlı operasyonlar geliştirmektedir. Bu operasyonların devam etmesi halinde, gerillamız meşru savunma hakkını kullanacaktır ve bunun sonucu da kapsamlı bir meşru savunma savaşının gelişmesidir.

Halk Savunma Kuvvetleri olarak Önderliğimizin 2 Ağustos deklerasyonu gereğince güçlerimizin ağırlıklı bir bölümünü temel gerilla üstlerine çekerek hem demokratik-barışçıl, siyasal çözüm ortamının oluşmasına katkı sunmak, hem de meşru savunma stratejisi temelinde değişim dönüşüm ve yeniden yapılanmayı sağlamak üzere güney sahasında mevzilendik. Sınırlı sayıda gücümüz ise, meşru savunma temelinde halka ve mücadele değerlerimize yönelik olası saldırılara karşı değerlerimizi korumak amacıyla kuzey sahasında kaldı. Bu güçlerimiz, ordu birliklerinin saldırıları karşısında meşru ve hukuki misilleme hakkını kullanmak dışında her hangi bir askeri aktiviteye girişmedi. Güneydeki ordu güçlerimiz ise, ideolojik, politik, stratejik, taktik ve teknik üzerine kapsamlı eğitim ve yoğunlaşmalardan geçirildi. Meşru savunma stratejisinin felsefi, ideolojik, siyasi ve ahlaki boyutlarından tutalım, askeri taktik ve teknik hususlarına kadar yoğun bir eğitim ve düşünsel netleşmeyi sağladık. Önderliğimizin tarihi savunmalarıyla ideolojik perspektif açısından tam bir netliğe ulaşan HPG, örgütsel yeniden yapılanmasını tamamlayarak her zamankinden daha örgütlü ve hazırlıklı bir ordu düzeyine ulaşmıştır.

Mevcut hükümetin ve savaş rantçısı bazı kesimlerin tüm tahrik ve kışkırtmalarına rağmen meşru savunma stratejisine bağlılığını ve bu çizgideki tutarlılığını ispatlayan gerillamız, saldırılar karşısında geliştirdiği misilleme eylemlerinde kısmi de olsa savaş kabiliyetini ortaya koymuştur. Gerillamızın tüm sağduyusu ve iyi niyetine rağmen, '04 baharı itibariyle saldırılar yoğunlaşmış ve imha amaçlı boyutlara ulaşmıştır. Bunun karşısında her ne kadar gerillamız aktif bir duruş sergilemiş ve gerektiğinde darbe vurmuşsa da henüz meşru savunma savaşını başlatmamıştır. Ancak bu saldırıların devamı halinde kapsamlı bir savunma ve direniş savaşının gelişmesi kendisini dayatacaktır.

HPG olarak gelişebilecek amansız bir savaşa her zamankinden daha fazla hazırlıklı olduğumuzu belirtmek gerekir. Savunma savaşının gelişmesi durumunda savaş, sadece Kürdistan dağları ve şehirleriyle sınırlı kalmayacak, Türkiye sahası ve metropollerini de saracaktır. Başta turizm ve ekonomi olmak üzere, Türkiye'de günlük yaşamı felç edecek yeni bir şiddet dalgasının başlamasından sadece imha siyasetinin sahipleri sorumlu olacaktır. İçinde bulunduğumuz siyasal ve askeri koşulların gidişatı bu yönlüdür. Halkımız her açıdan savaş şartlarına göre kendisini hazırlayarak olası bir savaş durumunda demokratik siyasal eylemlilikleri ve legal illegal tüm mücadele yollarını kullanarak gerillaya destek sunmalı, sahip çıkmalıdır.

Özellikle yurtsever Kürt gençliği, dönemin ruhuna uygun olarak mücadelede en etkili olabileceği sahanın gerilla olduğu bilinciyle özgürlük dağlarına akın etmelidir. Kürdistan gerillasının yenilmezliğini, Başkan Apo'nun fedai şahinlerinin gerektiğinde nasıl yaman birer savaşçı olduklarını herkese göstermelidir. Bu temelde tüm gençlerimizi ordu saflarımıza, özgürlük dağlarına katılmaya çağırıyoruz. Gerillaya ulaşma imkanları olmayanlar da kendi öz örgütlenme ve imkanlarıyla saldırıları karşılamak üzere hazırlık yapmalıdır. Ancak bu şekilde yoğunlaşan imha saldırıları karşısında halkımızı ve mücadele değerlerimizi koruyabilir ve özgür geleceği teminat altına alabiliriz.

Sonuç olarak; son beş yılda savaşı durdurup güçlerimizin ağırlıklı bölümünü sınırların dışına çekmemize, tek taraflı ateşkes pozisyonunda ısrar etmemize; yine Önderliğimizin defalarca yaptığı diyalog çağrıları ve hareketimizin sunduğu barışçıl-siyasal çözüm projelerine rağmen, devlet herhangi bir olumlu adım atmamıştır. Bunun aksine Önderliğimiz üzerinde tecrit ve çürütme politikasını derinleştirmiş, hareketimizi marjinalleştirme çabalarını yoğunlaştırmıştır. Bu politika özellikle son zamanlarda ABD ile yapılan ortak askeri harekat tartışmaları; Kıbrıs başta olmak üzere Türkiye'nin satılığa çıkarılması pahasına Hareketimizin AB terör örgütleri listesine aldırılması; para, entrika ve baskı ile seçimlere hile karıştırılması; son olarak da gerillamıza yönelik kapsamlı askeri operasyonlarla birleşince AKP hükümetinin kirli emelleri açıkça ortaya çıkmaktadır. Mevcut durumda Türk ordusunun Kuzey Kürdistan'da ilan edilmemiş bir savaş yürütmesi durumu söz konusudur. AKP hükümeti, askeri yöntemlerle hareketimize teslimiyet ya da tasfiyeyi dayatmaktadır. Bu yaklaşımın bir gaflet olduğu bilinmelidir. Eğer hükümet bu politikadan vazgeçmez ve imha saldırılarını sürdürürse, son operasyonlarda da kısmen görüldüğü gibi gerillamız kapsamlı bir meşru direniş savaşını yürütecek güç, yetenek ve hazırlıklara sahiptir. Gerilla güçlerimiz, mevcut durumda gündemde olan kapsamlı bir meşru savunma savaşının gereklerini yerine getirecek bir performansa ulaşmıştır. Apocu Fedai çizgide kararlı olan HPG, geçmişte olduğu gibi bugün ve gelecekte de halkımızı ve değerlerimizi ne pahasına olursa olsun koruyacaktır. Bu yolda kararlı ve her zamankinden daha da hazırlıklıdır.

Kürdistan Halk Önderi Abdullah ÖCALAN'IN AİHM'e sunduğu "BİR HALKI SAVUNMAK" isimli savunmanın 5. bölümü

PKK HAREKETİ ELEŞTİRİ ÖZELEŞTİRİ VE YENİDEN YAPILANMA

A- PKK'nin kısa tarihçesi için değerlendirme taslağı

1- I. PKK'leşme hamlesi

PKK'nin temelinin atılmasının 31. yıldönümünde kapsamlı bir değerlendirme, eleştiri, özeleştiri ve yeniden yapılanma ihtiyacı yakıcı bir sorun ve yerine getirilmesi gereken temel bir görevdir.

Amatör bile denilemeyecek bir tepki grubu olarak '73 Nisanı'nda Ankara Çubuk Barajı kıyılarında kah ayakta kah oturarak, ayrı bir Kürdistan grubu olarak hareket etmenin daha doğru olacağını, bunun temel nedeninin de Kürdistan'ın klasik sömürge bir ülke olmasından kaynaklandığını bir sır gibi ilk defa altı kişilik gruba toplu olarak ifşa ederek başlamış bulunduk. Daha önce tek tek doğruları açıklama tarzını toplum yapma tarzına dönüştürmek, ilk başlangıç olarak değerlendirilebilir. Bu tarzın örgütlenmeye götürme gibi bir özelliği vardır. 1974-75-76 yılları grubu ***ADYÖD (Ankara Demokratik Yüksek Öğrenim Derneği)*** çatısı altında geliştirme dönemiydi. '77 Martı'nda Ankara'dan Kürdistan'a yaptığım Ağrı, Doğubeyazıt, Kars-Digor, Dersim, Bingöl, Elazığ, Diyarbakır, Urfa ve Antep gezi ve toplantıları, grubun ülkeye taşırılması anlamına geliyordu. Ardından Ankara'ya dönüş ve ***Haki Karer'in*** Antep'te –toplantıdan üç gün sonra– şehadeti bir şok etkisi yarattı. Buna verilen yanıt partileşme biçiminde adım atılması oldu. Aynı yılın sonunda Antep'te ***Program Taslağı'nı*** hazırladım. '78 yazına doğru iç ihanet yüklü belalı bir evlilikle büyük ihanete uğramış Kürdistan'ın merkezi Diyarbakır'a uçtuk. 27 Kasım'da ***Fis köyünde*** 22 kişilik amatör grubumuzla partileşme sözü verdik. Partileşme unvanı altında kentlerde fazla yaşanılamayacağı anlaşılıp, hem dağ hem de Ortadoğu seçeneklerinin kullanılması gereği doğduğunda, adeta ikinci bir ***Hz. İbrahim*** hicreti halinde '79 1 Temmuzu'ndan itibaren Urfa'dan Suriye'ye, oradan eski Kenan ellerinde özgürlük aramaya doğru yola çıkıldı.

15 Ağustos 1984'e kadar geçen yaklaşık on yıllık sürecin hangi ideolojik ve politik ortamda ve nasıl geçtiğini daha yakından görmek gerekir.

1970'ler kapitalist sistem tarihinde önemli bir kırılmanın baş gösterdiği dönemin başlangıcıdır. Sistem II. Dünya Savaşı'ndan kendini toparlayarak çıkmış, ABD'nin öncülüğü kesinlikle kazanmış, Avrupa yeniden ayağa kalkmış, Japonya bir Uzakdoğu devi olarak doğmuştu. Reel sosyalist sistem zirveye tırmanırken, ulusal kurtuluş hareketleri en güçlü dönemlerini yaşıyordu. Tam bu noktada ***'68 Gençlik Hareketleri*** yeni bir zihniyet devrimi başlatıyordu.

Böylesine zirveye ulaşmış bir tarihsel-toplumsal sistemin kaotik bir sürece girmesi şaşırtıcı olabilir. Ama zirveden sonraki bir adımın düşüşün başlangıcı olduğunu hatırlarsak, gerçek bir kaos sürecinin doğduğu ve etkilerini hızla yaydığı kabul gören temel bir görüştür. Bugün geriye yönelik olarak baktığımızda, bunun altında yatan temel etkenin reel sosyalizm, ulusal kurtuluş ve sosyal demokrasinin yüz elli yıllık devlet odaklı hareketlerinin amaçlarına ulaşmalarına rağmen, halk yığınlarına vaat ettiklerini gerçekleştirmekten uzak olduklarının anlaşılması olduğu görülecektir. Bir kez daha hıristiyanlığın mı Roma İmparatorluğu'nu fethettiği, yoksa tersinin mi doğru olduğu ikilemi doğmuştu. Belki ikisinde de doğruluk payı vardı. Hıristiyanlık imparatorluk kültüyle sentez kurduğunda ortaçağ feodalizmini doğurmuştu. Eşitlikçi ve barışçıl olmasa da, farklı bir toplumsal sisteme erişildiği söylenebilirdi. Ama özündeki özgürlüğü, eşitliği büyük oranda yitirdiği de bir gerçekti.

"1973 baharında Ankara'da bağımsız bir örgütlemeye gitme kararlılığı, sahip olunan olanaklardan ziyade anlam itibariyle önemliydi. Ne ilkel Kürt milliyetçisi bir eğilim, ne de sosyal şoven dediğimiz özünde Türk milliyetçisi bir sol eğilim değil, kendine özgü bir tarih ve güncellik yorumuyla 'Kürdistan Devrimcileri' olarak çıkış yapmak daha uygun geliyordu. Bu çizgisel bir değişiklikti ve önemi her geçen gün daha iyi ortaya çıkacaktı."

Kapitalist sistemin vahşi evresi diyebileceğimiz döneminde doğan sosyalist, sosyal demokrat ve ulusal kurtuluş akımları sonuçta sistem bağlantılıydılar. Ondan doğmuşlardı. Şüphesiz tümüyle sistemin yedek akımları olarak hazırlandıklarını söylemek gerçekçi olmaz. Ama sistemin rasyonalitesini, yaşam tarzını aşma diye bir sorunları olmadığını, olsa da söylemde kaldığını bugün rahatlıkla söyleyebiliriz. Eşitlikçi, özgürlükçü ideolojilerin kökeni sınıflı ve hiyerarşik toplumun dışındadır. Komünal ve demokratik duruş özleminden doğarlar. Fakat sürekli sınıflı ve hiyerarşik toplumca ya zorla ya tavizler karşılığında özlerini yitirmeye dek yozlaştıklarına dair birçok tarih örneğini de bilmekteyiz. Bugün reel sosyalist ülkelerin çözülüşünü, ulusal kurtuluş sonrası devletlerin içine düştüğü bunalımı ve sosyal demokrat hükümetlerin muhafazakarlardan pek farklı bir yanları kalmadığını göz önüne getirdiğimizde, bu akımların sistemin birer mezhebi olmaktan öteye gitmediğini daha rahatlıkla belirtebiliriz. '70'ler bunalımı, sistemin artık bu yedek mezheplerden yeterince yararlanamayacağının açığa çıkmasıyla yakından bağlantılıdır. '68 Gençlik Hareketi de özünde bu gerçekliği ifade eder. Umdukları sonuçlar doğmamıştır. Her üç akım iktidara geldiği halde vaat ettiklerini gerçekleştiremiyorlardı. Yeni bir kapitalist sınıf ve bürokrasi doğurmuşlardı. Klasik kapitalizmden çoğu yönden daha da geriydiler. Yol açtıkları bunalımlar, özgürlüksüzlük ve eşitsizlik, eleştirdikleri sistemi adeta yeniden arattırıyordu.

Bu gerçeklik kapitalist devletin meşruiyeti için ciddi bir tehditti. Artık kitleleri etkileyebilecek ciddi yeteneklerden yoksun kalacaktı. Halk muhalefetleri devlet odaklı olmayan akımlara yöneleceklerdi. '68 devrimciliği birçok eksiklik taşısa da bunun yolunu açmıştı. Yeni soldan tutalım, feminizm, ekolojik hareket ve yerel kültür akımlarına kadar geniş bir yelpazede devlete karşı yeni bir muhalefet tarzı gelişti. Sistemin kaosa girmesinde en temel etken buydu. Diğer yandan artan çevre sorunları, tavizler politikası sonucu ücretlerin yükselişi, yığınların yoksulluğundan ötürü talep yetersizliği maliyet ve arz fazlalığına yol açıyordu. Sistemin iç çelişkileri ABD-AB-Japonya ekseninde artmıştı. '80'ler sonrası neoliberalizm bu yeni kaotik bunalıma çare olarak öngörüldü. '90'da Sovyetlerin çözülüşü sistem için başarı değil, bunalımı arttırıcı bir etkendi. Neoliberalizmin yeni *'küresel hamlesi'* bu koşullar altında gündemleşti. Tekelleşen medyanın ağır bombardımanı altında sahte paradigmalar üretilmeye çalışıldı. Sistem için yeni hedef belirlemeye yönelik teorik inşalar hızlandırıldı. Komünizm yerine *'uygarlıklar çatışması'* revaçta olan görüştü. Özellikle islam adı altındaki coğrafyada kurulu rejimlerin sistemin çıkarlarıyla bağdaşmazlığı gittikçe öne çıkıyordu.

1970'lerin başlarında dünyada bu yönlü büyük gelişmeler yaşanırken, Türkiye'deki sol ve Kürt ulusal sorunu bağlamındaki Kürt hareketi, klasik sol ve milliyetçi eğilimi pek aşamamıştı. Dünya oldukça geriden takip ediliyordu. Türkiye solu Sovyet, Çin, Arnavutluk ve Avrupa komünizmi kanalından beslenirken, cılız bir aydın hareketi olan Kürt solu, ilkel Kürt milliyetçiliği ve Türk sol etiketli bir karmaşayı yaşıyordu. Bu dönemde şahsen her iki eğilimle de ilgilendim. Sempatizan olmaya çalıştım. ***Dev-Genç*** çıkışlı ***THKP-C'ye*** sempatizanlığım önde olmakla birlikte, Kürt sorununa daha kapsamlı yaklaşan bazı örgütler de ilgimi çekmeye devam ediyordu. ***THKO*** önderi ***Deniz Gezmişlerin*** idam sehpasındaki Kürt-Türk özgür kardeşlik vurgusu sürekli bağlı kalınması gereken bir mesajdı. Bunun yanında '70'te İstanbul ***DDKO*** üyesi olmuştum. 12 Mart fırtınası estiğinde böylesi karmaşık örgüt ortamında her an kanun dışına çıkabilirdim. Nitekim ***Mahir Çayanların*** Mart 1972'de şehadeti sonrasındaki SBF (Siyasal Bilgiler Fakültesi) boykotuyla içeri alınma ve yedi ay sonra tanık yetersizliğinden çıkışla birlikte, umduğum örgütlenmelerin iç açıcı olmadığını bizzat görerek, yeni bir örgütlenmeye gitmenin daha doğru olacağı kanaatine vardım.

Politik olarak inisiyatif kazanma özgür bir kimlik kazandırıyordu

1973 baharında Ankara'da bağımsız bir örgütlemeye gitme kararlılığı, sahip olunan olanaklardan ziyade anlam itibariyle önemliydi. Ne ilkel Kürt milliyetçisi bir eğilim, ne de sosyal şoven dediğimiz özünde Türk milliyetçisi bir sol eğilim değil, kendine özgü bir tarih ve güncellik yorumuyla ***'Kürdistan Devrimcileri'*** olarak çıkış yapmak daha uygun geliyordu. Bu çizgisel bir değişiklikti ve önemi her geçen gün daha iyi ortaya çıkacaktı. Ne tahakkümcü hakim ulus eğilimleri ne de tahakkümcü ulus iktidarların bir uzantısı olan işbirlikçi Kürtlerin eğilimi ilkel milliyetçilik içinde ideolojik olarak erime olmalıydı. Politik olarak inisiyatif kazanma özgür bir kimlik kazandırıyordu. Bu tercihin doğru olduğuna inanıyorum. Kürtleri, dolayısıyla katkıları ölçüsünde diğer halkları özgür halk olma bilincine götürecek özellikleri bağrında taşıyordu. Hem ezen hem de ezilen ulus milliyetçiliğine kapılmadan özgür halk kimliğini hedeflemek, dünya çapında kapitalizmin mezhepleri haline gelen reel sosyalizm, ulusal kurtuluş ve sosyal demokrat sapmalarına karşı da yerinde ve zamanında bir güvenceydi. Doğru bir zihniyet gelişimi kadar, demokratik siyasete götürecek yol olma özelliğine de sahipti. Ulusal kurtuluşa aşırı vurgu yapmak belki bir sapmaya yol açabilirdi. Bunda ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesinin dogmatik yorumu etkiliydi. Her ulusa bir devlet, ilkenin biricik ve tek doğru yorumu olarak anlaşılıyordu. Reel sosyalizmin iktidar anlayışından da kaynaklanan bu durum çizginin yaratıcılığını engelliyordu. Fakat '78'de PKK olarak ilan edilme bu sapmanın daha fazla gelişmesini önledi. Tipik bir Afrika ulusal kurtuluş hareketi haline düşmek yerine, halk özgürlüğüne dayalı bir çizgi olma konumu daha da güçlendi. Gelişme dünya çapındaki sol dönüşümlere –çok bilinçli olmasa da– denk düşüyordu. Geleceği olan bir çizgi olma şansını bağrında taşıyordu.

Net ve derinlikli olmamakla birlikte çizginin ideolojik boyutunun gelişmeye açık olması, büyük ve kalıcı sapmalara düşmesini engelliyordu. Israrla temsil ettiğimiz sosyalizme ***'bilimsel sosyalizm'*** dememiz sosyal bilime olan ilgiyi açıklayabilir. İdeolojik katılaşmadan kaynaklanabilecek gerçeği yeterince görememe hastalığına karşı tedbirli olmaya çalışıldı. Fakat sosyal bilimin kendisinin yaşadığı ağır problemler, daha yeni yeni kültür, ekoloji ve kadın sorununa ilgi duyması, yine de çizginin önemini kanıtlar. Çizgi sosyal bilim karmaşasından alıkoymakla özgürlük ve eşitlik idealini daha canlı ve öncül kılıyordu. En azından sosyalizmin ve sosyal bilimin yaşadığı krizin tahribatları çizgiyle sınırlandırılabildi. Türkiye'nin diğer sol çizgileri bu yeteneği gösteremedikleri ve dogmatik karakterle kof bir bireysel liberalizm arasında gidip geldikleri için marjinalleşmekten kurtulamadılar. Mezhepleşmenin daha küçük odakları haline gelmekle politikleşme şansını da başından yitirmiş oldular. Kürt solu denen grupçuklar da aynı süreci daha silik yaşadılar.

PKK çizgisinin politikleşme şansı ideolojik özellikle yakından bağlantılıdır. Nitekim ona taban teşkil edebilecek halka hızla ulaşabilmesi bu gerçeği kanıtlar. Dar bir ulusçuluk veya sınıfçılık hastalığına tutulsaydı, diğer örneklerde görüldüğü gibi marjinalleşmekten o da kurtulamayacaktı. Derinliğine bir politikleşmenin yaşandığı bilinmektedir. Bunu 'kadrolaşma sorunu'na bağlamak gerekir. Kadronun kendisi mevcut biçimlenişinden ötürü bir engel konumundaydı. Daha sonra reel sosyalizmi çöküntüye götürecek temel etkenlerden biri olarak kadro sorunu çözümlenmeden, yapılacak tüm siyasal belirlemeler ve ör-

gütlenmeler işlevsiz kalmaktan kurtulamayacaktı. Politik çizgi kadar onun örgüt modeli gelişmeye uygundu. Kendini savunma anlamında meşru silahlı savunmanın da dönem itibariyle doğruluğu savunulabilirdi. Ama bunu isteyebilecek kadronun olmayışı çizginin sürekli kırık vermesine yol açtı. Örgütsel kriz de diyebileceğimiz sorunlar aşılmak istendi. Sınırlı bazı gelişmelerin sağlanması esasında hareketin kitleselleşmesinden kaynaklanıyordu. Çizginin daha büyük gelişmeler sağlaması profesyonelliği gerektiriyordu.

PKK'nin politik çizgisinde aydınlatılması gereken en önemli konu ayrı bir devlet içerip içermediğine ilişkindir. ***"Bağımsız Kürdistan"*** sloganı çok kullanılmasına rağmen, bunun bağımsız bir devlet anlamına geldiğini söylemek zordur. Konuyu en yakından yaşayan biri olarak, genelde devlet, özelde Kürdistan devleti kavramını derinliğine düşünüp tartıştığımızı söylemek doğru olmaz. Ütopik anlamda bir eğilim olsa da, realist açıdan gündemleştirilmesi fazla ilgi çekmiyordu. Bunun isteyip istememeden çok, çözüm değeri hakkında net olmamaya dayandığını sanıyorum. Devlet sahibi olmanın çözüm demek olduğu kesin değildi. Teoride de bu sorunun tartışmalı olduğu biliniyordu. Demokratik sosyalizm mi, proletarya diktatörlüğü mü sorusu sürekli kafa karıştırıyordu. Dünya çapında yaşanan devlet haline gelmeyle emekçilerin ve halkların sorunlarının çözüm bulamadığı görüşü de etkileyiciydi. Bütün bunlar ayrı devlet üzerinde yoğunlaşmayı çekici kıldığı gibi, altından çıkılması güç sorunlar yaratacağını da hissettiriyordu. Ayrıca Türkiye ve Ortadoğu koşullarında Kürt devleti kurmanın zorlukları kadar, ortaya çıkaracağı yeni sorunlar konuyu daha da nazik kılıyordu. Sonuç olarak devlet yerine, statüsü tam kestirilemezse de, anavatan olarak Kürdistan kavramı daha çok tercih edildi. Temel slogan olarak seçilen ***'Bağımsız, Demokratik ve Sosyalist Kürdistan'*** deyiminde de açık bir devlet tercihi bulunmadığı anlaşılabilmektedir. Ortalama ve en gerçekçi devrimci kavramın "***Özgür Kürdistan"*** biçiminde somutluk kazanabileceği tahmin edilebilirdi. ***Kürdistan Devrimcileri=Özgür Kürdistan Yanlıları*** olarak tercüme edilmesi daha doğru bir yorum olabilir. Bu sorunun önemi daha sonra ortaya çıkacaktı. Özellikle '90'ların başında ilan edilen ***'Federe Kürdistan'*** devleti ve PKK direnişinde yaşanan *'özgür alanlar'* devlet iktidarı konusunda daha çok düşündürüyordu.

Devlet sorununun sosyalist ideolojide de tam çözümlenememesi bulanıklığı artırıyordu. Fakat sorunun ağırlaşmasında –ulusların kendi kaderini tayin hakkında– her ulus için bir devlet düşüncesi temel rol oynuyordu. Devlet deyince de işin içine zor ve savaş giriyordu. Meşru savunma gereği savaş değil, politik amaç için genel olarak savaşın mubah görülmesi konuyla bağlantılı diğer önemli bir sorundu. Savaş, hem de uzun süreli bir savaş olmadan ulusların kurtulamayacağı, uluslar kurtulmadan sınıfsal kurtuluşun da olamayacağı bir stratejik düşünce olarak benimseniyordu. Tüm özgürlük mücadelesi tarihinde büyük sapmalara yol açan bu savaş ve iktidar sorunları PKK'nin de giderek daha çok gündemine girecekti.

Devletin bu dönemde üzerimize gelişi, genel olarak solun ve Kürtçülüğün gidişatının bir parçasıydı. Farklı bir konum gerektirecek bir durum da yoktu. Özgün ve uzun süreli bir direniş odağı olabileceği düşünülemezdi. Bütün göstergeler askeri bir darbenin gelebileceğini gösteriyordu. Yapılacak iki tavır vardı: Ya dağlara açılmak ya da yurtdışına, Ortadoğu'ya çekilmek. Aslında iki tavra da yönelindi. '79 sonlarında hareket ciddi kayıp vermeden her iki yöne çekilmenin bütün olanaklarına sahipti. Çekilmeler yavaş yavaş gerçekleşiyordu. ***Mazlum Doğan*** ve ***Mehmet Hayri Durmuş*** gibi bazı talihsiz yakalanmalar dışında ciddi bir kayıp yoktu. Hareket olunabilmiş, parti ilan edilmiş ve varlığını uzun vadeye yayabilecek konumlara ulaşılmıştı. Dolayısıyla 12 Eylül darbesine karşı öngörülü olunabildi ve '80 askeri darbesi gelmeden gereken

"PKK'nin politik çizgisinde aydınlatılması gereken en önemli konu ayrı bir devlet içerip içermediğine ilişkindir. "Bağımsız Kürdistan" sloganı çok kullanılmasına rağmen, bunun bağımsız bir devlet anlamına geldiğini söylemek zordur. Konuyu en yakından yaşayan biri olarak, genelde devlet, özelde Kürdistan devleti kavramını derinliğine düşünüp tartıştığımızı söylemek doğru olmaz. Ütopik anlamda bir eğilim olsa da, realist açıdan gündemleştirilmesi fazla ilgi çekmiyordu."

yapıldı. Yurtdışına açılım da uzun vadede düşünülmüyordu. Birkaç düzinelik askeri kadro eğitimiyle, uzun vadeli gerilla ile kurtuluşa kadar savaşmak bir *'devrim kanunu'* gibi yorumlanıyordu. Her şeyin planlandığı gibi yürüyeceğine inanılıyordu.

1980 sonrası Ortadoğu'da öngörüldüğü gibi birkaç grup eğitilip ülkeye yönelindi. Bazı siyasi cephe çalışmaları ***–Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi (FKBDC)–*** yapıldı. Fakat işlerin istendiği gibi yürümemesi bazı teorik çalışmaların yapılmasını gerektiriyordu. Bu amaçla '81'den itibaren önce ***'Kürdistan'da kişilik problemi, parti yaşamı ve devrimci militanın özellikleri,'*** hemen ardından ***'Kürdistan'da zorun rolü'*** ve ***'Örgütlenme üzerine'*** adlı kaset konuşmaları yapılarak kitaplaştırıldı. PKK ***I. Konferansı*** (1981) ve ***II. Kongre*** (1982) çalışmaları da yapılarak ülkeye daha esaslı ve kalıcı yönelmeye çalışıldı. '82 İsrail-Filistin savaşı bu süreci daha da hızlandırdı.

Aslında İran Devrimi'yle oldukça elverişli koşullar yaşayan Doğu ve Güney Kürdistan'da üslenme ve çalışma yürütmenin daha uygun olacağı ortaya çıkmıştı. Bu düşünülmedi değil. Orada Siverek çatışmalarından deneyim sahibi olan ***Mehmet Karasungur*** arkadaş bulunuyordu. Gerekeni yapabilecek durumdaydı. Ama '83 Mayısı'nda dürüstlüğü ve amatörlüğünün kurbanı olarak şehit düşmesi ciddi bir talihsizlikti. Boşluğu doldurmak için '82'de alana gönderilen ***Duran Kalkan*** ve ***Ali Haydar Kaytan'****dan* beklenen, çizgiyi Güney'den yönlendirmek ve oturtmaktı. Bundan daha önce '80'de ***Kemal Pir*** ve ***Mahsum Korkmaz*** önderliğinde Botan'dan Dersim'e kadar sürebilecek bir direniş hattı tutturmaları için de genel bir perspektife sahip bulunuluyordu. Kemal Pir'in talihsiz yakalanması –1980 Temmuz– ciddi bir kayıptı. Asıl çıkış yapması beklenen Duran Kalkan'ların konumu ilk defa çizgiyle oynama gibi bir endişeye yol açıyordu. Hatırladığım kadarıyla şöyle diyordum: *"Ortadoğu'da yapılanı tekrarlamak, eşeğini boyayıp sahibine tekrar satmak gibi bir şeydir."* Beklenen çıkışların olmaması, Diyarbakır Cezaevi'nde ***Mazlum Doğan****'ın* Newroz'da yaptığı eylem ve ardından ***Ferhat Kurtay****ların* kendilerini yakmaları, ***Kemal Pir, M. Hayri Durmuş****ların* ölüm orucundaki şehadetlerinden duyduğumuz endişe ve sorumluluk, halimize öfkeye dönüşüyordu. Bu amaçla ilk defa 1984 Ocağı'nda sınırlı sayıda merkezi bir kadroyla yapılan toplantıda bazı arkadaşların ***–Duran Kalkan*** ve ***Cemil Bayık*** başta olmak üzere– durumu isim verilerek ağır eleştirildi.

2- II. PKK'leşme hamlesi

Gelinen aşama mülteci bir hareket olmayla çağdaş bir ulusal kurtuluş veya halk özgürlük hareketi olmanın ayrışma noktasıydı. Özgürlük hareketinin uzun süreli suskunluğunun tarihi sorumluluğu ağırdı. Özellikle zindan şehitleri ve işkenceli ortam mutlaka bir şeyler yapılmasını gerektiriyordu. Aksi halde ihanetle damgalanmak kaçınılmazdı. ***15 Ağustos 1984 Hamlesi****'ni* bu endişeler altında gecikmeli ve yetersiz karşılamak mümkündür. Özal'ın yeni başbakanlığı döneminde devletin yaklaşımı yine gereken ağırlıkta değildi. *'Bir avuç eşkiya'* zihniyetiyle gerillaya yaklaşılması siyasi yaklaşımlara ilişkin hiç umut bırakmıyordu. Klasik askeri güce duyulan sınırsız güvenle en yakında ezileceği bekleniyordu. Gürültülü bir propagandayla yüklenildi. '84'ün sonuna kadar hiçbir başarı yoktu. Gerilla savaşının önü açıktı. Ama bahsedilen iç ağırlaştırma etkenlerine KDP kaynaklı engellemeler de eklenince, beklenen güçlü çıkışlar bir türlü gerçekleştirilemiyordu. Halkın teplisi olumluydu. Ortada olmayan, hareketin yönetimini ve örgütlenmesini yürütebilecek gerçek komuta kadrosuydu. Olumsuzluklara baştan sona damgasın vuran bu sorun oldu.

Kemal Pir ve ***Mahsum Korkmaz****'ın* silahlı mücadeleye ilişkin yaptıkları eleştiriler gerçekçiydi. Belki de gerekenleri yapabilecek iki değerli yoldaştılar. ***Kemal Pir'in*** '82, Mahsum Korkmaz'ın '86'daki kayıpları savaşı kurallarına göre geliştirme şansına ilişkin ciddi darbelerdi. Ardından yapılan kısmi bir geri çekilme ve '86 PKK ***III. Kongresi*** bir kriz geliştirme çalışması oldu. Olanakların yetersizliğinden değil, zorbela yaratılan bazı olanakların üzerine yatma anlayışı etkili oluyordu. Kesire'nin provokatif yaklaşımları sinirleri son haddine kadar geriyordu. '87 tüm olumsuzluklara rağmen ciddi bir çıkış için yine geniş perspektif ve olgusal olanaklarla hazırlanmıştı. Fakat hareketin bağrına iyice oturmuş, giderek bilinçli bir hal almış olan iç çeteleşme olayı merkezi kadro sorumsuzluğuyla birleşince, değeri çok yüksek olan ve çok sayıda insanın olağanüstü fedakarlığıyla hazırlanmış çalışmaları işlemez, verimsiz, atıl durumda bırakıyordu.

Bu izahı güç durumlara karşı gittikçe adım adım bindirilen ve ağırlaşan genel önderlik konumu daha kapsamlı çözümlemeler yapmayı ve eğitimi derinleştirmeyi gerektirdi. Sorumluluklar tüm ağırlığına rağmen başarıyla yerine getiriliyordu. Hemen hemen her kadro adayının devrimci onuru için gerekli olan destek kesinlikle ve başarıyla sunuluyordu. Buna saygılı davranıp bir katkıyı da kendileri yapacağına, bir iç iktidar havasına girmeleri tüm çalışmaları zehirliyordu. Dörtlü çete dediğimiz ***Şahin Baliç***, ***Şemdin Sakık***, ***Kör Cemal*** ve ***Hogir*** grubu resmen bir kadro katliamı başlattı. *"Çatışmada vuruldular"* adı altında ne kadar değerli kadroyu vurduklarının hesabı hala bilinmemektedir. Birçok değerli yoldaşın –karanlık– ölümü sırrını korumaktadır. Hedef olmaması gereken birçok sıradan insan, kadın ve çocuk öldürmeler başını almış yürümüştü. Ortada merkezi inisiyatif kalmamıştı. Benim uzaktan ne kadar doğru bilgilendirildiğim hala karanlıktır.

1990 Ocak ayının 25'inde çocukluk arkadaşım ***Hasan Bindal'****in* gözümün önünde alınıp *"tatbikatta yanlışlıkla vuruldu"* biçimindeki korkunç alçaklığı karşısında ancak uyanabildim. Hareketin bünyesinde yürütülen en alçakça ve izahı hiç yapılamayacak cinayetler büyük yurtseverlik ve sosyalist inançlarıma rağmen gittikçe bir duyarsızlığa da yol açmıştı. Bu arada ajan avı altında büyük ihtimalle çok sayıda suçsuz insan da katledilmişti. Yanımda yaptıklarına göre, içeride yaptıklarının boyutu korkunç olmalıydı. Bu ihanetlere '91'de Talabani'nin Türkiye'yle PKK konusunda uzlaşması ve daha önceki işbirliğini sürdüren KDP ile birlikte '92'de 'ya teslim, ya imha' seçeneğiyle hareketin üzerine gelmeleri de eklenince, tüm büyük çalışmalara, kahramanlıklara ve halk desteklemelerine rağmen krizden bir türlü çıkılamıyordu. Yapılan Kongre ve birkaç konferans su üzerine yazılan yazılar olmaktan öteye gidemedi. Tüm bu olumsuzluklara karşılık, hepsi belgeli olan derinlikli çözümlemeler, her yıl binleri aşan kadro çalışmaları ve halkın çığ gibi katılımı engellenemedi.

Devlet cephesinden ilk defa ciddi gelişmeler gözlemleniyordu. Turgut Özal'ın sorunu tartışmaya ve ateşkese olumlu yaklaşması, Süleyman Demirel'in *"Kürt kimliğini tanıyoruz"* mesajları umut vermekle birlikte güvencesizdi. '93 baharında Turgut Özal ölmeseydi, –veya iddia edildiğine göre öldürülmeseydi– hareketin içinde Şemdin Sakık anlamsız gerilla kayıplarına tepki olarak otuz üç silahsız askeri vurmasaydı, belki de ateşkesin sonucu kalıcı bir barışla noktalanabilirdi. Fakat gerek devletin iç durumu, gerek PKK'de çeteciliğin inisiyatifi elde tutması, Talabani ve Barzani ihanetleri bu şansın gerçekleşmesini önledi. İşler daha da karıştı ve çığırından çıktı. 1994-95-96-97-98'e kadar tam bir kendini tekrarlama inadı tarafları müthiş yıprattı. 28 Şubat sürecinin farklı bir ses olması ve '98'de devletin de ilgisiz kalmayacağı inancıyla tek taraflı girilen ateşkes süreci, Suriye üzerindeki dayatmalar sonucu çıkış yapma zorunluluğum nedeniyle çözümleyici bir sonuca yol açmadı. Devlet yoğun saldırı konumundan vazgeçmedi. Kendince fırsatı yakalamıştı ve işi kesin askeri yolla bitirmek kararlılığındaydı. Bilinen Avrupa macerası ve İmralı sürecinin gerçekleşmesiyle farklı bir döneme girildi. Bu durum ikinci PKK'leşme hamlesi anlamına geliyor.

15 Ağustos 1984 ile 15 Şubat 1999 arasındaki bu onbeş yıllık düşük yoğunluklu savaş diyebileceğimiz süreç hakkında çeşitli açılardan ve çok yönlü değerlendirmeler yapılabilir. Değerlendirmeler önderlik, siyasi ve askeri yönetim pratiği açısından yapılabileceği gibi, savaş ve iktidarcılık sanatı açısından da yapılabilir. Temel doğrular ve yanlışlar kadar, hiç yapılmaması ve mutlaka yapılması gereken işler bakımından da değerlendirilebilir. Yine dünya çapında özellikle '90'da Sovyetlerin çözülüşü, ABD'nin başına Clinton'un gelişi, Irak krizi ve yeni küreselleşme hamlesinin derinlikli çözümlenme gereği açısından da değerlendirilebilir. Bağlantılı olarak eski solun aşılması, yeni solun nasıl olması gerektiği, devrimci ütopyanın kendisi gibi teorik konular da yeniden değerlendirmeye tabi tutulabilirdi. Yapılan değerlendirmelerin eksikliği, yanlışlığı görülüp tamamlanabilirdi.

"15 Ağustos 1984 ile 15 Şubat 1999 arasındaki bu onbeş yıllık düşük yoğunluklu savaş diyebileceğimiz süreç hakkında çeşitli açılardan ve çok yönlü değerlendirmeler yapılabilir. Değerlendirmeler önderlik, siyasi ve askeri yönetim pratiği açısından yapılabileceği gibi, savaş ve iktidarcılık sanatı açısından da yapılabilir. Temel doğrular ve yanlışlar kadar, hiç yapılmaması ve mutlaka yapılması gereken işler bakımından da değerlendirilebilir."

PKK üzerine bazı değerlendirmeler

PKK tarihinin kısa bir özet taslağını vermeye çalıştım. Bazı değerlendirmeleri yapabilmek için hayli öğreticidir. Daha önceleri şöyle bir deyim kullanmıştım: ***"Çözümlenen an değil tarihtir, kişi değil toplumdur."*** Bu deyimi PKK'ye uyguladığımızda daha da anlaşılır olur. PKK'de çözümlenen hem Kürt tarihi hem toplumudur. Bütün olumlu ve olumsuz yanlarıyla böyledir. Yeter ki doğru okumasını bilelim ve derslerini iyi çıkaralım.

PKK'leşmenin çağdaş bir Kürt miladı –doğuşu– olduğundan hiç kuşku duymadım. Ama Kürt denen bireylerin bir yandan bu denli çelişkili, anlamsız ve zayıf, diğer yandan düz ve çizgili, fedakar ve yiğit olabileceğini tam kestirememiştim. Kişilik üzerine birçok çözümlemeler yaptım. Hala Kürt'ü tam yakaladığımı, çözdüğümü söyleyemem. Çünkü kendisi olmaktan epeyce uzaklaştırılmıştı. Şeklen Kürtvari gözükse de, özde başkalaşmıştı. İhanetinin boyutlarının farkında bile değildi. Ona ne insan yasaları ne de hayvan yasaları işliyordu. Adeta üçüncü bir varlık türünü oynuyordu.

PKK'leşmede asıl oynamaya çalıştığım rolün zihniyet anlamıyla ilgisi açıktı. Fakat gerek birey olarak, gerek yansıdığı kaynak olarak Kürt'ü ve toplumu eldeki toplumsal teorilerle çözmek, tüm denemelerime rağmen eksik ve yanlışlarla dolu olmaktan kurtulamıyordu. Daha '75 çıkışında M. Hayri Durmuş'a adeta Zerdüştvari buyuruşla emperyalizm ve sömürgecilik üzerine taslak düşüncelere başlamıştım. Elde olduğunu tahmin ettiğim bu taslak hala öneminden bir şey kaybetmemiş olarak duruyor. Şimdi de olduğu gibi kullanılabilir. Dönemin devrimciliğine damgasını vurmuş düşüncelerin iyi bir taslağıydı; Kürdistan Devrimcilerinin zihniyet savaşımına ciddi bir katkı yapabilirdi. Bu taslağa dayalı olarak yaptığım Kürdistan gezileri dikkat çekiciydi. '76 Martı'nda Ankara Mimarlar Odası'nda yaptığım konuşmayla start vermiştim. Ağrı, Doğubeyazıt, Kars-Digor, Dersim, Bingöl, Elazığ, Diyarbakır, Urfa, Antep ve tekrar Ankara'yla mayısta noktalamıştım. 15 Mayıs'ta biten yürüyüşüme yanıt 18 Mayıs'ta ***Haki Karer'in 'Sterka Sor'*** adında kuşkulu bir grubun adına ***Alaattin Kapan*** komplosunda şehit düşmesi, başımıza bir kaynar kazan suyun dökülmesi anlamına geliyordu. Tarihin seyrini değiştiren bir olaydı bu. Grubun KDP'yle, bazı Türk grup artıklarıyla ve devlet adına bazı gruplarla da bağı olma ihtimali, zihniyet savaşını acele ve karmaşık bir hedefler topluluğuna karşı geliştirmemizi acilen gündemleştirdi. Zihniyet savaşı erkenden bir kaba maddi savaş araçlarına dönüşme tehlikesine düştü.

Dönem, 1 Mayıs'ta İstanbul işçi mitinginde komplo sonucu 37 yurttaşın öldüğü, Bülent Ecevit'e suikast düzenlendiği zamanlara denk düşüyordu. Türkiye'nin en kirli bir iç savaş görüntüsü verdiği zamanlardı. Grubun hızla partileşmesi kararına bu şartlar altında varıldı. Haki Karer'in anısına bağlılık gereği Antep'te aynı yılın sonbaharında Program Taslağı'nı hazırladım. Tekrar Ankara ve orada ilginç bir evlilikle birlikte '78 yaz başlarında Diyarbakır uçuşu yapıldı. Bu evlilik olayını büyük bir zihniyet, politik savaş ve duygusallık savaşı olarak değerlendirmek daha doğrudur. Kesire kişiliğinin alevi, Kürt ve devlet olması, içine girdiğim zihniyet savaşı açısından hayli tahrik ediciydi. Gruba girdiğinde kadın olarak açılım yapmalı ve sürüklеyici olmalıydı. Durgun ve derin bir su gibi içine girildikçe boğucu etki göstermeye başlamıştı. Yapılacak iki şey vardı: Ya tümüyle uzaklaşmak ya da tehlikeyi boğucu olmaktan çıkarmak gerekiyordu. Uzaklaşmak ucuz bir yoldu ve yenilgi anlamına gelirdi. Evlilik önermem ise, bir yandan grubun esenliği açısından, diğer yandan asıl hesaplaşmanın benimle olması gereğini doğru bulmamdan kaynaklanıyor-

du. Siyasi, duygusal ve zihni bir ilişki olduğu açıktı. Kürt sosyalisti olursa ne ala; bir ihtimal devlet görevlisi çıkar ise, kimin kimi kullanacağı bir zeka işiydi. Bu konuda sınırlı da olsa kendime güvenim vardı. Fakat gururum şeklen oldukça Kürt olan bir kadını mevcut haliyle devletten saymayı kaldıramıyordu. Olsa bile adeta devletle bir kadın üzerine gerekirse mücadele de verilebilirdi. Belki tarafları bu mücadele sadece ağır savaşlara değil, uzlaşma ve barışa da götürebilirdi. Böylesi sezilerim vardı.

Alevilik konusunu ise, sünni gelenekliliğimi pek ciddiye almadığım için ilişki kurmanın diğer tahrik edici bir unsuru olarak gördüm. İlişki kanalıyla Kürt sünni ve alevi birlikteliğine katkı sağlayabileceğini düşündüm. Dersim isyanında ailesinin kemalistler safında yer almış olması ve geleneğin takipçisi CHP'nin sosyal demokratlık denemesi benim için bir fırsat olarak görüldü. Sosyal demokratlık bir uzlaşma ve barış kapısı olabilirdi. Fakat daha sonra anlaşılacağı gibi, CHP'nin sosyal demokratlığı nasıl bir devlet cilası ise, Kesire'nin solculuğu ve sosyal demokratlığı da benzer cila karakterini açığa çıkaracaktı. On yıllık bu büyük zihniyet savaşında kadındaki Kürtlük, alevilik ve sol devletçilikle uzlaşma olmadı. Örgütün öldürme tavrını doğru bulmadım. Ne tuhaftır ki, benim alçakça kaçırılmamda olduğu gibi yine Yunan istihbaratı yardımıyla kaçırıldı. '87'de gerçekleşen bu olaydan sonra bir daha su yüzüne çıkmadı.

Bazı alçaklar hem örgüt içinde hem dışında bu ilişki nedeniyle şahsıma yönelik büyük iftiralar, kuşkular, dedikodular yaymaktan çekinmediler. Halbuki hayatımın en zorlu, dayanılması insanüstü gayret gerektiren, belki de özgür Kürt insanının, özellikle özgür kadının şekillenmesine götüren bu büyük zihniyet savaşı, yurtseverliğin, özgürlüğün, aşkın savaşıydı.

Sorulması gereken soru, zihniyet savaşlarını bu tür politik ve hatta şiddet olaylarına tahrikler sonucu bulaştırmanın ne derece doğru ve isabetli olabileceğine ilişkindi. Tahakkümcü siyasetin doğasında bu tür sorulara pek yer yoktur. Bu tür siyaset hastalığı açık ki yavaş yavaş bize de bulaşıyordu.

Parti kurmak dönem itibariyle bir onur meselesiydi

Yaptığım ikinci büyük zihniyet hamlesi ***"Kürdistan Devrimi'nin Manifestosu"*** adlı değerlendirmeydi. Bu değerlendirmeyi bizzat el yazmamla '78 Temmuzu'nda Diyarbakır'da yaptım. Bu değerlendirmenin gerçekleşen 'evlilik' belasının savaş ortamında yazıldığını belirtmem ilginç ve aydınlatıcı olabilir. Denilir ki, bu dönemde Mehmet Hayri Durmuş ve Cemil Bayık (diğer bir arkadaş Kemal Pir olabilir) kaldığım eve geldiklerinde, mevcut ilişki durumumuzu görünce büyük bir kızgınlığa düşerler. *"Bu kadın önderimize –bu sıfat yavaş yavaş oluşuyor– nasıl böyle davranabilir? Gelin, bu arkadaşın haberi olmadan öldürüp kim vurduya getirelim ve bu beladan arkadaşı kurtaralım"* derler. Her zaman büyük kalmasını bilen Kemal Pir'in bu tavra yaklaşımı oldukça olgundur. Demiş ki, *"arkadaşın herhalde bir bildiği vardır. Biz karışmayalım."* Ama Diyarbakır Zindanı'nda ölüm orucundayken, adeta vasiyeti olarak, *"bu konuda partinin çok dikkatli olması ve unutmaması"* gereğini vurguladığı belirtilir. Manifesto, ilan edileceği düşünülen partinin kuruluş manifestosudur. Yayınlanması düşünülen ***'Serxwebun'*** adlı gazetenin ilk sayısı olarak yayınlanır. Manifesto için geriye dönüp baktığımızda, '73 toplantısı, '75 buyrultusu ve '77 seri konuşmalarının bir zirvesi ve en derli toplu ifadesi olarak değerlendirilebilir. ***Komünist Manifesto***'ya anıştırma yaptığı açıktır. Sadece Kürdistan halkına değil, dolaylı olarak tüm Ortadoğu toplumlarına seslenmeye çalışıldığı içeriğinden bellidir. Üslubu ve içeriği ulusallıktan ziyade toplumsal özgürlüğe daha yakındır. Özgür olmayan bir ulusallık kabul edilmediği gibi, ulusal rengi olmayan bir özgürlük de düşünülmemektedir. Manifestodan alınan hızla partileşmeye gitmek kaçınılmazdı. Sadece isim ve kimlerle başlanması gibi bazı teknik detaya ilişkin sorunlar o kadar önemli değildi.

Parti kurmak dönem itibariyle bir onur meselesiydi. Ortada hemen yanıt oluşturabilecek olanaklar yoktu. Fakat muazzam bir onur boşluğu her adımda belliydi. Nereye baksam adeta alçaklık hissediliyordu. Her şey ihanete uğramış gibiydi. Dağ ova, köy kent, tarih güncellik, birey toplum, devlet yurttaş, kadın erkek, çocuk ebeveyn, yol yolcu, kısaca her ikilem körce ve haince bakıyordu. Bir şeylerin yapılması gerektiği kesindi. Parti belki de bu ikilemlere anlam katarak çözüm yoluna sokabilirdi. Kurulan dar anlamda parti değil, yeni bir yaşam tarzıydı. Kimlik dönüşümü dayatılıyordu. Ülke ve tarihle, çağdaşlıkla bu kadar uyuşmazlık hiçbir gerekçeyle izah edilemezdi. Gerekçelerimiz, zayıflıklarımız ne olursa olsun, mevcut duruma müdahale şarttı. Bu durumda partileşme bir nevi intihar eylemiydi. Ama bilinçli bir birey intiharı değil, toplumun yaşanmazlığına tepki anlamında iğne ucu kadar da olsa onurlu yaşam şansını denemek için bir intihar; bir nevi namusu kurtarma eylemi. Değişik biçimde uygulanan namus eyleminin özgün bir biçimiydi partilileşmemiz. Şahsen çocukluktan beri kaçındığım dar amaçlı namus kavramları için kendini feda etme yerine, tarihsel toplumsal anlamı olan bir namus eylemi tercih edilebilirdi. Bu eylemi gündemleşen sınıfsal ve ulusal, etnik, dini, ailevi çıkarlarla izah etmek güçtür. Ana etken kendini zorbela yetiştirmiş, biraz aydınlanmış halk insanlarının eylemi olarak izah etmek doğruya en yakındır. Tarihte iyi bilinen ***Rus Narodniklerine*** benzetmek daha anlaşılırdır. Etkisine baktığımızda, partileşme tarzının rolünü oynadığını söyleyebiliriz. Genel ve onursal bir ihtiyaca cevap verdiği gelişmelerden bellidir.

1980 başlarında yaptığımız zihniyet çalışmaları biraz daha siyasetle zor ilişkilerinin çözümüne yatkındır. "***Kürdistan'da zorun rolü,***" "***Ulusal Kurtuluş Cephesi,***" "***Kişilik problemi***" ve ***"Örgütlenme üzerine"*** konuşmalar daha somut sorunların çözümüne yöneliktir. Ortadoğu, İsrail-Filistin deneyiminden etkilenme olmuştur. Yıllarca süren zihniyet çalışmaları ancak çok sınırlı bir gençlik kesimini uyandırabilmiştir. Toplumun genel ve derinden sarsılışı herkesi etkileyecek politik askeri adımlara bağlıdır. Gerçek partileşme, rüştünü bu adımları atmakla ispatlayabilirdi. Aksi halde bir çocukluk hastalığından ölmek gibi olurdu. Zindan direnişçiliğiyle Ortadoğu çalışmaları birleşince, gerilla hamlesi kaçınılmazdı. Bunu önleyecek en ufak olumlu karşı hamle yoktu. Devlet topyekun inkar ve bastırma halindeydi. İki olgu birbirini mutlak tanımama, kabul etmeme pozisyonundaydı. Uzlaşma zemini aramak boşunaydı. Kesire ve o dönemde ortaya çıkan ***Avukat Hüseyin Yıldırım'ın*** ilginç tavırları acaba devlet endeksli olabilir mi diye sonradan düşünüldü. Ama bu anlama gelebilecek bir ipucu bulmak zordu. Kaldı ki, cesaret edilmesi daha da zordu. ***Mehmet Şener*** ve ***Selim Çürükkaya'nın*** daha sonraki tavırları da bu yönlü kuşkular uyandırdı. Fakat tavırları olsa bile, sıradan bir ajanlığı aşacak güçte değildi. Dolayısıyla ciddiye almak düşünülemezdi.

"Parti kurmak dönem itibariyle bir onur meselesiydi. Ortada hemen yanıt oluşturabilecek olanaklar yoktu. Fakat muazzam bir onur boşluğu her adımda belliydi. Nereye baksam adeta alçaklık hissediliyordu. Her şey ihanete uğramış gibiydi. Bir şeylerin yapılması gerektiği kesindi. Parti belki de bu ikilemlere anlam katarak çözüm yoluna sokabilirdi. Kurulan dar anlamda parti değil, yeni bir yaşam tarzıydı. Kimlik dönüşümü dayatılıyordu."

15 Ağustos 1984 Hamlesi'ne yönelik ana değerlendirme, neden olduğu değil de gerçekleşen biçimin çapsızlığına yönelikti. Yaratıcı bir askeri yaklaşımda hiç bulunulmadı. Gerilladan başka her şeye benzedi. Niçin doğru bir gerilla çizgisine girilmediği hep soruldu. Partileşmenin asgari gerekleri bile gerillaya yansıtılamadı. Bunda iki etkenin rol oynadığı kanısındayım: Birincisi, baştan itibaren ne zihniyet savaşımına ne de pratik çabalara köklü bir inanç ve bilinçle katılamayan kişilik yapılanması ve benim olağanüstü çabalarla bu kişilik zayıflıklarını ayakta tutmadaki büyük inadım. Yapı Türk solunda olduğu gibi bir barutluk atılımla kendini sonuçlandırmak istiyordu. Biz ise onları yaşanır kılmak, başarır kılmak istiyorduk. Bu arada hızla sivrilen bazı yerel unsurlar komuta boşluğunu sezmekte ve doldurmakta gecikmediler. Dörtlü çete olarak daha sonra somutlaşacak bu eğilim değil partileşme, asgari toplumlaşmanın gereklerini bile tanımıyordu. Eşkıyalıktan da öte, hatta en değme ajan provokatörlerin bile bilinçli yapamayacakları tahribatları bu unsurlar gerçekleştirecekti. Bir nevi yerel eşkıyalıkla zayıf parti etkileri karşılaşınca, ortaya çıkan bir gelişme söz konusuydu. Bu durum ikinci partileşme hamlesinin boşa çıkarıldığı dönemin sonuna kadar devam etti.

Partileşmenin ilk hamlesi daha zihniyet aşamasında ***Kesire***, ***Şahin Dönmez*** vb tarafından işlemez kılınmaya çalışılırken, ikinci hamlesi çeteleşmenin elinde adeta can veriyordu. Buna önlem olarak düşünülen her hamle çeteciklerin oldukça kemikleşmiş yapılarında eriyip gidiyordu. Bunda ne Önderlik olarak yetersizliğimiz ne de devletin ve işbirlikçilerin yönelimi yol açtı. Çeteleşmenin gücünü kestirememe ve etkili tavırlar geliştirememe asıl neden oldu demek daha gerçekçidir. Zafer ne önderliğin ne de devletindi, zafer çeteciliğindi. Zaten devletin yanındaki köy korucularının durumuyla çoğu itirafçı olan çete elebaşılarının mevcut durumu bu olguyu daha iyi izah eder. Fakat devletin daha sonra iyice yapıştığı bu silah bumerang etkisi gibi kendisini vuracak etkilere de sahipti. İlerde bu görülecekti. '90'ların başlarında daha boyutlu çeteler olarak düşünebilecek güneydeki aşiret önderlerinin desteklenmesi nasıl federe devlet olarak karşılarına dikilmişse, kuzeydeki işbirlikçi elebaşıları da köy koruculuğu ve tarikatlar temelinde devletin hem siyasi hem askeri yapısında artık kolay kolay karşıya alınamaz bir ağırlığa oturmuştu.

İçerik olarak Önderlik kurumu bu dönemde rolünü fazlasıyla oynamıştır. İdeolojik, siyasi ve askeri çizgi sorunlarını olduğu kadar, temel kadro eğitimi ve kitle ilişkileri, lojistik ve silahlanma çabalarında da fazlasıyla beklenen rol oynanmıştı. Belki üslenme açısından yer değişikliği eleştirilebilir. Ama bunda da uzun süreli güvenlik içinde hareket olanaklarıyla karşılaştırılınca, eleştiri gücünü yitirir. Çizginin pratik önderliğinin ne siyasi ne askeri olarak o kadar hazırlanmış olanaklara rağmen rolünü oynamaması en çok üzerinde durulması gereken husustur. Elde başarılı olabilmek için her şey vardı. Silahtan paraya, üslenmeden dış irtibatlara, kitle ilişkilerinden devlet ilişkilerine, her tür kadro ve savaşçı adaylarından eğitilmiş çok sayıda askeri ve siyasi kadroya kadar varolan olanaklar sadece dürüst bir askeri, siyasi, örgütsel yönetimin elinde biçimlendirilseydi, gelişmelerin seyri çok başka olurdu. Belki bir devlet iktidarına ulaşılmazdı. Kaldı ki, pek de planlanmayan bir amaçtır bu. Buna rağmen demokratik bir çözüme rahatlıkla ulaşılabilirdi. Hem de taraflar o kadar kayıp vermeden ve acı çekmeden bu sonuca ulaşılabilirdi. Sonuca ulaşılamamasında içte PKK'nin, dışta devletin çeteleşmesi ve bunda sorumlu tutulması gereken PKK Merkezi'nin rolüne sahip çıkmaması asıl engelleyici etkenler olmuştur. Devletin de PKK'nin de kazanmadığı, çok şey kaybettiği açıktır. Buna karşı tarih boyunca sinsi ve işbirlikçi olan Kürt feodal üst tabakası çıkarlarını iyi yürütmüştür.

Güney Kürdistan'daki geleneksel aşiret önderliği, Türkiye'nin PKK ile girdiği savaşımın en kritik anında kendince önemli çıkarlar karşılığında en büyük ihanete cesaret edebilmiştir. Cezaevinde ve savaş ortamındaki ihanetlerle karşılaştırılınca, çok daha sinsi, planlı ve gizli yürütülen bu ihanet Türkiye'yi çete politikalarına daha çok sarılmaya teşvik etmiştir. Siyasiler yapıları gereği buna baştan açık iken, ordunun da yaşadığı zorlanmayla bu politikaya yatması bugünkü Federe Kürt Devleti'ne giden yolun başlangıcıdır. Türkiye yönetimi bu sonucu hiç şüphesiz beklemiyor, taktik bir ilişki olarak değerlendiriyordu; PKK'nin tasfiyesiyle bitirilebileceğine emindi. Ayrıca ABD'nin Irak planlamasının gerçek boyutlarından habersizdi. İşbirlikçi Kürt önderliği amaçlarında daha bilinçli ve planlıydı. Bunu hem PKK, hem TC ile ilişkilerinde ustaca uyguluyordu. Yüzeysel ve basit yaklaşan, pratikteki PKK ve TC komuta kademesiydi. Bu sürecin kapsamlı değerlendirilmesi birçok gerçeği ortaya çıkaracaktır. Özellikle TC bünyesinde de klasik devlet anlayışı ile çeteci devlet anlayışı arasındaki ilişki ve çelişkilerin aydınlanması büyük önem taşır. Devletin varlığına karşı sadece PKK'nin değil, devlet içinde de gerçek tahribatı hangi politikacılar ve kurumların yaptığı açığa çıkarılması gereken temel hususlardandır. Cumhuriyetin devrimci ilkelerinden tamamen kopuk, Türk islamcı sentez adı altında bambaşka bir devlet yapılanmasına doğru nasıl gidildiği; bunda Kürdistan'daki savaşın rolü, Kürt aşiretçiliği, köy koruculuğu ve geleneksel feodal dinci çevrelerin tarikatçılığı yoluyla nasıl cumhuriyet karşıtı ve ilerde Kürt Federe Devleti'ne benzer gelişmelere yol açılabileceği de anlaşılmak durumundadır.

Özgürlük adına sarf edilen çabalardan hiçbir zaman pişmanlık duyulmaz

Bu duruma gelinmesinde uluslararası gelişmelerin payını görmek de önemlidir. Bu gelişmeler olmadan, yalnız başına PKK ve TC bünyesindeki gelişmelerle durum yeterince izah edilemez. '90'da Sovyetlerin çözülüşü, küreselleşme ve Clinton önderliğinin Ortadoğu, Türkiye ve Kürdistan üzerindeki etkisi hem dolaylı hem direkt yoldan kapsamlı olmuştur. Sovyetlerin çözülüşü Suriye'nin kararlılığını etkilediğinden bilinen çıkışa yol açmıştır. Diplomatik destek zayıflamıştır. Olası kapsamlı destekten yoksun kalınmıştır. Küreselleşme, Ortadoğu'da yol açacağı değişim zorlamasıyla önümüzü daha iyi görmemiz gerektiğini zorunlu kalmaktadır. Aksi halde Irak başta olmak üzere birçok ülkede gelişme önceden kestirilemez. Eskinin paradigmasıyla tutucu ve önünü zamanında görememe durumuna düşülür. İlaveten Clinton'un gelişiyle de farklı taktiklerle bölgeye yaklaşım gösterebileceği kestirilmeliydi. ABD'nin bölge, Türkiye ve Kürdistan politikaları derinliğine anlaşılsaydı, Suriye'deki çıkış sonrası durumlara düşülmeyebilirdi. Yüzeysel ve geç değerlendirmeler zamanında hareket etmemeye ve inisiyatifi kaybetmeye yol açar.

Mevcut tıkalı duruma düşülmesinde zamanında teorik paradigmatik değişimin yapılmaması da etkili olmuştur. 20. yüzyılın son çeyreğinde solun durumu, kültürel hareketler, feminizm ve ekolojik açılımlar iyi takip edilemedi. Ayrıca sivil toplum ve insan hakları mücadelesinin önemi derinliğine anlaşılamadı. PKK programı, örgütlenmesi, strateji ve taktikleri reel sosyalizmle ulusal kurtuluşçu akımların derin etkisi altındaydı. Kongrelerde yapılan değişiklikler taktik düzeyden öteye gidemiyordu. Temel dünya paradigmaları değişmemişti. Çözümlemeler derinleştirilse de, yeni paradigma yoksunluğu köklü değişi-

me olanak vermiyordu. Toplumsal gelişmelere hala şematik yaklaşılıyordu. Dogmatik zihniyet doğa ve topluma bakışta etkiliydi. Ortaçağ zihniyeti aşılmıştı, fakat reel sosyalizm şematikliği de doğa ve topluma yaklaşımın üretken bir teorisine yol açmıyordu. Kalıpsal yaklaşım zengin olgular dünyasını, dönüşüm ve değişim zenginliğini görmeyi perdeliyordu. Daha da önemlisi, aşırı politik ve askeri yoğunlaşma kişiliği tek boyuta indirgiyordu. İlişkilere hiyerarşik boyutu dayatıyordu. İktidarlaşma hastalığı bulaşıcı hastalık gibi hızla yayılıyordu. Devrimin halkların özgürlüğü, eşitliği için olduğu, demokratikleşmenin bunun için zorunlu bir durak olduğu ikinci planda kalmıştı. Askeri politik yaklaşım tüm ilişkilerin belirleyeni olmuştu. Askeri ortamda anlamı olabilecek bu davranışların tüm halka yansıtılması zaten reel sosyalizmin temel hastalığıydı.

Yeni teorik yaklaşımlar ve paradigma değişikliğine ilgi de duyulmuyordu. Belki de görüşlerin yanlışlığından ürküntü duyuluyor, sonuçlarından çekiniliyordu. Halbuki Sovyetlerin çözülüşü sosyalizmi yeniden ele almayı zorunlu kılıyordu. Kadın ve çevre sorununa ilgi artmışsa da, gereken teorik derinlik sınırlıydı. Etnisite'ye daha gerçekçi bir yaklaşım dar sınıfçı, ekonomist eğilimleri kırıp zengin bir komünal ve demokratik duruş perspektifine götürebilirdi. Zamanla daha ilgili yaklaşımlar sergilense de, mevcut tıkanmaları aşmayı sağlayacak derinlikte değildi. PKK de 2000'lere doğru aslında '70'ler paradigmasıyla gelip dayanmıştı. Tümüyle dağılmasa da, işlevselliğini önemli oranda yitirmişti.

Hiçbir olgusal gelişmede her şey olumsuz olarak değerlendirilemez. PKK'nin tarihi, aynı zamanda Kürt ve Kürdistan tarihi ve toplumsal yapısında büyük değişim ve dönüşümlerin de tarihidir. Denilebilir ki, 20. yüzyılın son çeyreği Kürdistan'da PKK'nin damgasını taşımaktadır. Getirdiği zihniyet dönüşümü, politik ve toplumsal alt üst oluşlar tarihe mal olmuştur.

Örgütlenme tüm tahribatlara rağmen varlığını büyük oranda sürdürmektedir. Ülke içinde ve dışında, tüm Kürdistan parçalarında her tür örgütlenmeye gidebilecek potansiyel bir zemin, lojistik imkan, kadrolar ve çok sayıda gruplar, sivil toplum kuruluşları mevcuttur. Halkın politik bilinci oldukça gelişmiştir. PKK kitlesi tüm Kürdistan'da başat durumdadır. Ayrıca ülke dışında ve komşu metropollerde milyonlarca sempatizan halk kitlesi mevcuttur. Kadında muazzam bir uyanış ve örgütlenme vardır. Kadın etrafında adeta yeni bir dünya doğmaktadır. Yeni teorik ve paradigmatik yaklaşımların asal öğeleri kadın özgürlüğünden geçmektedir. Gençlik benzer durumdadır. İlgi ve sıcaklığından bir şey kaybetmemiş olan gençlik, özgür toplum idealinin kararlı takipçisidir. ***"Ya özgür yaşam ya hiç"*** sloganı gençliğin elinden düşürmeyeceği bayrağı olmuştur. Partileşme tümüyle boşa gitmemiştir. Muazzam tecrübesiyle, binlerce kadrosuyla, on binlerce sempatizanı ve yüz binlerce kitlesiyle uygun gördüğü öz ve biçimler altında rahatlıkla kendisini yeniden yapılandırabilir. Gerilla hiç hak etmediği kayıplara ve çeteleşme anlayışlarına rağmen, Kürdistan'ın merkezinde ve tüm stratejik üs alanlarında binlerce kişiyle varlığını sürdürmektedir. Kendini geçmişin ağır hastalıklarından arındırırken, kazandığı büyük tecrübeyle ve hedeflediği daha gerçekçi politik program altında başarılı olmaya her zamankinden daha hazırdır. Tüm aleyhteki kuşatmalara rağmen, PKK dünyanın her köşesinde dost mevziler ve ilişkiler ağını korumakta ve gelişmesini sürdürmektedir. Binlerce kahraman şehidi kendilerini doğru temsil edebilecek zihniyet ve pratik sahibi yoldaşlarını beklemektedir.

Özcesi, özgürlük adına sarf edilen çabalardan hiçbir zaman pişmanlık duyulmaz. Sadece anlamsız kayıplar, kör inatlaşmalar, vaktinde ve yerinde yerine getirilemeyen görevlerden ötürü acı duyulur. Acılar ise değerini bilen herkes için daima en iyi öğretmenler olmuştur. Bu sefer en

iyi öğretmenden iyilik, doğruluk ve güzellik dersleri emeğinin hakkıyla en iyi biçimde öğrenilecekti.

B- PKK adına eleştiri ve özeleştiri

Tarihte bilgeler ve peygamberler en büyük savaşın insanın kendi nefsiyle yaptığı savaş olduğunu söylerler. Büyük İskender'in, kendi rızasıyla Hindistan'dan yanına gelen bilge ***Kalanos****'un* şenlik öncesinde kendini yakmak istediğini ve ısrarla eylemden vazgeçmeyeceğini görünce şöyle dediği söylenir: *"O benden daha büyük rakiplerini yenmiştir."* İskender tarihin en büyük savaşçısıdır. O bile bilge savaşçılığının kendininkinden daha büyük anlam taşıdığını bilmektedir. ***Hz. Muhammet****'in* de ordular arası savaşı *"cihad-ı suğra: küçük savaş"* olarak adlandırırken, insanın nefs savaşını, bir anlamda iç zihniyet savaşını *"cihadı ekber: büyük savaş"* olarak adlandırması aynı anlama gelmektedir. Tutarlı ve gerçekten dönüştüren bir özeleştiri birey için en büyük savaş anlamına gelir. Özeleştiri insanın kendi zaaflarına, yetmezliklerine, yanlışlıklarına karşı yürüttüğü savaştır. Daha bilimsel bir ifadeyle, analitik zekanın duygusal zekanın yanlış olan güdüsel izlerini aşma, onu analitik zekanın doğru belirlediği konuma tabi tutma savaşıdır. Zaten aklın gelişimi dediğimiz olay da budur. İnsanla hayvan arasındaki fark aslında analitik zekanın bilgelik tarzında gelişmesinden kaynaklanır.

Kürt kimliğini şüphesiz genel insan topluluklarının kimliklerinde aşırı bir farklılık olarak tanımlayamayız. Çağların genel tanımlamaları her toplumsal grup kimliği için benzerdir. Özgünlük farkı ortaya koyarken, gerisi büyük oranda benzerliği ifade eder. Kürt kimliğindeki özgünlük tarihsel ve toplumsal biçimlenişiyle belirlenir. Savunmaların büyük bir oranını bu özgünlüğün tanımına verdik. Aşırı bastırılmışlık, tahakküm güçlerinin etkisi altında biçimlenme özgürlük ve özgünlüğü büyük oranda sakatlamıştır. Marjinal olmaktan çok sakat, patolojik (hastalıklı) bir toplum tipine daha çok benzetilmiştir. Kişilik çözümlemeleriyle bu patolojik özellikleri belirlemeye çalıştık. Giderilmesi için çok büyük eğitici ve pratik tedbirler geliştirdik. Bu anlamda PKK sanıldığının aksine aslında çağdaş insana doğru bir normalizasyonu –Kürt'ün çağdaş insan haline gelmesi– ifade eder. Ne kadar başarılı olup olmadığı tartışılabilir. Ama toplumsal anlamlarından birinin bu içerikte olduğu inkar edilemez.

Eğer PKK somutunda dönüşüm çok sancılı oluyorsa, bunun temel etkeni dayanmak istediği toplumsal zemindir. Eğer örgütsel yapılanma demokratik özellikler taşıyorsa, toplumsal zeminden birçok etkinin örgüt içine sızarak yeni oluşan bireyi etkileyeceği ve kendisinin bir uzantısı durumuna çekeceği beklenebilir. Bu durumda ya toplumsal özelliklerde hiç etkisi olmaz, duyarsız kalınır, o zaman örgütün toplumdan tecridi kaçınılmaz olur; ya da örgütsel yapı olduğu gibi toplumsal uzantıların bir yansıması, benzeri olur; o zaman da örgüt hastalıklı olur veya değiştirilmek istenen toplumdan bir farkı kalmaz. Dengeli ve arzulanan konum ise, toplumsal zeminden gelen etkileri örgütün devrimci değiştirici etkileriyle sentezleyip daha zengin bir üst oluşuma sıçramaktır. Devrimci örgütle değiştirmek istediği toplum arasındaki diyalektik gelişme bu çerçevede gerçekleşir.

Eleştiri düşüncesi gelişmenin diyalektik işleviyle ilgilidir. Diyalektik işleyiş tarzı uygun olmayanı açığa çıkarıp gidermeyi amaçlar. Gelişmenin mecrasında olmasını, doğasına uygun akışını esas alır. Özeleştiri düşüncesi ise, gelişmenin öznesi –aktif sağlayanı– durumunda olanın olması istenen, sağlanması gerekenle uyuşmayan, amaca taşımayan durumlara, olaylara, süreçlere yönelik düşünceyi ifade eder. Yani diyalektiksel gelişmeye denk düşmeyen başarısız düşünce, tasarı, tavır ve hareketlere son verip doğru olan düşünce ve pratiğe bağlanmayı ifade eder.

PKK'nin çağdaş normalizasyonu sağladığını, bunu tam başardığını söylemek zordur. Bilakis yapılan değerlendirmelerde de görülmektedir ki, önemli yanlışlıklar, eksiklikler göstermekle kalmamış, içte ve dışta ağır ihanetlere de konu olmuştur. Dolayısıyla kapsamlı eleştiri özeleştiri düşüncesini sürekli kullanmak durumundadır. Eğer eleştiri özeleştiri yapıp pratikte beklenen ortaya çıkmamışsa, demek ki bilgelerin *'nefs savaşı'* dediği savaş gerçekten yapılmamıştır. Yine bilgelerin dediği gibi *'zevahiri, görünüşü kurtarma'* adına ya bilerek ya bilmeyerek kendini ve çevresini kandırma yoluna gidilmiştir. Bu ise ilgili özneyi daha zor duruma sokar. Suçlu konumuna, ikiyüzlü, yalancının konumuna düşürür. O zaman sadece eleştiri özeleştiriye değil, daha ağır yaptırımlara başvurmak gerekir. Bu yaptırımlar itiraflar, teşhir ve tecritler, cezaevine konmalar, değişik pratik işlere koşturmalar dahil birçok biçimi içerebilir. Amaca ulaşılıncaya kadar düzeltici yaklaşımlar devam eder. Örgüt bunu yapmazsa özüne ters düşmüş olur, amaç ve pratiğine saygısızlık etmiş olur. Çok daha ileri giderse ihanete düşmüş sayılır. İhanet konumu ise bir kişinin mensup olduğu toplum veya örgüt karşısında en kötü ve tehlikeli durumdur. İhanette ısrar kaçışla sonuçlanmamışsa açık savaş anlamına gelir ki, ya fiziki ya da fikri olarak ölme ve öldürme anlamına gelir.

Eleştiri özeleştiri gerçeğini böylece tanımlayıp PKK'ye uyguladığımızda, tarihi önemi olan bazı sonuçlara ulaşmak mümkündür. Peşinen şunu da eklemeliyiz ki, tutarlı bir eleştiri özeleştiriye cesaret eden kişi veya örgütler zayıf konumda olmayı değil, güçlü konumda bulunmayı ifade eder. Ancak zayıf, öz güveni olmayan örgüt ve kişiler eleştiri özeleştiriden kaçar. Bunlar için eleştiri yıkım demektir. Özeleştiri ise bitiştir. Tersine özgüveni olanlar için eleştiri özeleştiri amaç doğrultusunda daha başarılı olmak demektir. Başarıdan alıkoyanı aşıp, kesin ve güçlendirilmiş adımlarla amaca ulaşmak demektir. PKK adına yapacağım eleştiri özeleştiride çoğu kez değindiğim, değinilen ikincil konulara fazla ve gerekmedikçe değinmeyeceğim. En temel konulara açıklık getirmeyi daha belirleyici gördüğümden birkaç konuya ağırlık vereceğim:

1- Evvela parti kavramından başlamak gerekir. Çağdaş partiler daha çok 19. ve 20. yüzyılda gelişen kapitalist toplumdan kaynaklanır. Onun sınıfsal, sosyal kategorilerine dayanırlar. Başta temel sınıflar olarak burjuva işçi ikilemini esas alırlar. Yığınla da ara sınıf olarak *'küçük burjuva'* partiden bahsedilir. Bu partilerin hepsi için devlete erişmek temel hedeftir. İster devrimci yöntemlerle ister seçim yöntemleriyle olsun, her partide devlet konumlarına –başta parlamento ve hükümet olmak üzere– ulaşmak, yer edinmek başarı anlamına gelmektedir. Bu devlet ister kurulu bir devlet olsun, ister kurulmak istenen bir devlet olsun, hepsi için geçerlidir. Devletleşmek; yücelmek, nimetlere konmak, gelişiminin motoru başına geçmekle özdeş sayılmaktadır. Ayrıca bu tanım ayrım yapmaksızın tüm sınıflar için geçerlidir.

Sosyalizm için devlet yavaş yavaş söndürülmesi gereken bir ateş topudur

PKK'nin de kuruluş amacında devletleşmek eğilimi olduğu söylenebilir. Çok açık olmasa da, tüm umudunu ya mevcut devlete erişerek ya da kendilerine göre yenisini oluşturarak amaçlarını devlet yoluyla gerçekleştirmek temel bir varsayımdır. Tüm faaliyetler, ideolojik, politik, askeri, örgütsel, propagandasal boyutların hepsi son tahlilde devlet amaçlıdır ve ona erişmeyi hedeflemektedir. Her ne kadar teorik olarak sınıfsız, sömürüsüz bir komünist toplum amacından bahsedilse de, bu amaca ulaşmada bile uzun süre *'proletarya diktatörlüğü'* denen devlet olmadan ulaşılmayacağı peşin bir varsayım olarak kabul edilmektedir. O halde devlet amacı tüm yüzyıl partilerini olduğu kadar PKK'yi de bağlayan ana unsurların başında gelmektedir. Tüm partilerin olduğu kadar PKK'nin de devlet ilgisi devlete ulaşma, devleti temsil etme iradesi taşıdığı inkarı zor bir husustur. Bu amaç için ne kadar bilinçli, ustalıklı mücadele ettiği tartışılabilir. Ulaşıp ulaşmayacağı değerlendirilebilir. Yine burjuva proleter devlet ikileminde hangisine daha yakın olduğu da değerlendirilebilir. Ama PKK'nin devlet odaklı olmaya hiç niyeti yoktu demek gerçekçi olmaz. Ayrıca devletleşmeden kastettiğinin Kürt veya başka bir ulus, ülke etiketli olması da işin özünü değiştirmemektedir. Önemli olan, devlet odaklı olmayı esas alıp almadığıdır. Alması en güçlü olasılık olduğuna göre, tüm pratiğine ve alt amaçlarına damgasını vuranın devletleşme tarzı kişilik, örgüt, çalışma tarzı olması da doğaldır. Teorinin temel ilgi odağı siyaset ve devlet olacağı gibi, strateji ve taktik yaklaşımın esas konusu da devleti ele geçirmenin, ona ulaşmanın uzun veya kısa vadeli sınıf mevzilenmesi, dost müttefik seçmesi, örgüt ve eylem biçimini belirlemesi olacaktır. Günlük tüm çalışmalar bu teorik, stratejik ve taktik esaslara bağlı olarak gerçekleştirilecektir.

Tüm 19. ve 20. yüzyılın parti cephe çalışmalarının bu doğrultuda gerçekleştirilmesi de bu varsayımımızı doğrulamaktadır. Sorulacak temel soru, partileşmenin bu tarzıyla amaçlarına ulaşıp ulaşmadığıdır. Her sınıf ve ulus adına kurulan partilerin devletleşmesi sağlandığına ve yeterince iktidar zamanları da olduğuna göre, amaçlarına ulaştıkları söylenemez. Bu gerçeği tespit etmek için fazla kanıt göstermek gerekmez. 19. ve 20. yüzyılın savaşların, eşitsizliklerin, zulmün, yıkımın en çok gerçekleştiği yüzyıllar olduğu açıktır. İnsanoğlunun ensesine atom bombası dayatılmıştır. Baskı ve katliamların, asimilasyonların her türü denenmiştir. Sonuç 2000'lerin başında daha eşitsiz, savaşlı, özgürlük yoksunu, fakirzengin uçurumlu, çevre kirlilikli, toplumsal cinsiyetçi bir uygarlığın sürüp gitmesidir. Büyük amaçlarla kurulan proletarya partileri de bu sonuçtan en az burjuva partileri denenler kadar sorumludur. Reel sosyalizmin deneyimlerinin klasik burjuva deneyimlerinin daha gerisinde sonuçlar doğurduğu bilinmektedir. Bundan da önder parti olarak komünist partilerin sorumlu olması tabiidir.

O halde devlet odaklı bir irade olarak partileşmenin kendisi sosyalizm olarak niteleyebileceğimiz eşitlik ve özgürlük idealine terstir; onunla çelişki halindedir. Devlet olmayı amaçlayan partilerin eşitlik ve özgürlük idealine ulaşması beklenemez. Aksine onunla arayı daha da açması yaşanan pratiklerin kanıtladığı bir husustur. Bu çelişkiyi çözmenin aracı, devlet odaklı bir irade taşımaktan vazgeçmektir. Yani devlet=özgürlüksüzlük, devlet=eşitsizlik tanımında buluşarak devlet odaklı parti olmayı ilkesel olarak aşmaktır. Devlet adına parti olmayı veya devlet sahibi olmak için parti kurmak bir temel yanlışlık olarak görülüp samimi bir özeleştiri ile bu tür partileşmeden vazgeçmek en doğru tutum olmaktadır. Hem devletleşme hem özgürlük ve eşitlik ideali birlikte taşınamaz. Biri diğerini aşmayı gerektirir. Dikkat edelim: Yıkmaktan, altüst etmekten bahsetmiyorum. Aşmak kavramı Engels'in daha 19. yüzyıl sonlarında dikkat çektiği *'devletin sönmesi'* kavramıyla bağlantılıdır. Sosyalizm için devlet yavaş yavaş söndürülmesi gereken bir ateş topudur. Ben buna ***'kartopu nar, topu teorisi'*** demiştim. Binyılların yuvarlana yuvarlana çığ gibi büyümüş bu kartopunun değil sosyalizm olarak eşitlik ve özgürlüğü getirmesi, tahakkümü altına aldıklarının eşitsizliğini ve özgürlüksüzlüğünü daha çok geliştirmesi söz konusudur. Devlet en eski bir hiyerarşik ve sınıflı toplum geleneği olarak özgürlük ve eşitlik elde etmenin bir aracı olarak seçilemez.

Sosyalizm, her tür eşitlik ve özgürlük ideali için devlet tercihi en büyük hatayı teşkil etmiştir. Tarihin derinliklerine indiğimizde de bu hatanın büyüklerini görmekteyiz. Roma İmparatorluğu'na karşı üç yüz yıl savaşan hıristiyanlık bile devletleştikten sonra yoksulların eşitlik ve özgürlük ideali olmaktan uzaklaşmıştır. Kendisi sınıflı bir toplumsal imparatorluk olmuştur. Büyük göçlerin komünal ve demokratik pozisyonlu halkları devletleştikten sonra hızla eşitlik ve özgürlük konumlarından uzaklaşmıştır. Büyük Cermen, Arap ve Türk göçebe toplumları, üst tabakaları devletleştikten sonra eski komünal demokratik ve eşitlikçi yapılarını yavaş yavaş yitirmişlerdir. Tarih bu tarz özgürlük ve eşitlik yitirimlerinin sayısız örnekleriyle doludur. Neden o halde devlet tercihi üstün çıkıyor sorusuna vereceğimiz cevap onun iktidar özüyle ilgilidir.

21. YÜZYILIN MÜCADELE STRATEJİSİ OLARAK MEŞRU SAVUNMA STRATEJİSİ-III

"Meşru savunma, bir doğa yasasıdır. Saldırganlık doğada olsa da esas olan, varlıkların doğal oluşum yasalarıdır. Meşru savunma bu anlama gelmektedir. Bu nedenle bir kişinin bile bu anlamda dünyaya karşı başarılı meşru savunma yapabileceğinden kuşku duymam. Burada geçerli olan karşı güçlerin fiziki ağırlığı değil, gelişimin özündeki yasalardır."

Meşru Savunma Stratejisi'nin uygulanmasının örgütlenmesi ve pratikleştirilmesi

Ezilen halklar ve toplumsal kesimler, özgürlüklerini kazanma ve kendi haklarını koruma temelinde yürüttükleri mücadelelerinde çeşitli stratejiler uygulamışlardır. Ancak ezilenlerin mücadelelerinin özündeki en temel gerçeklik, kendini, özgürlüğünü ve haklarını korumaya dayanan meşru savunma anlayışı olmuştur. İnsanların ve toplumların doğadan aldıkları kendini savunma karakterinin ifadesi olan bu gerçeklik, çeşitli dönemlerde ezilenlerin kendilerinin de zora, egemenlerin çerçevesinde yaklaşmalarından kaynaklanarak çarpıtılmış olsa da, özü değişmemiştir. Meşru savunmanın bu doğallığını Başkan Apo, *"meşru savunma, bir doğa yasasıdır. Saldırganlık doğada olsa da esas olan, varlıkların doğal oluşum yasalarıdır. Meşru savunma bu anlama gelmektedir. Bu nedenle bir kişinin bile bu anlamda dünyaya karşı başarılı meşru savunma yapabileceğinden kuşku duymam. Burada geçerli olan karşı güçlerin fiziki ağırlığı değil, gelişimin özündeki yasalardır"* şeklinde ifade etmektedir. Öte yandan günümüzde egemen sistemlerin ürünü olan zor anlayışlarının aşılması üzerine, doğadan kaynaklanan ve hukuk kuralları ile formülasyona kavuşan bu meşru savunma anlayışı yeni mücadele stratejisinin temeli olmuştur. Bu temel esaslar çerçevesinde formülleştirilen Meşru Savunma Stratejisi'nin çağımızda yaşanmakta olan sorunlara yönelik uygulama alanlarının ve yaklaşımının ne olması gerektiğinin de netleştirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede her şeyden önce toplumsal grup, azınlıklar ile halkların özgürlük mücadelesi ve ezilen sınıfların sosyalizm mücadelesinin, üç kuşak haklara dayalı demokratik hukuksal mücadele temelindeki meşru savunma anlayışı çerçevesinde nasıl olması gerektiği irdelenmelidir.

Toplumsal gruplar ve azınlıkların kendi kimlikleriyle demokratik topluma katılım mücadelesi, uluslararası alanda kabul edilen haklara dayalı olarak verilecek meşru savunma temelindeki mücadeleye dayandırılmalıdır. Yürütülecek bu mücadele, halkın yönetime katılma ve kendi iradesinin, kültürünün kabul edilmesine dayandığından kendi kaderini tayin hakkının içsel boyutu çerçevesinde sürdürülebilir. Uluslararası hukuk tarafından her ne kadar bu hakkın özneleri halklar olarak belirtilmişse de, bu hakkın içsel boyutu azınlık ve diğer toplumsal gruplar açısından da kabul edilmektedir. Bu çerçevede yürütülecek mücadele, demokratik uygarlığın, herkesin kendi özgür kimliği, kültürü ve iradesi ile katılması çizgisine uygun olacaktır. Bu mücadeleye karşı egemen sistemin kuvvet kullanması durumunda, her hak için tanınan karşı kuvvet kullanma hakkının doğması gibi, azınlık ve toplumsal grupların da kendilerini korumaları meşru olacaktır. Ancak bu meşruiyet sadece meşru savunma anlayışı çerçevesinde gelişmek zorundadır.

Bir diğer önemli toplumsal mücadele alanı da, ezilen sınıfların demokratik sosyalizme ulaşma mücadelesinin Meşru Savunma Stratejisi çerçevesinde yürütülmesidir. Günümüz çağ gerçekliği ne sosyalizmin oluşturulmasına ne de kapitalizmin kendini mevcut haliyle devam ettirmesine uygun bir zemin sunmaktadır. Bu nedenle, demokratik sosyalizme güçlü bir zemin sunacak olan demokratik uygarlığa ulaşma, sosyalizme ulaşmak için mücadele eden tüm güçlerin güncel hedefi olmalıdır. Demokratik uygarlığın toplumsal anlamda ortaya çıkaracağı gelişme, bilinçlenme ve demokratik toplum olanakları, bilimsel teknik gelişmelerle birlikte demokratik sosyalizme çok güçlü bir zemin sunacaktır. Bu gerçeklik temelinde demokratik sosyalizm hedefiyle hareket eden toplumsal güçlerin demokratik uygarlığın sistemleşmiş ifadesi olan demokratik cumhuriyeti hedef almaları ve bu hedefe ulaşmak için Meşru Savunma Stratejisi'ne dayanarak mücadele yürütmeleri gerekmektedir. Günümüz koşullarında hukukun ulaştığı düzey, emek sömürüsü karşısında emekçilerin örgütlenme, mücadele etme ve böylece insana yaraşır bir yaşama ulaşma haklarını tanımaktadır. Bunun yanında demokratik uygarlığa ulaşmada temel bir hak olan Kendi Kaderini Tayin Hakkı da emekçi sınıfların mücadelesine imkan vermektedir. Bu hak kapsamında sömürünün ortadan kaldırılması ve bu temelde bir sistemin örgütlenmesi hakkı, Kendi Kaderini Tayin Hakkı'nın yer aldığı Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 1/1. Maddesi'nde yer alan, *"bu hak vasıtasıyla halklar kendi siyasal statülerini serbestçe tayin edebilir ve ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmelerini serbestçe sürdürebilirler"* ifadesinin yanında, 2. paragrafında yer alan, *"bütün halklar uluslararası hukuka ve karşılıklı menfaat ilkesine dayanan uluslararası ekonomik işbirliği yükümlülüklerine zarar vermemek koşuluyla, doğal kaynakları ve zenginlikleri üzerinde kendi yararına serbestçe tasarrufta bulunabilir. Bir halk sahip olduğu maddi kaynaklardan hiç bir koşulda yoksun bırakılamaz"* şeklinde ifade edilen haklar çerçevesinde tanınmaktadır. Kapitalist sistem günümüz koşullarında salt işçi sınıfını değil, egemenlerin oluşturduğu küçük bir kesimin dışında toplumun büyük bölümünü sömürmektedir. Egemen kesimlerin oluşturduğu küçük bir kesimin dışında bütün halkın sömürüden etkilenmesi ve ülkenin doğal kaynaklarının zenginliğinden faydalanamaması karşısında, halkın sömürüyü ortadan kaldırmak ve sahip olduğu doğal ve ekonomik zenginliklerin adil paylaşımı amacıyla ekonomik kendi kaderini tayin hakkına dayanarak yürütecekleri mücadele, hukuki bir zemin kazanmıştır. Hukuka dayanan bu hakkın kullanılmasını kabul etmeyen veya bu hakka dayalı mücadeleyi kuvvet kullanarak bastırmak isteyen egemen devlete karşı, bu hakka dayalı olarak Meşru Savunma Stratejisi çerçevesinde mücadele etmek, uluslararası sözleşmelerin tanıdığı bir haktır. Bu temelde ezilen ve sömürülen toplumsal kesim ve sınıfların, 21. yüzyıldaki emeğin özgürlüğü ve ülkenin doğal zenginliklerinin paylaşımına dayalı mücadelesi, meşru savunma temelinde yürütülmelidir. Tüm toplumun iradesinin katılımını esas alan demokratik uygarlık, aynı zamanda insana yaraşır bir yaşamı hedef alan sistem olmasından dolayı, ezilenlerin özgürlük ve insanca yaşam istemlerine cevap olacak çağdaş bir sistemdir.

Öte yandan 20. yüzyıla damgasını vuran ulusal kurtuluş mücadeleleri de, yeni çağa geçişle birlikte artık eski mücadele stratejilerine dayalı olarak zafer kazanma imkanlarını kaybetmişlerdir. İki kutuplu dünyanın dengelerine dayalı olarak başarıyı hedefleyen ve özellikle de Vietnam Devrimi ile ulusal kurtuluş mücadelelerinin temel stratejisi haline gelen Uzun Süreli Halk Savaşı Stratejisi'nin günümüz koşullarında gerçekleşme ihtimalinin kalmaması, bu stratejinin zora dayalı bir mücadeleyi esas alma özelliğinin çağın zor uygulamalarını sadece meşru savunma çerçevesinde kabul eden yaklaşımı karşısında aşılmasının yanı sıra, yaşanan bilimsel teknik gelişmelerle yeni mücadele imkanlarının ortaya çıkmasıyla ulusal mücadelelerde yeni bir aşamaya geçilmiştir. Geçmiş süreçlerde ulusal kurtuluş mücadelelerinde esas alınan ulus devlet anlayışının aşılması, ulusal sınırların eski anlamlarını yitirmesi ve demokratik uygarlığın halkların aynı sınırlar içerisinde bir arada yaşama koşullarını ortaya çıkarması, çağımızda ulusal kurtuluş mücadelelerinin karakterinde değişimler yaratmıştır. Bu nedenle demokratik uygarlık çağında ulusal kurtuluş mücadelelerinin, çağın gerçeklikleri ışığında yeni bir tarzda geliştirilmesi gerektiği ortadadır.

Demokratik uygarlık çağında ulusal kurtuluş mücadeleleri, zora değil halkın özgücüne ve bu özgücün en geniş örgütlülüğüne dayanan, kendisini ulusal sınırlara hapsetmeyen, milliyetçi ideolojilere dayalı ulus devlet anlayışının yarattığı tıkanmayı aşarak halkların bir arada yaşamasını hedefleyen, zora dayalı bir mücadeleye değil sadece meşru savunma temelinde zor anlayışına sahip olan bir yaklaşımı esas almalıdır. Bu temelde yürütülecek ulusal kurtuluş mücadeleleri demokratik uygarlığın bir sonucu olan demokratik hukuk düzeninin halklara verdiği ulusal haklara ve bu hakların meşru savunması temelindeki mücadeleye dayalı olarak geliştirilmelidir. Egemen devletlerin halkların özgürlük isteklerini bastırmak amacıyla kimlik, kültür ve geleneklerini yok sayan yaklaşımları karşısında da; Meşru Savunma Stratejisi temelinde yürütülecek halkların varolma ve kimliklerini, haklarını kabul ettirme mücadeleleri, uluslararası hukuka dayanarak yürütülmelidir.

Kendi kaderini tayin hakkını esas alarak Meşru Savunma Stratejisi temelinde yürütülecek ulusal özgürlük mücadeleleri, halkın öz kimliğinin tanınması ve kabul edilmesini; kültürünün korunması, geliştirilmesi, kurumlaşması ve gelecek nesillere aktarılma imkanlarının yaratılmasını; dilinin, eğitim, basın yayın gibi toplumsal yaşamın bütün alanlarında kullanılmasını; gelenek ve göreneklerinin yaşatılmasını ve ulusal varlığının yasal güvencelere kavuşturulmasını hedeflemelidir. Bu temelde yürütülecek mücadeleler, çağın bir gerçekliği olan ulus devlet anlayışının aşılması ve halkların bir arada yaşayabilecekleri demokratik toplumsal bir düzeyin sağlanmasından dolayı, salt bağımsız devlet biçimindeki bir yaklaşımı aşmıştır. Meşru savunma temelindeki ulusal özgürlük mücadeleleri, halkların kendi özgür kimlik, kültür ve haklarını koruyarak bir arada yaşayabilecekleri demokratik bir sistemi hedef almaktadır. Buna dayalı olarak yürütülecek demokratik hukuksal mücadele, halkların özgür birlikteliği ve kendi ulusal kimlikleriyle bir arada yaşamasına gerçekleştirmek amacıyla uluslararası hukuk tarafından kabul edilen kendi kaderini tayin hakkına dayanmalıdır. 20. yüzyıl boyunca yürütülen ulusal mücadelelerin de bu hakka dayalı olarak yürütülmüş olmasına rağmen, çağ gerçekliği karşısında çözüm gücü olamadıkları bir gerçekliktir. Bunun kaynağı, milliyetçilik ideolojisi çerçevesinde ulus devlet anlayışıyla salt ayrılma talebine dayalı olarak mücadelenin gerçekleştirilmesidir. Bunun yanında bir diğer önemli olgu da, ulusal kurtuluş savaşlarında uygulanan zorun egemenlerin zor yaklaşımını aşmayan bir nitelikte olmasıdır. Ulus-devlet anlayışının aşılmamasının ve halkın gücünün değil zora dayalı mücadelenin esas alınmasının günümüzde yürütülen ulusal kurtuluş mücadelelerinde yarattığı tıkanma, zorun meşru savunma anlayışı dışındaki uygulamalarının ve ulus devlet anlayışının çözümsüz olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur.

Ulusal kurtuluş mücadelelerinin yaşadıkları bu tıkanma, ancak ulus devlet anlayışının bırakılarak demokratik cumhuriyet sistemi altında halkların bir arada özgür kimlikleriyle yaşayabilecekleri bir mücadelenin hedef alınması ile aşılır. Demokratik cumhuriyetin hedef alındığı mücadelede de, demokratik cumhuriyetin zoru esas almayan karakterinden dolayı demokratik hukuksal mücadele yolları esas alınmalıdır. Bu temeldeki ulusal özgürlük mücadelelerinin yürütülmesi için uluslararası hukukun tanıdığı haklar, güçlü bir zemin sunmaktadır. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkına dayalı olarak yürütülecek mücadele, çağın temel sorunu olan ve mevcut örneklerde bir tıkanmayı yaşayan ulusal özgürlük sorununu çözebilecek güçtedir.

Buna göre Meşru Savunma Stratejisi'nin ulusal özgürlük mücadelelerinde uygulanmasına gelince; günümüz koşullarında egemen devletlerin halkların özgürlük taleplerine yönelik uyguladıkları baskı ve inkar politikaları karşısında bu mücadele iki farklı nitelikte ortaya çıkmaktadır: Birincisi ve çağın karakteri gereği yukarıda belirttiğimiz gibi demokratik hukuksal çerçevenin esas alınarak mücadelenin yürütülmesidir. Kendi kaderini tayin hakkının içsel boyutu olarak değerlendirebileceğimiz esaslara dayanarak halkın demokratik hukuksal mücadelesi temelinde en geniş temelde örgütlendirilerek, ulusal, kültürel haklarının elde edilmesi mücadelesidir. Bu temelde yürütülecek mücadele, hukuki, demokratik, siyasal, kültürel, ekonomik vb bütün alanlarda örgütlenerek demokratik gösteri ve eylemlerle, propaganda çalışmalarıyla yürütülecek olan bir meşru savunma yaklaşımına dayanmalıdır. Bu mücadele sonucunda halkın özgürlük, kimlik, kültür ve dili ile ilgili bütün çağdaş haklarının tanınması ve anayasal güvencelere kavuşturulması hedef alınmalıdır. Bu temelde Meşru Savunma Stratejisi'ne göre yürütülecek ulusal özgürlük mücadelesi, ayrılmaya dayanmayan, demokratik bir sistemde özgür birlik temelinde, hakların anayasal bir güvenceye kavuşturulmasını hedefleyen bir şekilde uygulanacaktır.

Meşru Savunma Stratejisi'nin ezilen halklar açısından ikinci uygulanma şekli ise, günümüzde çok sık olarak yaşanan ulusal hakların tanınmaması ve bu mücadelelere yönelik olarak egemen devletlerin baskı ve zor araçlarını devreye koyması karşısında, zoru da içinde barındıran mücadele tarzıdır. Günümüzde ulusal kurtuluş

mücadelelerinde yaşanan tıkanma ve halkların birbirine karşı düşman edilmesinin bir yönü bu mücadeleyi yürüten güçler açısından milliyetçi ideolojilere dayalı ulus devlet anlayışı ve zor uygulaması iken; diğer yönü ise egemen devletlerin bu mücadeleleri baskı, inkar ve zor uygulamalarıyla engelleme politikalarıdır. Egemen devletlerin ezilen halkların, özgürlük ve ulusal haklarını kabul etmemesi ve bu temelde yürütülen hak alma mücadelesine yönelik olarak ellerinde bulunan zor aygıtlarını devreye koyması karşısında, ulusal özgürlük mücadelesi yürüten halkın da bu zor uygulamalarına karşı zor örgütlenmesine gitmesi gerekmektedir. Başkan Apo, Demokratik Uygarlık Manifestosu'nda meşru savunma çerçevesinde zor kullanma koşullarını şöyle ortaya koymaktadır; *"eğer baskıları cana kastetme düzeyine varmışsa, en doğal insan haklarını tanımıyorsa, halkın kültürel haklarını zorla bastırıyor ve inkar ediyorsa, bu haklarını kullanmakta kararlı olan toplumsal güçleri bastırıp mahkum ediyorsa; evrensel hukukun gereklerine uymayan hukuk dışı devlete ve onun zor uygulamalarına karşı, silahlı biçimi de dahil, halk savunma birlikleri ve savaş sanatının tüm inceliklerine göre içte ve dışta geniş bir meşru savunma düzeni uygulamaya geçirilir." Bunu bir anayasal hak olarak görmek; eğer mevcut anayasada bu hak yoksa, bu eksikliği anayasaya yerleştirmeyi başarıncaya kadar savaşımı sürdürmek, meşru savunma anlayışının zorunlu bir gereğidir."*

Meşru Savunma Stratejisi asıl olarak hukuksal demokratik mücadeleye dayanacak

Halkların, kendi kaderini tayin hakkı çerçevesinde yürüteceği demokratik hukuksal mücadeleye karşı egemen devletin bu mücadeleyi engellemek, bastırmak ve ortadan kaldırmak amacıyla kuvvete başvurması durumunda, halk mücadelesinin kuvvete başvurabileceğini kabul eden uluslararası sözleşmeler de, bu amaçla ulusal kurtuluş savaşlarını tanımaktadır. BM antlaşması ve başka uluslararası belgelerle tanınan self determinasyon ilkesi uyarınca sömürge rejimleri altındaki toplulukların bağımsızlıklarını kazanma hakkı vardır. Ancak bağımsızlıklarını kazanma sürecinde kuvvet kullanmanın koşulu daha çok ülkede tüm halkı temsil eden bir yönetimin bulunmaması, ayrımcı ve baskıcı rejimlerin varlığına dayandırılmaktadır. Öte yandan 1949 Tarihli ***Cenevre Sözleşmesi****'ne* ek uluslararası çatışmalara ilişkin 1977 tarihli I. protokolün 1/4. maddesi, *"geleceğini kendisinin belirleme hakkı çerçevesinde sömürgeci üstünlüğe, yabancı işgaline ve ırkçı rejimlere karşı mücadele eden halkların silahlı çatışmalarının uluslararası çatışma biçiminde değerlendirileceğini"* öngörmek suretiyle kendi kaderini tayin amacıyla mücadele yürüten toplulukların mücadelesinin kuvvet kullanmayı içerebileceğini dolaylı olarak tanımıştır. Ulusal kurtuluş savaşlarında uluslararası silahlı çatışma hukuku kurallarının uygulanmasını kabul eden bu protokol, 1998 yılı itibariyle 150 ülke tarafından imzalanmıştır. Bütün bu belgelerde ortak olan nokta kendi kaderini tayin hakkını yürüten bir halka yönelik kuvvet kullanılmasının yasaklanması olurken, buna karşı politik kaygılardan dolayı açık ve net bir biçimde bu hakkın kuvvet kullanılarak gerçekleştirilmesi dile getirilmemiştir. Buna karşın bu hakka yönelik kuvvet kullanma yasağının bulunması, egemen devletin kuvvet kullanması durumunda uluslararası hukuku çiğnemesidir. Egemen devletin hukuka aykırı bir şekilde kuvvet kullanması durumunda zaten meşru savunma formlarında bir karşı kuvvet kullanma gündeme gelecektir. Egemen devletin uluslararası hukuka aykırı olan ve suç niteliğinde olan kuvvet kullanmasına karşı, kendi kaderini tayin hakkı mücadelesi yürüten halkın meşru savunmaya dayalı olarak kuvvet kullanması da hukuka uygun olacaktır.

Sonuçta ister toplumsal grup, azınlıklar ile halkların özgürlük mücadelesi, isterse ezilen sınıfların sosyalizm mücadelesi olsun; Meşru Savunma Stratejisi'nin pratikleşmesi hem demokratik hukuksal biçimde hem de bunun yanında egemenlerin saldırıları karşısında yürütülecek meşru savunma savaşı biçimindeki mücadele ile gerçekleştirilecektir. Her iki mücadelenin kapsam ve sınırı ise, her mücadele sahasının kendi somutluğunda netleşir.

Bu çerçevede demokratik ve yasal mücadeleye imkan sunan anayasal demokratik ülkelerde Meşru Savunma Stratejisi asıl olarak hukuksal demokratik mücadeleye dayanacak, yani bir anlamda stratejinin siyasal boyutu temel olacaktır. Başkan Apo da, anayasal demokratik devletlere karşı Meşru Savunma Stratejisi'nin yaklaşımını; *"mevcut devlet hukuk devletini, temel insan haklarını ve demokratik siyaset ölçülerini esas alıyorsa, tabii ki meşru savunma silahlı şiddet biçimini alamaz; alırsa, bu gayri meşru olur ve ideolojik değerini kaybeder"* diyerek ortaya koymuştur.

Oligarşik, otokratik veya herhangi bir türde dikta rejiminin bulunduğu ülkelerde ise, sistem antidemokratik olduğundan, demokratik hukuksal halk mücadelesini sindiremeyecek ve karşı zor ve baskı araçlarını devreye koyacaktır. Bu ülkelerde meşru savunma temelinde yürütülecek mücadelenin zor örgütlenmesini geliştirmesi zorunlu olmaktadır. Hak alma mücadelesinde kuvvet kullanılarak hakların engellenmesi veya ortadan kaldırılması karşısında hakların alınması ve savunulması amacıyla kuvvet kullanmanın meşruiyetine ilişkin olarak, ***Uluslararası Adalet Divanı****'nın* Korfu boğazı davasına ilişkin olarak aldığı kararda, *"kuvvet kullanılarak reddedilen bir hakkın teyidi için kuvvet kullanmak meşrudur"* saptamasında bulunmuştur. Buna dayalı olarak temel insani ve toplumsal hakların zor kullanılarak engellenmesi durumunda zora başvurularak bu hakkın alınması, işletilmesi ve geliştirilmesi uluslararası hukuka uygundur. Bu nedenle Meşru Savunma Stratejisi, esas olarak yasal demokratik halk mücadelesine dayanırken, temel insani ve toplumsal hakların alınması için yasal demokratik mücadele imkanlarının tanınmadığı veya bu mücadelelere yönelik saldırılarla engellenmek istendiği ülkelerde, meşru savunma anlayışı çerçevesinde şiddet örgütlenmesi ve bu temelde meşru savunma savaşının yürütülmesi, uluslararası hukuka uygundur.

"Uluslararası Adalet Divanı'nın Korfu boğazı davasına ilişkin olarak aldığı kararda, "kuvvet kullanılarak reddedilen bir hakkın teyidi için kuvvet kullanmak meşrudur" saptamasında bulunmuştur. Buna dayalı olarak temel insani ve toplumsal hakların zor kullanılarak engellenmesi durumunda zora başvurularak bu hakkın alınması, işletilmesi ve geliştirilmesi uluslararası hukuka uygundur."

Ancak sonuçta demokratik hukuksal mücadele ile meşru savunma kapsamındaki zora dayalı mücadelenin, Demokratik Uygarlık Çizgisi çerçevesinde iç içe olduğu unutulmamalıdır. Esas olarak da demokratik hukuksal mücadele, kendisi siyasal mücadele çizgisi olan Meşru Savunma Stratejisi'nin toplumsal boyutunu oluştururken, meşru savunma kapsamındaki zora dayalı mücadele de askeri boyutunu temsil etmektedir.

A) Meşru Savunma Stratejisi'nin toplumsal örgütlenme boyutu

Meşru Savunma Stratejisi'ne göre mücadele taktikleri

Meşru Savunma Stratejisi, ezilen ve sömürülen halkların özgürlük ve demokratik sosyalizme ulaşmada esas alacakları ve böylece önümüzdeki yıllara damgasını vuracak yeni bir mücadele çizgisidir. Meşru Savunma Stratejisi'nin pratikleşmesi, esas olarak halkın demokratik hukuksal mücadelesi ile olacaktır. Demokratik halk mücadelesi, Meşru Savunma Stratejisi'nin temel taktiği olup, kendisini doğru bir temelde örgütleyecek, güçlendirecek ve çok zengin taktik yaklaşımlarla süreci ilerletecek, geliştirecek olan halkın örgütlü gücüne, halk örgütlenmesine dayanmaktadır. Ancak demokratik hukuksal mücadele imkanlarının tanınmadığı, engellendiği, saldırılara uğradığı ülkelerde, toplumsal direnişin yetmediği durumlarda mücadelenin sürdürülebilmesi için zor örgütlenmesinin gerekliliği karşısında bu temel taktiğin yanında mücadele olanaklarının önünün açılması ve saldırılara karşı savunulması amacıyla halk savunma güçlerinin de oluşturulması gerekmektedir. Halk savunma güçlerinin yürüteceği meşru savunma savaşı, Meşru Savunma Stratejisi'nin ikinci taktiğidir. Ancak bu ikinci taktik her yerde değil; imha tehlikesinin olduğu ülkelerde uygulanır. İmha tehlikesinin ortadan kaldırılıp anayasal güvencenin gelişmesi halinde bu taktik devreden çıkar.

Başkan Apo, bu taktiklerin birbirleriyle olan bağıyla ilgili olarak, Demokratik Uygarlık Manifestosu'nda şunları belirtmektedir; *"devletle meşru savunma çizgisi temelinde barış ve demokratik uzlaşı aranır. Yanıt gelmez veya yanıt saldırı biçiminde olursa, onurlu barış ve demokratik uzlaşıyı gerçekleştirmek için, çerçevesi çizilen temelde silahlı savaşım, doğru tarzda üslenmek, halkı savunmak, barışı ve demokrasiye katkıyı bu yolla sürdürmek durumundadır. Tüm devletlere ve ilgili güçlere karşı bu pozisyon söz konusudur. Bir damla kanın gereksiz yere akmamasına özen gösterilmesi, ama kutsal direnme hakkının, yani artık evrensel hukukun normları haline gelen 'Üç Temel Kuşak Hakları' yerine getirilinceye kadar savunma savaşımının başarısı için her şeyin yerine getirilmesi, yeni dönemin en temel görevidir."*

Her iki taktiğin esas alınarak Meşru Savunma Stratejisi'nin yürütüleceği ülkelerde temel taktik olan demokratik halk mücadelesinin tüm toplumu örgütleyerek harekete geçirememesi durumunda tek başına halk savunma güçleri başarıyı getiremeyeceği gibi, egemen devletin saldırılarına karşı demokratik halk mücadelesinin savunulması gerçekleşmezse de demokratik hukuksal mücadele başarıyı getirmeyecektir. Bu, her iki taktiğin de doğru ve birbirini tamamlayan bir tarzda yürütülmesi durumunda ancak başarının sağlanabileceğini ortaya koymaktadır. Biri diğerini besleyip korurken, birbirlerini doğru bir şekilde tamamlamaları gerekmektedir. Meşru Savunma Stratejisi'nin iki taktiğinden birinin rolünü oynamaması durumunda stratejinin uygulanmasında eksiklikler yaşanacak ve bu eksikliklerin sonucu olarak zafer kazanılamayacaktır. Meşru Savunma Stratejisi'nin zor aygıtının temel görevi egemenlerin demokratik halk hareketine yönelik engelleme ve saldırılarına karşı savunma görevini yürütmedir. Bu engelleme ve saldırıların ortadan kalkması durumunda bu taktiğe gerek kalmayabilir. Egemenlerin demokratik hukuksal mücadelenin önünde engel oluşturma ve saldırı koşullarının ortadan kalkması durumunda ezilenlerin zor aygıtı, demokratik hukuksal mücadele çerçevesinde kendisini siyasal bir güç haline dönüştürecektir.

Meşru Savunma Stratejisi'nin iki taktiğinin böyle iç içe geçmiş olması, onun hiçbir zaman çözümsüz kalmayacağını da ortaya koymaktadır. Ki bu da, başka mücadele araçlarından en büyük farklılığını göstermektedir. Özellikle de Kürt sorununda stratejinin bu iki taktiğinin iç içeliği çözüm açısından en temel husus olmaktadır. Bu konuda kategorik olarak taktiklerin birini dıştalayıcı tutumu gerçekçi olmadığı gibi çok vahim sonuçlar da doğurabilir. Doğru olan demokratik hukuk mücadelesini bir halk hareketi, serhildan çalışması esprisi ile ele alıp temel taktik olarak işletirken, askeri boyutunu da gerektiği zaman meşru savunma kapsamında zor uygulaması en etkili şekilde uygulayacak tarzda sağlam tutmaktır. Nitekim Başkan Apo da, bu iki taktiğinin Kürt sorunu çerçevesinde iç içeliğini şöyle ifade etmektedir; *"Kürtlerin mevcut durumu stratejik saldırıya dayalı bir savaşa pek imkan vermez, verse de bu gereksizdir. Bunun kayıpları kazançlarından katbekat büyük olacaktır. Ama yıllarca sürse de stratejik bir öz savunma savaşını verebilecek durumdadır. Belki bazı insan kayıpları olabilir. Ama kazanacakları çoktur. Dolayısıyla meşru savunma savaşının geleceği vardır. Çıkmazı yoktur. İçte barınamazsa dışta, ovada olmazsa dağda, dağda olmazsa şehirde, silahlı olmazsa silahsız, silahsız olmazsa silahlı, legal olmazsa illegal, illegal gerekmezse legal –ekonomik, sosyal, siyasal ve askeri– her biçimi deneyerek, varlığını ve kültürünü koruyabilecektir. Kaldı ki, çağımızda en güçlü devletlerin bile kültürel varlıklara saldırdıkça, insan haklarını tanımadıkça dünya tarafından tecrit edildikleri bir çağı yaşıyoruz"*

Kürdistan'da Meşru Savunma Stratejisi'nin temel iki taktiği olan silahlı savunma gücü gerilla ve siyasi kuvvet olarak halk serhildanları, mücadelenin başarıya ulaşmasında stratejik önemde roller üstlenmiştir. Meşru Savunma Stratejisi'nde gerilla siyasi mücadeleye bağlıdır ve onun gereklerine göre pozisyon alır. Yani siyasal mücadelenin temel dayanağı durumundadır. Strateji, siyasal mücadeledir, siyasal çözümdür, ama gerilla temel bir güç olma rolünü sürdürmektedir. Yeni dönemde hem gerillanın hem de serhildanın üzerlerine düşen görev ve sorumlulukların gereklerini yerine getirebilmesi her ikisinin de kendi görevlerini iyi kavraması ve iki temel taktiğin arasındaki ilişkinin doğru bir biçimde netleştirilmesine bağlıdır. Çünkü geçmiş mücadele sürecinde güçler arasındaki ilişkilerin iyi düzenlenmemesi ve herkesin görev ve sorumluluklarının belirlenememesinden dolayı mücadele büyük zararlar görmüş, egemenler bu netsizlikten fazlasıyla istifade etmiştir. Yeni dönemde bu zararların önüne geçilmesi için hem askeri çalışmaların hem de serhildan çalışmalarının iç düzenlerinin netleştirilmesi ve aralarındaki ilişkinin hangi boyutlarda gelişeceğinin doğru belirlenmesi bir zorunluluktur.

Mücadele bugün ulaştığı büyük örgütlenme ve kurumlaşma düzeyiyle birçok çalışma sahasında örgütlenmiş ve her çalışmanın kendi bünyesinde daha da derinleşmesi ve yaygınlaşması amacıyla örgütsel ayrışmaya gitmiştir. HPG, Halk hareketi, Kültür sanat, diplomasi, legal siyasal çalışmalar vb çok sayıda örgütsel birime kavuşan Apocu harekette, herkes kendi cephesinde ortak amaca doğru yürümektedir. En üstte KONGRA-GEL'de iradesi temsil edilen bütün alt örgütler önlerine konulan perspektif çerçevesinde kendi plan ve projelerini geliştirerek bir binayı değişik cephelerden örmektedir. Dolayısıyla her örgütün kendi görevini yapması, başka alanlara müdahale etmemesi gerekmektedir. Ancak bu durum karşılıklı yardımlaşma ve dayanışmayı reddetmez.

Bu çerçevede gerilla da serhildan çalışmasına katkısını sunmalı, ama hiçbir zaman örgütsel bir ilişkiye direkt müdahale etmemelidir. Çeşitli açılardan halkın örgütlenmesini teşvik etmelidir. Gerillanın temel görevi kendini askeri çalışmalarda güçlendirmek ve meşru savunma mevzilenmesini sağlam yapmaktır. Egemenlerin katliam ve şiddetle demokratik halk hareketinin üzerine gitmesi durumunda halkı ve mücadeleyi korumaktır. Gerektiğinde misilleme hakkını kullanmaktır. Serhildan hareketinin görevi ise, demokrasi ve çözüm istemlerini öne çıkarmak, devlete değişim dönüşümü dayatmak ve bu temelde gittikçe gelişen irade ve kararlılıkla oligarşinin kapısına dayanmaktır. Bu durumda gerilla serhildanın arkasında bir kale gibi durarak serhildanı korur. Oligarşik düzen değişim ve çözüm karşısında hırçınlaşıp şiddet kullandığında halkla birleşerek oligarşik sistemi aşar. Oligarşik düzenin gerillaya yönelmesi durumunda da serhildan hareketi, serhildan ve

demokratik mücadele yöntemleriyle tepkisini göstererek gerillayı destekler.

Sonuç olarak gerilla ve serhildan taktiği kendi çalışmalarını yaparken birbirlerini de güçlendirecek, ancak çalışmaları birbirine karışmayacak ve birbirlerinin alanlarına müdahalede bulunmayacaklardır. Bu sağlanmadığı taktirde bir kargaşa ve dağınıklık ortaya çıkacak ve egemenlerin tasfiye politikalarına uygun zemin sunacaktır. Bu anlamda büyüyen mücadelenin ortaya çıkardığı büyük örgüt gerçeğinin doğru bir tarzda devrim mücadelesini yürütebilmesi için örgütsel hiyerarşi doğrultusunda düzenlenmesi bir zorunluluktur. Bu sağlandığı taktirde başarı gelecektir. Her iki taktiğin iç içeliğini bu şekilde belirttikten sonra, bu taktiklerin pratikleşme koşullarının ortaya konulması gerekmektedir.

Meşru Savunma Stratejisi'nin halk gücüne dayanma niteliği ve demokratik halk mücadelesi

Demokratik uygarlık çağının ortaya çıkardığı hukuksal mücadele imkanlarının yanında diğer bir önemli yönü de, demokratik halk mücadelesinin imkanlarının ve etkisinin artmasıdır. 20. yüzyıldaki tüm direnişlerde bastırılan, yok edilmeye çalışılan halk kültürleri, tüm bu baskı ve zor uygulamaları karşısında siyasal anlamda tam bir başarı kazanmasa da, boyun eğmezliğini, böylece de kalıcılığını kanıtlamıştır. II. Dünya Savaşı'nın ardından halkların yürüttüğü mücadelelerle yaratılan bu gelişmeler sonucu halklar, siyasal kurumlarda temsil edilmeye başlanmıştır. Halkların siyaset kurumlarında temsiliyeti, kapitalizmin kendi çıkarlarını esas alan yönetim anlayışının aşılarak demokratik yönetim anlayışının gelişmesi ve halkların temsil edildiği bir demokrasinin ayakta kalmasına yol açmıştır. Bu nedenle, halkların mücadeleleri sonucu elde edilen ve yönetimde temsil edilmelerine dayanan demokratik uygarlık çağı, binlerce yıllık umut ve hayallerinin gerçekleşmesi için ilk ve önemli bir adımdır.

Demokratik uygarlık çağıyla birlikte mücadele stratejileri açısından ortaya çıkan temel olgu, halkın yani toplumun gücüdür. En demokratik yönetimden en dikta rejimlere kadar tüm sistemlerin halka dayanmak zorunda kalması, geçmişte halka devrimlerde sadece silahlı mücadeleye bağlı olarak rol veren devrimci güçlerin de, halkın bu gücüne dayalı olarak mücadele yürütmesi gerektiğini ortaya çıkarmıştır. Bu anlamda günümüzde demokratik devrimci tüm toplumsal ve ulusal mücadelelerde halkın etkin rol oynaması, yaşanılan aydınlanma ve gelişme doğrultusunda örgütlendirilmesi ve eyleme sokulmasının mücadelenin başarısı açısından önemi tartışılmazdır.

19. ve 20. yüzyıl boyunca sürdürülen ulusal ve toplumsal mücadeleler sonucunda insana yaraşır bir toplum modeli olarak şekillenen demokratik toplumun özünü oluşturan üç kuşak insan haklarına dayalı halk mücadelesi, tüm ezilen sınıf ve halkların mücadele çizgisini ortaya çıkarmaktadır. Gelişen bilim tekniğin örgütlenme alanında yarattığı gelişmeler, bu mücadelenin geçmişte olduğu gibi ideolojisini halka ulaştırmak için gizli örgütlenme gereksinimini ortadan kaldırması, mücadelenin propagandasının daha etkili yapılabilmesine imkan sunması, yeni çağın mücadelesi için en uygun koşulları geliştirmiştir. Meşru Savunma Stratejisi de günümüzde bilim tekniğin yarattığı bilinçlenme, örgütlenme olanakları ve propaganda araçlarını, hukuksal mücadele ve halkın demokratik gücüyle birleştirecek çağdaş bir mücadele stratejisi olarak demokratik uygarlık hedefine ulaşmanın imkanlarını her zamankinden daha fazla ortaya çıkmıştır.

Meşru Savunma Stratejisi çerçevesinde örgütlendirilen halk, demokratik siyasal örgütlülüğü ve eylemiyle çağın ilerleme yönü olan demokratik uygarlık aşamasına ulaşacaktır. Bu temel esaslar, her ülkenin özgün koşullarına göre uyarlanmasıyla devrimci hareketlerin yeni dönem mücadele stratejisi olacaktır. Bu strateji temelindeki mücadele ile dünya üzerindeki oligarşik sistemlerin etkisiz kılınması, mevcut dünya düzeninde zor ve oligarşik uygulamaların kırılması, demokratik uygarlığın gelişmesine ve yeryüzünde barış, adalet ve özgürlüğün de sağlanmasına yol açacaktır. Meşru Savunma Stratejisi, devlet ideolojisinden uzak bir strateji olarak sınıf, parti, devlet hiyerarşisini aşıp halkı esas almaktadır. Özellikle toplumsal ve siyasal yaşamdaki hiyerarşik örgütlenmeleri aşarak özgürlükçü gelişme temelinde halkın en demokratik örgütlülüğünü ortaya çıkarmayı hedeflemektedir.

"Demokratik uygarlık çağının ortaya çıkardığı hukuksal mücadele imkanının yanında diğer yönü de, demokratik halk mücadelesinin imkanlarının ve etkisinin artmasıdır. 20. yüzyıldaki tüm direnişlerde bastırılan, yok edilmeye çalışılan halk kültürleri, baskı ve zor uygulamaları karşısında siyasal anlamda bir başarı kazanmasa da, boyun eğmezliğini, böylece de kalıcılığını kanıtlamıştır."

Bu hedeflere yönelen Meşru Savunma Stratejisi, tüm halk kesimlerinin her alanda örgütlendirildiği, demokratik eylem tarzının ve üç kuşak haklar temelindeki hukuksal mücadelenin esas alındığı demokratik halk mücadelesine dayanmaktadır. Günümüz insanlığının ezilen halklar ve toplumsal kesimlerin mücadelesiyle ulaştığı demokrasi bilincinin bir sonucu olarak ön plana çıkan demokratik halk mücadelesi, demokratik uygarlık çağına ulaşma hedefiyle hareket eden tüm ulusal toplumsal kesimlerin yürüteceği Meşru Savunma Stratejisi'nin temel taktiği ve esasıdır. Tüm toplumun güçlü bir şekilde örgütlendirilerek iradeli, demokratik tepki sahibi ve toplumsal duyarlılığın gelişkin olduğu bir düzeye ulaşılması mücadelesi olan demokratik halk mücadelesi, tümüyle kendi çıkarlarına dayalı olarak topluma tek tip yapılandırmak isteyen egemen kesimlerin dizginlenmesini, halkları ve ezilenleri sömürme politikalarının önüne geçilmesini hedefler. Böylece ezilen halkların ve sınıfların özgürlüğe, insana yaraşır bir yaşama ulaştığı, tüm toplumsal kesimlerin özgür kimlikleriyle toplum yaşamına katıldığı, 'demokratik toplum, siyaset ve devlete dayalı bir sistem olan demokratik uygarlığın gerçekleştirilmesi sağlanır. Bu mücadelenin ortaya çıkaracağı toplumsal güç ve demokratik kriterlerle *'kapitalizmin dizginlenmesi, zapturapt altına alınması, sömürünün önüne geçilmesi ve yönetme gücünü emekçilerle ve halklarla paylaşmaya'* zorlanması esas alınmaktadır.

Meşru Savunma Stratejisi temelinde yürütülecek demokratik halk mücadelesinin gerçekleştirebilmesi için öncelikle, mevcut egemen sistemlerin örgütlülüğü karşısında kendisini yaşamın her alanında örgütlemesi gerekmektedir. Bilim ve tekniğin, en başta telekomünikasyon alanında ulaştığı düzey göz önüne alındığında, –özellikle medya, basın yayın ve propagandanın toplumsal mücadelelerde çok etkili silahlar haline geldiği çağımızda– toplumsal örgütlenmenin koşulları daha da artmış ve kapsamı genişlemiştir. Bu araçların etkili kullanılmasıyla çok etkili bir propaganda ve örgütleme çalışmasını yürütmek imkan dahiline girmiştir. Buna dayalı olarak günümüzde demokrasi ve hukukun ulaştığı düzeye uygun kapsamlı sivil toplum örgütleri ve çalışmalarının örgütlendirilmesi gerekmektedir. Mücadelenin yürütüldüğü ülkelerin siyasi, kültürel ve hukuksal düzeyine uygun siyasi, hukuki, ekonomik, sosyal, kültürel, sanatsal, cins ve ekolojik özgürlüğü hedefleyen çeşitli örgütlenmeler olmak üzere her alanda güçlü örgütlenmeler yaratılmalıdır. Bu örgütlenmelerin oluşturulması ve pratikleştirilmesiyle ortaya çıkarılacak olan toplumsal güç, ekolojik demokratik toplum, devlet ve siyasetin gerçekleştirilmesi için temel güvence olacaktır. Demokratik halk mücadelesinin bu düzeyi yakalayabilmesi için ideolojik, politik ve pratik bir düzeye ulaşması gerekmektedir.

Demokratik halk mücadelesinde egemen kesim ve onun uzantısı olan geleneksel toplum dışında kalan ve günümüz toplumlarının en dinamik gücü olan sivil toplumun örgütlendirilmesi esas alınmalıdır. Sivil toplum, egemen kesimin çıkarları temelinde yürüttüğü sistemin dışında kalan ve sistemin politikaları karşısında çıkarları göz ardı edilen tüm toplumsal kesimleri ifade etmektedir. Devleti oluşturan ve mevcut devlet yapılanmasının sürmesini isteyen, devletten rant sağlayan kesimlerin oluşturduğu geleneksel toplum, genel toplumun çok küçük bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu azınlık özellikle devletin gericileştiği ve aşılmasının gündeme geldiği dönemlerde, değişim ve dönüşüme en fazla direnen toplumsal kesimdir. Bu azınlığın dışında kalan ve toplumun büyük bölümünü oluşturan sivil toplum, devlet ve geleneksel toplumun oluşturduğu alanların dışında sayıldığından üçüncü alan olarak da adlandırılmaktadır. Başkan Apo, üçüncü alanın Meşru Savunma Stratejisi açısından önemini şu belirlemeyle ortaya koymaktadır; *"ihtiyaç duyulan her konu ve alanda o ihtiyacı gidermeye yönelik bilinçli ve örgütlü toplum birimlerinin ortaya çıkarılması, klasik toplumu ve devleti aşmak için üçüncü alanın yaratılmasıdır. Üçüncü alan ile; eski toplum ve devletin ne karşısında, ne yanında yer alan ya da sürekli çatışarak çıkmazı derinleştiren bir konuma düşmeye fırsat vermeyen, yetersizliklerinden ötürü yapamadıkları dönüşümleri ikisinin bağrında gerçekleştirecek bilinç ve örgütlülük düzeyiyle çelişkiyi çözen temel anlayış ve pratik kastedilmektedir. Eskiden ya eski toplumu yıkan devletin resmi görüş ve uygulamalarıyla dönüşüm sağlanırdı; ya da devleti yıkan teori ve pratiklerle yeni toplum oluşturulmaya çalışılırdı. Üçüncü alan teori ve pratiğinde ise, mevcut dünya dengesi ve demokratik asgari koşullar altında, yeni toplumun yaratıcılıkla, kendi kendini gerekli bilinç ve örgütlere kavuşturarak oluşumu esas alınmaktadır. Çatışma ve yıkmayı değil, eskinin bağrında alternatifleri yaratarak, dönüşümün evrimci ve barış içinde sağlanmasına çalışılmaktadır. Bunun yolu kilitlendiğinde ise, aynı sonuca meşru savunma yöntemleriyle, bu hakkın kullanılmasıyla gidilmektedir"*

Bu anlamda demokratik halk mücadelesi salt bir sınıfa veya toplumsal kesime dayalı klasik mücadele biçimlerinden farklı olarak, egemen sistemin politikalarından etkilenen tüm kesimleri ve çıkarlarını esas almak zorundadır. Meşru savunma temelinde yürütülecek demokratik halk mücadelesinin oligarşik rejime karşı salt ulusal özgürlük ve emek sömürüsüne karşıtlık temelinde bir mücadeleye dayanması demokratik toplumun yaratılması için yetersiz kalır. Bu nedenle, egemen sistemden zarar gören diğer sınıflar, çevreci ve kadın hareketleri, savaş karşıtları, insan hakları savunucuları vb pek çok alanda mücadele eden kişi ve kuruluşlarla ortak paydalarda buluşarak egemen sisteme karşı mücadele vermesi gerekmektedir. En geniş toplumsal örgütlenme ve halk muhalefetini ortaya çıkarmanın esas olduğu Meşru Savunma Stratejisi'ne göre, üçüncü alanı oluşturan tüm kesimlere hitap edecek bir mücadele çizgisi ve düzeyi ortaya çıkarmak gerekecektir. Yeni çağın karakteri olan uzlaşma ve çelişkilerin yumuşaklığı, böyle bir çizgiyi, bunun için ortak mücadeleyi ve bunun örgütlenmelerini oluşturmayı mümkün kılmaktadır. Üçüncü alan ve demokratik uygarlık ilişkisini Başkan Apo şöyle ifade etmektedir; *"demokratik siyaset araçları da diyebileceğim bu alan yeni gelişim sağlamaktadır. Daha önceki çağlarda yasaklı kılınmalarından ötürü gizli çalışmak zorunda kalan bu araçlar, çağdaş demokrasilerde vazgeçilmez araçlar konumuna gelmektedir. Siyasal partiler başta olmak üzere ekonomik, kültürel, sanatsal, sosyal, sportif, bilimsel, çevresel ve teknik alanlarda daha çok mesleki özelliği olan bu kurumlaşmalara bir bütün olarak sivil toplum kuruluşları denilmektedir. Klasik devletle toplum arasında çağdaş demokrasinin gelişim tarihinde en önemli toplumsal gelişme araçları olarak, sivil toplum kuruluşları demokratik yaşamın vazgeçilmez araçlarıdır. Buna üçüncü alan denilmesi önemlidir. Tarihte üçüncü alan ilk defa bu biçimiyle ortaya çıkmaktadır. Çağa demokratik uygarlık niteliğini vermesi de bu öneminden ve yeniliğinden ötürüdür."*

Bu çerçevede sivil toplumu oluşturan tüm toplumsal kesimlerin, meslek guruplarının, çevrecilerin, savaş karşıtlarının, kadın hareketlerinin, dini grupların, insan hakları savunucularının, kısacası adını sayamadığımız bütün toplumsal, mesleki, siyasi kesimlerin örgütlenmesi ve kurumlaşmalarının sağlanması gerekmektedir. Bu çerçevede örgütlenecek bu toplumsal kuruluşlar, hem kendi alanlarında egemen sisteme karşı mücadele verecek hem de hepsinin ortak buluştuğu payda olan demokratik uygarlığa ulaşmada değişim ve dönüşüme direnen egemen sistemin aşılmasını sağlayacak demokratik halk mücadelesini yürüteceklerdir. Bu ortak mücadele için Başkan Apo'nun ***"Demokratik Toplum Koordinasyonu"*** adını verdiği bir çatı örgütlenmesi oluşturularak ortak bir yönetim ve koordinenin yaratılması gerekmektedir. Bu temelde örgütlendirilecek ekonomik, sosyal, kültürel, sportif, sanatsal, edebi, insan hakları, çevre koruma örgütleri, vb kurum, dernek, sendika ve vakıflarla mücadelenin daha sistemli ve kalıcı yürütülmesi esas alınmalıdır. Bu temelde örgütlendirilecek olan demokratik toplumun niteliği de Demokratik Uygarlık Manifestosu'nda; *"demokratik toplum her fikrin, inancın ve kültürel varlığın özgürce bilinçlenmesini, örgütlenmesini ve yasal eylemini ifade etmektedir. Bastırılmış, örgütsüz ve bilinçsiz bırakılmış, korkudan iradesini ortaya koymayan durumlarda, toplumun demokratik olmasından bahsedilemez. Demokratik toplum olmadan, çağdaş demokrasiden de bahsedilemez"* şeklinde ortaya konmuştur.

Demokratik toplumu Meşru Savunma Stratejisi temelinde ortaya çıkaracak olan demokratik halk mücadelesi, dışarıdan yardım alarak değil, halkın özgücüne dayanarak geliştirdiği geniş sivil örgütlenmelere dayalı olarak yürütülecektir. Halk, Meşru Savunma Stratejisi'nin temel taktiği olan demokratik halk mücadelesinin ana kuvveti olarak esasta kördüğümü çözecek güçtür. Demokratik halk mücadelesi taktiği temelinde örgütlendirilen halkın ortaya çıkan gücünün pratikleşmesi, hukuksal mücadele ve demokratik eylem tarzıyla olacaktır. Taktiğin pratikleşmesinde hukuksal mücadele, günümüz uygarlaşma düzeyinin ortaya çıkardığı, insanca bir yaşamın niteliklerini belirten üç kuşak insan hakları temelinde yürütülecektir. Üç kuşak hakları oluşturan bireysel, sosyal (siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel haklar) ve 'yeni' (çevre hakları, gelişim hakkı, barış hakkı, azınlık ve halk hakları vb) haklar temelinde yürütülecek hukuksal mücadele ile evrensel hukukun özgür insan idealini gerçekleştirme hedef alınmaktadır. Birinci kuşak bireysel haklar, devletin karışamadığı; ikinci kuşak olan sosyal haklar, devletin üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmesini esas alan haklar, üçüncü kuşak yeni haklar ise, aktif bir konumda olup dayanışma ve yönetime katılmayı esas alan haklardır.

Üç kuşak haklardan özellikle de kolektif sosyal kültürel hakları oluşturan ikinci kuşak haklar ile dayanışma ve yönetime etkin katılımı sağlayan üçüncü kuşak haklar temelinde yürütülecek demokratik hukuksal mücadele, bu hakların alınması, pratikleştirilmesi ve geliştirilmesine dayalı olarak yürütülmelidir. Başta kendi kaderini tayin hakkı olmak üzere, ekonomik, sosyal, kültürel hakların elde edilmesini hedefleyecek olan demokratik halk mücadelesinin hukuk alanında yürüteceği mücadelede, bu hak-

ların ezilen halklar ve toplumlar açısından tanınması ve yaşamsallaştırılması esas alınacaktır. Hukuksal mücadele, uluslararası belgelerle teminat altına alınan üç kuşak hakların, ulusal hukuk sistemleri tarafından da kabul edilmesi ve pratikleşmesi taleplerine dayalı olarak sürdürülmelidir. Üç kuşak haklarının günümüz uygarlığı açısından kazandığı anlam, insanın toplumsallaşması ve ulaştığı uygarlık düzeyiyle bağlantılı olarak ideal insan kriterleri olarak kabul edilmeleridir. Temelde halkların ve toplumların egemen sistemlerin sınırsız çıkarları karşısında korunmasını ve özgürlüklerinin güvence altına alınmasını ifade eden bu hakların tanınması ve pratikleşmesi, halkların ve toplumların demokratik uygarlık aşamasına ulaşması anlamına gelmektedir. Bu hakların elde edilmesi ve önündeki engellerin kaldırılmasını hedefleyen demokratik halk mücadelesi, bunun için ulusal ve uluslararası hukuk kuruluşlarında da hukuksal mücadele yürütecektir. Bu mücadele, ulusal ve uluslararası yargı organlarında egemen devlet aleyhine açılacak davalar ve toplu dilekçelerle; ulusal hukuk kurumlarına yönelik hak başvuruları, egemen devletin hukuka aykırı uygulamalarına karşı davaların açılması, açılacak davalarla ulusal ve toplumsal hakları tanımayan hukuk sisteminin tıkatılması vb biçimlerde gelişecektir. Bu şekilde egemenlerin hukuksal alanda gerçekleştirecekleri her türlü hukuka aykırı uygulamalara karşı halkı ve toplumu savunma amacıyla bu alanda da mücadele yürütülmelidir.

Meşru Savunma Stratejisi'ne göre üç kuşak haklar temelinde yürütülecek olan hukuksal mücadeleyi tamamlayan en önemli bir diğer etken, halkın demokratik araçlarla yürüteceği demokratik eylemliliklerdir. Çağın sorunlara temel çözüm gücü olan toplumsal gücün pratikleşeceği demokratik mücadele alanı, günümüz tekniğindeki gelişmelerle ortaya çıkan çok sayıda mücadele araçlarıyla sonuç alıcı bir düzeye ulaşmıştır. Demokratik halk mücadelesi çerçevesinde ulusal ve toplumsal hak taleplerinin yapılacak demokratik eylemlerle dile getirilmesinin yanı sıra, egemen sistemin teşhir ve protesto edilmesi amacıyla, kitle eylemleri, miting ve gösteriler, boykotlar, kültürel, sportif eylemlilikler, imza kampanyaları vb çok zengin eylemlilikler geliştirilmelidir. Yürütülecek mücadele hem yasal hem de meşru temelde olmalıdır. Mücadeleyi sadece yasal sınırlarda yürütmeye kalkışmak, oligarşik temelde düzenlenen ve oligarşik sistemi koruyan esas alan yasalara mahkum olmayı doğuracaktır. Bu anlamda sadece ulusal hukuk çerçevesinde değil uluslararası hukukun tanıdığı haklar çerçevesinde yürütülecek meşru eylemliliklerle demokratik halk mücadelesinin yürütülmesi esastır. Bu şekilde yasal ve meşru hak alma temelinde gelişecek halk mücadelesiyle oligarşik sistem daraltılacak ve demokratikleşmesi temelinde değişimi esas alınacaktır. Boykot ve grevler şeklindeki eylemliliklerin yanı sıra sistem araçlarının tıkatılması ve işlevsizleştirilmesi temelinde yürütülecek demokratik eylemliliklerle egemenlerin yönetemez hale getirilmesi hedeflenmelidir.

Bunun için çağımızın önemli bir demokratik eylemlilik biçimi olan sivil itaatsizlik eylemleri geliştirilerek egemen sistemin hukuka aykırı politikalarına yönelik olarak gerekirse mevcut ulusal hukuk aşılarak protesto eylemleri geliştirilmelidir. Sivil itaatsizlik, demokratik sistemde ortaya çıkan ciddi haksızlık ve hukuk dışı uygulamalara karşı, yasal imkanların tükendiği noktada, son çare olarak başvurulan, kendisine ortak adalet anlayışı ve kamu vicdanını temel alan, şiddete dayanmayan, yasadışı politik eylemliliklerdir. Egemen sistemin hukuk dışı eylemine karşı yasalara aykırı, ancak ortak adalet ve kamu vicdanına dayanan bir meşruiyete sahip bu eylemler; sistemi, kamu vicdanı ve ortak adalet anlayışı tarafından olumlanan bir eylemi cezalandırmaya zorlayıp egemen sistemin toplum gözünde gerçek yüzünün ortaya konarak teşhirini hedef almalıdır. Eylemi gerçekleştirenler, egemen sistemin kendi yasalarına göre ceza vermesini kabul ederler. Bu cezanın kabul edilmesi de bir politik eylemdir. Suç olarak yargılanan bir eyleme ortak olarak katılma iradesinin ortaya konması, –Kürt halkının 'ben de PKK'liyim' kampanyası veya Türkiye'de düşünce suçuna yönelik yazarların gerçekleştirdiği kitap imzalama eylemi gibi– bunun için kendini ihbar etme, sistemin hukuk dışılığını ortaya koymak amacıyla kamuoyu önünde ortak adalete zaten aykırı olan hukuk kuralını ihlal etmek, egemen sistemin suçlarına ortak olmamak için vergi vermeyi reddetmek, sistemin sunduğu hizmetleri kullanmamak ve engellemek vb zengin yöntemlerin geliştirilebileceği sivil itaatsizlik eylemleriyle egemen sistemin hukuksuzluğu teşhir edilmelidir.

Bir diğer önemli demokratik mücadele yöntemi de, bilim tekniğin sunduğu imkanların kullanılmasıdır. Basın yayın, kitle iletişim araçlarının kullanılarak demokratik halk mücadelesinin yürütülmesi, propagandasının yapılması, mücadelenin ideolojisinin taşırılması, halkın örgütlendirilmesi, egemen kesimlerin propaganda aletleriyle yürütecekleri karşı propagandalara cevap verilmesi hedef alınmalıdır.

Demokratik halk mücadelesinin demokratik uygarlık çizgisi temelinde başarıyla yürütülmesi açısından stratejik önem taşıyan iki temel alan da kadın ve çevre hareketidir. Bu iki alan mücadelesi, Meşru Savunma Stratejisi'ne göre yalnızca pratik değil, ideolojik olarak da belirleyicidir. Demokratik uygarlık çizgisinin temel paradigması olan Demokratik Ekolojik Toplum modelinin dayandığı iki temel alan olan kadın ve çevre hareketinin kendi özgünlükleri esas alınarak örgütlendirilmesi, aynı zamanda da genel demokratik halk mücadelesinin koordinasyonunda da belirleyici bir role sahip olmaları gerekmektedir. Meşru Savunma Stratejisi'nin hayat bulacağı en temel bu iki sahaya gereken yaklaşımın geliştirilmesi, mücadelenin başarısı açısından şarttır.

Demokratik Ekolojik Toplum ve Cins Devrimi Paradigması*'na* göre, kadının neolitik uygarlıktaki konumu ve oynadığı rolün sınıflı uygarlıklar çağı tarafından tersine çevrilmesi, bugün yaşanan uygarlıksal krizin de en temel etmenlerindendir. Mevcut anlayış ve düşünce kalıpları bu tarihsel gerçekliği doğru kavramadıkları için genel uygarlık çözümlenmesinde olduğu gibi; kadının içinde bulunduğu konumun değerlendirilmesinde de yetersiz kalmaktadır. Bu temelde yeni bir uygarlık aşamasına giriş anlamına gelen demokratik uygarlık çağı, her şeyden önce kadının bu tersine çevrilen konumunu düzeltmek zorundadır. Paradigma olarak buna dayanması gerektiği gibi, mücadele stratejisinde de bunu esas almalıdır. Nitekim, kadının esas olarak neolitik uygarlıkta oynadığı rolle biçimlenen, ama daha sonraki sınıflı uygarlıklarca çarpıtılan doğası, yeni paradigmanın mücadele çizgisi olan Meşru Savunma Stratejisi'ne hem uygunluk arz etmekte hem de önemli katkılar sağlayacak potansiyeldedir. Her şeyden önce, kadının güçlü öz savunmaya dayanan, hiyerarşi karşıtı ilk şekillenmesi bu stratejinin mücadele yaklaşımının da esasıdır. Saldırgan olmayan, öz savunmaya dayanan karakteri ile şiddeti mümkün olduğunca sınırlarken, hiyerarşi karşıtlığı ile de demokratikleşmeyi mümkün kılmaktadır. Bu çerçevede kendisine dayatılan çarpıtmayı aşan kadın, Meşru Savunma Stratejisi'nin de hem ideolojik hem de pratik olarak en temel dayanağı olabilecektir. Aynı şekilde stratejinin temel taktiği olan demokratik halk mücadelesi açısından da, toplumsal mücadeleler tarihinin en önemli bileşenlerinden biri haline gelen kadın hareketlerinin belirleyici bir yeri vardır. Toplumun demokratikleşmesinin en önemli aracı rolünü oynayabilecek olan kadın hareketleri, aynı zamanda günümüz dünyasının toplumsal olduğu kadar siyasal ve ekonomik temel güçlerinden olan kadın cinsini harekete geçireceğinden halk mücadelesinin de temeli olabilecektir.

Bu arada, Meşru Savunma Stratejisi çerçevesinde demokratik halk mücadelesinin yürütülmesinde kadın ile birlikte en etkili olacak bir diğer güç de gençliktir. Gençlik toplumun en dinamik kesimi olmasının yanı sıra, her türlü bireyci çıkar hesabından uzak konumu ile demokratik ekolojik bir toplum için temel mücadele gücü olacaktır. Aslında Meşru Savunma Stratejisi çerçevesinde yürütülecek siyasal ve askeri görevler esas olarak gençliğe düşmektedir. Gençlik demokratik halk hareketi mücadelesinde, özellikle de serhildan çalışmasında en etkin yer alacak güçtür. Aynı zamanda yeniliğe, değişime açık dinamik yapısıyla ihtiyaç duyulan her alanda sivil toplum örgütlerini kurarak üçüncü alanı oluşturma mücadelesinin de temel aktörü olabilir. Gençlik böylece yalnız bir eylem gücü olarak değerlendirilmeyip örgütlenmede de etkili bir konuma ulaşacaktır. Öte yandan Meşru Savunma Stratejisi'nin askeri boyutunda da gençliğe belirleyici rol düşmektedir. Silahlı meşru savunma gücü olan gerilla her şeyden önce bir gençlik hareketidir. Bu nedenle gençlik için gerillaya en başta katılarak, ardından da her yolla destek olmak temel görevdir. Meşru savunma gücü de ancak gençliğin yığınsal katılımı ile gelişebilir. Stratejinin tüm uygulama alanlarında gençliğin bu şekilde etkin yer alması ile meşru savunma bir çözüm stratejisi olarak sonuca gidebilir.

Demokratik Ekolojik Toplum Paradigması'nın ikinci bir önemli ayağı da ekolojik hareketlerdir. Ekolojik hareketler de paradigma açısından sahip oldukları merkezi konumun yanı sıra, insanlığın ezici çoğunluğunu etrafında toplayabilme karakterleri nedeniyle; yeni mücadele stratejisinin temel bileşenlerinden biridir. Tanımları gereği, tüm toplumu kapsayan, demokratik karakterde olan bu hareketler, yeni stratejinin temel taktiği olan demokratik halk mücadelesinde ağırlıklı bir yere sahiptirler. Ekolojik hareketler, insan-doğa arasındaki uyumu esas almaları ile gerçek bir demokratikleşmeye imkan sunarlar. İnsanın canlı cansız doğa ile uyumuna dayanan ekolojik hareket, bunu insanlar arası ilişkiye de yansıtacaktır. Bu ise demokratikleşmeyi getirmenin yanı sıra, insanlığın karşı karşıya bulunduğu bunalımları aşma imkanını da yaratacaktır. Mevcut kapitalist uygarlığın doğada yol açtığı kirlenme başta olmak üzere yarattığı sorunlar insanlığın sonunu getirebilecek niteliktedir. Ekolojik hareketler hem bu sorunlara karşı tavırları ve ortaya koydukları alternatifler hem de bunu yaparken sahip oldukları anti hiyerarşik karakterleri ile Meşru Savunma Stratejisi'nin çözüm gücünü büyük oranda artırmaktadır.

Öte yandan Meşru Savunma Stratejisi'nin temel taktiği olan demokratik halk mücadelesinin yürütülmesi gereken önemli bir diğer alan ise, birçok devletin üye olduğu BM, AK, İslam Konferansı vb uluslararası kuruluşlardır. Günümüz koşullarında egemen devletler her ne kadar antidemokratik uygulamalarını uluslararası kamuoyundan saklamak isteseler de, bilim tekniğin, özellikle de basın yayın, iletişim teknolojisinin ulaştığı düzey sayesinde bu politikalar uluslararası kamuoyuna ulaştırılarak bu uygulamalara tepkiler ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle demokratik halk mücadelesinin uluslararası alanda egemen devlet uygulamalarını teşhir etmek amacıyla eylemler geliştirmesi, uluslararası kurumlara bunların şikayet edilmesi, varsa uluslararası mekanizmaların harekete geçirilmesi, yargısal yolların kullanılması gerekmektedir. Bunun yanında uluslararası alanda özellikle insan hakları ve demokrasi alanında, tüm dünya üzerinde araştırmalar yapan, raporlar düzenleyen, insan hakları ihlallerini inceleyen ve izleyen, ortaya çıkan sorunlara yönelik olarak uluslararası kamuoyunu mücadeleye sevk eden kurum ve kuruluşlarla işbirliğine gidilerek egemen devletin hukuk dışı uygulamalarına yönelik bu alanda da teşhir örgütlenip teşhir edilmesi çalışmaları yürütülmelidir.

Bütün bu araç ve yöntemlerle geliştirilecek demokratik halk mücadelesi, ulusal ve toplumsal hakların tanınması ve geliştirilmesi amacıyla meşru savunma temelinde egemen devletin bütün politikalarına karşı halkı, değerleri ve mücadeleyi korumak için ideolojik, politik ve gerekirse askeri yaklaşımlar geliştirmelidir. Bu anlamda yürütülecek demokratik halk mücadelesine yönelik egemen devletin gerçekleştireceği her türlü uygulama ve politikalar karşısında mücadelenin meşru savunma temelinde kendini koruması esastır. Egemen devletin hangi alanda ve hangi şekillerde mücadeleye yönelik politikaları gelişirse, aynı alanlarda yapılacak savunmayla karşılığını vermek gerekir. Ekonomik temeldeki uygulamalar karşısında mücadelenin de ekonomik savunma, kültürel politikalarına yönelik kültürel savunma vb yaklaşımlar geliştirilmelidir. Egemen devletin zor uygulaması dışındaki politikalarına, o alanda geliştirilecek savunma ile karşılık verilmesi esas olurken, zor uygulamalarına yönelik olarak ise, demokratik halk mücadelesi açısından verilecek karşılık iki şekilde olacaktır. Birincisi, demokratik halk mücadelesinin yarattığı toplumsal örgütlülük ve demokratik-hukuksal eylemlerle karşılık verilmesi iken, ikincisi ise demokratik halk mücadelesi içerisinde örgütlenecek olan halkın öz savunma örgütlenmesidir. Bu koruma tarzının silahla veya şiddet içermesine de gerek yoktur. Öz olarak mücadele değerlerinin korunması esastır. Halkın gerçekleştireceği bu koruma sisteminde, esas olarak korunma toplumsal örgütlenme ile sağlanacaktır. Toplumun en küçük hücresine kadar gerçekleştirilen örgütlenme aynı zamanda egemenlere karşı en güçlü savunma sistemi olacaktır. Dünyada hiçbir ordu, tüm bileşenlerinin örgütlendiği ve harekete geçtiği bir halkı mağlup edecek güce sahip değildir. Bu noktada en büyük güç halkın kendisidir. Toplumsal örgütlenmenin ortaya çıkardığı duyarlılık, egemen devletin geliştireceği bütün politik yaklaşımlara karşı cevap verebilmelidir. Egemenlerin ortaya çıkan mücadele değerlerini karalama, saptırma, özünden boşaltma girişimlerine karşı toplumsal örgütlülüğün de bunlara cevap olarak bu değerlerin gerçekliğine sahip çıkması, onları koruyup geliştirmesi gerekmektedir. Aksi halde yeni çağda egemenler ortaya çıkardığı bireyci kültürel yapılanmayla toplum değerlerini özünden boşaltarak kendi kültürünü hakim kılacaktır.

Toplumsal örgütlenme ile gerçekleştirilen savunmanın yanında geliştirilecek olan halkın yarı profesyonel öz savunma örgütlenmesinin amacı da, Meşru Savunma Stratejisi'ne göre halkın demokratik halk mücadelesi içerisinde yarattığı örgütlenmeyle kendisini korumasıdır. Bu örgütlenme ile bir yandan ortaya çıkabilecek ani durumlarda toplumun kendini savunması hedeflenirken; diğer yandan da meşru savunmanın asıl askeri gücü olan Halk Savunma Güçleri ile halk arasında ilişkiyi sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu noktada, egemenlerin zor uygulaması karşısında Meşru Savunma Stratejisi'nin pratikleşeceği ikinci temel alan olarak askeri zor örgütlemesi taktiği de önem kazanmaktadır. Egemen devlet veya güçlerin, şiddet yoluyla mücadeleyi engelleme veya ortadan kaldırmaya yönelmesi karşısında meşru savunma çizgisinde ezilenler de zor yoluyla kendilerin korumak durumundadırlar. Bunun için de bir askeri örgütlenmeye ihtiyaç vardır. Kürdistan'da Meşru Savunma Stratejisi çerçevesinde uygulanacak zor anlayışı, Halk Savunma Güçleri (Hezên Parastina Gel-HPG) tarafından pratikleştirilecektir. Bu taktik yaklaşım, saldırı değil üç kuşak hakların tanınması, korunması amacını esas alan meşru savunma temelinde yürütülecektir. Meşru Savunma Stratejisi'nin temel taktiği, bütün toplumun örgütlendirildiği ve bu örgütlenme temelinde demokratik hukuksal mücadelenin yürütüldüğü demokratik halk mücadelesidir. Bu taktiğe paralel bir mevzilenme içinde olması gereken Halk Savunma Güçleri, demokratik halk mücadelesini yürüten halkın yanında ona güç veren bir mevzilenme içerisinde, egemen sistemin mücadeleye yönelik engelleme ve saldırılarına karşı meşru savunma savaşını yürütecektir. Bunun yanında bir istisna olarak, halkın demokratik-siyasal mücadelesinin yükseldiği, zirveye ulaştığı değişim ve dönüşüm aşamasında, egemen sistemin değişim karşısında tıkanma yaratması ve zoru devreye koymasına karşılık gerillanın, halkın örgütlü gücüyle birleşerek oligarşik rejimi değiştirmesi veya aşması rolü vardır. Halk Savunma Güçleri taktiğinin zoru uygulama alanları bu çerçevede geliştirilecektir.

Halk Savunma Güçleri taktiği, ülkelerin özgün koşullarına ve egemen sistemin saldırıları çerçevesinde şehir ve kır gerillası veya ikisinin karışımı şeklinde örgütlenebilir. Örgütlenme anlayışını, demokratik halk mücadelesine yönelik egemen sistemin yaklaşımı belirleyecektir. Geliştirilecek zor örgütlenmesinin, yeni çağla birlikte taşıması gereken nitelikleri de değişmiştir. Bu anlamda geliştirilecek kır veya şehir gerillası örgütlenmesinin geçmiş gerilla örneklerinde yaşanan özellikleri aşan, çağın tekniği temelinde kendisini yenilemiş, sistemlerin zor aygıtlarının saldırılarını karşılayabilecek düzeyde bir güç barındıran, demokratik halk mücadelesinin hizmetinde bir yapıya ulaşması gerekmektedir. Bu anlamda halkın, değerlerin ve mücadelenin korunması temelinde yürütülecek meşru savunma savaşı, modern gerilla tarzında kendisini örgütlemelidir.

Halk Savunma Güçleri'nin yürüteceği meşru savunma savaşı, egemen sistemin mücadeleye yönelik her türlü saldırısını boşa çıkarıp sistemi yıpratan, doğru tarzda yürütülecek zor uygulamasıyla geçmiş dönemlerde zor konusunda ortaya çıkan yozlaşma ve tıkanmaları aşarak demokratik halk mücadelesinin önündeki engelleri ortadan kaldıran bir yaklaşımı ortaya çıkarmalıdır. Taktiğin bu rolünü oynayabilmesi için çok büyük bir güce ihtiyacı olmayıp doğru tarzı yakalaması başarı için yeterli olacaktır. Modern bir tarzda örgütlenecek Halk Savunma Güçleri'nin, geliştirilen son savaş tekniğini göz önüne alarak buna karşı ince tarzda taktik geliştirme becerisi ve kabiliyeti gösteren ve bunu başarıyla uygulayacak bir tarzda örgütlenmesi esastır.

Meşru savunma temelinde yürütülecek halk savunma güçleri taktiği, demokratik halk mücadelesinin hizmetinde, onu geliştiren, destek olan, önündeki engelleri aştıran bir özelliğe sahiptir. Görev sahası, siyasal mücadele olmayıp askeri mücadele ile savunma görevini yerine getirmesi esastır. Bu temelde sadece askeri alanda geliştireceği örgütlenmesi ile siyasal alanın dışında ancak onun gerekleri çerçevesinde bir mücadeleyi kendisine esas alacaktır.

"Toplumun en küçük hücresine kadar gerçekleştirilen örgütlenme aynı zamanda egemenlere karşı en güçlü savunma sistemi olacaktır. Dünyada hiçbir ordu, tüm bileşenlerinin örgütlendiği ve harekete geçtiği bir halkı mağlup edecek güce sahip değildir. Bu noktada en büyük güç halkın kendisidir. Toplumsal örgütlenmenin ortaya çıkardığı duyarlılık, egemen devletin geliştireceği bütün politik yaklaşımlara karşı cevap verebilmelidir."

DERSİM'İN ASİ KARTALI

Adı soyadı: **Hıdır Karakılınç**
Kod adı: **Munzur**
Doğum yeri ve tarihi: **Hengırva Dersim, 1972**
Mücadeleye katılım tarihi: **1993**
Şehadet tarihi ve yeri: **1993, Dersim**

Sıradan bir olayı yada bir insanı tarif etmek tanıtmak belki çok daha kolaydır. Ama bir şehidi şehadeti anlatmak inanın çok zordur. Ve insanı aşan bir olaydır. Buradaki amaca bağlılığı inancı cesareti duygu ve düşüncesinin büyüklüğünü tarif etmeye sözcükler yetmiyor. Buradaki duygu ve düşünceleri kavrayıp bilince çıkarmak için yaşamak gerekir. Böyle bir şehadeti anlatırken tarifi mümkün olmayan bir ağırlık içerisindeyim. Arkadaşın şehadetini dile getirmeyi bir borç ve sorumluluk bilerek hem şehidimizin anısını tazelemek hem de kalıcılaştırmak için kaleme aldım. Munzur yoldaş 1972 yılında Dersim'in Hengirvan köyünde dünyaya geldi.

1938 Dersim isyanında dedesi sürgüne gönderilirken, bu sürgün sırasında babası dünyaya gelir dedesi ve ninesi bu sürgüne dayanamaz ve babası daha kırklıyken dedesi ve ninesi ölür hiç kimsesi olmayan babasını akrabaları büyütür baba büyür ve kendi gibi yetim bir kızla evlenir. Akrabalardan ayrılır çok zor koşullarla yaşamlarını sürdürürler. Dokuz çocukları olur. Munzur arkadaş bu 9 kardeşten üçüncü kardeş olarak dünyaya gelir baba kışın metropollere çalışmaya, yazın da köye gelip köy işlerini yapar o kış köye erken döner konu komşu görmeye gelirler geç saatlere kadar otururlar komşular gidince onlarda uyurlar o sıralar Munzur arkadaş bir yaşındadır, onun ağlamasıyla annesi uyanır gaz lambasını yakar ama lamba ışık vermez dumandan göz gözü görmez. Evin altı ahır olduğundan kışın da rahat olsun diye kuru odun doldurmuşlar çünkü kışın köyde 4-5 metre kar yağıyordu. Odunlar tutuşmuş hayvanlar dahil olmak üzere her şey kül olur Munzur arkadaşın ağlaması ev ile birlikte bu tüm ailesini de bir felaketten kurtarmıştı. Belki ağlamasa ev ile beraber onlarda yanıyordu ailesini kurtarmıştı Munzur arkadaş, sessiz sakin içine kapanık bir çocuktu, kim ne söylese yapar kimseye kırmazdı. Baba çocuklarının okumasını istiyordu köyde ilkokul vardı. Munzur arkadaşı da okula yazmış ama arkadaş Türkçe bilmiyordu babası okula getirir o tekrardan okuldan kaçıp geliyordu. O dönemler Fuat arkadaş üniversite arkadaşlarıyla sık sık köye geliyorlardı silah talimi yapıyorlardı köyde bir sorun varsa büyükleri bir araya getiriyorlardı konuşup sorunu çözüyorlardı. Köy halkının güveni o zamandan başlamıştı onlara güveniyorlardı işte talebeler bunlar diyorlardı.

12 Eylül cuntası gelince Kürdistan'ın her tarafında olduğu gibi Hengirvanda da büyük bir baskı vardı köydeki ilkokul kapatılınca çocuklar köydeki Pülümür yatılı bölge okuluna gitmek zorunda kalıyorlardı. Munzur arkadaşta iki kız kardeşiyle birlikte bu okula gidiyordu, bu kardeşlerden birinin rahatsızlığı vardı. Tedavi sırasında okul yönetiminin duyarsız davranışları soğuk algınlığı birşeyi yok deyip yaklaşması kardeşinin on gün içinde kaybetmesine neden olmuştu. Bir doktora daha götürmemişti bu vurdum duymaz yönetim 10 yaşındaki bir fidanı toprağa vermek zorunda kalmıştı aile. Bunun üzerine Munzur arkadaşta okulu bıraktı köyde hayvancılıkla uğraşmaya başlamıştı.

Köyü çok seviyordu. Gerilla devamlı köye gelip gidiyordu. Bu gelip gitmelerle birlikte gerillaya büyük bir sempati duymaya başlamıştı. Onlarla konuştuğu zaman bambaşka biri oluyordu yüzüne renk geliyor, gözleri parlamaya başlıyordu. Kendi kendine söz veriyordu bende bu mücadeleye katılacağım ülkem için insanım için bende savaşacağım diyordu. vermişti bende katılacağım ülkem için savaşacağım diyordu.

Bu arada sürekli rahatsız olan annesi daha da rahatsızlanmış doktora getirmişler di. Doktor ameliyat olması gerektiğini söylemiş bunun üzerine iyi olur umuduyla ameliyat yaptırılır ama doktorun hatası sonucu annelerini de kaybederler. Bu zor günlerde kardeşlerine destek ve teselli olmaya büyük bir çaba Munzur'un babası İstanbul'a gitmeye karar verir. Munzur arkadaşlarından ve topraklarından ayrılmak istemez, gitmek istemez engel olmaya çalışır ama baba gideceğiz diye tutturunca, O da evin taşındığı gün evden kaçar. Artık kararını vermiştir. Bundan sonra arkadaşları aramaya başlar ama önünde bir engel vardır, kış yaklaşmıştır arkadaşları bulamayınca partizanlara katılır. Bir ay kadar kaldıktan sonra partizanların düşünceleri kafasına yatmaz çünkü düşüncelerini benimsememiştir. Döner ve İstanbul'a gider bir iş bulur çalışıp kardeşlerin okumasına yardımcı olmaya başlar. Daha sonra arkadaşlarla tekrar bağlantı kurar ve bir kaç ay metropolde çalışma yürütür. Ama aklı fikri Dersimdedir arkadaşlara öneri getirir "beni Dersime gönderin" arkadaş kararlı olduğunu görünce kabul ederler mahalleden 2 arkadaşını örgütler ve beraber Kürdistan'a doğru büyük bir sevinçle yola çıkar

İşte çok sevdiği annesi, kardeşi, yoldaşları dik başlı asi dağlarıyla koyun koyuna gönül gönüldedir. Büyük amacına ulaşmıştı. O da Seyit Rızaların, Alişerlerin, Zarifelerin, Beselerin, Zilanların ve Mazlumların ardı sıra Özgürlük savaşçısıdır.Komutanları bir eyleme gidiyoruz dediğinde dünyalar onun olurdu. Yine bir yol kesme ve kimlik kontrolü yaparlar, Türk ordu güçleri bunu haber alır almaz oraya gelmekte gecikmezler. Onlarda yolculara zarar gelmesin diye önce onlara yol verirler daha sonra iki arkadaşıyla yoldaşlarının savunmasını yaparak kahramanca çatışırlar ve şehit düşerler. Ve yolumuzu aydınlatan birer meşale olurlar. Bizler sizlere layık olma yolunda yürümeye devam edeceğiz.

Anılarını sonsuza dek mücadelemizde yaşatacağız.

Mücadele arkadaşlar

YÜREKLİ BİR ÇIKIŞIN ANLATIMI

Adı, soyadı: **İsmail ALTÜRK**
Kod adı: **Rubar Goyi**
Doğum yeri ve tarihi: **Şırnak, 1979**
Mücadeleye katılım tarihi: **1993, Botan**
Şehadet tarihi ve yeri: **11 Nisan 2003, Gare**

Belki herkes bakmasını bilir. Ama bakmasını bilmek ve bir de görmek vardır. Gözlerinle baktıklarını algılama gücünü göstermek, her insana nasip olmayan bir anlayış derinliğini gerektirir.

İnsan onu ilk gördüğünde hemen dikkat çeken, yüzünde birikmiş yaşam tecrübesiydi. onun bu duruşu, karşısındaki insanda ilk anda doğal bir saygınlık uyandırıyordu. Yüzünde birikmiş yaşam tecrübesi, karşısındakine bir tarihi anlatıyordu sanki. Bakıp da görmesini bilenleri alıp ta uzaklara götürüyordu. Belki de Rubar arkadaşı anlatmak bu yüzden çok zordur. Rubar arkadaşın yaşamı, yazılmamış bir roman gibiydi ya da söylenmemiş bir söz. Yaşamın doğal gerçekliğinde saklı olan bir roman, her zaman yankısını bulan bir söz...

Bu yaşamı her açıdan kanıksamıştı Rubar yoldaş. Sonradan eklenmiş veya eklektik kalan hiçbir yanı kalmamıştı sanki. Her özelliği doğalında bu yaşamın bir tarafını dile getiriyordu. Bir yanında mücadelenin, savaşın ağır bedelleri varken, diğer yanında mücadelenin bedelleri sonucu kazanılan bir yaşam vardı. Hiç bir romancının bugüne kadar dile getiremediği yaşam gerçekliğimiz, Onun yaşamdaki doğal duruşunda ifadesini buluyordu. İşte bu yüzden bakmak ve görmek birbirinden çok ayrı şeylerdir. Bakıp da görmesini bilenler adım adım kazanılan bir yaşamın öyküsünü, Rubar arkadaşın doğasında yansımasını bulan bu romanın sayfalarında okuyabilirdi. Bundan dolayı salt mekanik, soğuk ve maneviyattan uzak bir mantık her şeyi algılamaya bir bütünen yetmeyebilir. Düşünce gücü kadar insanı ısıtan, içini içine sığdırmayan bir yürekle ve bir de gönül gözüyle bakmasını bilmek gerekir. Çünkü Rubar arkadaşın yaşamı yürekli çıkışların anlatımıdır.

Rubar arkadaşı anlatmaya çalışırken en fazla kullanacağımız kelimelerden bir tanesi doğallıktır. El değmemiş bir doğallığı kendisinde yakalamıştı. Belki de tarihin şafak vaktinde çakılı kalan Kürtlüğün ve hiçbir uygarlığın kirletemediği insanlığın en doğal özünü kendisinde taşıyordu. Bugün bile insanlığın iç çekerek en fazla özlemini duyduğu şey, bu çağlar öncesi tarihin şafak vaktinde çakılı kalan özdür. Henüz doğadan kopmayan, doğanın bir parçası olarak kendisini var eden insanlık, en doğal özgürlüğünü yaşıyordu bu özde. Ve doğadan koptuğu ilk anda insanlık, doğal özgürlüğünü ifade eden bu özünden de uzaklaştı.

Rubar arkadaş, tarihi kökeni bu kadar derin olan böylesine toplumsal bir gerçeklikten geliyordu. Uludere'ye bağlı Goyi aşiretindendi. Aşiret yapılanmasının oldukça güçlü olduğu bir toplumsal çevrede yetişmişti. Yaşam mücadelesinin en ağır olduğu toplumsal koşullarda hayata gözlerini açmıştı. Kişiliği, geçimini ağırlıklı olarak doğadan sağlayan, kendi içinde çelişkili de olsa, dış saldırılara karşı aşiret bilincinin güçlü etkileriyle hareket eden, toprağına, yerine ve yurduna bağlı, uygarlıksal gelişmelerin dışında kalma pahasına da olsa özgürlüğü tercih eden, kısacası Kürtlüğün en yalın gerçeğini ifade eden bir yaşam gerçekliğinin kaynağından beslenmişti. İnsanlığın özgürlük manifestosunda anlatımı çok güçlü yapılan bu toplumsal gerçeklik, bir yandan çağdaş bir toplum haline gelememenin, diğer yandan da tüm inkar ve imha saldırılarına karşı Kürt halkının varlığını ısrarla ayakta tutmanın siyasi ve tarihi derinliği olan nedenidir.

PKK, Kürtlüğün izlerini çok güçlü yaşayan, toprağına ve yurduna bağlı kalan, dar bir aşiret mantığıyla da olsa yurtseverlik özünü yitirmeyen bir toplumsal ortamda çıkış yapmıştır. Böyle bir hareket, ilk çıkışından itibaren Kürt halkının kendisinde daima korumuş olduğu yurtseverlik özüne cevap olmuş ve buna en gelişkin bir ideolojiyle ulusal bir nitelik kazandırarak bir halkın uyanışına yol açmıştır. Bunun o kadar güçlü etkileri olmuştur ki, insanlar yüreklerinde saklı kalan, ama her zaman özlemini çektikleri birçok şeyin ifadesini PKK'de ve onun önderliğinde bulmuştur. Bu durumu Önderlik şu sözleriyle ifade etmiştir: *"Ben Kürt insanının yüreğinin bir köşesinde saklı kalan, ama bir türlü ifade edemediği veya gerçekleştiremediği özgürlük özlemlerinin toplamı oluyorum."* İşte kendisini bu harekette ve onun önderliğinde bulanlardan birisi de Rubar yoldaş olmuştur. '93 yılında halkın ulusal uyanışı karşısında düşmanın en fazla yönelimlerinin gerçekleştiği bir dönemde, yüreğinde taşıdığı özgürlük özlemleri Onu PKK saflarına getirmişti.

Yeni bir baharın başlangıcıyla birlikte, O'da yeni bir yaşama atılıyordu. Tıpkı yaşamının bir baharın başlangıcında sona ermesi gibi. Meğerse başlangıçlar ve sonlar ne kadar da iç içe. Her başlangıç bir sonu beraberinde getiriyordu ve her son yeni başlangıçlar içindi.

Agitlerin diyarı Botan'da başlıyordu yeni yaşama. Nice yiğitlerin tırnak ve dişleriyle özlemlerini dağlarına kazıdığı Botan'da güneşe selama durdu. Baharın yaşam kokan tazeliğiyle yaşam yolculuğuna çıktı ve adım adım dolaştı Botan'ı. O, zaten içinde yetiştiği yaşam koşullarından ötürü hiçbir zaman doğadan ve dağlardan kopmamıştı. Böyle bir yaşam gerçekliğinden geldiği için kişiliği dağlarla doğal bir uyum içerisindeydi. Kürt halkının tarihin şafak vaktinde çakılı kalan özünü kendisinde anlamlandırabilecek, özgür bir ifade gücüne kavuşturabilecek ve çağın tüm vicdansızlıklarına karşı haykırabilecekti. Artık O, içinde yetiştiği koşulların kendisine kazandırdığı doğal özünü yüksek bir bilinçle anlamlandırma düzeyine taşırabilecek bir özgürlük ortamında bulunuyordu. Rubar arkadaş bu anlamlandırma gücünü savaşın en ağır koşullarında kazanmıştı. Bilme ve anlamanın ayırdına insan en fazla Rubar arkadaşın gerçeğini tanıdıkça ulaşıyordu.

Bilinen her şey insanda bir anlamlandırma gücünü uyandırmaz. Belki bildiğini sanan, bu anlamda aydın geçinen birçok insan vardır. Ama bildiklerini yüksek bir anlamlandırma gücüne ulaştırabilecek bir ruhtan ve yürekten yoksundurlar. İşte Rubar arkadaşı da bu anlamlandırma gücüne ulaştıran, O'nun kuşatılmayan ve teslim alınmayan ruhu ve yüreği olmuştur.

Yüreğinin gözüyle bizzat yaşamdan okuyarak bir anlam gücüne ulaşmıştı Rubar arkadaş. Kim bilir kaç sefer savaş ortamında ölümün çemberini yararak hayatta kalmayı başarmıştı. O'nun şahsında mücadelenin sonucu olarak kazanılan bir yaşam düzeyini görmek mümkündü. Bu yüzden onurlu bir yaşamın değerini herkesten daha fazla biliyordu. Çünkü yaşam uğruna ağır mücadele bedellerini ödemiş ve yaşamı uğruna ölecek kadar seviyordu. Bu anlamda Rubar arkadaş, mücadelenin sonucu olarak kazandığı yaşam düzeyinden ötürü, Önderliğin *"gerçek anlamda savaşmasını bilenler ancak barışın gerekliliğine inanabilir"* sözlerinden de hareketle barışa dair çok güçlü umutlar besliyordu.

O gün her şey, bir bahar tazeliğinde başlamıştı. Nasıl ki bir baharın başlangıcında gerillaya katıldıysa, nisanın bereketiyle yeni bir baharın canlanışında da yaşama ve mücadeleye veda edecekti Rubar yoldaş. Oysa doğadaki her canlı, ömrünün baharındaydı ve doğa, yeni bir yaşamın müjdesini veriyordu. Her güzelliğin bir bedeli vardı veya her yaşam bir ölümden geçiyordu. Bu çelişkinin yakıcı gerçekliğini bir bahar günü bir can vererek bir kez daha yaşayacaktık.

Rubar arkadaş zehirlenme sonucu iki gündür rahatsızlanmıştı ve hiç birimiz bu rahatsızlığın sonuçlarının nereye varabileceğini tahmin bile etmiyorduk. Elimizde varolan imkanlar tedavi için yeterli olmadığından, savaş içerisinde defalarca ölüm çemberini yararak hayatta kalmayı başaran bir özgürlük savaşçısının yaşamı, avuçlarımızın arasından kayarcasına yavaş yavaş son buluyordu. Koskocaman bir yaşam, hem de bin bir emekle kazanılan bir yoldaşımızın yaşamı, gözlerimizin önünde eriyordu. Ve bir şeyler yapamamak bizleri kahrediyordu. En fazla ağrımıza giden ve asla kabullenmediğimiz, hak etmediğimiz bir şehadetin olmasıydı. Bu şehadet, ezelden beri Kürt halkına her türlü imkansızlığı layık gören, en ağır yaşam koşullarıyla karşı karşıya bırakan düşman gerçeği karşısında öfkemizi bir kez daha kabartıyordu. Bize kalansa, halkın ve tüm insanlığın özlemlerini, geleceğe dair umutları şahsımızda gerçekleştirene kadar yaşama yüklenmekti. Çünkü bizler, özgür yaşamın geleceğe dair sönmeyen umutlarını, Rubar arkadaşın son nefesinde açık kalan gözlerinden okuduk. Son anda bile halen gözlerinde bir umudun parıldayan ışığı vardı. İşte bunun için kapatmadı gözlerini yaşama. Çünkü yaşam tutkusu çok güçlüydü ve halen yaşam umuduyla doluydu.

O'nun mücadele yoldaşları olarak bizler, O'nun son anına kadar sönmeyen umutlarını gerçekleştirmek üzere, yaşam ve özgürlük kararlılığımızı yeniliyoruz. Bu yüzden, Rubar arkadaşın açık kalan umut dolu gözlerini her zaman üzerimizde hissedeceğiz. Bunu bir an bile unutmak, lanetli olmak demektir. Hiçbir şey, son ana kadar yaşamdan vazgeçmeyen bu umut dolu gözleri unutmanın lanetinden bizleri kurtaramaz. Bizleri ancak özgür yaşama layık olan her türlü başarı ve kazanımlarımız kurtaracaktır. Bu temelde Rubar arkadaşın şahsında, yaşamın gerçek sahibi olan tüm şehitlerimizin huzurunda bir kez daha başarı ve zafer sözümüzü yeniliyoruz. Anıları mücadelemizde önderdir.

Mücadele arkadaşları

ÖZGÜRLÜĞE YÜRÜYÜŞ

16 Mayıs 1995

Genel temizlik için bir gün öncesinden bize haber verildi. Bu yüzden sabah erkenden iki manga olarak hazırlığımızı yaparak bir buçuk saat uzaktaki pınarın başına gittik. Hava çok güzeldi. Sıcak su imkanımız da vardı. Boş yağ tenekelerini iyice temizleyerek su kaynatmaya hazır hale getirdik. Sabunumuz da var. Yani keyfimiz yerinde. Beş ay boyunca ilk defa böyle güzel bir banyo yaptık. Bu gün de her günden daha bir güzel. Hava çok sıcak olduğu için, yıkadığımız elbiseler kısa zamanda kurudu. Banyo ve temizlik bittikten sonra arkadaşlar çay içme teklifi yaptılar. Şeker ve çayımız, bir de kolu ve kapağı olmayan çaydanlığımız var. Ama onda demlenen çayın tadı hiç bir yerde yok. Zaten çaydanlık nasıl olursa olsun, dağda yapılan çayın tadı bir başka oluyor. Tertemiz kaynak suyu, odun ateşi harika bir çay ortaya çıkartıyor. Pınarın kenarında çaylarımızı yudumlarken, bir anda gökten gürültüler koptu. Bu da birkaç gündür keşif yapan düşman uçaklarıydı. Aslında dün bu yönlü üstümüzden çok uçmuşlardı. Bu gün büyük ihtimalle bombardıman yapacaklardı.

Nöbet sırası bana gelmişti. Çiya arkadaşla birlikte nöbet tutacaktık. Henüz 17'sinde genç, özverili, gelişmeye açık bir arkadaştı, Çiya. Ondan önce nöbet yerine varmıştım. Dürbünle etrafı gözetlerken, birkaç kilometre ötede bir tarlada, bir kadınla erkeğin çalışmasından başka bir şey görülmüyordu. Çiya arkadaş geldikten kısa bir süre sonra, dürbünü kendisine vermiştim. O da etrafı bir müddet gözledikten sonra, "heval yakında insanlar var" dedi. Evet, "tarlada çalışıyorlar" dedim. "Doğru çalışıyorlar, ama ..." diye muzip muzip gülümsedi. Sonra dürbünü bana uzatarak, "bak" dedi. Tuhaf bir durum göremedim. Şaşkın şaşkın Çiya'nın yüzüne bakarak niye güldüğünü anlamaya çalışıyordum. Çiya el işaretiyle "şuraya bak" dedi gülerek. Uçakların yoğun gürültüsü altında, her an saldırı beklediğimiz bir ortamda, güneşin kavurucu sıcaklığıyla kayalardan bile buhar çıkarken, tarlada çalışan kadın ve erkek, hiçbir şeye aldırmadan birbirine sarılmış, kumrular gibi sevişiyordu. Artık kendimi tutamamıştım. Çiya'yla kahkahayla gülüyorduk. Çiya "heval Orhan o tarafa bir mermi sıkalım bakalım ne yapacaklar" diye ısrar ediyordu. Yok dedim "garibanlar bizim burada olduğumuzu nerden bilecekler. Yalnız olduklarını düşünerek kendini kaybetmişler. Onları utandırmayalım. Sanırım yeni evli bir çift. Baksana ikisi de henüz çok genç. Bir de bu güvenli olmaz. Yerimiz deşifre olur." diyerek, Çiya'yı düşüncesinden vazgeçirdim.

18 Mayıs 1995

Bu gün 18 Mayıs. Yani şehitleri anma günü. Şehitleri anmak ve Onlara bağlı olmak bütün gerillalar için, mücadeleyi kesintisiz sürdürmek ve geliştirmek, silahlarını yerde bırakmayarak intikamlarını almak, nihai zafere ulaşmak yani uğruna kendilerini feda ettikleri davayı sonuçlandırmaktı.

Sembolikde olsa bu günü gerilla elindeki bütün imkanları devreye sokarak kutlar. Şimdi de öyle oldu. Gare dağında dört yüze yakın gerilla bir araya gelerek kutlamalara katıldı. Askeri törenle başlayan, kutlamalar, günün anlam ve önemi üzerine yapılan konuşmalarla devam etti. Ardından moral yapıldı. Bütün arkadaşlar ellerindeki kıt imkanlarla çok güzel bir moral hazırlamıştı. Müzik, koro, tiyatro, şiir vb birçok etkinlik vardı. Bende kısa bir tiyatro rolünde yer aldım. Daha önce Amed Zindanı'nda uzun süre kalan Yılmaz arkadaşın yardımıyla Dörtleri canlandıran kısa bir skeç hazırlanmıştı. İstemesem de arkadaşların dayatmaları sonucu Esat Oktay Yıldıran'ı ben canlandırmak zorunda kaldım. Kısa bir provayla hazırlanmıştık. Tiyatronun içeriği dörtlerin kendilerini yakmalarıydı. Çok etkileyici bir sahneydi. Hele Ferhat'ın rolünü oynayan Zerdeşt arkadaş rolünü hakkıyla oynuyordu. Fiziki olarak da kendini ona benzetmişti oyun için. Rolüne kendini tam kaptırması bir de tiyatro deneyiminin olması başarılı bir performans sergilememizi sağlıyordu. O sahne karşısında insan ister istemez '82 yıllarına gidiyordu. Herkes içtenlikle seyrediyor ve etkileniyordu. Esat Oktay rolünde olmam beni hayli zorlamıştı. Bir oyunda da olsa bunu canlandırmak zordu. Bunun için iyi yapamadım. Çünkü hakaret içerikli konuşma yapmam gerekiyordu. Ferhat'la alay etmek, sövmek, dayak atılması için emir vermek gerçekten zordu. Rolümü tam hakkıyla oynayamıyordum, sahnenin içinde olmama rağmen bu yönlü uygulanan vahşet ve buna karşı soylu direnişten etkilenmiştim. Sıra bana geldiğinde, deyim yerindeyse geçiştirivermiştim. Yapmam gereken konuşmayı yapmadan, rolümü bitirmiştim.

21 Mayıs 1995

Karargahımız bugün oldukça hareketli ve canlı bir gün yaşıyor. Savaş sahasından bazı gruplar gelirken, yine savaş sahasına hazırlanan yeni birlikler gönderiliyordu. Nihayet iki üç güne kadar bizim de gideceğimiz haberi gelmiş, biz de o yönde hazırlıklarımızı yapmaya başlamıştık.

Bu gün karargahta, dünden beri gelen 60'a yakın milis arkadaş var. Bizimle aynı koşullarda yaşıyor, içtimaya bile çıkıyorlar. Aralarında yaşı epey ilerlemiş olanlar, orta yaşlılar, çok genç olanlar hatta çocuk denebilecek yaşta olanlar da var. Hepsi de savaşın yıkıcılığından nasibini almış, bedeller ödemiş insanlar. Kimi ailesini, kimi çocuklarını kaybetmiş, kimi de ailesini terk edip gelmişti. Hele içlerinde bir tanesi vardı, insan ona baktıkça kahroluyordu. Yaşı henüz 13'tü. Bir ayağını mayın sonucu kaybetmiş, ama buna rağmen mücadeledeki yerini almıştı. Özgürleşen Kürt'ün bu gelişimi bizi hem şaşırtıyor hem de coşkulandırıyordu.

Her akşam milislerle birlikte türküler söylüyor, halaylar çekiyorduk. Hep bir ağızdan söylenen türküler eşliğinde oynanan oyunlar bizi coşturmuştu. Bazen halay yüzlerce kişiye ulaşıyor, seyreden hiç kimse kalmıyordu.

Gece Demhat arkadaşların misafirliğine, yani mangalarına gittik. Hava kararmıştı, ama gökyüzü pürüzsüzdü. Yıldızların bütün ihtişamıyla bize göz kırpıyordu sanki. Manga yerinde arkadaşlar büyük bir ateş yakmış on beşe yakın milis arkadaşla birlikte ateşi çepeçevre sarmışlar, gruplar halinde sohbet ediyorlardı. Bizim gelmemizle hemen herkes ayağa kalktı. Tek tek bizimle tokalaştıktan sonra tekrar sohbetler başlamıştı. Ardından sesi güzel olanlar Kürt müziğinin en güzel eserlerini okumaya başlamışlardı. Ne kadar güzel söylüyorlardı. Sesleri oldukça doğal, gür ve güzeldi. Bazıları söylerken diğerleri de ona eşlik ediyor, bazen de karşılıklı söylüyorlardı. Benim gibi sesi güzel olmayanlar veya sesine güvenemeyenler pür dikkat bu dengbej gecesini dinliyordu. Müthiş keyifli bir geceydi. Hava güzel, ortamımız renkli, ateş, çay, tadına doyum olmayan sohbetler ve türküler... Bazen kendimi tanıyamıyordum. Devrim bizde mucizevi bir gelişim yaratmıştı. Bu asi dağlarda bile muhteşem bir yaşam yaratmıştı gerilla. Yani dağa can ve ruh vermişti. Tabii ki kendilerini feda ederek bunu yapabilmişlerdi. Şimdi bizler onların kutsal anıları sayesinde bu güzellikleri yaşıyor, görüyorduk.

Yat saatine kadar onların yanında kaldıktan sonra mangamıza geri döndük. Fakat geç saatlere kadar gecenin etkisinden kurtulamamıştım. Uykum bir türlü gelmiyordu. Nereden aklıma gelmişti bilmem ailemi düşünüyordum. Başlarına gelenlerden sonra acaba neredeler, ne yapıyorlar, nasıllar gibi sorular aklıma takılıyordu. Bizim de şehitlerimiz vardı. Onların silahını yerde bırakmamak için mücadeleye katılmıştım. Zaten gerillaya büyük bir özlem duyuyordum. Şehit amcalarım ve çocukları, sadece daha hızlı katılmama sebep olmuştu. Uzun bir süre onlara layık olacağıma dair sözler vererek uyuya kalmışım.

22 Mayıs 1995

Bu gün bizim için erken başlamıştı. Çünkü savaş sahasına gitme ihtimalimiz yüksekti. Ben ve Xebat arkadaş Mardin'e gideceğimiz için Garzan ve Amed gruplarının yanında kalıyorduk. Bu üç eyaletle gidecek gruplar, daha önceki belirlemelere göre birlikte hareket edecek, daha sonra ayrılarak, herkes kendi alanına geçecekti. Her an harekete geçme talimatını bekliyorduk. Bu yüzden bütün eşyalarımızı hazırlamış, heyecanla haberin gelmesini bekliyorduk. Saatler geçtikçe gruba sessizlik hakim oluyordu. Kimi gelip bugün yola çıkacağız diyor, kimisi de daha sonraki günlere kaldı diyordu. Beklentili ruh hali ne kadar kötü. Belirsizlikleri sevmiyorum. İnsanın canını çıkartıyor. Ya gideceksiniz ya da kalacaksınız demek yeterliydi. Ama bir türlü kesin bir şey söylenmiyordu.

Aslında yüzmüş yüzmüş, sonunda kuyruğuna gelmiştik, ama son saatler bir türlü geçmek bilmiyordu. Sonunda savaş sahasına gidecektik. Özellikle benim için büyük bir mutluluktu bu. Çünkü uzun zamandır bekliyordum. Hasretini, özlemini duyduğum doğduğum topraklara dönüyordum sonunda. Bu dönüş farklı bir dönüştü.

Ne kadar tuhaf... Savaşa gittiğim için büyük bir mutluluk duyuyordum. Aslında savaşlara, kana ve kurşuna karşı bir insandım. Elime hiç silah alabileceğim aklıma gelmezdi. Hele hele bu silahı bir insana çevirmek düşüncesi bile kafamdan geçmezdi. Ama şimdi ise savaşa gittiğim için seviniyordum. Bu değişim nasıl olmuştu? Niçin savaşı sevmeye başlamıştım? Aslında hala savaşı sevmiyorum. Ama halkımın özgürlüğü için başka bir çare kalmadığı için bunu göze alıyordum. Bize dayatılan onursuzluğa, insanlık dışı yaklaşımlara başka türlü dur denilemeyeceği için savaşı tercih etmiştim. Yoksa savaşı hiçbir şekilde benimseyemezdim.

Öğle yemeğimizi yedikten sonra, Reber arkadaş yanımıza gelip saat dörtte gideceğimizi söyledi. Birden korkunç bir çığlık attım. Arkadaşlar sanki bunu bekliyormuşçasına onlarda çığlık çığlığa bağırmaya başladılar. Herkesin yüzü gülüyor, ne yapacaklarını bilemez halde birbirlerine sarılıp duruyorlardı. Ardından hep birlikte govend tuttuk. Deliler gibi oynuyorduk. Kendimize geldiğimizde yorgunluktan pestilimiz çıkmıştı. Bir arkadaş "heval böyle devam edersek yolda yürüyemeyeceğiz en iyisi biraz sakin olalım ve dinlenelim. Zaten birkaç saatimiz kaldı yola çıkmaya" dedi ve hepimiz mangalarımıza yollandık. Hazırlıklarımız tamamdı. Silahlarımızı tekrar temizledik. Yedek mermilerimizi ve bombalarımızı kontrol ettik. Şutiklerimizi tekrar daha sıkı bağladıktan sonra, ülkemizin güzel, amber kokulu topraklarına uzanarak dinlenmeye çekildik. Kim uyuyabilirdi ki, hepimiz gözünü gökyüzüne dikmiş, derin düşüncelere dalmıştı. Kim bilir neler geçiyordu kafalardan.

Reber arkadaş tekrar gelerek, yukarda arkadaşların çay demlediğini ve bizi de davet ettiklerini söyledi. Dersim grubunun mangasına gittik hep birlikte. Arkadaşların hazırladığı çayı son bir kez daha beraber içerek, son sohbetlerimizi de yaptık. Beritan ve Zozan arkadaş da gidecek gruplar içerisindeydi. Zozan arkadaşla Akademiden tanışıyorduk. O Dersim grubuyla Garzan'a gidecekti. Geçmişten bahsediyor, gülüyorduk. Ama hepimizin gülüşünde fark edilen bir burukluk vardı. Her ne kadar pratik sahaya gitmenin mutluluğunu yaşasak ta, birbirimizden ayrılmanın verdiği bir burukluktu bu. Bir daha birbirimizi görebilecek miydik acaba? Kim bilir hangimiz şehit düşecek veya yaşayacaktı. Savaşı bir de bu yüzden sevmiyordum. İnsanın sevdiklerini elinden alıyordu. Ha bizden ha karşı taraftan. Her ölüm bir annenin veya ailenin veya sevgilinin yüreğine ateş düşürüyordu. Hiç çıkmayacak bir ateş...

Yolculuk edecek arkadaşlarda acelecilik, kalanlar da ise ayrılığın ve pratiğe gidememenin hüznü yüzlerinden okunuyordu. Hele Agırı arkadaş, kendisine karargahta kalacağı, daha sonra pratiğe gideceği haberi verildiği günden beri fazlasıyla durgunlaşmıştı.

Herkesin içtima alanında hazır olması talimatı geldi ve bu esnada Halil arkadaş da geldi. Beni görünce bizim beklememizi, Dersim grubuyla yola çıkacağımızı, ama biraz sonra tam olarak netleşeceğini belirtti. Kaç gündür bu grupla birlikte hazırlanıyorduk. Kendimizi ona göre hazırlamışken bu da nereden çıktı diye söylenmeye başlamıştım. Karargah komutanı arkadaş henüz bizimle konuşmamıştı. Belki de bu yüzdendir diye geçirdim içimden ve beklemeye karar verdim.

Tüm yapı içtima alanında askeri törene hazırdı. Gidecek gruplar ayrı bir yerde bekliyor, sırtlarında çantaları, ellerinde tüfekleriyle çok güzel bir görünümleri vardı. Hepsinin gözleri parlıyordu. Büyük bir kararlılık vardı bütün gözlerde. Biraz sonra karargah komutanı geldi. Kısa bir

konuşma yaparak, bu gruplara düşen sorumluluğu, partinin ve halkın beklentilerini belirtiyordu. Konuşma bittikten sonra grupla ilk vedalaşan o oldu. Benimle de vedalaştıktan sonra, bu defa yapıyla vedalaştık. Bütün arkadaşların ellerini sıkarak başarılar diledik, ve başarı dileklerini aldık. Son kişi de vedalaştıktan sonra birden mermiler patlamaya, sloganlar atılmaya başladı. Korkunç bir coşku ve heyecan vardı hepimizde. Bazıları bu coşku içerisinde bütün gücüyle slogan atıyor, bazıları ise göz yaşlarını tutamıyordu. Grubumuz gözden kaybolduktan sonra, sessiz bir yürüyüş başlamıştı. İçimiz kan ağlıyordu. Arkadaşlardan ayrılmanın bu kadar beni etkileyeceğini hiç düşünmemiştim. Bayağı bir mesafede kat etmiştik o heyecanla. Gözlerim yaşlarla dolu iken birden Halil arkadaşla karşılaştık. Halil arkadaş "Orhan arkadaş sen Dersim grubuyla hareket edecektin. Mustafa arkadaş senin beklemeni söylemişti" dedi. Heyecandan ne yapacağımı şaşırdığım için Halil arkadaşın söylediklerini unutmuştum bile. Ama geri dönmeyeceğim dedim. Halil arkadaş benim psikolojimi anlamış olacak ki güldü, ama sesini çıkarmadı.

İki saatlik bir yürüyüşten sonra, bir yerde tüm grup konakladı. Geceyi burada geçirmek suretiyle hazırlıklar yapıldı. O sırada Halil arkadaş yanımıza gelerek tekrardan beni ikna etmeye çalıştı. Bu geceyi birlikte geçireceğimizi, sabah saat beşte grubun yola koyulacağını, bizim de karargaha geri dönmemizi istemişti. Böylece ikna etmişlerdi beni ve ben o geceyi hiç uyumadan geçirmiştim. Bir türlü beraber hazırlandığımız arkadaşları bırakmayı hazmedemiyordum.

23 Mayıs 1995

Sabah kalk saatiyle tüm arkadaşlar yola çıkmak için hazırlandıkları bir saatte, ben ve Xebat arkadaş gidecek olanlarla vedalaşıp arkamıza bakmadan yavaş yavaş karargahın yolunu tuttuk. Arkama bakamıyordum, gözlerimdeki yaşlar görülür diye. Hüzünlü bir şekilde karargaha doğru yol alıyorduk. Biraz kendimi toparlamıştım ki, Dersim grubundan; Kemal, Yılmaz, Zerdeşt, Memet ve Veli arkadaşlarla karşılaştık. Onlar da karargaha gidiyordu. Başımızdan geçenleri onlara anlatırken birden Yılmaz arkadaş bana sarılarak "çok güzel olmuş, hiç olmazsa birkaç gün daha beraber kalırız," dedi. Yılmaz arkadaşla 1.5 yıl birlikte çalışmış, aynı dönemde gerillaya gelmiştik. Moralim biraz olsun düzelmişti. Hep birlikte geri dönüp yol ihtiyaçlarını karşılamak için lojistiğe gittik. Oradan da bir dağın eteğine giderek, kannas ve kleşle atış talimi yaptık. Kanasta altı mermiden beş tanesini vurmuştum. Atış taliminden sonra hemen yakınımızda bulunan bayan arkadaşların yanına giderek yemek yedik. Akşam karargaha gitmesi gereken genç bir arkadaşı da alarak, yola koyulduk.

Karargaha gelirken, acaba arkadaşlar bizim hakkımızda ne diyecekler diye düşünüp duruyordum. Belki bazıları gitmek istemediğimizi, bu yüzden geri geldiğimizi düşünecekti. Bazıları ise kaçmaya kalkıştığımızı, ama yakalanarak geri getirildiğimizi düşünebilirdi.

Karargaha ulaştığımızda bizi ilk gören Ayfer arkadaş şaşkın ve kocaman gözleriyle, inanmak istemezcesine bize yaklaştı. Onu daha fazla meraklandırmadan, "merak etme Ayfer arkadaş talimat üzerine geldim" dedim. Rahatlamış, yüzü gülmüştü.

27 Mayıs 1995

Yeni bir günün başlangıcında, taptaze duygularla uyandım. Özel bir gündü bu gün. Artık yolculuk zamanım gelmişti. Ama farklı bir yolculuk olacaktı bu. Neredeyse Kürdistan'ı bir uçtan bir uca kadar devam eden bir yürüyüştü. Garê'den Dersim'e aylarca sürecekti yolculuk.

Dersim... Her Kürt'ün yüreğinde bir sızı ve özlem... Hem katliamı hem de direnişiyle ünlenen asi coğrafya. Katliama, baskılara, işkencelere, asimilasyon politikalarına rağmen yurtseverliğin hiç bitmediği, yüzlerce şehidin, binlerce gerillanın çıktığı güzel memleket. Gerilla güçleri içinde Dersim'e kim gitmek ister diye sorulsa, yapının yüzde sekseni elini kaldırırdı. Her gerilla Dersim'e gitmek isterdi. Munzur dağlarına, Ali boğazına, Munzur nehrine kim gitmek istemez ki...

Tüm hazırlıklar yapılmıştı. Her an yola çıkılabilirdi. Herkes sabırsızca yola çıkma anını bekliyordu. Karargah yönetiminden gelen haberle, tüm karargah gücü içtima sahasında tören düzenini aldı. Bir saat öncesinde grupla konuşmak için gelen karargah komutanı yanımızda bekliyordu. Tüm tören hazırlıkları tamamdı. Her tarafta bir sessizlik hakimken, şiyar çekildi ve tören başladı. Konuşmasına "bir grubu daha yolcu ediyoruz" diyerek başladı. Dersim'in Kürdistan ve mücadele tarihindeki öneminden söz ederken, hepimiz duygulanmıştık. Son olarak hepimize başarı dileyerek konuşmasını bitirdi.

Törende hazır ol vaziyetinde bekleyen arkadaşları izliyordum. Hepsi gencecik insanlardı. Gözleri alev alev savaş sahasına gitme gününü bekliyorlardı. Dersime gitmek isteyipte gidemeyen arkadaşların gözleri ıslaktı. Oldukça duygusal bir atmosfer vardı. Zaten bütün gidişlerde bu sahnelere alışmıştım. Bütün arkadaşlar da alışkındı.

Bu sırada grup adına ***Kemal Zap*** arkadaş, yapının karşısına geçerek, grup adına üzerilerine düşen tüm görevleri layıkıyla yapacaklarına dair söz verdi. Sıra vedalaşmaya gelmişti. "Serkeftin" sözlerinin bir bitiyor biri başlıyordu. Tek tek bütün arkadaşla vedalaştık. Hepsinin elleri sert, gözleri sevgi dolu ve içtendi. Vadi yine slogan ve silah sesleriyle inliyordu.

Artık yola çıkmıştık. ***Özgürlük Yürüyüşü*** başlamıştı. Bu kez savaş sahasına doğru yürüyecektik. Uzun ve zorlu bir yolculuk bekliyordu bizi. Ama hiç umurumda değildi. Kesinlikle gideceğimiz alana ulaşacak, partinin bize verdiği görevleri layıkıyla yerine getirecektik.

Bir saatlik yolculuktan sonra, bayan arkadaşların konakladığı bir kamp yerine ulaştık. Bu gece burada kalacak, Özgürlük Yürüyüşümüze yarın devam edecektik. Kadın kampında arkadaşlarla uzun uzun sohbet ettik. Hepsi bize imrenerek bakıyordu. Şimdi bizim yerimizde olmayı ne kadar da çok isterlerdi kim bilir.

28 Mayıs 1995

Sabah erkenden kalkıp hemen hazırlıklarımızı tamamlayarak, yola çıkmak üzere hazır olarak beklemeye başladık. Akşamdan bizi almak için gelen arabalar bir saat uzaklıkta bekliyordu. Kahvaltı bile yapmadan sekizi kadın, onu erkek toplam 18 arkadaş hemen yola çıktık. Bir saate yakın bir yürüyüşten sonra bizi bekleyen arabalara yetiştik. Şöförlerden biri aslen kuzeyliydi, düşman baskısı özerine güneye yerleşmiş, orta yaşlı zayıf bir kişiydi. Fakat ilk görünüşte köylülük özelliğini taşıyan, sevimli bir yüz ifadesi vardı. Önümüze gelip bizi karşılarken ilk tepkisini gülümseyerek gösterdi. Akşam yemek yemediğini ve sabah da kahvaltı yapmadığını belirtiyordu. Oldukça yakınmacı birisiydi. "Bizim arkadaşlar işte böyledir. Hiçbir zaman zamanında gelmez. Bundan sonra ben de verilen saatten üç saat sonra geleceğim" diyordu. Hepimiz gülerek onu dinliyorduk. Ama gerillanın geç gelmesinin bir tedbir olduğunu anlayamıyordu. Güvenliğini almadan, keşif ve istihbaratını yapmadan, yolların güvenlik durumun öğrenmeden, gelenleri bir süre izlemeden hareket geçmezdi. Geçerse kaybederdi. Tabii bunu onunla tartışmadık. Çünkü çok fazla konuşuyordu.

Orada beklemek uygun değildi. Bu yüzden hemen arabalara binerek, yola çıktık. Arabalara dokuz dokuz binmemiz gerekiyordu. Bu yüzden Zerdeş arkadaş bayan arkadaşların yanına binmişti. Arabalar arka arkaya hareket ediyordu. Bu özellikle şoförlere belirtilmişti. Kesinlikle kopukluk olmayacaktı. Ama arada bir mesafe de bulunacaktı.

Kısa bir süre sonra arabalardan birisi çamura saplandı. Köylülerin tarlalarından birinden gelen su yolu çamur deryasına çevirmiş, küçük bir bataklık yaratmıştı. Şöför iki kere denemesine rağmen çamuru geçememişti, ardından çamurun ortasına saplanıp kalmıştı. Bütün arkadaşlar arabalardan inip itmeye başladık. Ama nafile, arabanın çıkacağı yoktu. İşin kötüsü arabalarda halat da yoktu. Bir arkadaş şutiklerimizi kullanabiliriz önerisi getirdi. Ama şoför şutiklerin dayanmayacağını söylüyor, bir yandan da köylülere küfür ediyordu. "Bunu bilinçli yapıyorlar, görürler günlerini. Bir daha gelirsem pirinç tarlasından geçeceğim." Onu sakinleştirmeye çalışıyor, bir yandan da şutiklerimizi çıkarıyorduk. Ne olursa olsun deneme yapmamız gerekiyordu. Şutikleri halat gibi birkaç kat haline getirip arabalara bağladık. Öndeki araç harekete geçince çamura saplanan araba yavaş yavaş çamurdan çıkmaya başladı. Araba çamurdan çıkanca şoförün yanına gittik. Hepimiz gülüyorduk. Bir arkadaş, "heval bizim şutiklerimiz sadece, süs veya palaska için değildir. Gerekirse dağları çıkmak için ip, arabaları çekmek için halat olabilir. Bundan sonra şutiklerimizi sakın küçümseme." Morali yerine gelen şoför de gülüyordu arkadaşın esprilerine. Araba yolculuğu boyunca birkaç defa da çamura saplandık. Yine aynı yöntem ile arabaları çekerek yolumuza devam ettik.

Garê dağından güneyin içlerine doğru hızlı bir şekilde ilerliyordu arabamız. Daha önce hiç görmediğim bölgeleri görmek beni sevindiriyordu. Ne kadar da güzeldi her yer. Bir de gündüz yolculuk yapmamız, bütün ayrıntıları daha iyi görmemize sebep oluyordu. Gerçekten ülkemizin uygarlık yaratan zenginliğini doyasıya izliyordum. Yukarı Mezopotamya'nın merkezindeydik. Yani Zagros dağlarının eteklerinde. Her vadi, her dağ, her ova bir başka güzeldi. Yeşilin her tonu vardı doğada. Hem de oldukça vahşi, yabanıl bir güzellikti gördüklerim. İnsan eli fazla değmemiş, kapitalizmin pisliğine bulaşmamıştı. Bu yüzden çok doğal ve vahşi kalmıştı. Doyasıya izliyordum manzarayı. Uykum gelmesine rağmen coğrafyanın güzelliği uykumu dağıtıyordu.

Hırçın ve yalçın dağların eteğinde kerpiç ve taşlardan yapılmış köy evleri, masmavi nehirler, çiçeğin her türü hiçbir edebiyatçının kolay kolay dile getiremeyeceği güzellikteydi. Köylerden geçerken şen şakrak çocuk seslerini duyabiliyorduk. Uzun zamandır işitmediğimiz dünyanın en güzel melodisi gibiydi çocukların sesleri. Ne kadar da güzel, ne kadar da fakir, ne kadar da umut doluydular. Kirli paslı yırtık elbiselerinin altında yıldız gibi parlayan gözleri, sarı saçları, pembe yüzleriyle gülücük dağıtıyorlardı her yere.

Kadınların bazıları tarlalarda çalışıyor, bazıları da rengarenk giysileriyle koşturup duruyorlardı. Kürt'ün kendisine özgü giyim tarzını bu kadar yakıştığını hiç fark etmemiştim. Ya daha önce bakmasını bilmiyordum, ya da uzun zamandır görmediğim için özlemlerim ayağa kalkmıştı. Elbiselerde ağırlıklı renk kırmızıydı. Gerçekten Kürt kırmızı rengi seviyordu. Bütün motiflerde kırmızı öne çıkıyordu.

Dört saat yolculuktan sonra Haftanin mıntıkasına ulaşmıştık. Hemen dinlenmek için uygun bir alan bulduk. Biraz dinlenip çayımızı içtikten sonra tekrar yola düştük. Arabaları göndermiş dağa vurmuştuk kendimizi. Burada bulunan arkadaşların yanına gidecektik. İçimde bir heyecan vardı. Uzun zamandır hakkında hiçbir haber alamadığım amcamın oğlu Serdar'ı (Şefgeri) belki burada görebilirdim. Buralarda olduğu söyleniyordu. Acaba karşılaşsak beni tanıyabilecek miydi? Veya ben onu tanıyabilecek miydim?

Arkadaşların konakladığı alana ulaşmıştık. İlk işim Serdar'ı araştırmak oldu. Ama hayal kırıklığına uğramıştım. Son operasyonlar sonucu başka bir alana geçmişti. Neyse burada olduğunu öğrendiğim iyi olmuştu. Ama hangi alanda olduğunu öğrenememiştim. Kimse bilmiyordu. Bu sırada Önderlik Sahası'nda beraber olduğumuz Ercan arkadaş yanımıza geldi. Onu görmek beni sevindirmişti. Ona da Serdar'ı sordum. Serdar'ın yakın bir alanda olduğunu söyleyince sevinçten çılgına döndüm. Acaba görüşebilir miydik? Ercan arkadaş görüşmenin mümkün olmadığını, akşama doğru içinde yer aldığı bölüğün bir eylem gerçekleştireceğini belirtiyordu. Keşke ben de yanında olabilseydim. Ne güzel omuz omuza savaşırdık.

Artık savaş alanında olduğumuz için tedbirli olmamız gerekiyordu. Özelikle hava saldırılarına karşı yoğun önlem alınıyordu. Ateş yakarken duman çıkartmak yasaktı. Arkadaşlar dumansız gerilla ateşi yakma konusunda kesinlikle uzmanlaşmışlardı. Oldukça da dikkatli davranıyorlardı. Biz kamp alanında iken bu kadar dikkatli değildik. Gerillacılığın yeni bir evresine giriş yaptığımı derinden hissediyordum.

Bir mağaraya yerleşmiştik. Yol sürecinde komutanımız olan Kemal Zap arkadaş cezaevi ve savaş anılarını anlatıyordu. Bir süre sohbet ettikten sonra, yorgunluğun da etkisiyle hepimiz uykuya dalmıştık.

29 Mayıs 1995

Haftanin kampında bir süre kalacaktık. Çünkü kuzeye girişte, son alandı. Önce kapsamlı bir istihbarat ve keşif faaliyeti gerekiyordu. Bu yüzden zamanımız vardı. Bu boşluğu kaybetmeye niyetli değildim. Hemen bir kamp yönetiminden izin alarak bir grupla alanı gezmeye başladık. Yemyeşil ağaçların olduğu, otların boy verdiği bir vadinin içindeydik. Tam vadinin ortasında buz gibi şırıl şırıl akan bir pınar vardı. Pınarın etrafı dut ve nar ağaçlarıyla sarılmıştı. Vadiyi kaplayan yalçın dağlar doğal bir kaleyi andırıyordu.

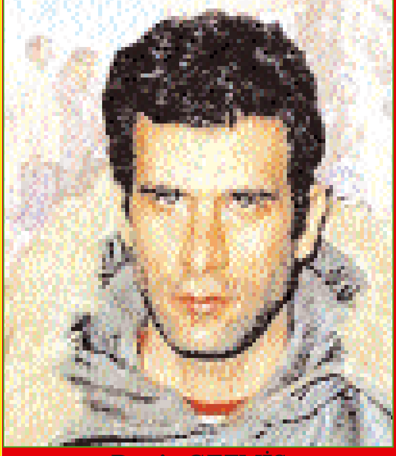
Hepimiz temel istediği V. Kongremizin gerçekleştiği yeri görmekti. Kongremizin gerçekleştiği yer son derece güzeldi. Arkadaşların yoğun emek ve çabasıyla son derece korunaklı sığınaklar yapılmıştı. Doğal bir evi andıran sığınaklardı bunlar. Mağaralara dinamitle genişletilmiş, içleri çok iyi yapı ustaları tarafından adeta saraya çevrilmişti. Gerçekten gerilla için saray denilebilecek güzellikteydi sığınaklar. Çok fazla hareket edemiyorduk. Çünkü etrafta mayın olma tehlikesi vardı. Bu yüzden güvenli alanlardan bakabiliyorduk.

Mart ayında, kongreden hemen sonra büyük bir operasyon gerçekleşmişti. Çelik operasyonu ismini vermişti düşman buna. On binlerce askerin katılımıyla gerçekleşmiş, buralara kadar ilerlemişlerdi. Mağaralara girmeye korktukları için, ağır silahlarla mağaralara vurmuşlar, mağaranın görünümü bozmaktan başka da bir şey yapamamışlardı.

Gezintimizi tamamladıktan sonra Kemal, Serhat, Yılmaz ve ben dut ağaçlarının yoğun olduğu bir yere gittik. Tadı çok lezzetli olan dutlardan bol bol yedik. Hatta yanımızda bulunan naylonları da doldurarak arkadaşlara götürmek için hazırladık. Konaklama yerimize ulaştığımızda hava kararmıştı. Yağmur da yağmaya başlamıştı. Çok uzak olmayan bir yerden yoğun silah ve bomba sesleri geliyordu. Ya bir çatışma ya da eylem olabilir diyordum. Belki de operasyon çıkmıştı. Ama kimsede bir hareketlilik olmadığını görünce üzerinde fazla durmadım. Artık hareketlerden sonuç çıkartabiliyordum.

Yemeği yedikten hemen sonra yattım. Uykum yoktu, ama yoğunlaşmak istiyordum. İlginç, ama içimden bir ses Serdar'ı göreceğimi söylüyordu. Sanki çok yakınımdaymış gibi hissediyordum onu.

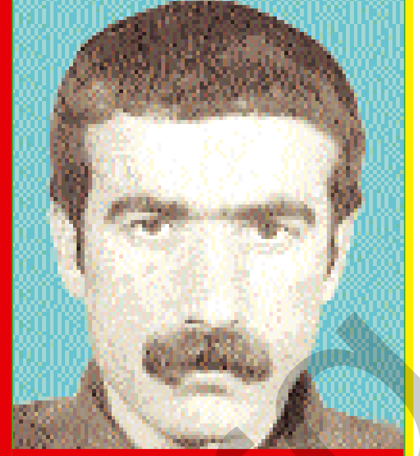
HER ŞEHİT BİR YAŞAM FELSEFESİDİR

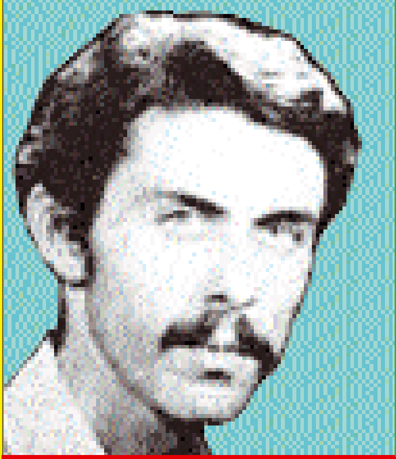

Deniz GEZMIŞ

Yusuf ARSLAN

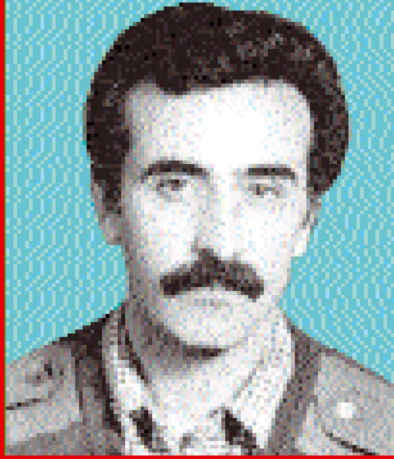

Hüseyin İNAN

İbrahim KAYPAKKAYA

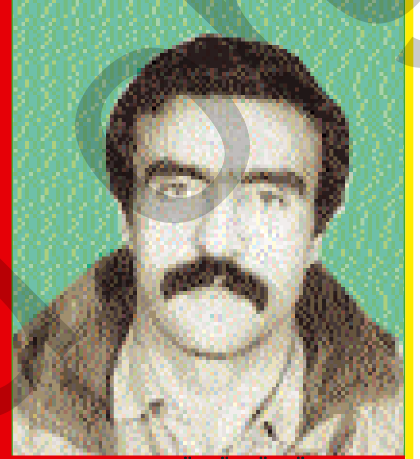

Halil ÇAVGUN

Ferhat KURTAY

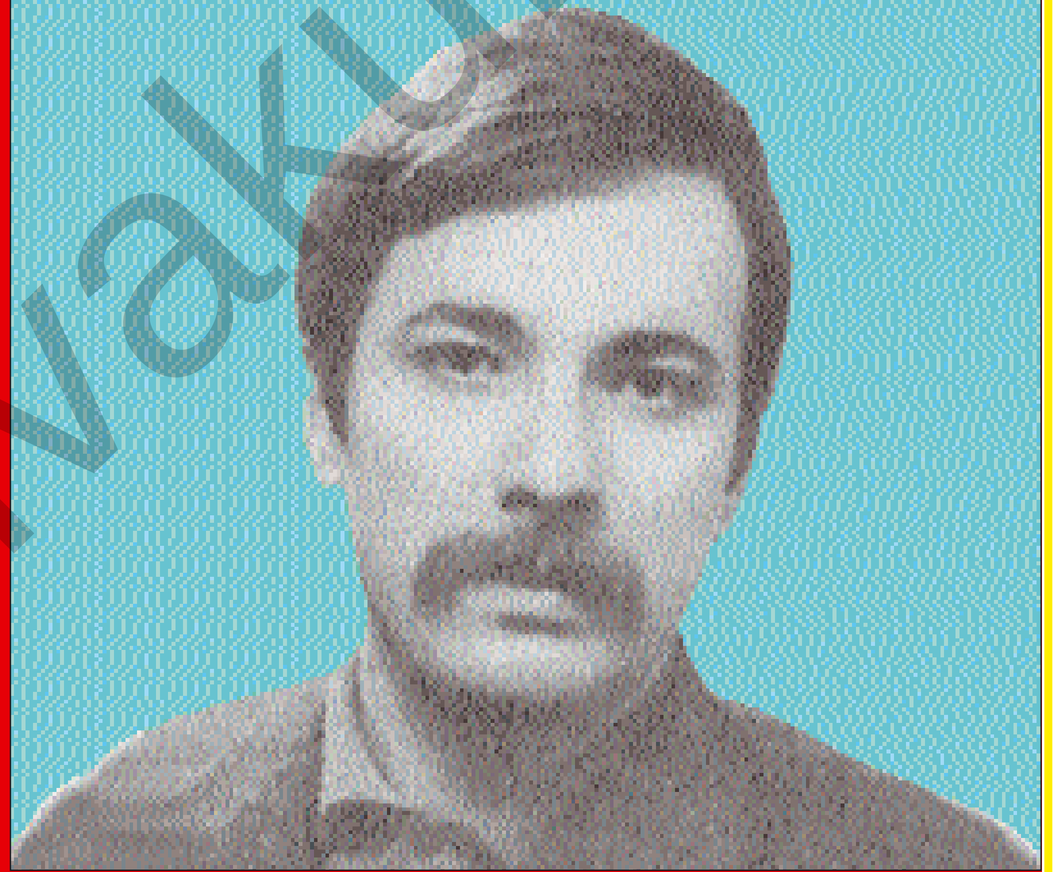

Mahmut ZENGİN

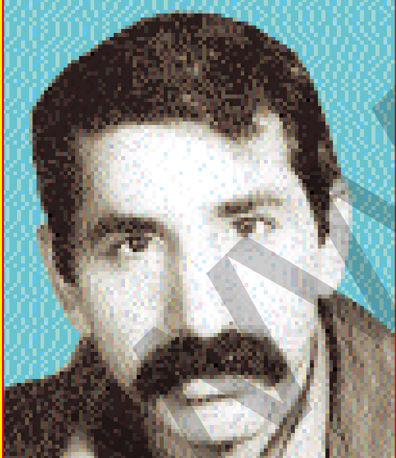

Mehmet KARASUNGUR

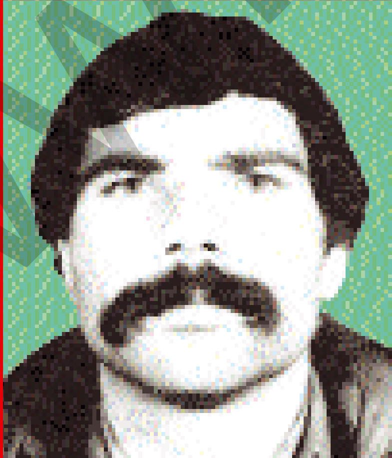

İbrahim BİLGİN

Sabri GÖZÜBÜYÜK

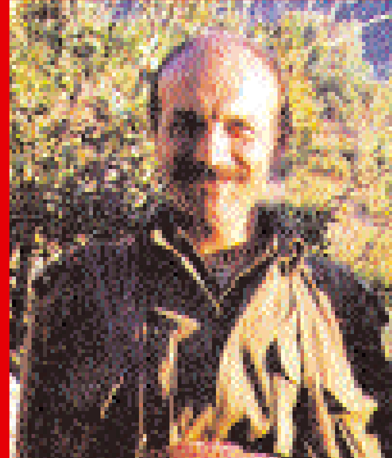

Haki KARER

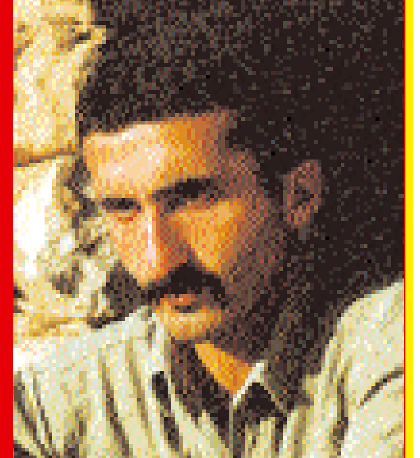

Mahir ÇAYAN

Mehmet SEVGAT

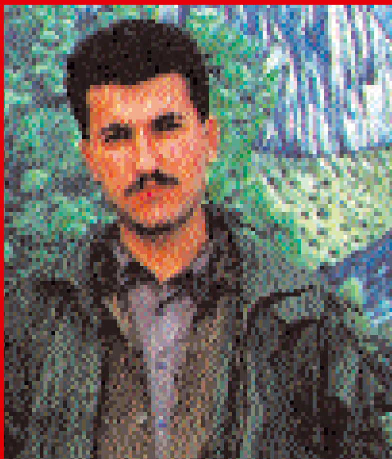

Ahmet KESİP

Gurbet AYDIN

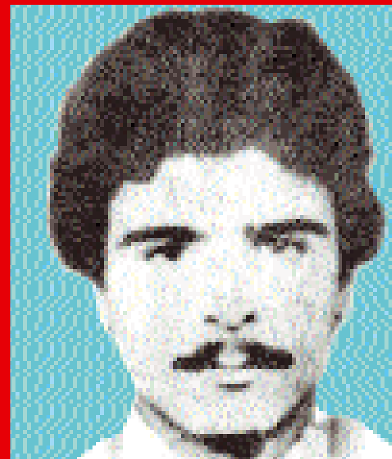

Ömer ÖZSÖKMENLER

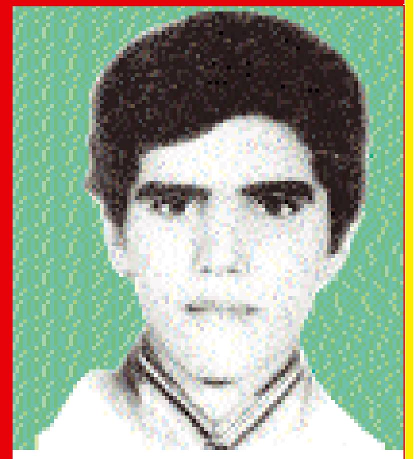

Murat DEMİRHAN

Helin (Hewler)

İsmail-Aram (Hewler)

Abdulkadir ÇUBUKÇU

Eşref ANYIK

Necmi ÖNER